

Oroszlány város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

KDOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Közép-Dunántúli Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Készült: a Belügyminisztérium megbízásából
a KDOP-6.2.1/K-13-2014-0002 sz. projekt keretében

Készítette: **KD-ITS KONZORCIUM**

Konzorciumvezető: **Közép-Pannon Regionális Fejlesztési Zrt.**

A konzorcium tagjai:

- *Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft.*
- *Lechner Lajos Tudásközpont Területi, Építésügyi, Örökségvédelmi és Informatikai Nonprofit Kft.*
- *MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt.*
- *PESTTERV Pest megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft.*
- *TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.*
- *VÁROS-TEAMPANNON Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.*

Oroszlány – Budapest – Székesfehérvár, 2015.

TARTALOMJEGYZÉK

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	7
Az Integrált Településfejlesztési Stratégia	7
A helyzetelemzés megállapításai.....	8
A település jellemzői, sajátosságai.....	8
Társadalom, humán infrastruktúra	9
A település gazdasága	9
Infrastrukturális jellemzők.....	10
Táji, természeti adottságok, környezeti állapot.....	11
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	12
1.1 Településhálózati összefüggések	12
1.1.1 A település térségi szerepe	12
1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése	14
1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	15
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz (OFTK).....	15
1.2.2 Kapcsolódás Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptiójához és Programjához	15
1.2.3 Kapcsolódás egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz.....	18
1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	19
1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)	19
1.3.2 Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve	20
1.4 A szomszédos települések hatályos szerkezeti terveinek Oroszlány Város fejlesztését befolyásoló megállapításai.....	21
1.5 Hatályos településfejlesztési döntések.....	22
1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai.....	22
1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	28
1.6 Településrendezési Terv előzményeinek vizsgálata	29
1.6.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök	29
1.6.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei.....	29
1.7 A település társadalma	32

1.7.1	A település népességének főbb jellemzői.....	32
1.7.2	Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	40
1.7.3	Települési identitást erősítő tényezők.....	41
1.8	A település humán infrastruktúrája.....	43
1.8.1	Humán közszolgáltatások.....	43
1.8.2	Esélyegyenlőség biztosítása	52
1.9	A település gazdasága	52
1.9.1	A település gazdasági súlya, szerepköre	52
1.9.2	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	54
1.9.3	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések	60
1.9.4	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők.....	61
1.9.5	Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	62
1.10	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere	63
1.10.1	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	63
1.10.2	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	67
1.10.3	Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	68
1.10.4	Foglalkoztatáspolitikai	69
1.10.5	Lakás és helyiséggazdálkodás.....	70
1.10.6	Intézményfenntartás	71
1.10.7	Energiagazdálkodás	72
1.11	Településüzemeltetési szolgáltatások	73
1.12	Táji és természeti adottságok vizsgálata.....	75
1.12.1	Természeti adottságok.....	75
1.12.2	Tájhasználat, tájszerkezet	78
1.12.3	Védett, védendő táji és természeti értékek, területek	80
1.12.4	Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése	83
1.13	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	84
1.13.1	A települési zöldfelületi rendszer elemei.....	84
1.13.2	A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái.....	85
1.14	Az épített környezet vizsgálata.....	86
1.14.1	A területfelhasználás vizsgálata.....	86

1.14.2	A telekstruktúra vizsgálata	93
1.14.3	Önkormányzati tulajdon kataszter	93
1.14.4	Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	93
1.14.5	Az építmények vizsgálata	94
1.14.6	Az épített környezet értékei	96
1.14.7	Az épített környezet konfliktusai, problémái	99
1.15	Közlekedés	100
1.15.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	100
1.15.2	Közúti közlekedés	102
1.15.3	Közösségi közlekedés	105
1.15.4	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	107
1.15.5	Parkolás	109
1.15.6	Áruszállítás	110
1.15.7	Egyéb, közlekedéssel kapcsolatos megállapítások, problémák összefoglalása	110
1.16	Közművesítés	110
1.16.1	Víziközművek	111
1.16.2	Energiaközművek	114
1.16.3	Elektronikus hírközlés	120
1.17	környezetvédelem	122
1.17.1	Talaj	122
1.17.2	Felszíni és felszín alatti vizek	123
1.17.3	Levegőtisztaság és védelme	126
1.17.4	Zaj, és rezgésterhelés	127
1.17.5	Sugárzás védelem	129
1.17.6	Hulladékkezelés	130
1.17.7	Vizuális környezetterhelés	132
1.17.8	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	132
1.18	Katasztrófavédelem	134
1.18.1	Építésföldtani korlátok	134
1.18.2	Vízrajzi veszélyeztetettség	136
1.18.3	Egyéb katasztrófavédelmi tényezők	137

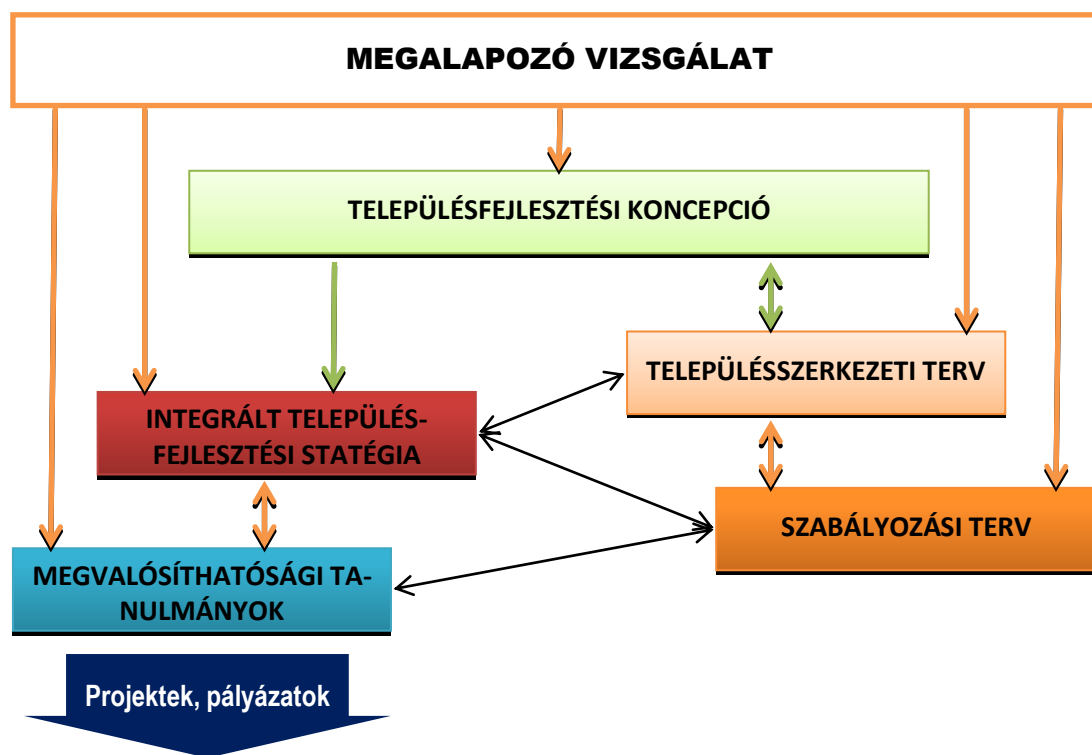
1.19	Ásványi nyersanyag lelőhely	138
1.20	Városi klíma.....	139
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	140
2.1	Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	140
2.2	Gazdaság szerkezet és dinamika	141
2.3	Az önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	141
2.4	Táji és természeti adottságok.....	142
2.5	Zöldfelületek	142
2.6	Épített környezet, épített örökség.....	143
2.7	Közlekedési hálózat	143
2.8	Közművek.....	145
2.9	Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	145
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	148
3.1	Helyzetelemzés eredményeinek értékelése	148
3.1.1	A folyamatok értékelése	148
3.1.2	A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése.....	150
3.1.3	A településfejlesztés és rendezés kapcsolata.....	156
3.2	Problématérkép / Értéktérkép	157
3.3	Eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek	159
3.3.1	A városrészek kijelölése	159
3.3.2	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek	174
3.3.3	Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek (potenciális akcióterületek) ..	176
MELLÉKLETEK		182
1. melléklet: Oroszlány városban megvalósult jelentősebb beruházások.....		182

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

Az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) a városi önkormányzat által elkészítendő, fejlesztési szemléletű, középtávot (7-8 év) átfogó dokumentum, mely főként az Európai Unió által rendelkezésre bocsátott források felhasználását készíti elő és melynek eredményeként jelentős beruházások valósulhatnak meg. A 314/2012. (XI. 8.) Korm. Rendelet alapján elkészítendő ITS strukturáltan összegyűjti és bemutatja a város fejlesztési elképzeléseit, egyben ez a dokumentum jelenti az első lépést az EU forrásokhoz történő hozzáféréshez. Az ITS elkészítéséhez a Belügyminisztérium biztosít forrást és szakértői támogatást.

A településfejlesztési és -rendezési tervek rendszere

Oroszlány városa az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió és Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptiója szerint a Tata-Tatabánya-Oroszlány agglomerálódó városhálózati csomópont része. E koncepciók hangsúlyozzák a várostérség tagjai közti igazgatási, társadalmi, gazdasági, környezetvédelmi, vízügyi és településüzemeltetési együttműködés szükségességét, a terület É-D irányú közlekedési kapcsolatainak fejlesztését. Komárom-Esztergom megye Integrált Területi Programja számos, Oroszlányt is érintő közmű- és közlekedésfejlesztési, turisztikai, vízgazdálkodási, közintézmény fejlesztési, városrehabilitációs programcsomagot tartalmaz.

Az Országos Területrendezési Terv és Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve is tartalmazza a nagyobb, Oroszlány területét közvetlenül (Bp.-Bécs nagysebességű vasútvonal, Tatabánya-Oroszlány-Mór-Szfv. vasútvonal) vagy közvetve (812. sz. főút) érintő közlekedési fejlesztéseket, az or-

szágos kerékpárút törzshálózatot, bár ez utóbbi a megyei terv szerint nem érinti Oroszlányt (Majkpusztát). A szomszédos települések hatályos településrendezési tervei is tartalmazzák e közlekedésfejlesztési elképzeléseket, ezen túlmenően azonban nincsenek Oroszlány fejlesztését befolyásoló megállapításai.

Oroszlány rendelkezik településrendezési eszközökkel (Településfejlesztési Konceptió - 2003; Településszerkezeti terv, Szabályozási terv, HÉSZ - 2006-2009), ezek azonban nem felelnek meg a hatályos jogszabályoknak, felülvizsgálatuk elmaradása hátráltathatja, veszélyeztetheti a fejlesztések megvalósulását.

Az Oroszlányi IVS 2010-ben készült. Céljai közül csak kevés valósult meg, a megvalósulatlanok többsége azonban ma is megoldandó feladat.

A HELYZETELEMZÉS MEGÁLLAPÍTÁSAI

A település jellemzői, sajátosságai

A város a megye déli részén, a Vértes lábánál helyezkedik el, az Oroszlányi járás központja. A járás területe megegyezik a korábbi kistérséggel, és bár Oroszlány súlya meghatározó, a számos intézményfenntartó és feladatellátó társulás következtében a kapcsolatok a járáson belül nem versengőek.

A környék közlekedési gerincvonalait domborzat határozta meg, a fő irány kelet-nyugati, az ezektől délre fekvő Oroszlány bizonyos mértékig zsáktelepülés. Az egykori falu a bányászat következtében vált várossá. A város fejlődése során az egyes városrészek egymás mellé épültek. A mai Ófalu városrész, az egykori falu, napjainkig őrzi a régi utcaszerkezetet és telekstruktúrát. A Haraszt-hegy túloldalán épült az 50-es években a kor szocialista realista stílusában a mára "Óváros"-sá vált városrész. A 60-as 70-es években további lakótelepek épültek (Újváros), körülöttük kertvárosias részek - Kecskédilakótelep, Borbála lakótelep, Bányász-körút térsége jöttek létre. A bányászat megszűnése komoly kihívás elé állította, amit a város sikerrel vett: mára gazdasága a bányászattól független, stabil alapon áll. A város déli részén lévő egykori bányaterületen alakították ki az Ipari Parkot, ennek fejlesztésére déli irányban van mód. Lakóterület-fejlesztésekre K-DK felé van lehetőség (Ófalu, Bányász-krt.). Oroszlány területén 11 városrész került lehatárolásra, közülük három (Német-Nyíres dűlő, Majkpuszta, Üdülőterületek) teljesen, az Iparterület részben külterületre esik. A lehatárolást az egyes városrészek karakteres (funkcionális, építészeti, társadalmi) különbségei indokolják. Az egyes városrészek potenciális akcióterületei a következők:

Ófalu

- Egyedi és hálózatos fejlesztések várhatók, akcióterületet nem jelölünk ki.

Óváros

- "Szolgáltató Városközpont" (volt Arany János Iskola és környéke) és a Fő-tér
- Óváros szociális rehabilitációja

Újváros

- Malom-tó (volt Alsó-tó) környezetének fejlesztése
- Felső-tó és környezetének fejlesztése

- Vasútállomás és környezetének fejlesztése

Haraszt-hegy és Bányász-körút térsége

- Haraszt-hegy zöldterület fejlesztése
- Sportcsarnok, Uszoda és Strand fejlesztése

Kecskédi lakótelep

- Egyedi és hálózatos fejlesztések várhatók, akcióterületet nem jelölünk ki.

Borbála lakótelep

- Egyedi és hálózatos fejlesztések várhatók, akcióterületet nem jelölünk ki.

Iparterület:

- a teljes városrészt akcióterületként kezeljük.

Külterület:

- Majki remeteség és Bányászati Múzeum területe.
- Német, Nyíres dűlő

Társadalom, humán infrastruktúra

A csökkenő és előregedő népességű városban három nemzetiség (szlovák, cigány, német) is él, Szlovák és Cigány Kisebbségi Önkormányzat is alakult. A nemzetiségek asszimilálódtak, identitásuk kulturális, hagyományőrző tevékenységben fejeződik ki. A lakosságban az alap- és középfokú képzettségűek aránya az országos és megyei átlagnál magasabb, a felsőfokúaké azonban lényegesen alacsonyabb, időbeli változásuk az országos trendet követi. A képzettség ugyanakkor gyakran nem felel meg a helyi keresletnek, indokolt tehát a helyi szakképzés fejlesztése. A munkanélküliség az országos átlag alatti. A lakosság jövedelme magasabb az országos átlagnál, ugyanakkor a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők száma is magasabb az átlagnál, amin ugyancsak a szakképzés fejlesztése segíthet. Jóllehet a lakáviszonyok mutatói jobbak a megyei átlagnál, az 50-es - 80-as évek közt épült lakásállomány túlnyomó része még energetikai és esztétikai korszerűsítésre szorul. Kezelendő probléma a külterületi zártkertekbe, elsősorban a Német- és Nyíres dűlő szegregátumaiba költözők egyre nagyobb száma, a keletkező társadalmi feszültségek miatt és mert e területek lakhatásra alapvetően alkalmatlanok; a megoldás a kitelepülés gátlása és a visszatelepítés segítése (pl. a segélyezés módosításával), valamint a területek fejlesztése lehet. A városban számos civil szervezet működik, tevékenységük kiterjed az oktatás, kultúra, művészetek, sport, szabadidő eltöltés, szociális tevékenységek, hagyományőrzés területére. A városban számos óvoda, általános iskola és középiskola van, felsőfokú képzés nincs. Oroszlányban fejlett a sportélet számos pályával, teremmel, stranddal és uszodával. A számos élővíz és az erdők további fejlesztési lehetőséget rejtenek. Az Önkormányzati Szociális Szolgálat széleskörű szolgáltatásokat biztosít az idősek és a hátrányos helyzetűek számára. A segélyezés gyakorlatát célszerű lenne olyan irányba változtatni, hogy csökkenjen a szociális indokkal a városba települők és a külterületre kitelepülők száma (és a keletkező társadalmi feszültségek).

A település gazdasága

Tatabánya és Tata közelsége Oroszlány számára több szempontból is meghatározó. Oroszlány és a két másik város viszonyát az együttműködés jellemzi, miközben számos (közigazgatási, kulturális, oktatási, kereskedelmi) szempontból Oroszlány súlya kisebb a másik kettőnél. Az összefonódás a mun-

kába és iskolába járók megoszlásán egyaránt látható. Oroszlány lehetősége az együttműködésben új elemek (pl. szabadidő- és sportközpont, túraközpont) meghonosítása, vagy a rések, hiányok kitöltése (pl. szakképzés). A három város és térségük együttműködéséhez a közlekedési kapcsolatok fejlesztése is szükséges.

Oroszlány gazdaságában az ipar és a szolgáltatások a meghatározók, a mezőgazdaság súlya csekély. A városban számos vállalkozás működik, közülük három járműipari cég (az Ipari Parkban) és az MVM Zrt. meghatározó. A város számára döntő jelentőségű az Ipari Park fejlődése, ennek érdekében támogatni kell a térség közút- és vasútfejlesztéseit, és meg kell valósítani az úthálózat tervezett elemeit (feltáró út, déli elkerülő út). Az Ipari parkon belül zöld- és barnamezős beruházások várhatók; fejleszteni szükséges a park szolgáltatásait (logisztikai központ, inkubátorház, szállás-étkezés), valamint a szakképzést (képzési centrum, tanműhely), a meglévő infrastruktúrát (utak, buszmegállók, kerékpárút, távhőellátás). Fejlesztési cél a beszállítók körének helyi letelepítése és a helyi vállalkozások bevonása.

Bár a vállalkozások kétharmada a szolgáltatási ágazatban működik, Oroszlány kereskedelmi-szolgáltatási ellátottsága korántsem teljes körű. Ennek egyik oka Tatabánya és Tata közelsége, másrészt viszont Oroszlány épületállománya csak igen korlátozottan alkalmas kiskereskedelmi egységek, műhelyek, szolgáltatások fogadására: sem a hagyományos falusias, sem a családi házas, sem a panelos lakótelepi épületek nem ideálisak üzletek számára. A központban koncentrálódó üzletek számára a lakóházakkal együtt önálló üzletházak épültek; az ellátatlan városrészek számára (a városszéli Kereskedelmi-szolgáltató terület áruházaival kívül) is ez a járható út.

A szénbányászat megszűnésével és az erőmű átalításával környezetet jobban kímélő fűtőanyagra, valamint a bányaterületek és a zagyatározó rekultivációjának folytatásával, a környezet állapota jelentősen javul. Mindez a lakosság életének javulásán túl a Vértes erdeinek és a nagyszámú élővíz (patakok, tavak) értékeinek megőrzésére, bemutatására, a turizmus fejlesztésére is módot ad. Oroszlány turisztikai központtá válásához a természeti környezeten túl jó alapot nyújtanak az épített értékek (külterületen a Majki remeteség és a várromok). A turizmus fejlesztését a közlekedési fejlesztések nagymértékben elősegíthetik.

Infrastrukturális jellemzők

Az Oroszlány elérhetőségét javító térségi jelentőségű közúti és vasúti fejlesztésekről fentebb már esett szó. A város közúthálózatának tervezett új elemei az Ipari Parkot feltáró út és a déli elkerülő út (a Bokodi út és a8119sz. út között), ezek megvalósulása csökkenti a lakóterületek környezetterhelését. A belterületi úthálózat számos szakasza felújításra szorul, egyes részeit szilárd burkolattal, járdákkal kell ellátni. A kerékpárút-hálózat fejlesztése egyszerre szolgálja a helyi lakosság és a turizmus érdekeit. A vasútállomás és környéke korszerűsítése, az útburkolatok felújítása, a (gépjármű és kerékpáros) parkolási gondok megoldása szintén az életminőséget javítja. A parkolásra a garázházak nem jelentettek megoldást; ezek megszüntetése, vagy átépítése, más célú hasznosítása a rengeteg tulajdonos miatt nehéz feladat. A várost a vasút kettévágja, ezen új gyalogos és kerékpáros közlekedési kapcsolatok kialakítása enyhíthet.

A város közműellátottsága a lakás céljára is használt külterületektől (Német- Nyíres dűlő) eltekintve jó, azonban az 1950-es 80-as évek között épült városrészekben a vezetékhálózatok előregedtek, cserére szorulnak.

Táji, természeti adottságok, környezeti állapot

Oroszlány a Vértes lejtőin, az Által-ér völgyében helyezkedik el. Területének déli és keleti része erdő (részben védett: Vértesi Natúrpark, Vértesi Tájvédelmi Körzet, madártani jelentőségű terület), melyben számos természeti érték (Majki remeteség és kultúrtáj, a fúróminta-gyűjtemény, romok) található. Jellemző a sok (és szélsőséges vízjárású) kisvízfolyás és az ezeken lévő kisebb-nagyobb tavak. Az északi és nyugati területek mezőgazdasági használatúak (legelők, kertek, szántók). A bányászati tevékenység és az erőmű komoly tájrombolást okozott, ezek rekultivációjának folytatása a település alapvető érdeke, hiszen a környezet állapotának javulása (porszennyezés csökkentése, illegális hulladéklerakás megszüntetése, tájsebek rekultiválása) az életminőség emelésének és a turizmus fejlesztésének is előfeltétele.

A város belterületi zöldfelületekben gazdag, ezek jellemzően gondozottak (a közparkok éppúgy, mint a lakótelepi házak közti területek), de többnyire kihasználatlanok. Fejlesztésük révén a Haraszt-hegyen és a tavak körül rekreációs, szabadidős-szórakoztató területek jöhetnek létre, míg a lakótelepi zöldfelületek fejlesztése a városi komfortot növeli és a helyi közösségek erősödését szolgálhatja.

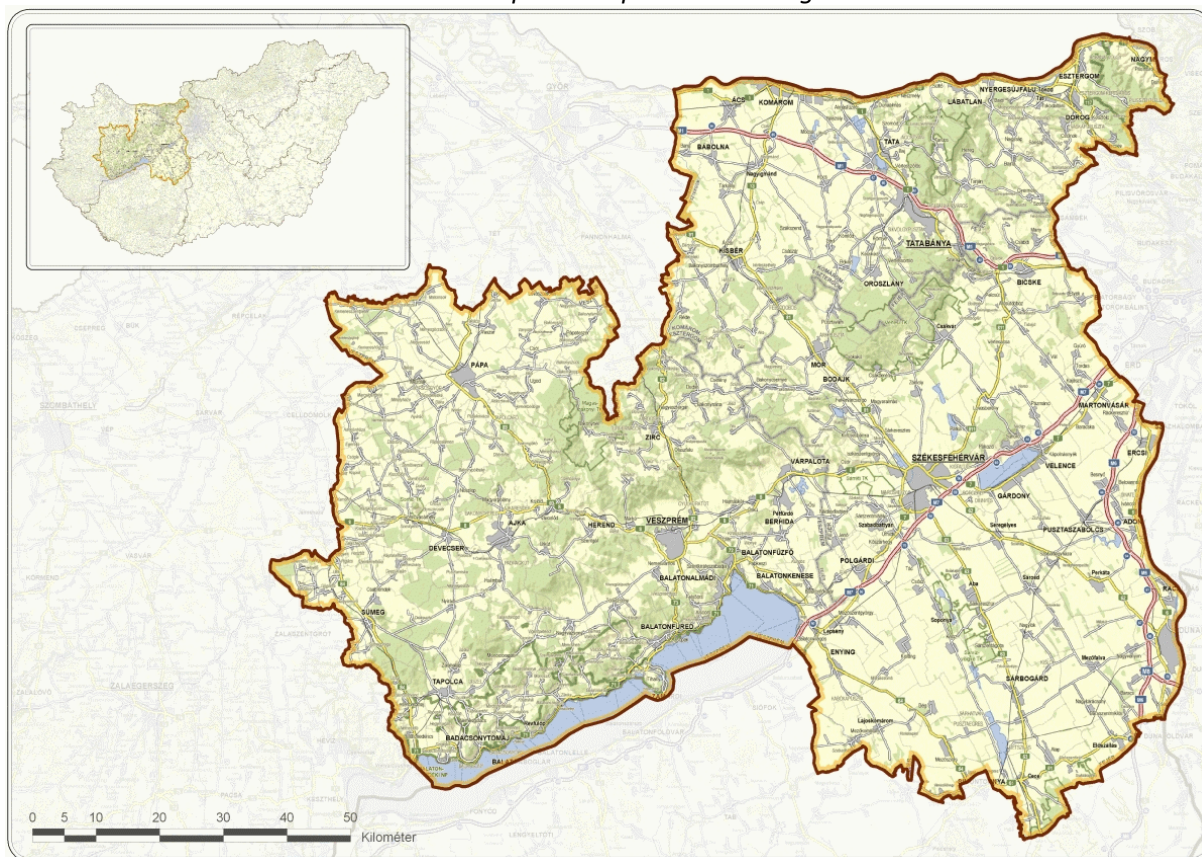
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK

1.1.1 A település térségi szerepe

1.1.1.1 Oroszlány a Közép-Dunántúli régióban

1.1-1. térkép: A Közép-Dunántúli Régió

Forrás: <http://www.kdrfu.hu>, 2015

Oroszlány város a Közép-dunántúli régióban található, a régió 11. legnagyobb népességű városa (18 326 fő, KSH 2014).

Oroszlány Tatával együtt a Tatabánya körül kialakuló városias térség része. Korábbi gazdasági-energetikai jelentősége a bánya bezárásával és a Vértesi Erőmű átszervezésével erősen csökkent.

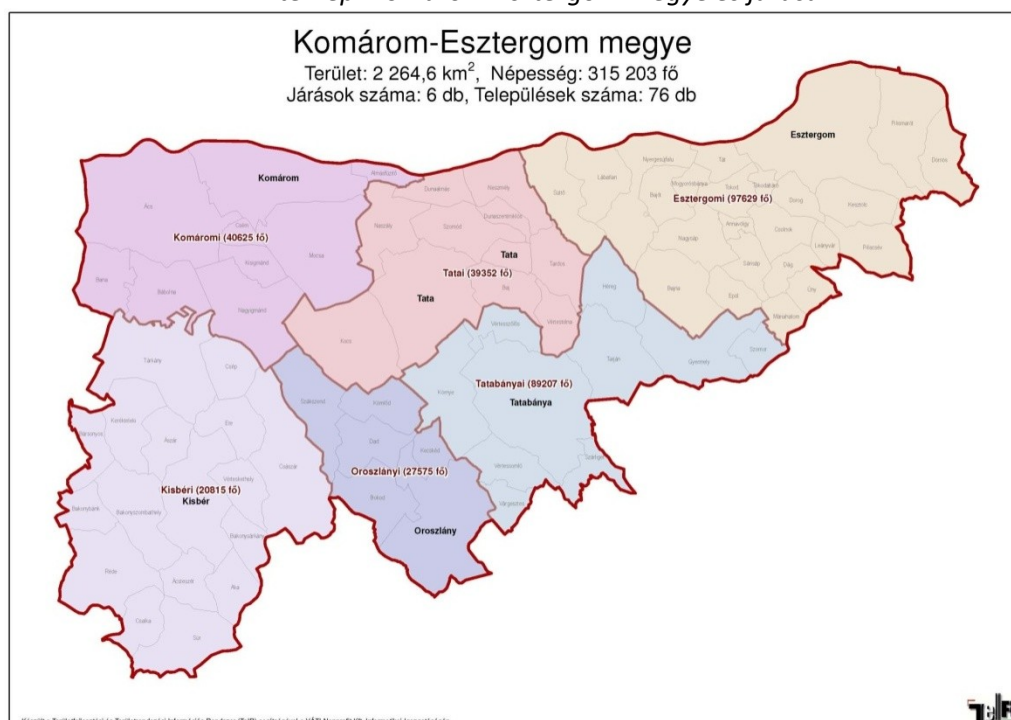
A város külterületén található az országos, sőt nemzetközi jelentőségű műemlékegyüttes, a XVII. sz.-i Majki Kamalduli Remeteség.

A várostól délre, a külterületen található a regionális hulladéklerakó (bővítése folyamatban van).

1.1.1.2 Oroszlány megyei és térségi szerepköre

1.1-2. térkép: Komárom-Esztergom Megye és járásai

Forrás: www.szeretgom.hu, 2015

A város a megye déli részén, a Vértes lábánál helyezkedik el, az Oroszlányi járás központja. Közlekedési kapcsolatai az M1 autópálya, az 1.sz. főút és a Budapest- Győr- Hegyeshalom vasútvonal közelsége miatt K-Ny irányban jónak mondhatók, bár az országos jelentőségű utakhoz közvetlenül nem kapcsolódik. Megközelíteni az M1 autópályáról Bicskén-Csákváron át, Tatabánya felől Környén keresztül lehet. Az É-D irányú közlekedési kapcsolatok alárendeltebbek; a szomszédos 8 település közül csak hárommal köti össze közvetlenül országos mellékút.

A járás területe megegyezik a korábbi kistérséggel. A járás települései két nagyobb tájegység területén fekszenek: Oroszlány város, Bokod és Kecskéd községek a Vértes hegység északi lankáin, az Által-ér völgyében található, Dad, Kömlőd és Szákszend községek pedig a Bársonyosi-dombság lankáin helyezkednek el. Noha Oroszlány területileg, de főleg lakosságszám és funkciók tekintetében is "túlsúlyos" (a járás urbanizációs indexe, vagyis a városi lakosság aránya 70,5%), a számos intézményfenntartó és feladatellátó társulás következtében a kapcsolatok a járáson belül nem versengőek.

1.1-1. táblázat: az Oroszlányi járás települései forrás: KSH, 2012.

Település	jogállás	terület (ha)	népesség (fő)
Bokod	község	2 993	2 046
Dad	község	2 375	1 008
Kecskéd	község	1 108	1 996
Kömlőd	község	2 284	1 111
Szákszend	község	3 593	1 486
Oroszlány	város	7 586	18 326
Összesen:		19 939	25 973

Oroszlány, mint a járás székhelye egyebek mellett egészségügyi szakellátást, középfokú oktatási, közigazgatási, hatósági, kereskedelmi és egyéb szolgáltatásokat nyújt a járás települései számára. Mivel a járás déli részét foglalja el és a megyeszékhely a járás északi falvaitól csaknem ugyanolyan távolságra van, Tatabánya számos szolgáltatás és városi funkció tekintetében konkurenciát jelent. A járásra inkább az iparosodottság a jellemző. Az utóbbi évek bekövetkezett szerkezetváltás eredményeként az energetikai iparág egyeduralma megszűnőben van, folyamatosan fejlődik viszont az Oroszlányi Ipari Park, melynek dinamizmusa azonban nem a betelepülő vállalkozások növekvő számán, hanem három-négy vállalkozás fejlesztésein alapul (részletes leírását l. az 1.9.2.2 fejezetben). A mezőgazdasági tevékenységek folytatása inkább a Bársonyosi-dombság területén elhelyezkedő településekre (Dad, Kömlőd, Szákszend) jellemző.

1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése

A települések közti térségi versenyben versenyhátrányként jelentkezhet az, hogy több kutatás alapján is Oroszlány vonzáskörzete csupán a város közvetlen környezetére terjed ki. Ennek megfelelően a többi nagyobb és közepes méretű település, így Tatabánya és Tata, valamint szélesebb kitekintésben Komárom szerepét eddig nem tudta jelentősen befolyásolni.

Járasközpontként közigazgatási hatósági szempontból vonzáskörzete a járás területe, de a Járási Földhivatal Tatabányán van - Oroszlányba költöztetése a város egyik célja. Járási bíróság nincs, létét az ügyek kis száma nem is indokolja. Egyéb városi funkciók tekintetében elsősorban a jó megközelíthetőség miatt (magasabb, vagy szakigazgatási hatóságok, oktatás, kereskedelem, művelődés) azonban osztozik Tatabányával, Tatával, ami a "városhálózat" koncepció létjogosultságát támasztja alá. A három város kapcsolatára nem annyira a versengés, mint inkább a funkciók megosztása a jellemző; közülük Tata az oktatás, turizmus (épített értékek), Tatabánya a gazdaság és igazgatás területén erősebb. Oroszlány nem rendelkezik ezekhez hasonló karakterrel, inkább kihasználatlan lehetőségei vannak (elsősorban a Vértes, mint természeti környezet és turisztikai lehetőség), gazdasági, igazgatási téren a betöltetlen réseket használja és használhatja ki.. Közös fejlesztés Tatabányával a két várost összekötő kerékpárút létesítése.

A regionális hulladéklerakó vonzáskörzete az oroszlányi járás településein kívül kiterjed Kisbér kivételével a teljes kisbéri járásra, valamint Környe, Tata, Szomód, Csám, Kisigmánd és Nagyigmánd településekre.

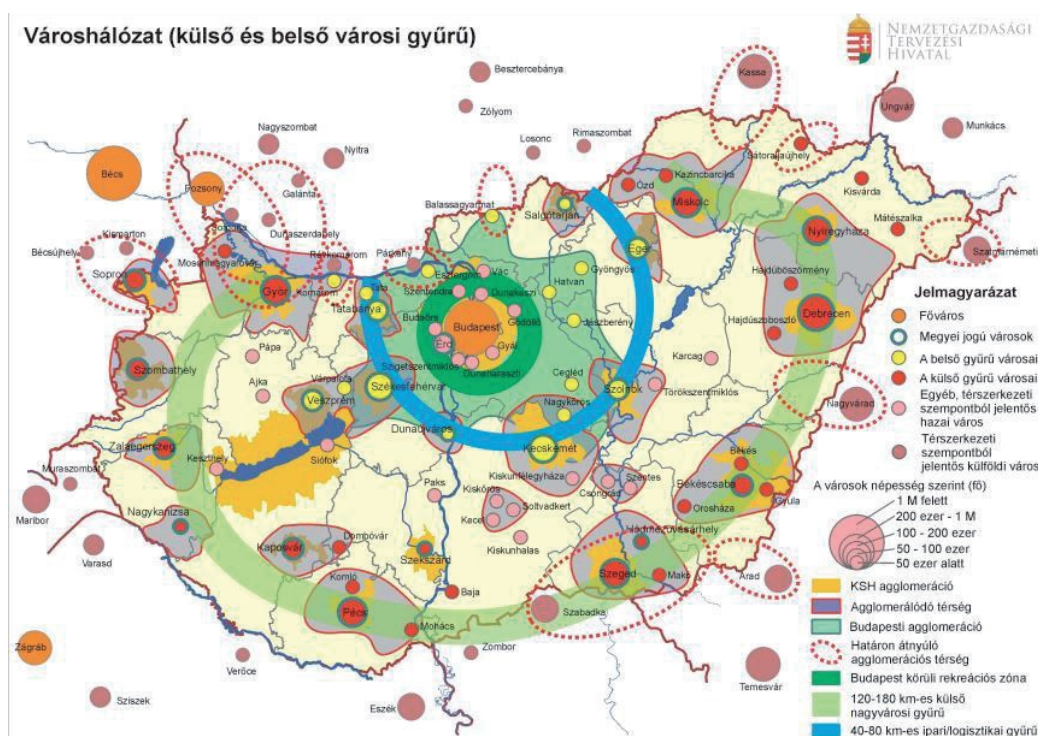
A városból eljáró munkavállalók száma nagyobb a környező településekről bejárók számánál. A bejárók többsége Tatabányáról, Bokodról, Kecskédre és Környéről jön, az eljárók főleg Tatabányára, Pusztavámra, Mórra, Tatára és Környére utaznak. Ez egyfelől mutatja, hogy a város vonzáskörzete nem csak a járásra terjed ki, másrészt mutatja a vonzás korlátozott voltát és az összefonódást a közeli városokkal.

1.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepcióhoz (OFTK)

Az Országos Területfejlesztési Kon koncepció a Budapestet kiegészítő ipari-logisztikai gyűrű részeként kívánja fejleszteni a Tatabánya-Tata-Oroszlány városeggyüttes agglomerálódó térségét.

1.2-1. térkép: Városhálózat

Forrás:OFTK

Az Oroszlányra különösen vonatkoztatható fejlesztési irányok az alábbiak:

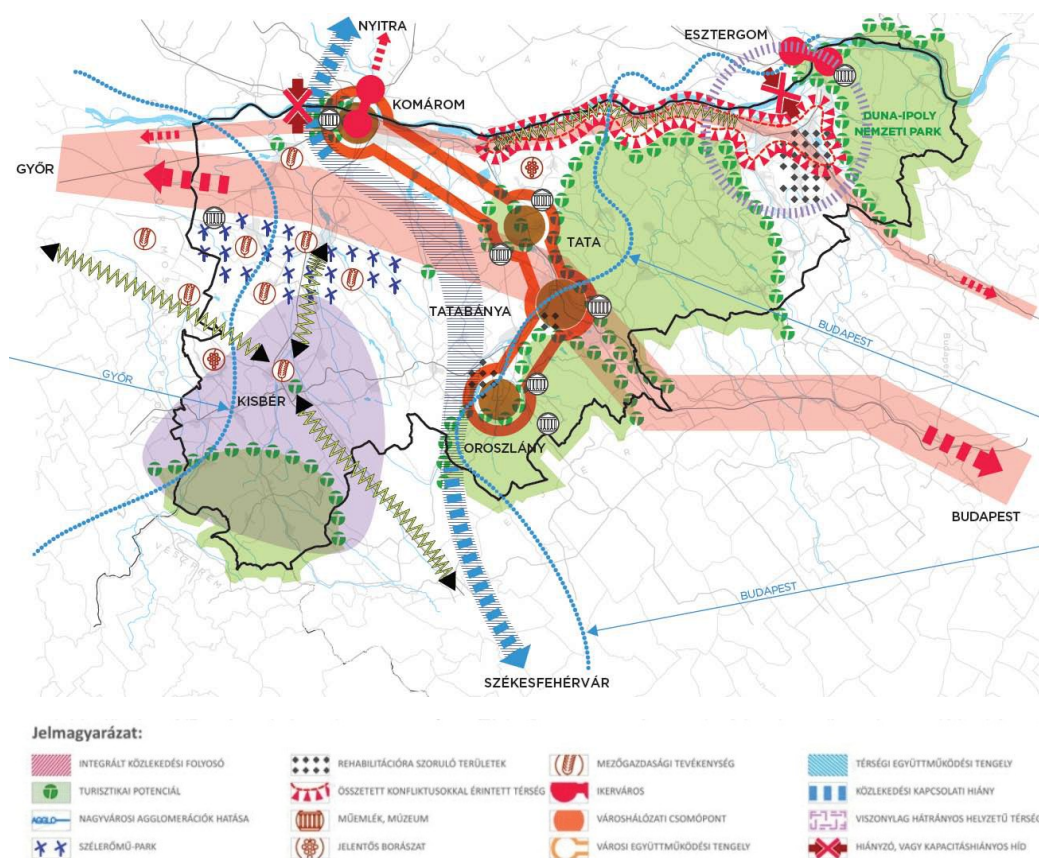
- Oroszlány-Tatabánya-Tata-Komárom városhálózati csomópont fejlesztése
- az észak-déli kapcsolatok kiépítése, összehangolt logisztikai kapacitások, árvízvédelem és az intermodális közlekedésfejlesztés összehangolása, diverzifikált, nem szállításiigényes gazdaság
- a dombvidéki mozaikos táj adottságaira épülő helyi gazdaság fejlesztése.
- Rozsdaterületek, barnamezős területek, tájsebek differenciált újrahasznosítása, fenntartható területgazdálkodás, településüzemeltetés

1.2.2 Kapcsolódás Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Kon koncepciójához és Programjához

A **megyei koncepció** a térség megerősödése és a tágabb térségbe való bekapcsolódás szempontjából létfontosságúnak tartja az észak-déli kapcsolatok erősítését (Nyitra-Komárom-Tatabánya-Oroszlány-Székesfehérvár tengely). A Tata-Tatabánya-Oroszlány alkotta "funkcionális várostérség" a térség és a megye motorja lehet, ez azonban komoly közlekedésfejlesztéseket igényel. A megye jövőképeinek egyik legerőteljesebb meghatározó eleme Oroszlány-Tatabánya-Tata és a velük egyre szorosabb kap-

csolatban élő Komárom-Révkomárom városeggyüttes és funkcionális várostérsége (együtt: városhálózati csomópont) újrapozicionálása.

1.2-2. térkép: Érték- és konfliktustérkép

Forrás: KEM-TFK

A koncepció területi (T1-T5), specifikus (S1-S3) és horizontális (H1) stratégiai célokat határoz meg, ezek közül Oroszlány az alábbiakhoz tud kapcsolódni:

- T1 - Városhálózati csomópont nagytérségi integrációja, hálózatok, gazdaság és társadalomfejlesztés
- T5 - Dombvidékek komplex tájgazdálkodásra épülő helyi gazdaságának, szolgáltató funkcióinak és alkalmazkodóképességének megerősítése
- S1 - A megye gazdaságának és vállalkezési struktúrájának diverzifikálása, kiemelkedő gazdasági pozíciójának stabilizálása
- S2 - Aktivitás, kreativitás és társadalmi integráció kibontakoztatása
- S3 - Meglévő ipari parkok telephelyvonzó képességének növelése, rozsdá - és barnamezős területek differenciált újrahasznosítása, tájsebek rehabilitációja
- H1 - Hazai és határon átívelő térségi hálózatok, együttműködések, munkamegosztás felépítése

A koncepció által javasolt, Oroszlányt érintő 2014-20 közé tervezett projektek:

- 1.sz. főút Tatabányát délről, Tatát nyugatról és Komáromot délről elkerülő szakaszának megépítése, Mór(81-es főút)-Oroszlány-8135.sz. út környei elkerülő-(1-es főút) és a csatlakozó ipari parkok feltáró útjainak megépítése
- Mór-Oroszlány vasúti kapcsolat kiépítése

- A megye kármentesítésre, és infrastruktúra-fejlesztésre szoruló rozsdaterületeinek, tájsebei-nek és barnamezős területeinek, felhagyott iparterületeinek komplex tájrehabilitációja, újra-hasznosítás infrastrukturális feltételeinek megteremtése
- Oroszlány és térsége távhőellátásának megújuló energiákra alapozott kiépítése új fűtőmű megépítésével, a bokodi erőmű bekapcsolása a Közép- Duna völgyi hulladékgazdálkodási rendszerbe
- Tatabánya központú városhálózati csomópont (Oroszlány, Tatabánya, Tata, Komárom, Rév-komárom és térségük) országos és Európai Duna Régió belüli pozíciójának megerősítése, Budapest-Bécs/Pozsony dinamikus fejlődő gazdasági tengely folytonos gravitációs térséggé fejlesztése
- Általér vízgyűjtő rehabilitációja II. ütem, Által-ér völgyi multifunkcionális zöldfolyosó kiépítése
- (vízgyűjtő-gazdálkodás, ivóvízkészlet-védelem, természet- és tájfejlesztés, halgazdaság, táj-gazdálkodás, kulturális örökség, rekreáció) kapcsolódva a Mór-Bodajki-vízfolyás-Velencei-tó és a Vág-alsó-folyás menti, kerékpárútra szervezett rekreációs folyosókhoz
- Megye turisztikai vonzerőire épülő határon átívelő, megyei és kistérségi-natúrparki szintű re-kreáció és turizmusfejlesztési programok összehangolt megvalósítása a helyi gazdaság és fog-lalkoztatás fejlesztése és a megye népességmegtartó-képességének erősítése érdekében
- Komplex lakótelep rehabilitációs program (Energiahatékonyság, azbesztmentesítés, funkció-bővítés-helyi gazdaságfejlesztés, életminőség és ingatlanpiaci pozíció javítása)
- Leszakadó társadalmi csoportok és települési területek integrációja, önfenntartó képesség,
- életminőség és helyi gazdaság összehangolt fejlesztése (külterületi lakott majorok, zártker-tek, városi szegregátumok, volt bányászfalvak, nyugati periféria aprófalvai)
- A megyei rozsdaterületeinek, barnamezős területeinek újrahasznosítása, alulhasznosított ipari parkok telephelyvonzó képességének komplex fejlesztése térségi programokba ágyazot-tan

2014 októberében készült el **Komárom-Esztergom megye Integrált Területi Programjának 1.0. verzi-ója**, amelynek programcsomagjai közül Oroszlányt és térségét az alábbiak érintik:

- KEM-TOP-IF1. területi fókuszú integrált gazdaságfejlesztés I.: Tatabánya központú városháló-zati csomópont nagytérségi beágyazódása –VÁROSHÁLÓZATI CSOMÓPONT (gazdasági terüle-tek fejlesztése, gazdasági területek elérhetőségét szolgáló közlekedésfejlesztés)
  - Oroszlány – Táncsics Mihály utca útburkolat felújítása, kerékpáros és gyalogút kialakítása
  - Az oroszlányi ipari park úthálózatának felújítása
  - Oroszlány – Fürst Sándor utca burkolat és járdafelújítása új parkolóhelyek kialakításával
- KEM-TOP-IF4. Területi fókuszú integrált gazdaságfejlesztés IV: komplex turisztikai program –TURISZTIKAI PROGRAM (Oroszlány - Majkpuszta Kamalduli Remeteség műemléki rekonstruk-ciója és turisztikai hasznosítása II-III-IV. ütem)
  - Oroszlány - Csákvár - Velencei-tó kerékpárút megvalósítása
  - "Kerékpárút hálózat kiépítése az Oroszlányi Járás települései irányába, Tatabánya - Orosz-lány kerékpárút összeköttetés kiépítése, az országos hálózatba való bekapcsolódás meg-teremtése. Az Oroszlányi és a Tatabánya-Környei Ipari Park összeköttetése hivatásfor-galmú kerékpárút kiépítésével"
- KEM-TOP-FÜ1. Térségi szinten összehangolt fenntartható településüzemeltetés feltételeinek megteremtése I.: klímaváltozáshoz alkalmazkodó vízgazdálkodás megalapozása – INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁS (Által-ér térségi komplex turisztikai kínálatfejlesztés; Által-ér vízgyűjtő re-habilitációja)
  - Az oroszlányi Óváros csapadékvíz elvezetésének megoldása
  - Az oroszlányi Erdész utca csapadékvíz elvezetésének megoldása

- KEM-TOP-FÜ2. Térségi szinten összehangolt fenntartható településüzemeltetés feltételeinek megteremtése II.: Leromlott, alulhasznosított városi területek integrált rehabilitációja – INTEGRÁLT TELEPÜLÉSREHABILITÁCIÓ (szociális településrehabilitáció: Oroszlány-1)
  - Gyalogos és kerékpárút hálózat bővítése Oroszlányon
- KEM-TOP-FÜ3. Térségi szinten összehangolt fenntartható településüzemeltetés feltételeinek megteremtése III.: közintézmény-hálózat térségi szinten összehangolt fejlesztése – KÖZINTÉZMÉNYHÁLÓZAT
  - Az oroszlányi Borbálai Óvoda felújítása
  - Az oroszlányi Malomsori Óvoda felújítása
  - Az oroszlányi Móra Ferenc Kollégium felújítása
  - Az oroszlányi Hunyadi Mátyás Általános Iskola napelemes fejlesztése
  - Az oroszlányi József Attila Általános Iskola napelemes fejlesztése
  - Az oroszlányi Hamvas Béla Gimnázium napelemes fejlesztése
  - Az oroszlányi Polgármesteri és Járási Hivatal napelemes fejlesztése

1.2.3 Kapcsolódás egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz

Az Oroszlányi kistérség megszűnése előtt az alábbi ágazati koncepciókkal és programokkal rendelkezett:

- Turisztikai program (2005)
- Területfejlesztési program (2005-2006)
- Egészségfejlesztési terv (2006)
- Közlekedésfejlesztési program (2006)
- Környezetvédelmi program (2007)
- Szociális Szolgáltatástervezési koncepció (2009)
- Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv (2009)
- Kulturális Stratégia (2008-13)

1.2-3 ábra: Oroszlányi kistérség területfejlesztési célrendszere

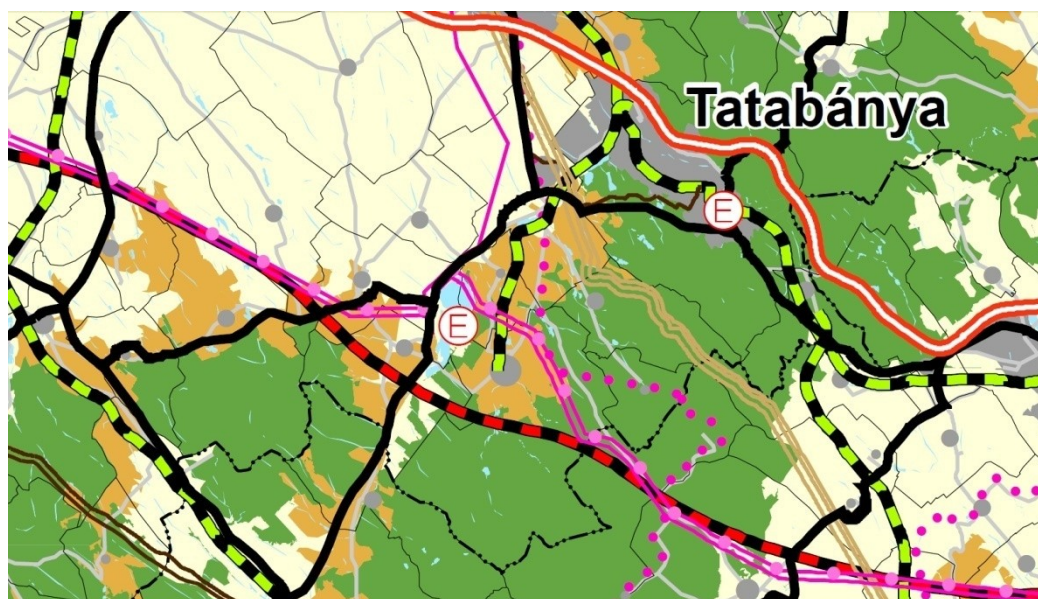
HOSSZÚ TÁVÚ CÉLKITŰZÉS			
ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ALAPELVEI SZERINT			
STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEK			
1. GAZDASÁG FEJLESZTÉSE	2. HEF FEJLESZTÉSE	3. KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	4. TÁRSADALOM FEJLESZTÉSE
RÉSZLETES CÉLKITŰZÉSEK			
1.1. Gazdasági környezet fejlesztése	2.1. Intézményi háttér fejlesztése	3.1. Természeti környezet fejlesztése, rehabilitációja	4.1. IT társadalom lehetőségeinek fejlesztése
1.2. Befektetés ösztönzése	2.2. Erőforrásbázis kialakítása	3.2. Épített környezet fejlesztése, rehabilitációja	4.2. Közigazgatási és intézményi szolgáltatások fejlesztése
1.3. KKV fejlesztése	2.3. Fiatalok köztudásának kialakítása		4.3. Közösségfejlesztés, értéktrend alakítás
1.4. Mezőgazdaság fejlesztése			4.4. Leszakadó rétegek fejlesztése
1.5. Turizmus fejlesztése			

Forrás: Oroszlány Városhatár Területfejlesztési Önkormányzati Társulás - Területfejlesztési Program

1.3 A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)

1.3-1. térkép: OTrT 2. sz. melléklet (Szerkezeti terv) részlet

Oroszlány területén át halad a tervezett Bécs-Bp. nagysebességű vasútvonal, a Tatabánya-Oroszlány országos törzshálózati vasúti pálya, az országos kerékpárút-törzshálózat (Vértesi kerékpárút: Székesfehérvár - Gánt - Várgesztes - Oroszlány [Majkpuszta] - Környe - Tata - Komárom), 400 kV-os átviteli hálózat (Oroszlány - Dad térsége) és 220 kV-os átviteli hálózat, területén van a Vértesi Erőmű

A város területén valamennyi országos terület-felhasználási kategória (erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vegyes terület-felhasználású, települési, vízgazdálkodási térség) megtalálható.

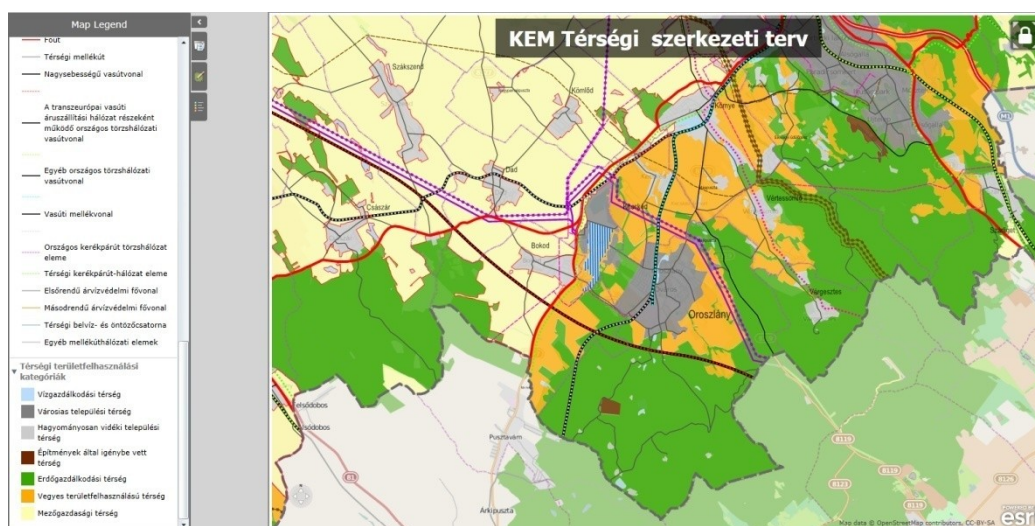
Az OTrT övezetei közül az alábbiak érintik Oroszlány városát (valamennyi a város külterületét):

- az országos ökológiai hálózat övezete (3.1. mell.)
- a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3.4. mell.)
- a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (3.5. mell.)
- az országos vízminőség-védelmi terület övezete (3.7. mell.)

1.3.2 Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve

Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve (KEM TrT) 2005-ben készült, utolsó módosítása 2011-ben történt. Ennek megfelelően a terv a 2013-as OTrT-vel nincs összhangban. Jelenleg folyik a KEM TrT felülvizsgálata.

1.3-2. térkép: KEM TrT 1. sz. melléklet (Szerkezeti terv) részlet

Oroszlány területét érintik a 8119 és 8143 sz. orsz. mellékutak; ÉNy határán húzódik a Tatabánya irányából Mór felé vezető térségi jelentőségű kerékpárút. A Vértesi kerékpárút nyomvonala a megyei terven eltér az OTrT-ben szereplőtől: nem érinti Oroszlány területét (Majkpusztát). A megyei tervben fejlesztésként szerepel az Oroszlányt Mórral összekötő vasútvonal, valamint (az OTrT-nek megfelelő nyomvonallal) a Bécs-Bp. nagysebességű vasútvonal. A város területén húzódik a 220 kV-os (Győr) – Tárkány – Bokod – Oroszlány – (Székesfehérvár) és párhuzamosan a 400 kV-os távvezeték.

Oroszlány területén a "hagyományosan vidéki települési térség" kivételével valamennyi megyei térségi terület-felhasználási kategória megtalálható.

A város területét az alábbi megyei övezetek érintik:

- Magterület övezete (3. melléklet 1. pont)
- Ökológiai folyosó övezete (3. melléklet 1. pont)
- Pufferterület övezete (3. melléklet 1. pont)

- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3. melléklet 3. pont)
- Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete (3. melléklet 3. pont)
- Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete (3. melléklet 4. pont)
- Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (3. melléklet 5. pont)
- Történeti települési terület övezete (3. melléklet 6. pont)
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete (3. melléklet 7. pont)
- Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete (3. melléklet 8. pont)
- Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete (3. melléklet 9. pont)
- Együtt tervezhető térségek övezete (3. melléklet 10. pont) (Tatabánya mint fejlesztési al-központ, Tata, Baj, Vértestolna, Vértesszőlős, Környe, Kecskéd, Vértessomló, Szárliget, Bokod, Oroszlány, Várgesztes települések)
- Földtani veszélyforrás területének övezete (3. melléklet 13. pont)
- Vízerosciónak kitett terület övezete (3. melléklet 14. pont)
- Szélerózióknak kitett terület övezete (3. melléklet 15. pont)

A megyei önkormányzat a 266/2011. (XII. 15.) sz. önk. határozat 1/A. mellékletében rögzítette a megyei területrendezési terv módosításához kapcsolódó ajánlásokat. E szerint Oroszlány városát az alábbi sajátos megyei térségek érintik:

- Településhálózati csomópont
- Kiemelt turisztikai térség
- Védendő szerkezetű települések, örökségvédelmi területek
- Különleges és kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület
- Különleges madárvédelmi terület
- Nitrátérzékeny terület
- Szélerómű szempontjából vizsgálat alá vonható területek

1.4 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS SZERKEZETI TERVEINEK OROSZLÁNY VÁROS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Település neve	Oroszlányt érintő megállapítások
Bokod (2013)	Tartalmazza a tervezett Oroszlány-Mór vasútvonal és a Tatabánya-Oroszlány-Mór gyorsforgalmi út nyomvonalát
Dad (2009)	Esztergom-Tatabánya-Kisbér-Szombathely főút Bokod-Oroszlány határnál (erőműnél) iparterület (megvalósult)
Kecskéd (2011)	Kereskedelmi-szolgáltató terület a 8155 j. út mellett, Oroszlány-Kecskédi ltp. mellett (megvalósult)
Környe (2011-13)	nincsen
Vértessomló (2000)	nincsen
Várgesztes (2011)	nincsen
Gánt	nincsen
Pusztavám (2009)	n.a.

1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK

1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai

Településfejlesztési Koncepció

A hatályos Településfejlesztési Koncepciót az Önkormányzat 41/2003. (V. 27.) Kt. sz. határozatával fogadta el, felülvizsgálata időszerű.

A koncepció célrendszere:

1. prioritás: A városi élettér minőségi fejlesztése: a közterületek, parkok játszóterek felújítása, az intézményhálózat fejlesztése (oktatási és művelődési intézmények energia-racionalizálása - felújítása - berendezés-eszköz csere, szociális intézmények kapacitásbővítése, sportcélú ingatlanok és strandfürdő fejlesztése), lakáscélú fejlesztések (önkormányzati lakóépületek felújítása, lakóterület-fejlesztések)
2. prioritás: Idegenforgalom: a majki kolostor környékének fejlesztése (XX614 akna: vallási idegenforgalmi központ), a vértesszentkereszti apátság romterületének fejlesztése, turisztikai információs iroda Ófalu központjában
3. prioritás: Környezet- és természetvédelem: helyi jelentőségű védett területek kijelölése (pl. oroszlányi községi legelő), épített környezet megújítása (városközpont - Óváros - kialakítása, lakóterület-fejlesztések)
4. prioritás: Gazdaság: önkormányzat koordinátori szerepe (településfejlesztési terv, Ipari Park II. ütem rendezési terve, volt bányaudvarok ipari hasznosításának felülvizsgálata - idegenforgalmi-intézményi célú használata)
5. prioritás: Infrastruktúra, közlekedés: vasútvonal kiépítése Pusztavám-Mór-Székesfehérvár irányába, az Oroszlány-Várgesztes-Vértessomló településeket összekötő út megépítése, Rákóczi Ferenc út–Csákvári út kapcsolatának kiépítése a Takács Imre utca nyomvonalának folytatásában (Majki Külső körút), Alkotmány utca–Csákvári út útkapcsolat kiépítése (Keleti összekötő út), a megyét észak-dél irányban átszelő közút várost érintő szakaszának kiépítése (északi elkerülő út, csak középtávon tervezhető), városi információs hálózat kialakítása

Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS)

Oroszlány képviselőtestülete 85/2010. (VI.22.) Kt. sz. határozatával fogadta el a város Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, melyet az Oroszlányi Szolgáltató Zrt. készített.

A Stratégia célrendszere:

Oroszlány Integrált Városfejlesztési Stratégiájának hosszú távú, átfogó célja a következő: "Harmonikusan fejlődő, népességét megtartó, sokszínű városias település megteremtése, ahol jó élni. "

1.5-1. ábra: Az oroszlányi IVS célrendszere

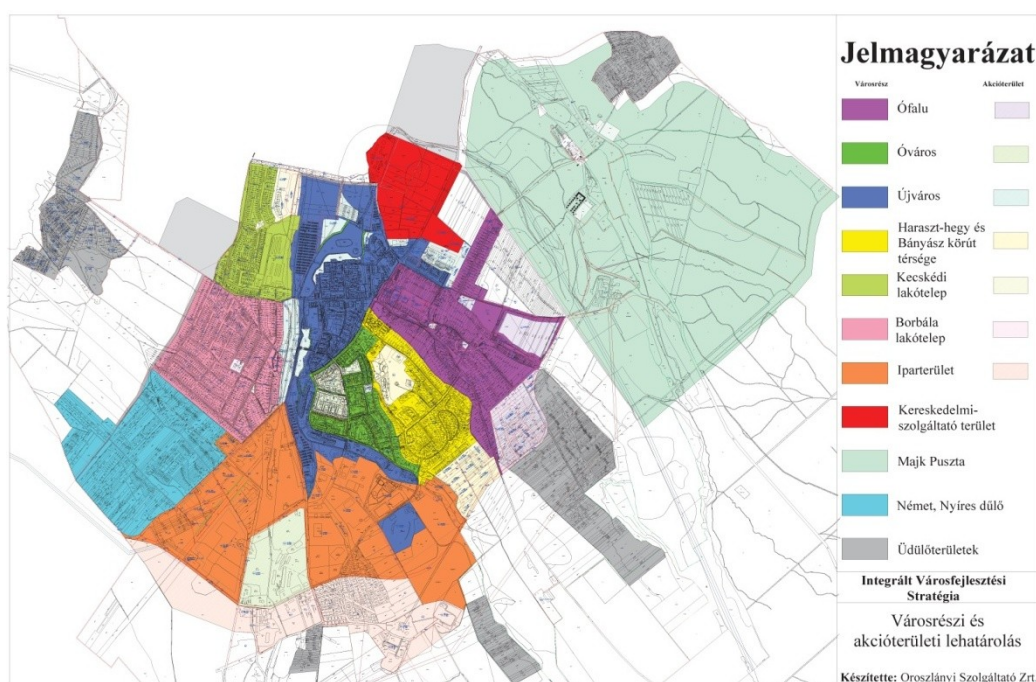
Forrás: IVS

Az egyes városrészek rövid távú céljai:

- V1 Óváros: A városrész épületei állagromlásának megállítása, a városrész leszakadásának megállítása, városrész rehabilitáció elindítása.
- V2 Újváros: Esztétikailag vonzóbb városkép kialakítása, a városrész közösségi, kulturális, sport életének fejlesztése.
- V3 Falu/Ófalu: Falusi turizmus alapjainak megteremtése, a nemzeti hagyományok további megőrzésével.
- V4 Borbála lakótelep: Belső feltáró utak forgalomcsillapítása, gyalogos közök fejlesztése.
- V5 Haraszt-hegy és Bányász körút térsége: Haraszt-hegy és közterületeinek és zöldfelületeinek fejlesztése
- V6 Kecskédi úti lakótelep: Lakóövezeti funkciók feltételeinek fejlesztése, közterület-fejlesztés
- V7 Iparterület: Az Ipari Parkot feltáró gyűjtőút kiépítése, befektetők felkutatása és termelő gazdasági egységek/társaságok további betelepítése
- V8 Majk-puszt: Vonzó turisztikai attrakciók
- V9 Külterület- Német, Nyíres dűlő: Anti-szegregációs intézkedések - infrastruktúra fejlesztése, foglalkoztatási-képzési programok, gyermekvédelem

Akcióterületek:

1.5-1. térkép: Városrészek és IVS akcióterületek

Forrás: IVS

- **Óváros:** Az akcióterület kiterjed az Óváros térképen jelölt részére, valamint pontszerű fejlesztésként magába foglalja az Ady mozi és a Béke szálló épületét.

Az akcióterület komplex fejlesztésének célja, hogy a megújult terület a város minden tekintetben korszerű, vonzó, életteli központjává váljon. A cél érdekében tervezett beavatkozások:

- konferenciaterem kialakítása Polgármesteri Hivatal áthelyezése, igazgatási funkciók telepítése az Arany János ált. iskola épületeiben és területén.
- Önkormányzati közművelődési-könyvtár épületének felújítása, átalakítása, bővítése.
- Közterek, zöldfelületek felújítása, minőségi utcabútorok elhelyezése, új sétálóutca kialakítása (Fürst Sándor utca), az új polgármesteri hivatal mögötti parkterület felújítása és parkolók kialakítása.
- Közigazgatási funkciót ellátó épületek rekonstrukciója (önkormányzat, okmányiroda, területi hatósági intézmények telepítése: Földhivatal, Városi Bíróság, Főépítési Iroda). Vizsgálendő a Fő tér esetleges funkcióváltása: a Polgármesteri Hivatal áthelyezése az Arany János ált. iskola területére (a Szabályozási Terv javaslata) és a Művelődési Központ hasznosítása-funkcióváltása.
- Akadálymentesítés, energiahatékonysági felújítás a terület épületeiben
- Ady mozi bontása a védett freskó áthelyezésével-restaurálásával, helyén közpark létrehozása
- Béke szálló korszerűsítése-felújítása. Tervezett vegyes funkciók: munkásszállás, átmeneti lakások, apartmanok idősek számára, étkeztetés, bérbe adható iroda- üzlethelyiségek
- Petőfi udvar épületeinek ütemezett felújítása (energetikai korszerűsítés, komfortfokozat növelés), a környező zöldfelületek, közterületek megújítása. Hasznosítás (nem csak szociális) bérlakásokként.
- **Újváros:**
  - Felső-tó és környezetének fejlesztése: a tó medrének és környezetének rendbetétele, partján park létesítése, köztéri bútorok kihelyezése, sétány kialakítása közvilágítással. A tó felett átívelő híd rekonstrukciója, azon közvilágítás kiépítése, a sétálóutca meghosszabbítása a tóig és a vasútállomásig.

- Alsó-tó környezetének további fejlesztése: A tó északi partjának közelében a kiskertes rész felszámolása és közpark funkció szerinti hasznosítása; lakóterület fejlesztések a tó északnyugati és keleti partján; a csónakház áthelyezése a szigetre, partvonal további rendezése, fejlesztése rekreációs és prezentációs célokkal; a sétány fenntartása és fejlesztése további pihenőpadokkal, közvilágítással, burkolatszélesítéssel és stabilizálással, futó és kerékpáros útvonal kialakítása; a terület déli részén a közpark funkció további, minőségi fejlesztése kisebb közösségi, találkozó tér, terület kialakításával; tó körüli fásítás folytatása.
- Vasútállomás és környezetének fejlesztése: gyalogos felüljáró felújítása és akadálymentesítése, valamint kerékpáros közlekedésre alkalmassá tétele; parkoló fejlesztése, forgalomtechnikai eszközök alkalmazása; fedett kerékpártárolók építése; vasútállomás épületének felújítása, a peronok és egyéb szolgáltató egység fejlesztése, utas információs rendszer kialakítása (MÁV projekt), korszerű fedett buszváró, buszforduló kialakítása
- A volt IV-es Iskola épületének funkció váltása: a korlátozott sportfunkció fenntartása mellett az épületrész és a terület további részein kiskereskedelmi funkció kialakítása.
- Takács Imre utca mögötti lakóterület fejlesztés: kisvárosias és kertvárosi lakóterület fejlesztés a kapcsolódó feltáró utak és közterületek kialakításával, befektetők bevonásával.
- Falu/Ófalu:
  - Temető előtti terület fejlesztése: parkolók és a temetőt kiszolgáló kereskedelmi-szolgáltató funkciók kialakítása, kapcsolódóan pihenőterület köztéri bútorokkal, köztéri műalkotással
  - Lakóterület fejlesztés: a szabályozási tervben kijelölt lakóterületen a megelőző közműbe-ruházások és közúti kapcsolatok kiépítése, a hagyományos falusi építészeti és kerthasználati jellemzőket szem előtt tartó lakópark jellegű lakóterület fejlesztés.
  - Lakóterület fejlesztés: magánérős lakóterület fejlesztés a szabályozási tervben kijelölt feltáró utcahálózattal és közterületekkel, teljes szennyvízcsatorna-rákötéssel.
  - Régi katolikus temető területe, közterület fejlesztés: pihenőpark, díszkert kialakítása; a terület délnyugati részén néhány parkoló kialakítása, a kapcsolódó utcák útburkolatának és vízelvezetésének felújítása.
  - Evangélikus templom melletti közterület- intézményfejlesztés: egészségügyi, ügyeleti sürgősségi központ kialakítása és a szabályozási tervben jelölt, kapcsoló parkolók kialakítása.
  - Evangélikus templomot a Katolikus templommal összekötő gyalogos kapcsolat: osztott kialakítású gyalogos és kerékpáros, szilárd burkolatú összekötő útvonal kialakítása a Haraszt-hegy és Falu városrészek között. (Kertekalja-patak keresztezésével).
- Borbála lakótelep:
  - Intézményfejlesztés: a területen található intézmények felújítása, energetikai korszerűsítése, akadálymentesítése és szolgáltatási színvonaluk emelése. Az óvoda udvarának szabvány szerint korszerűsítése, a rendelőknél további parkolási lehetőségek kialakítása a Móricz Zsigmond utca és Radnóti Miklós utca kereszteződésénél.
  - Közterület fejlesztés: a területek földhivatali nyilvántartásának rendezése, szabályozása (Zkp a jelenlegi közút besorolás helyett); közösségi, találkozó-pihenőtér funkció kialakítása, köztéri bútorok kihelyezése, burkolt gyalogos ösvény kialakítása, további dísznövények telepítése
  - a Borbála lakótelepen átfogó felmérés és program kidolgozása az utcák forgalomtechnikai fejlesztésére vonatkozóan. Fekvérendőrök rendszerezett kiépítése, szolgáltató és intézményi funkcióknál a forgalmasabb közlekedési tengelyeken egyoldali gyalogos járda kialakítása. Utcákat összekötő gyalogos közök burkolatának további fejlesztése és közvilágítás (mozgásérzékelős, vagy programozott) kiépítése.
- Haraszt-hegy és Bányász körút térsége:

- Haraszt-hegy: központi rendezvényter, szabadtéri színpad kialakítás kiszolgáló infrastruktúrákkal. Természet közeli pihenőpark: tematikusan vezetett séta, gyalogos, futó és kerékpáros, szánkós útvonalakkal, közterületi bútorokkal és kilátópontokkal a város, a falu és a Vértes-hegység felé. Növény, geológiai, települési, helyi gazdaságtörténeti tanösvény kialakítása élményelemekkel (pl. „mezítlábas ösvény”). Tizenévesek közösségi és mozgásigényeit kiszolgáló „tinédzser játszótér”. Emlékmű áthelyezése a város belső, frekvenciát több közterületére az emlékmű felújítása. A strand és a kapcsolódó vendéglátó egység felújítása.
- Lakóterület fejlesztés a Bányász körút térségében: kertvárosias jellegű lakóterület fejlesztés befektetői alapon, hosszú távon. A lakóterület telekalakítása és a településrendezési terv szerint közúti kapcsolatok és a terület keleti határát jelentő gyűjtőút kialakítása.
- Kecskédi lakótelep:
  - Játszóterfejlesztés, Lengyel József utca végén: közterületi játszótér kialakítása az elkészült terveknek megfelelően.
  - Lakóterület fejlesztés: a szabályozási terv szerint infrastruktúrával ellátott építési telkek kialakítása a kapcsolódó kiszolgáló utakkal; védelmi célú erdőterület fenntartása, fejlesztése; gyalogos/kerékpáros átkelési szakasz kialakítása Újváros, az Alsó-tó felé a 12. sz. vasútvonalon keresztül.
- Iparterület:
  - A Mindszenti és Szent Borbála utcák közötti területet feltáró út építése cca. 1 000 fm hosszúságban. Ipari Park területének déli irányba történő bővítése, a szükséges területvásárlásokkal és kisajátításokkal; az újonnan bevont területek infrastrukturális előkészítése a potenciális befektetői igények figyelembe vételével. Inkubátorház/vállalkozói szolgáltatóház kialakítása; gyorsétterem építése. Az akcióterület délnyugati részén a Mindszenti utca Bokodi útra (8143. sz.) történő kikötésének térségében kamionparkoló építése. A várost és az ipari területeket déli, délkeleti irányban kikerülő, a város belső területeit nagyrészt tehermentesítő elkerülő út építése, kapcsolattal a 8118. sz. és 8143. sz. utakra.
- Új kereskedelmi és szolgáltató terület:
  - Szennyvíztelep további fejlesztési lehetőségeihez kapcsolódóan a védőterületre vonatkozó szabályozás felülvizsgálata, védőterület bővítése. Nagyobb volumenű kereskedelmi egységek betelepítése a kapcsolódó közúti és forgalomtechnikai fejlesztésekkel összekötve.

Az IVS a fejlesztési akcióterületek közül legfontosabbnak az Óvárost és az Iparterületet tekinti. Másodsorban a Haraszt-hegy és környezetének fejlesztését (Fő tér/Polgármesteri Hivatal épületének funkcióváltásával, átalakításával összekötve) a Tavak környezetének további fejlesztését (vasútállomás és környékének fejlesztésével) és a Kecskédi úti lakótelep játszótérfejlesztését tartja fontosnak, a többi ez után következik.

Az IVS fejlesztési elképzelései közül 2010 óta viszonylag kevés valósult meg.

Az **Óvárosban** a volt Arany János iskola épületeinek átalakításával megkezdődött az igazgatási központ kialakítása: kormányablak, járási hivatal, munkaügyi kirendeltség került ide. A könyvtár-művelődési ház homlokzat-felújítása történt csak meg. Folyik a Petőfi udvar épületeinek ütemezett felújítása, az első épületé befejeződött. A Szociális Szolgálat és az idősek átmeneti otthonának felújítása megtörtént, a hajléktalan-szálló energetikai fejlesztése (napelemek) szintén. Az **Újvárosi** fejlesztések közül a volt IV-es iskola sportfunkciót kapott, mögötte műfüves pályát alakítottak ki. Az Alsó tó fejlesztése nem, csak kisebb felújítások valósultak meg. Utcabútorokat helyeztek el a Dózsa Gy. u. és a Rákóczi F. u mentén. Az **Ófalu** fejlesztései közül a temető előtti terület fejlesztéséből csak a telek-

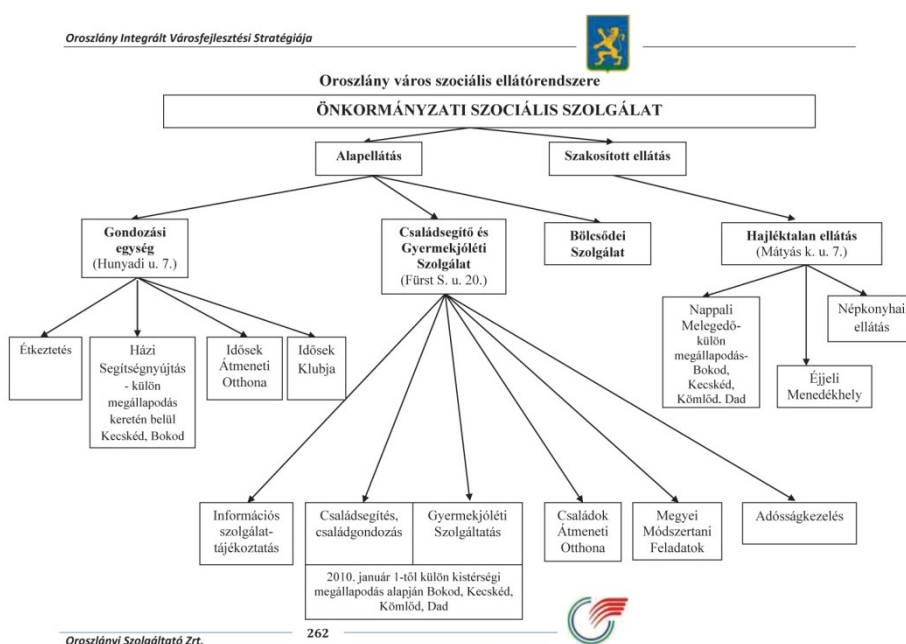
alakítás történt meg; az evangélikus tpl. mellett tervezett sürgősségi központ a rendelőintézetben valósult meg. A **Borbála lakótelepen** megtörtént az orvosi rendelő akadálymentesítése, mellette parkolóhely kialakítása. Közvilágítás fejlesztés csak a Bokodi út mentén történt. A **Haraszt-hegy-Bányász körút**, a **Kecskédi úti lakótelep** és a **Kereskedelmi-szolgáltató terület** fejlesztései közül egy sem valósult meg. Az **Iparterület** feltáró és tehermentesítő útjainak még csak a telekalakítása van folyamatban. Majkpusztán a remeteség műemléki rekonstrukciója és turisztikai fejlesztése állami keretek közt folyik.

A fentiekből és az 1 sz. melléklet megvalósult beruházásokat felsoroló táblázatából látható, hogy döntően olyan beruházások-fejlesztések valósultak meg, amelyek viszonylag kevés szereplőt érintenek (ilyenek a magánszféra gazdaságfejlesztési beruházásai az ipari parkban, vagy az önkormányzati intézmények fejlesztése), míg azok, amelyek sokakat (pl. elkerülő út létesítése sok magántelken átvezetve) érintenek, csak lassan haladnak. Feltűnő, de a demográfiai tendenciák és a lakosság gazdasági helyzetének ismeretében érthető, hogy a lakóterület-fejlesztések közül egy sem valósult meg, a lakás- és épületkorszerűsítések is lassan haladnak.

Antiszegregációs Terv: részletesen a 3.3.2 fejezetben kerül ismertetésre, itt csak rövid összefoglalását adjuk.

Az IVS szerint tényleges szegregátum a városban nincsen, az Óvárosban a Petőfi udvar és közvetlen környéke volt az, ám ez az ún. "Sárga tömb" bontásának (a lakosságszám csökkenése miatt a segélyezési arány romlásának) volt betudható. Külterületen a Német-Nyíres dűlőket említi szegregátumként.

1.5-2. ábra: A város szociális ellátórendszere

Forrás: IVS

Az önkormányzat tulajdonában lévő épülettömbök bérlakásai (Petőfi udvar 1-2, 4-5, 6-7. számú épülettömb: 72 db), illetve ezen kívül 5 bérlakás az Óvárosi városrészben található. A fennmaradó, egyes tulajdonú épülettömbben található bérlakások a városban elszórtan (1 db a Borbálai városrészben, 19 db az Újvárosi városrészben) helyezkednek el.

A Német- Nyíres dűlők területén egyre többen élnek állandó lakosként; az utak, a telkek méretei azonban nem felelnek meg e célra.

Oroszlányban biztosított az oktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetősége. Az Önkormányzat elkötelezett az oktatási esélyegyenlőtlenségek teljes körű felszámolásában. A Terv szerint a város egyetlen intézményében sem érvényesül szegregáció.

Az anti-szegregációs program tervezése az önkormányzat, a szociális szolgálat és a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat bevonásával történt. A program az alábbi intézkedéseket tartalmazza:

- Lakhatási integráció
  - lakbértámogatás, bérlakások felújítása, lakókörnyezet javítása, lakáspolitikai stratégia kidolgozása, pályázatok önkormányzati kiegészítése
  - Német és Nyíres dűlők: telekszerkezet átalakításának szorgalmazása, városba visszaköltözés szorgalmazása, közbiztonság javítása (dűlőutak közvilágítása, járőrszolgálat), illegális elektromos energiahasználat visszaszorítása (kártyás mérők)
  - adósságkezelés, lakásfenntartási- és lakbértámogatás további biztosítása
- Oktatási integráció:
  - meglévő intézkedések, folyamatok fenntartása
  - az önkormányzati iskolákban olyan ösztöndíj rendszer kidolgozása, amely a gyermek iskolai teljesítménye alapján, illetve a szociális, családi viszonyait is figyelembe véve nyújtana támogatást, ezzel is ösztönözve őket a tanulásra
- Közlekedésfejlesztés: külterületi lakott helyeken, kiemelten a Német és Nyíres dűlők esetében, a területen élőkkel összefogva, szervezett munka keretében, rendezni a főbb, gépjárművel nehezen megközelíthető dűlő utakat.
- Mobilizációs program: szükségletek felmérése, egyéni reszocializációs programok kidolgozása, pályázati források feltérképezése, megvalósíthatóság vizsgálata, pályázatkészítés; mobilizációs program kidolgozása a külterületi szegregátumra is
- Az érintett lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása, munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, képzési, átképzési, munkahely teremtési, elhelyezkedést elősegítő programok
- A közszolgáltatásokhoz (szociális és egészségügyi) való hozzáférés javítása: akadálymentesítés, egészségügyi szűrőprogramok, a hátrányos helyzetű gyermekek bölcsődei elhelyezése, információhoz jutás elősegítése, további vizsgálatok a szükséges intézkedések feltárására
- Együttműködések: A város a továbbiakban is együttműködik a Szociális Szolgálattal, az OCKÖ-vel, illetve a szociális területen működő civil szervezetekkel, egyesületekkel, alapítványokkal, az Oroszlányi Ápolási Kft-vel, a helyi Rendőrkapitánysággal, és helyi lakossági érdekvédelmi szervezetekkel. Az OSZ Zrt., mint meghatározó helyi közszolgáltató a jövőben is fenn kívánja tartani a Szociális Szolgálattal, az OCKÖ-vel kötött megállapodásait és rendkívül jól működő, naprakész kapcsolatait.

1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

2014-ben az önkormányzat a Vértesi Környezetgazdálkodási kft-vel kötött szerződést a településrendezési tervek módosítására, telephely kialakítás és egyes területek rekultiválása céljából.

1.6 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök

Oroszlány képviselőtestülete a Településszerkezeti Tervet a többször (legutóbb 2011-ben módosított 52/2005. (VIII.9.) KT. sz. határozattal, a Helyi építési Szabályzatot és a Szabályozási Tervet a többször (utoljára 2013-ban) módosított 20/2006. (X.11). sz. önk. rendelettel fogadta el.

A településrendezési eszközök készítését szabályozó jogi környezet 2013-ban jelentősen megváltozott, az átmeneti rendelkezések szerint a korábbi jogszabályok szerint készült eszközök 2016 után már nem módosíthatók és csak 2018. december 31-ig alkalmazhatók. Oroszlány esetében - ha az új településrendezési eszközök nem készülnek el időben - ez problémát jelenthet.

A Településszerkezeti Terv és az IVS akcióterületi intézkedései között nincs ellentmondás; azonban a Különleges idegenforgalmi területté minősített egykori bányaterületek hasznosításakor az idegenforgalmi besorolás probléma lehet.

Az önkormányzat lehetőségein túlmutató közlekedésfejlesztéseket (Pusztavám-Mór vasútvonal, csatlakozás az 1sz. főút Tatabányát elkerülő szakaszához) csak a Településszerkezeti Terv tartalmazza.

A HÉSZ egységes szerkezetbe van foglalva. Szabályozási terv a kül- és belterületre is készült. A hatályos Szabályozási Terv és az IVS akcióterületi intézkedései közt az alábbi pontokban nincs összhang:

- Újváros: az Alsó tó melletti kiskertes rész hasznosítása közparkként a Szabályozási Terv módosítását igényli (illetve ellentmond a 2011-es rendezési tervmódosításnak)
- Falu/Ófalu: az evangélikus templomot a katolikus templommal összekötő gyalogos kapcsolat nem szerepel a Szabályozási Tervben
- Borbála-lakótelepen a közút besorolású zöldfelületek szabályozása közparkká (az IVS szorgalmazza)
- Szennyvíztelep védőterület (felülvizsgálatát az IVS szorgalmazza)

1.6.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

A településszerkezeti terv az alábbi követelményeket és általános alapelveket rögzíti:

- javítani kell a város külső közlekedési kapcsolatait és belső közúthálózatát
- meg kell teremteni a hosszútávú településfejlődéshez szükséges gazdasági és intézményi hátteret
- erősíteni kell a város jellegzetes karakterét biztosító fejlesztéseket,
- meg kell kezdeni Óváros megújítását,
- növelni kell a város idegenforgalmi, turisztikai vonzerejét.

A településszerkezeti terv leírása nem határoz meg az egyes területfelhasználási kategóriákra vonatkozó alapelveket.

A településszerkezeti terv megvalósult elemei:

- **Tervezett lakóterületek:** a településszerkezeti tervben két ütemben megvalósítani tervezett, összesen hét lakóterület-fejlesztés közül egy sem valósult meg.
- **Tervezett településközponti és vegyes területek:** a szerkezeti tervben előírányzott a volt OSZV telep területére tervezett fejlesztés nem valósult meg.

- **Tervezett gazdasági területek:** az Ipari Park folyamatosan fejlődik, annak ellenére, hogy a tervezett közlekedésfejlesztések (települési tehermentesítő utak, iparterületi gyűjtőút) nem valósultak meg. A tervezett ipari-gazdasági területek középtávon még elegendőnek tűnnek.
- **Tervezett üdülőterületek:** új üdülőterületeket a szerkezeti terv a Bokodi-tó partján és a 8143-8119sz. utak között, Majkpusztától északra jelölt ki.
- **Tervezett különleges területek:** a Dobai külfejtés rekultiválandó (Ev) területe mellett létesült a hulladéklerakó. A külterület déli részén az erdőben lévő bányaterületek (külszínei fejtés, aknák) zömét a szerkezeti terv különleges idegenforgalmi területbe sorolta. Ez problémát jelentett (2013-ban pl. az egykori XVII. akna területének besorolását kellett megváltoztatni) és jelent, mivel csak egy részük hasznosult idegenforgalmi célra, egyéb használatra (pl. a hulladéklerakó bővítésére, vagy gazdasági célú hasznosításra) volna igény.
- **Közlekedéshálózati fejlesztések:** a tervben szereplő vasúti összeköttetés Pusztavámmal nem valósult meg. A közúti fejlesztések közül sem a települési mellékutak, sem a központot tehermentesítő gyűjtőutak, sem a többi tervezett gyűjtőút nem épült meg, mindössze az Ipari Parkba (volt OSZV területre) tervezett gyűjtőút továbbá a Takács Imre utca meghosszabbításaként a Bányamúzeum felé a 8119 sz. útig tervezett út telekalakítása történt meg.
- **Zöldterületek, közhasználatú zöldfelületek:** a szerkezeti tervben szereplő zöldterület-fejlesztések (az Alsó-tótól É-ra, valamint temető melletti terület) nem valósultak meg.
- **Erdőterületek:** a külterület déli részén valamint a Bokodi-tó és a város közti egykori bányaterületek egy része tervezett erdőterület.
- **Mezőgazdasági területek:** a településszerkezeti terv nem tartalmazott mezőgazdasági fejlesztést.

[illegible]

1.7 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1 A település népességének főbb jellemzői

1.7.1.1 Demográfia

Oroszlány lakónépessége hasonlóan az országos és a Komárom-Esztergom megyei tendenciához, lassan, de folyamatosan csökkent 2001 és 2013 között. A két népszámlálás közt a város lakónépessége 2011-re a 2001-es év 91%-ára csökkent.

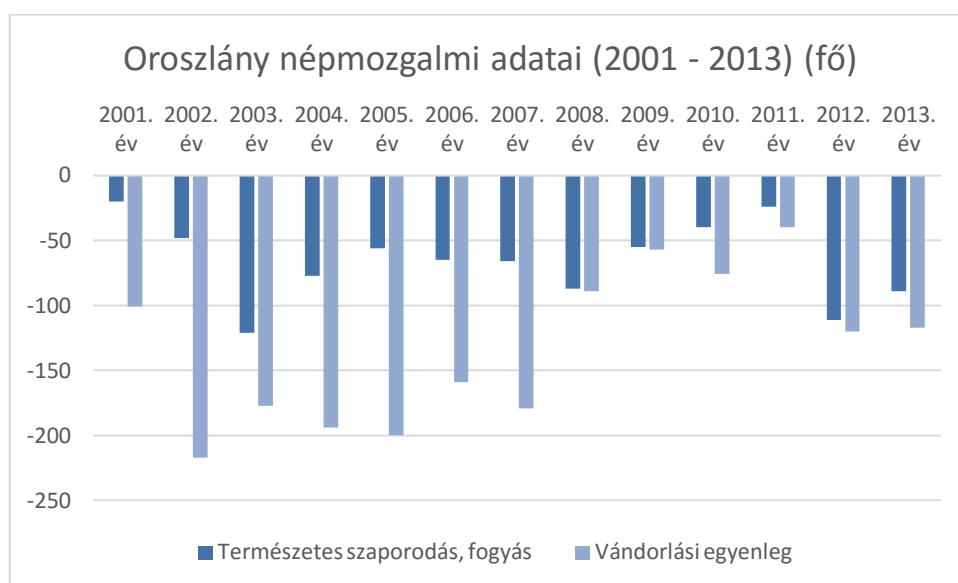
1.7-1. táblázat: Oroszlány népességszám változása 2001-2011-2013

Adattípus	2001	2011	2013	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Lakónépesség 2013/2011 (%)	Lakó- népesség / állandó népesség 2001	Lakó- népesség / állandó népesség 2011
Állandó népesség (város)	20 747	19 611	19 272			98,7	94,9
Lakónépesség (város)	20 487	18 627	18 139	90,9	97,3		
Állandó népesség (megye)	318 717	314 344	312 026			99,5	96,6
Lakónépesség (megye)	317 110	303 864	300 677	95,8	98,9		
Állandó népesség (ország)	10 270 425	10 092 081	10 051 837			99,0	98,4
Lakónépesség (ország)	10 174 853	9 931 925	9 877 365	97,6	99,4		

Forrás: KSH Területi statisztika, 2013

Oroszlányban a halálozások számát vizsgálva a 2001 – 2013 közötti időszakban megállapítható, hogy a teljes időtáv alatt meghaladta a születések számát, tehát természetes fogyásról beszélhetünk a településen. A vizsgált időszakban negatív volt a vándorlási különbözet is, ami tovább súlyosbította a természetes fogyás miatti népességcsökkenés mértékét. A vándorlási egyenleg értékéhez nagymértékben hozzájárul az is, hogy az Ipari Parkban működő vállalkozások nagy számú olyan munkavállalót alkalmaznak, akik ideiglenesen a városban telepednek le. Ezek a munkavállalók általában a családjuk nélkül érkeznek és a vállalkozásoknál megfigyelhető nagy fluktuáció miatt nem csak a bevándorlás, de az elvándorlás száma is magas.

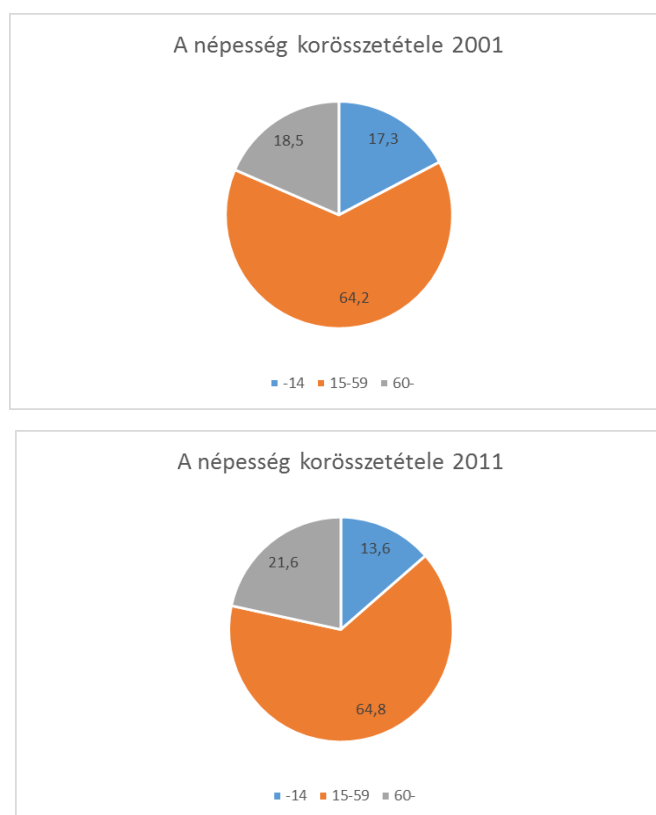
1.7-1. ábra: A népesség korösszetétele 2001, 2011

Forrás: KSH Területi statisztika, 2013

2001-ben és 2011-ben hasonló volt a 15-59 év közöttiek aránya. A 14 év alattiak aránya 4% ponttal csökkent a 60 év felettiak javára. Oroszlány városában a két időpontban vizsgált korösszetétel a lakosság öregedésére utal.

1.7-2. ábra: A népesség korösszetétele 2001, 2011

Forrás: KSH Területi statisztika, 2013

1.7-2. táblázat: A népesség korösszetétele

Adattípus	2001	adott korcsoport részese-dése – 2001 (%)	2011	adott korcsoport részese-dése – 2011 (%)
-14	3 600	17,3	2 672	13,6
15-59	13 316	64,2	12 706	64,8
60-	3 831	18,5	4 233	21,6
Összesen:	20 747	100,0	19 611	100,0

Forrás: KSH Területi statisztika, 2013

A városban az eltartott népesség rátája az aktív korú népességhez viszonyítva 2001-ben 55,9%, míg a következő népszámlálás idején, 2011. évben ugyanez a mutató 53,5 %-volt. A város öregedési indexe nagymértékben nőtt a vizsgált 10 év alatt, 106,3 %-ról 158,8%-ra, azonban a változás mértéke teljes mértékben követi a megyei (118,8 %-ról 157,1 %-ra) és az országos (123,8 %-ról 159,6 %-ra) változás mértékét is.

Összességében elmondható, hogy a népesség öregedő tendenciát mutat ezzel párhuzamosan az eltartott népesség aránya csökkent 2001 és 2011 között.

A népesség nemek szerinti megoszlása 2011-ben a városban: népesség 51,4%-a nő 48,6%-a férfi. A nemek közötti arány 2001-hez képest nem változott, öregedő társadalom jellemző nemek szerinti eloszlását mutatja.

1.7.1.2 Nemzetiségi összetétel

A Vértessé településeire általánosságban etnikai sokszínűség jellemző, Oroszlány még ma is őrzi szlovák eredetét. Az oroszlányi bányászok életformájára a környékbeli német nemzetiségűek, az ország különböző tájairól ideköltözők is hatással voltak, épp úgy, mint az Erdélyből áttelepült, majd Brennbérgbányáról idetelepített bányászok. Az országon belüli migrációs folyamatok következtében a település nemzetiségi és etnikai összetétele későbbiekben is változott, a városban telepedett le a magyarországi cigányság egy része.

2001-es népszámlálási adatok alapján, a lakosságon (2001-ben 20 747 fő) belül 1 058 fő, 5% tartozott valamelyik kisebbséghez. Három jelentősebb számú kisebbség él a településen, legnagyobb az arányuk a cigány nemzetiségűeknek, mely mintegy 2% (415 fő), ezt követi a német 1,5% (311 fő), valamint szlovák 1% (208 fő) kisebbség.

2011-es népszámlálási adatok alapján, a lakosságon (2011-ben 19 611 fő) belül 1 079 fő, 5,5% tartozott valamelyik kisebbséghez. A legjelentősebb kisebbségek ugyanazon nemzetiséghez tartoznak, mint 2001-ben, de arányukban változás figyelhető meg. A cigány kisebbség aránya mintegy 2,5%-ra (490 fő), a német nemzetiségűek aránya 1,6%-ra emelkedett (314 fő), a szlovákok aránya némileg csökkent, 0,9%-ra (176 fő).

A településen 1995-ben alakult meg a szlovák kisebbségi önkormányzat, mely feladatának tekinti a kisebbség nyelvének az ápolását, hagyományainak megőrzését, tárgyi és szellemi kultúrájának gyarapítását, a kisebbségi érdekek hatékonyabb érvényesítését, valamint egyéni és közösségi önazonosságuk megőrzését.

Megalakulásától kezdve önállóan, szabadon, demokratikus módon, széleskörű nyilvánosságot teremtve törekszik céljainak megfogalmazására és megvalósítására. Az Önkormányzat Célja a szlovák nemzetiség nyelvének ápolása, tárgyi és szellemi kultúrájának megőrzése, gyarapítása, egyéni és közösségi önazonossága megőrzése, a szlovák nemzetiséget megillető jogosultságok érvényesítése, érdekeik védelme, képvisellete.

A településen iskolai rendszerben nincs szlovák nyelvoktatás, és a szlovák népesség elöregedése miatt erre nem is mutatkozik igény.

Érdekeik érvényesítése érdekében 1998-ban megalakult a Cigány Kisebbségi Önkormányzat, mely megalakulásától kezdve önállóan, szabadon, demokratikus módon, széleskörű nyilvánosságot teremtve törekszik céljainak megfogalmazására és megvalósítására. Célja a roma nemzetiség nyelvének ápolása, tárgyi és szellemi kultúrájának megőrzése, gyarapítása, egyéni és közösségi önazonossága megőrzése, valamint a roma nemzetiséget megillető jogosultságok érvényesítése, érdekeik védelme, képvisellete.

Olyan programot dolgoztak ki, mely a településen található óvodákban a cigány hagyományok felelevenítését, ápolását szolgálja. A Benedek Elek Általános Iskola, Előkészítő Speciális Szakiskola és Kollégium pedig a roma gyermekek esélyegyenlőségét a cigány kisebbségi oktatás keretében igyekszik biztosítani. Ezen belül a cigány népismeret és a roma nyelv beépül az iskola helyi tantervébe is.

A nemzetiségekkel kapcsolatban megállapítható, hogy mára teljesen asszimilálódtak, csak hagyományörző, kulturális tevékenységeikkel jelzik eredeti származásukat, identitásukat (sváb, szlovák). Azonban a cigány kisebbség lakosság számának növekedése - a csoport szociális, kulturális jellemzőihez hasonlóan - a szociális, társadalmi folyamatokban is tetten érhető.

1.7.1.3 Képzettség

Oroszlány városában a 2001-es és a 2011-es évek vonatkozásában kismértékű csökkenés figyelhető meg a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek és az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők esetében. Ezzel szemben kiugró a növekedés az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők tekintetében, illetve nem ilyen nagymértékű, de szintén növekedés figyelhető meg az egyetemi, főiskolai és egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számában.

A képzettség vonatkozásában az oroszlányi mutatószámok változásai minden esetben megegyeznek a megyei és országos változásokkal, csupán intenzitásbeli különbségeket lehet megfigyelni.

Oroszlány lakosságának iskolai végzettségében pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közti időszakban.

1.7-3. táblázat: Oroszlány lakossága iskolai végzettség szerint megyei és országos összehasonlításban (2001, 2011)

Adattípus	Vonatkozási terület	2001	2011
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában (%)	Oroszlány	28,7	27,8
	Magyarország	26,3	25
	Megyei járásközpontok	25	23,5
Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzett-	Oroszlány	19,5	27

Adattípus	Vonatkozási terület	2001	2011
séggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	Megyei járásközpontok	22,2	29,3
	Magyarország	20,5	27,5
Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	Oroszlány	25,5	25
	Megyei járásközpontok	23,8	21,8
	Magyarország	21,1	19,5
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	Oroszlány	5,8	8,6
	Megyei járásközpontok	9,5	14,2
	Magyarország	9,8	15,5

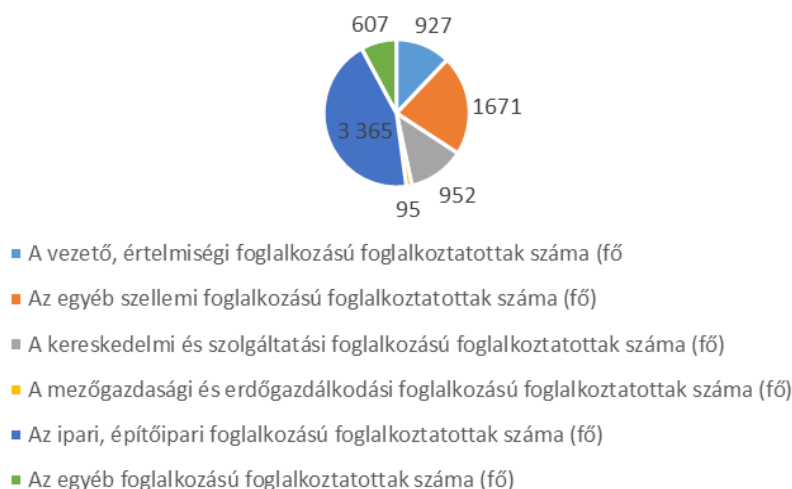
Forrás: TEIR ITS modul

1.7.1.4 Foglalkoztatottság

2001-ben, a népszámlálás évében a naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya 46,7 % volt, míg 2011-re ez az érték 38,3 %-ra csökkent. Napi szinten 2 080 fő ingázik Oroszlányba, a legtöbben Tatabányáról (586 fő), Bokodról (171 fő), Kecskédéről (153 fő) és Környéről (143 fő) érkeznek. Az eljárók száma a csökkenés ellenére is meghaladja a bejárók számát, mivel napi szinten 2 664 fő hagyja el Oroszlányt munkába járás miatt. Az ingázók közel fele Tatabányára (1 157 fő) jár be naponta, míg további jelentős számú munkavállaló dolgozik Pusztavámon (257 fő), Mórton (186 fő), Tatán (143 fő) és Környén (130 fő).

A város foglalkoztatottainak jelentős része ipari, építőipari foglalkozású (3 365 fő). Az egyéb szellemi foglalkozású foglalkozási főcsoportba is jelentős számú (1 671 fő) foglalkoztatott sorolható. A kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozási főcsoport és a vezető, értelmiségi foglalkozású foglalkoztatottak száma is meghatározó a településen. Az arányok sok hasonlóságot mutatnak a megyei értékekhez, azonban Komárom-Esztergom megyében az ipari, építőipari főcsoportban a foglalkoztatottak aránya csak 36 %, míg az egyéb szellemi foglalkoztatottak aránya csupán 1 %-kal tér el a megyei érték esetében. Nagyobb arányú különbség a megyei és a városi adatok esetében a vezető, értelmiségi foglalkozású foglalkoztatottak arányában figyelhető meg, ahol a városi 12 %-os aránnyal szemben a megyei érték 16 %.

1.7-3. ábra: Foglalkoztatottak foglalkozási főcsoportok szerint, 2011

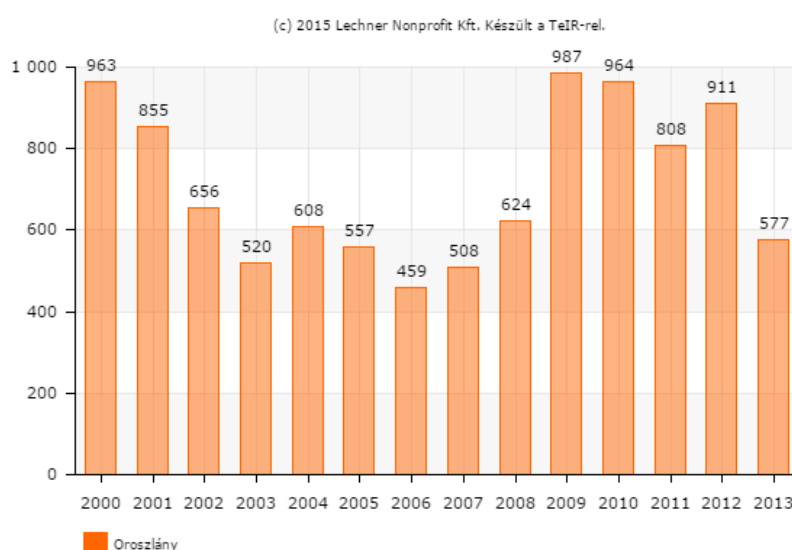

Forrás: KSH 2011 népszámlálás

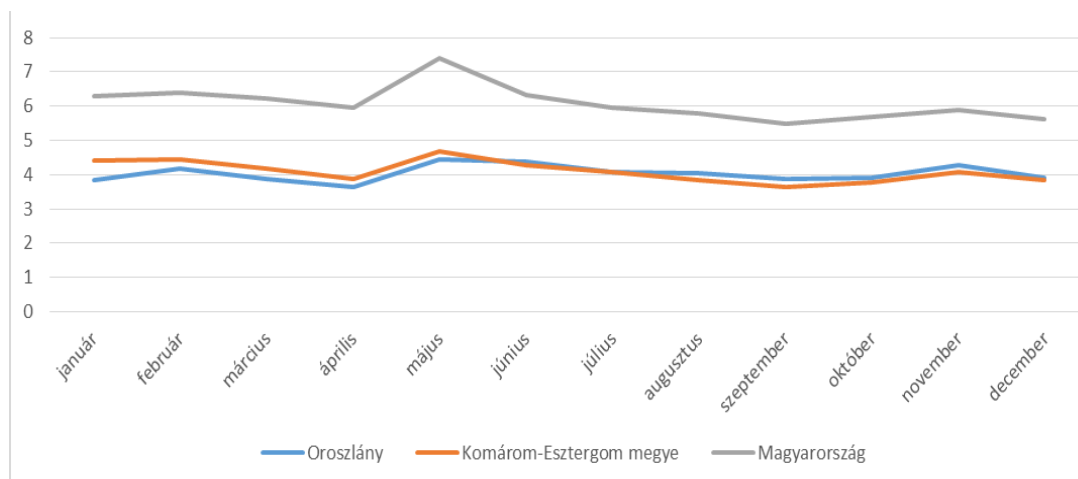
A munkanélküliek aránya 2001 és 2011 vonatkozásában, kismértékű csökkenést mutat (5,8%-ról, 5%-ra). A regisztrált munkanélküliek számának változásában ingadozás figyelhető meg, 2001-től (963 fő) 2003-ig (520 fő) jelentős csökkenés mutatkozik majd némi növekedés után a csökkenés egészen 2006-ig (459 fő) folytatódik. 2006-tól a regisztrált munkanélküliek száma folyamatos növekszik, 2009-re kiugróan magasra, 987 főre emelkedik. 2009-től tovább folytatódik az ingadozás, melynek oka vándorlási egyenleg vizsgálatakor már említett ipari parkban működő vállalkozásoknál tapasztalható nagy fluktuáció. Ezek a vállalkozások főként nagy autógyártó cégek beszállítói, ezért a munkavállalói létszám alakulására nagy hatással volt az elmúlt időszak gazdasági válsága. Azonban az oroszlányi nagy vállalkozások rendkívül hamar álltak talpra a válság után, kihasználva a konkurens cégek visszaesését, így hamar növelni tudták termelő kapacitásukat, amely jelentős munkaerő igénnyel járt.

1.7-4. ábra: Munkanélküliek számának alakulása

A munkanélküliség a 2014-es éven belül az országos és a Komárom-Esztergom megyei járásközpontok átlagának tendenciáját követte Oroszlányban. Egy téli és nyár eleji csúcs valamint egy júniustól szeptemberig tartó csökkenés továbbá viszonylag kiegyenlített alacsony munkanélküliség jellemző az év végéig.

1.7-5. ábra: Munkanélküliség éven belüli alakulása, 2014

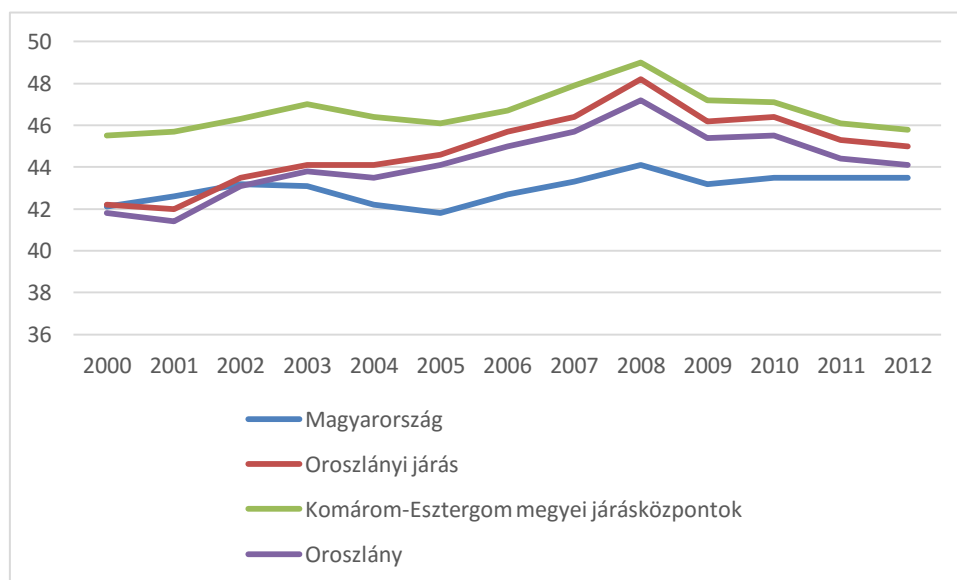
Forrás: nfsz.munka.hu, 2014

1.7.1.5 Jövedelmi viszonyok

Jövedelem

A száz lakosra jutó adófizetők száma a 2001-től 2008-ig folyamatos növekedést mutat, ezt követően egy lassú mértékű, de folyamatos csökkenés figyelhető meg. A mutató változása összhangban van a megyei járásközpontok és a járás értékeivel is, viszont az országos értékeket meghaladja.

1.7-6. ábra: Száz lakosra jutó adófizetők számának alakulása

Forrás: TEIR, ITS modul

Az egy lakosra jutó belföldi jövedelem meghaladja az országos átlagot (680 194,5 Ft) az elmúlt 10 évben. 2012-ben ez az érték a településen 770 649,9 Ft volt.

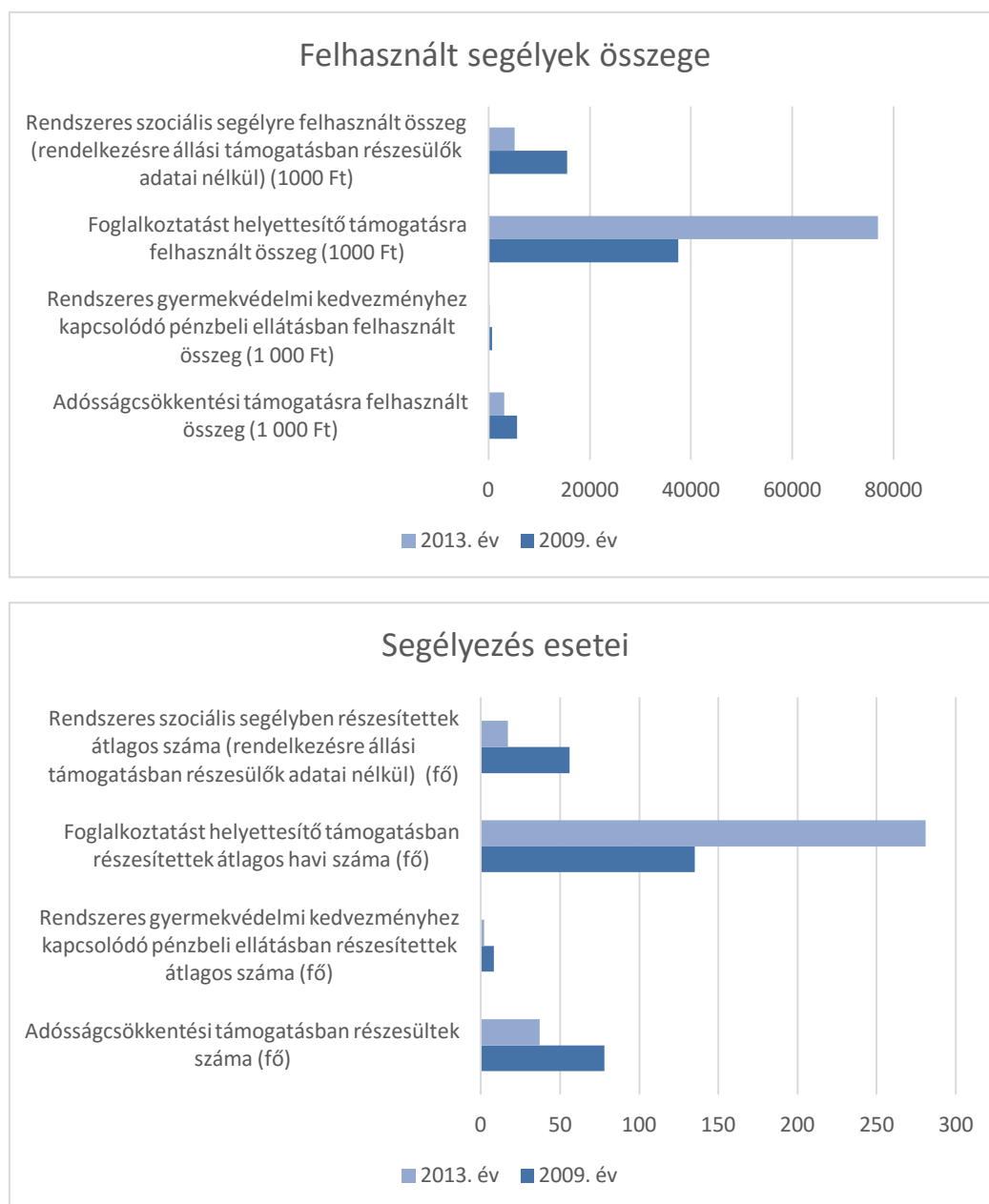
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos számában 2006-tól 2010-ig egy nagymértékű növekedés figyelhető meg, kiemelkedő a 2010. évi érték 682 fővel, majd 2010 után lassú mértékben ugyan, de csökken.

A rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 2011-ben 36,3%, ami meghaladja a járási, országos és a megyei járásközpontok értékeit is.

Segélyezés

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra és rendszeres szociális segélyre felhasznált összeg 2013-ban kétszerese volt a 2009-es értéknek. Ennek egyik oka, hogy a rászorulóknak száma növekedett (betelepülők, roma lakosság), másik oka pedig, hogy a város segélyezési rendelete értelmében bővült a jogosultak köre.

1.7-7. ábra: Segélyezési adatok, 2009, 2013

Forrás: KSH Területi statisztika, 2013

1.7.1.6 Életminőség

Az emberek életminőségét nagyban meghatározza, hogy milyen komfortfokozatú és ellátottságú lakásban élnek. A városban 2011-ben a lakások 83,66%-a volt összkomfortos, mely meghaladja a megyei 73,74%-os átlagot, ugyanakkor a komfortos lakások aránya (13,45 %) elmarad a megyei átlagtól (20,29%), éppúgy, mint a félkomfortos és komfort nélküli lakások aránya.

A lakások ellátottságát vizsgálva megállapítható, hogy a lakások 98,41%-a hálózati vízvezetékkel, 96,77%-a közcsatornával és 98,69%-a vízöblítéses WC-vel rendelkezik, tehát a megyei átlagos ellátottsági szintet mindhárom szempont szerint meghaladják az oroszlányi háztartások.

A 2001. évi városi adatokat vizsgálva megállapítható, hogy az összkomfortos lakások aránya nagy mértékben növekedett, míg az egyéb komfortfokozatú lakások aránya – a komfortnélküli kivételével – csökkenő tendenciát mutat.

1.7-4. táblázat: Háztartások, családok életkörülményei (2011)

	2001	2011	
	város	város	megye
		az összes háztartás %-ában	
Háztartások összesen:	7 798	7 946	127 398
<i>háztartások a lakás komfortossága szerint</i>			
összkomfortos	69,95	83,66	73,74
komfortos	24,84	13,45	20,29
félkomfortos	2,5	1,6	2,59
komfort nélküli	0,36	0,94	2,87
szükség- és egyéb lakás	2,35	0,35	0,51
<i>háztartások a lakás felszereltsége szerint</i>			
hálózati vízvezetékkel	99,49	98,41	97,25
házi vízvezetékkel	0,04	1,29	1,58
meleg folyóvízzel	97,55	98,01	95,62
közcsonnával	97,28	96,77	89,54
házi csatornával	2,27	2,94	9,29

Forrás: KSH Területi statisztika, 2013

1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Az időskorúak számában az elmúlt években lassú, de folyamatos növekedés figyelhető meg, így az aktív korúak számára kismértékben, de egyre nagyobb terhet jelent az időskorúak ellátása. 2001 és 2011 között jelentősen növekedett a városban élő roma népesség aránya. Az iskolázottság aránya a Komárom-Esztergom megyei járásközpontok és az országos átlagánál is alacsonyabb a városban, mely a városban élők magas átlagéletkorával és hátrányos helyzetükkel magyarázható elsősorban.

A munkanélküliek aránya 2001 és 2011 vonatkozásában, kismértékű csökkenést mutat (5,8%-ról, 5%-ra). A regisztrált munkanélküliek számának változásában ingadozás figyelhető meg, 2001-től (963 fő) 2003-ig (520 fő) jelentős csökkenés mutatkozik majd némi növekedés után a csökkenés egészen 2006-ig (459 fő) folytatódik. 2006-tól a regisztrált munkanélküliek száma folyamatos növekedésnek indul, mely 2009-re kiugróan magasra, 987 főre emelkedik. 2009-től tovább folytatódik az ingadozás. A városban a száz lakosra jutó adófizetők száma az elmúlt években csak kismértékű ingadozást mutatott, azonban jelentősen elmarad, elsősorban a megyei járásközpontok átlagos értékétől. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra és rendszeres szociális segélyre felhasznált összeg 2014-ben kétszerese volt a 2009-es értéknek.

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

1.7.3.1 Történeti és kulturális adottságok

Oroszlány a Vértes észak-nyugati lábánál fekszik, Tatabányától 15 km-re. A város megközelíthetősége nagyon jó, a Budapest, Balaton és Bécs közötti háromszögben Budapesttől mindössze 75 km-re helyezkedik el.

Oroszlány nevének eredetét kutatva több magyarázattal is találkozhatunk, felmerültek az Oroszlánkő, „Ó rossz lány” szavak, illetve a Csáky család címerében található oroszlán is, mint a név forrása.

Oroszlányban az ember legkorábbi nyomai egészen az avar korból származnak. A mai város valamikor a Csák nemzetség ősi szállásterülete volt. Az ő birtoklásuk ideje alatt épült a monostor (Vértesszentkereszt), a Gerencsér vár és a Majki Premontrei Apátság. A XVI. században a törökök valószínűleg felgyújtották a várost, a törökök kiűzését követően szlovákokat telepítettek a területre.

A 40-es, 50-es években a szénbányászat előretörésének köszönhetően megváltozott a város arculata. Az ehhez kapcsolódó gazdasági fejlődés és a lakosság növekedésének eredményeképpen Oroszlányt 1954-ben várossá nyilvánították. A remek munkalehetőségeknek köszönhetően az ország szinte egész területéről költöztek ide családok, amelynek köszönhetően egy változatos összetételű népesség alakult ki.

1960-as években állt üzembe az Oroszlányi Hőerőmű, felavatták a Sportstadiont, megépült a Béke szálló, a Víztorony. A város első ütemű gyors fejlődése a 60-as évek közepéig tartott, akkor a szénbányászat visszafejlesztése a város fejlődését is mérsékelte. A 80-as években egyszerre volt tapasztalható a stagnálás és a változás: egyre több, kifejezetten női munkaerőre alapozott üzem jelent meg (Kontakta, Cipőgyár).

A város gazdasági szerkezete a rendszerváltás után nagymértékben átalakult. Az eredetileg elsősorban bányászattal foglalkozó városba betelepültek korszerű ipari és szolgáltatási üzemek, és jelentős infrastrukturális fejlesztések mentek végbe.

A 90-es években bezárásra kerültek a gazdaságtalannak ítélt bányák. 1994. április 1-ével létrejött bányá-erőmű integráció az oroszlányi és tatabányai medencében még megmaradt bányákat ismét egy vállalatban egyesítette. Napjainkban a Vértes Erőmű Zrt.-n belül kizárólag az Oroszlányi Hőerőmű termel.

1993-ban a város megfogalmazta a rendszerváltás utáni első, jelentős gazdasági programját. A település legfontosabb célkitűzése az Ipari Park kialakításának megindítása volt, továbbá a település térségi szerepének erősítése. A program előzőeken túl rögzítette teljes körű infrastruktúra biztosítását a lakosság és a gazdaság részére, illetve felvetette a turizmus fejlesztésének lehetőségét.

A település elsőik között szerezte meg a hivatalos Ipari Parki státuszt 1997-ben, melynek köszönhetően nagyobb gazdasági társaságok települtek a városba. Előzőek okán a településre addig jellemző bányászati-energetikai szektor egyeduralkodó megszűnt. Mára a város újjászületett, gazdasága szilárd alapokon nyugszik, ugyanakkor megjelentek olyan problémák és hiányosságok, amelyek a város jövőbeli regionális versenyképességét és a kisvárosok között elfoglalt helyének megtartását gyengítik, illetve veszélyeztetik.

Földrajzi, humán és infrastrukturális adottságai alkalmassá teszik a települést arra, hogy a város a Közép-Dunántúli régió egy jelentős innovatív ipari központjává, valamint a Vértesi Tájvédelmi Körzet idegenforgalmának szervező fővárosává váljon.

Az idegenforgalom szempontjából Oroszlány adottságai megfelelőek ahhoz, hogy be tudjon kapcsolódni a turizmus nagy körforgalmába, hiszen Majk a helyi pihenési lehetőségen túl országos, sőt európai szintű idegenforgalmi és kulturális központtá válhat.

Majk/Majk-pusztán található barokk műemlék együttes és kultúra Európa-szerte is kuriózumnak számít.

1733-ban a vidék birtokosa, Eszterházy József alapította a kamalduli remeteséget. A majki kamalduli kolostort a soknemzetiségű, sokvallású Magyarországon, az alapító Eszterházy József és családja a megbékélés és kiengesztelődés szándékával hozta létre. Az épületegyüttest a neves osztrák barokk építész, Franz Anton Pilgram tervezte. A remeteség épületei által körülfogott templom alapjait 1753-ban tették le, és az alapkővel együtt a hallgatás jelképeként egy halat is elhelyeztek.

A lakókastély és az épületegyüttes 1945 után elvesztette funkcióját. Majk 1945 után katonai kórház, munkásszálló, a Magyar Írók alkotóműhelye volt. 1952-ben került államosításra. 1964-ben Mezőgazdasági szakmunkásképző Iskola és kollégium működött a falak között. Az 1960-as évektől került sor a műemléki értékek felmérésére, és a hasznosítási tervek előkészítésére. 1984 után indult el a részleges hasznosítás és az 1990-es évek első felében több cég és társadalmi szervezet támogatásával felújításra kerültek a cellaházak (17 darab). A teljes épületegyüttes a táji, műemléki környezetével együtt 1993-ban nyerte el a védettségét. A részben felújított cellaházak üdülőként, ill. múzeumként működnek. 2001-ben került a Műemlékek Állami Gondnokságának kezelésébe.

1.7.3.2 Civil szerveződések

Oroszlányban körülbelül 80 civil szervezet működik. Ezek nem mindegyike rendelkezik jogi személyiséggel, számos civil tematikus „klub” létezik. Működésükhöz minden évben az Önkormányzattól kaphatnak támogatást, külön Társadalmi és Sportcélú Bizottság dönt minden évben a támogatási keret szétosztásáról.

1.7-5. táblázat: A legfontosabb civil szervezetek (2014 adatok szerint)

civil szervezet neve	tevékenység
Oroszlány és Térsége Civil Szervezetek Egyesülete	civil szervezetek közötti kapcsolat erősítése
Oroszlányi Szlovák Klub	népszokások felkutatása, megőrzése, felderítése, bemutatása a város lakóinak, különösen az ifjúság körében
Oroszlányi Rákóczi Szövetség és Millenniumi Alapítvány	Kárpát-medencei magyarsággal való szorosabb kapcsolattartás, magyarságtudat megtartása
Bakfark Bálint Alapítvány	Művészeti Iskola működtetése
Életút Oroszlányi Segítők Egyesülete	hátrányos helyzetű, gyerekek személyek támogatása
Falu Hagyományőrző és Kulturális Egyesület	Kulturális érdekképviselő
Oroszlány Város Polgárőrsége Egyesület	közbiztonság, vagyonvédelem
Központi Bányászati Múzeum Alapítvány	Szénbányászattal kapcsolatos emlékek bemutatása
Bányász Nyugdíjas Klub	kirándulások, melegvizű fürdők felkeresése, állami ünnepek

civil szervezet neve	tevékenység
	megünneplése
Oroszlányi Önkéntes Tűzoltó Egyesület	tűzoltó és műszaki mentési célokra folyamatosan igénybe vehető készenléti szolgálatot lát el
CIRILL Táncstúdió	csoportos táncoktatás
Hébé Alapítvány a Művészetoktatásért	Művészetoktatás támogatására, művészeti iskola fenntartására
„Munkás Szent József” Alapítvány	Templomépítés és fenntartás
Oroszlány Városi Súlyemelő Egyesülete	Súlyemelés
Oroszlányi Horgász Egyesület	horgászati lehetőséget biztosítása
Oroszlányi Sportegylet Kosárlabda Szakosztálya	egészséges életmódra nevelés, a rendszeres testmozgás igényének kialakítása
Oroszlányi Szabadidő Egyesület	egészséges életmódra nevelés, a rendszeres testmozgás igényének kialakítása
Vértesi Erőmű Sport Egyesület	labdarúgó, tenisz, kajak-kenu és vízipóló, természetjáró, vitorlás, sakk, valamint sí szakosztályok egészséges életmódra nevelés, a rendszeres testmozgás igényének kialakítása

Oroszlány városában közel 80 civil szervezet tevékenykedik, azonban ezek nem mindegyike rendelkezik jogi személyiséggel, számos civil tematikus klub működik. Az önkormányzat minden évben támogatás formájában segíti a civil szervezetek működését. A működő civil szervezetek jelentős részének létéről, célkitűzéseiről, programjáról a lakosok csekély esetben rendelkeznek ismeretekkel. A civil szervezetek vagy egyáltalán nem állnak egymással kapcsolatban, vagy laza, személyes szálakon keresztül kapcsolódnak még azok is, amelyeknek célkitűzéseik hasonlóak.

A jelentősebb egyesületekkel és alapítványokkal az önkormányzat feladat-ellátási szerződést köt, azonban ezen szerződések általában alkalmasszerűek, egy-egy eseményhez kötöttek.

1.8 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1 Humán közszolgáltatások

1.8.1.1 Oktatás

Óvodák

A településen két intézmény keretében történik az óvodai feladatok ellátása, a Benedek Elek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégiumban és az Oroszlány Város Óvodáiban.

Az óvodai férőhelyek számában 2001 óta jelentős csökkenés figyelhető meg, a 2001-es 740 férőhellyel szemben 2011-ben csupán 560 óvodai férőhellyel rendelkezett a város, mivel a Falusi Alapítványi Óvoda megszűnt.

Az óvodai férőhelyek kihasználtságában is folyamatos, lassú csökkenés figyelhető meg a 2001-es 1,03%-os kihasználtság jelenleg 0,93%-ra esett vissza.

Oroszlány Város Óvodái intézmény 1998-ban jött létre a több évtizede működő kisebb óvodák összevonásával. Az óvoda fenntartója Oroszlány Város Önkormányzata.

Az intézmény egy óvodai székhellyel (Brunsztik Teréz Óvoda), három óvodai telephellyel (Borbála-telepi Óvoda - Malomsori Óvoda - Táncsics Mihály Óvoda), egy főzőkonyhával és egy gazdasági egységgel rendelkezik.

Az intézményben 23 gyermekcsoport működik, sajátos nevelést igénylő és etnikai kisebbséghez tartozó gyerekek nevelése, adott esetben felzárkóztatásuk, valamint magatartászavar kezelését is ellátja az intézmény. Az intézmény önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik, amely azt jelenti, hogy a fenntartó által megadott anyagi lehetőségek és a különféle szabályozások függvényében használják a költségvetési előirányzatokat. A gyermekek étkeztetését saját főzőkonyhán készített étellel oldják meg, figyelembe véve a gyermekek életkori szükségleteit.

1.8-1. táblázat: Óvodai intézmények és azok legfontosabb statisztikai adatai (2013/2014 tanév)

Intézmény neve és fenntartója	Feladatellátó hely és annak címe	Férőhely (fő)	2014-ben beíratott gyerekek száma (fő)	Kihasználtság (%)	Csoportszobák száma (db)	Tornaszoba léte (igen/nem, db)
Benedek Elek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium	Oroszlány, Eszterházy utca 102.	13	12	92	2	1
Oroszlány Város Óvodái	Brunsztik Teréz Óvoda: Oroszlány, Bánki Donát út 67. Borbála-telepi Óvoda: Oroszlány, Radnóti út 1. Malomsori Óvoda: Oroszlány, Rákóczi F. út 16. Táncsics Mihály Óvoda: Oroszlány, Mester u. 1.	560	523	93%	23	3

Általános iskolák

Oroszlány faluban kizárólag evangélikus elemi népiskolában folyt az oktatás, amíg 1939-ben létrehoztak egy katolikus elemi iskolát is. A népességszám folyamatos emelkedése - ami elsősorban a bányászat folyamatos fejlődésének volt köszönhető - újabb iskolák létesítését tette szükségessé, így 1947-től úgynevezett barakkiskolákban folyt az oktatás. 1950-ben adták át a falu első iskoláját az Oroszlányi József Attila Általános Iskolát. 1958-ban létrejött az Arany János Iskola, 1962-ben pedig a III. Számú Általános Iskola, a későbbi Ságvári Endre Általános Iskola. A IV. Számú Általános Iskolát 1981-ben építették, mely 1996-tól Gárdonyi Géza Általános Iskola, ezt az intézményt 1999-ben megszüntette az önkormányzat. 2005-ben összevonásra került a József Attila és az Arany János iskola, az Arany János

iskola megszüntetésével, a József Attila iskola jogutódlásával. 1967-től működik a városban a tanulásban akadályozott tanulókat és az értelmileg akadályozott tanulókat képző Benedek Elek Általános Iskola és Előkészítő Speciális Szakiskola.

Az általános iskolai tanulók száma az elmúlt években folyamatos és jelentős csökkenést mutat, a 2001. évben 2 156 fővel szemben, 2013. évben csupán 1 343 fő jár általános iskolába Oroszlányban.

Az általános iskolák infrastrukturális állapota kitűnőnek mondható, hiszen 2008-ban a város a Regionális Operatív Program keretén belül támogatást nyert a 3 általános iskola komplex közoktatási infrastruktúra fejlesztésére, melynek megvalósítása 2010. évben befejeződött.

Benedek Elek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium

Az intézmény 1997-ben költözött jelenlegi helyére, ahol a tanulók oktatása világos tantermekben, családi, rendezett környezetben zajlik. Az intézményben jelenleg 115 speciális nevelési igényű gyermek oktatása folyik, melynek keretében napközis foglalkozást és tanulószobai ellátást biztosít, fejleszti a tanulók téri tájékozódását, szenzomotoros integrációt, és kognitív képességeket, továbbá dyslexia, dysgráfia és a dyscalculia, grafomotoros fejlesztéseket is nyújt. Habilitációs és rehabilitációs órákon kapják meg a tanulók a speciális nevelési szükségletekhez igazodó fejlesztést. Az iskola ének, sport, úszás, furulya, tánc, kézművesség, rajz, szövés, informatika szakköröket biztosít a tanulók számára.

Oroszlányi József Attila Általános Iskola

Az intézmény a 60-as évek végéig "anyaiskolának" számított, a város életében meghatározó szerepe volt. Elismertségének visszaszerzése érdekében hagyományokra épülő új koncepció került kidolgozásra. Beindultak a matematika és számítástechnikai tagozatok, illetve az emelt szintű német és angol képzések, mely kedvező hatást gyakorolt az iskola gyerekkészletének arányaira.

2005-ben az iskola összevonásra került a 2000-ben bezárt Gárdonyi Géza Általános Iskolával és az Arany János Általános Iskolával.

Az intézmény 2009-ben részt vett a KDOP-5.1.1 pályázat keretében iskola felújítási programban, mely megvalósítása során új épületszárnyal, 5 új tanteremmel, új irodával, könyvtárral és könyvtárraktárral, klubszobával, fejlesztő szobákkal, tankonyhával és tornaszobával bővült, illetve akadálymentesítés keretében lift került elhelyezésre az épületben. Korszerű berendezések, illetve számítástechnikai eszközök is beszerzésre kerültek. A TÁMOP-3.1.4 pályázat keretében kompetencia alapú oktatás került bevezetésre.

Oroszlányi Hunyadi Mátyás Általános Iskola

Oroszlány harmadik iskolájaként 1962-ben kezdte meg működését a város szívében. Két ütemben épült, az egyik szárny 1962-ben, a másik 1970-ben, ezáltal külön került elhelyezésre az alsó és a felső tagozat. Az intézmény kedvező fekvésű, a város szívében helyezkedik el. Kezdettől fogva aktív szerepet játszik a város oktatási, kulturális és sport életében.

Az iskola IKT eszközeinek beszerzése, felszereltségének korszerűsítése, illetve a könyvtára KDOP, TÁMOP és TIOP pályázatok során valósult meg. Az iskolában évfolyamonként egy matematikai osztály és két-három általános képzést biztosító osztály működik.

Budapest Főváros Önkormányzatának Gyermekotthona és Általános Iskolája

Az intézmény 84 gyermek illetve fiatal felnőtt elhelyezésére alkalmas. Az épületben nyolc lakásotthon található, két szakmai egységbe szervezve. A lakásokban családi körülmények között 8-10 gyermek él együtt, 5 felnőtt felügyelete mellett. A csoportok önállóan szervezik és élik az életüket, emellett közös programokat is tartanak. A csoportokban élő gyermekek 3 és 18 év közöttiek. Az intézményben pszichológus, fejlesztő pedagógus és logopédus is foglalkozik a gyermekekkel. Rendszeresen a házi sportrendezvények, különböző vetélkedők, színjátszó- és táncrendezvények. Az épülethez egy közel 1 hektáros parkosított (játszótér, sportpálya) telek is kapcsolódik. A Rákóczi úti telephely nemrég esett át külső és belső rekonstrukción, és a felszereltsége is jó.

Középiskolák

A nappali tagozatos középiskolai tanulók számában a 2001. évi 584 főhöz viszonyítva folyamatos növekedés mellett kiemelkedő érték figyelhető meg 2007-ben, mikor a nappali tagozatos középiskolai tanulók száma 842 fő volt, ezt folyamatos csökkenés követte, mely eredményként 2013-ban mindösszesen 459 fő tanul középiskolában. A csökkenés meghatározó oka lehet Tatabánya elszívó hatása, amelyet az önkormányzat bérlettamogatással és ösztöndíjrendszer fenntartásával igyekszik ellensúlyozni.

Hamvas Béla Gimnázium és Szakképző Iskola

Az intézmény 2011-ben lett a Lengyel József Gimnázium és Szakközépiskola illetve az Eötvös Loránd Szakközép- és Szakiskola jogutódja, az iskolák hagyományait megőrizve működik tovább. 2012-ben kapta a Hamvas Béla Gimnázium és Szakképző Iskola nevet. Az iskola korszerű, jól felszerelt tanműhelyekkel és szaktantermekkel rendelkezik, nyelvvizsga és ECDL vizsgára történő felkészítés is folyik az iskolában. Gimnáziumi képzésen túl, szakközépiskolai képzésben gépgyártás-technológiai technikus és cad-cam informatikus, valamint szakiskolai képzésben szociális gondozó, gépi forgácsoló és hegesztő szakokon tanulhatnak a diákok.

Egyéb oktatási-nevelési intézmények

Bakfark Bálint Alapfokú Művészeti Iskola

Az iskola 1960-ban alakult, kezdetben csak Oroszlány területén tartott az iskola művészeti képzéseket, majd 1985-től Pusztavámon működtetett zongora, fa- és rézfúvós, vonós tanszakot.

Az iskola önálló gazdálkodó szervként működik. 205 fő vesz részt zeneművészeti, 113 fő táncművészeti képzéseken.

Jelenleg zenei előképző, zongora, orgona, szintetizátor-keyboard, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gitár, furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona, tuba és ütő zenei tanszakokon, valamint moderntánc szakon tanulhatnak az oroszlányi fiatalok.

A zeneiskolai oktatás célja, hogy a maga sajátos eszközeivel, hangszeres oktatással, érzelmi és esztétikai neveléssel járuljon hozzá egy sokoldalú, zeneileg (is) művelt, érett, kreatív személyiség kialakításához. Ennek megfelelően a zeneiskola pedagógiai programja és helyi tanterve, felépítés szempontjából követelményközpontú, pedagógiai koncepciója szerint: tanuló központú.

Az iskola feladatának tekinti a zeneértő, zeneszerető közönség nevelését. A művészetek nyelvének sajátos eszköztárával járul hozzá a tanulóifjúság neveléséhez, ízlésének formálásához, esztétikai érzékének fejlesztéséhez.

Hébé Alapfokú Művészeti Iskola

A Hébé Alapítvány az intézmény létrehozására és fenntartására jött létre, mely 2006. szeptemberében nyitotta meg kapuit.

Az iskola célkitűzése, hogy a **rendszeres, intenzív testmozgás** a gyerekek mindennapi életének részévé váljon. Az állóképesség javításához, a szív-és érrendszer egészségéhez, a normális testsúly megtartásához, az egészséges személyiségfejlődéshez és a mozgásszervek optimális fejlődéséhez is elengedhetetlen a rendszeres, szakember által irányított testmozgás.

Az oktatásban kb. 230 gyermek vesz részt, 6-18 éves korig. A Hébé Táncsoport 25 éves, ez idő alatt több országos és nemzetközi versenyen is előkelő helyezést ért el. Az életkori sajátosságoknak megfelelő, óvodásoknak táncelőkészítő gimnasztika, alsó tagozatban esztétikus testképzés (Berczik módszer), majd az art jazz-, a Graham-, a kontakt modern tánctechnikák elsajátíttatása mellett „ráadás-ként” akrobatikát és twirling-et, valamint a ritmikus gimnasztika szereivel orkesztikát is tanulhatnak a gyerekek.

A tanévenként cserélődő színpadi repertoár magában foglal a klasszikus és a modern balett, a hagyományos mazsorett, a twirling, a karakter táncok és a show mellett modern-kortárs, valamint népi darabokat is.

A nyári szünetekben felkészítő tábor szerveznek az ország különböző pontjaira, ahol a növendékek intenzív technikai- és testképzésen, honismereti, ügyességfejlesztő és egyéb szabadidős tevékenységekben vehetnek részt.

Az oktatási céllal a városba napi rendszerességgel érkező diákok száma 317 fő, ebből a legtöbben Tatabányáról (80 fő), Kecskédre (55 fő), Bokodról (41 fő) és Környéről (38 fő) érkeznek. A bejáró diákok számát jelentősen meghaladja azonban az eljárók száma, amely csaknem eléri a 900 főt (896 fő). A napi szinten más városba ingázók közel fele (400 fő) Tatabányára jár tanulni, de Tatára (112 fő), Kecskédre (55 fő) és Győrbe (66 fő) is jelentős számú diák ingázik naponta.

1.8.1.2 Egészségügy

A városban 2013-ban az egészségügyi alapellátást 9 felnőtt háziorvos, 5 gyermekorvos, 6 fogorvos és 8 védőnő végzi. Az orvosi ügyelet hétköznapiakon 16:00 órától másnap reggel 8:00 óráig, illetve hétvégén és munkaszüneti napokon 0:00 órától 24:00 óráig biztosított.

A településen számos szakrendelés elérhető alábbiak szerint:

- sebészet
- gasztroenterológia
- ortopédia
- röntgen
- ultrahang
- tüdőgyógyászat
- tüdőszűrés
- nőgyógyászat, gyermek-nőgyógyászat

- urológia
- fül-orr-gégészet
- audiológia
- gyermekpulmonológia
- diabetológia
- belgyógyászat
- szemészet
- neurológia-pszichiátria, gyermek-pszichiátria
- pszichológus
- bőrgyógyászat
- onkológia
- reumatológia
- fizioterápia
- sportorvos
- laboratórium
- foglalkozás-egészségügy

A GYEMSZI által fenntartott Oroszlányi Szakorvosi és Ápolási Intézetben korszerű, felújított két szintes épületben folyik a betegellátás. A közel 70 férőhelyes intézet elsősorban ápolási és gondozási feladatokat lát el, csak heti két alkalommal, illetve szükség esetén, hívásra áll rendelkezésre, folyamatos orvosi ellátás nincs.

A házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok számában évek óta folyamatos, de kismértékű változás figyelhető meg. A 2001-es 1 366 főről 2013-ra 1 296 főre csökkent az ellátottak száma. A városi mutatószámok változása megegyezik a megyei járásközpontok és az országos trendekkel egyaránt.

Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak számában változás a 2003 óta működő fekvőbeteg ellátás megkezdése óta nem figyelhető meg.

A városi szintű egészségügyi, szociális, oktatási intézményhálózat felújítása az elmúlt években teljesen, vagy részben befejeződött. Egyik fontos jövőbeni feladat az orvosi rendelők akadálymentesítése. Tervezett egy Sürgősségi Központ kialakítása (az engedélyes tervek elkészültek, megfelelő pályázati kiírás esetén szükséges a Központ mielőbbi létrehozása). A településen hiányzó ellátási forma a pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása, az idősek otthona.

Oroszlány Mentőállomás

A városban található mentőállomást az Országos Mentőszolgálat egy TIOP projekt keretében felújította, valamint új mentőautó is érkezett az állomásra, növelve ezzel az ellátás színvonalát és biztosítva a hatékonyabb betegellátást.

Gyógyszertárak

A városban jelenleg 6 gyógyszertár üzemel.

1.8.1.3 Szociális közszolgáltatások

Bölcsődék

Oroszlány bölcsődei férőhelyeinek számában 2001-től folyamatos növekedés figyelhető meg, 2011-re 110 főről 156 főre emelkedett, melynek oka, hogy a város egy jelentősebb bölcsőde fejlesztési projektet hajtott végre Uniós forrásból (a projekt azonosító száma: KDOP-5.2.2/B-09-2009-0013).

Az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések számában, a kihasználtságban csökkenés figyelhető meg, amíg 2001-ben egy férőhelyre 1,39 fő jutott, addig 2011-re ez az érték 0,83 főre csökkent. Az oroszlányi adatok változása összhangban van a megyei járásközpontok és az országos értékekkel egyaránt.

Az Önkormányzati Szociális Szolgálat természetben nyújtott szociális ellátást (adósságkezelési szolgáltatás), szociális szolgáltatásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás – idősök nappali klubja, nappali melegedő -, családsegítés, idősök átmeneti otthona, hajléktalanok éjjeli menedékhelye), valamint elérhető gyermekjóléti alapellátást (gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, családok átmeneti otthona, krízisellátás) biztosít.

Adósságkezelési szolgáltatás keretében szolgáltatásban részesítheti azokat a családokat, akinek jelentős összegű adóssága van, valamint egyes adósságok esetében legalább hat havi adóssága van, vagy szolgáltatását díjtartozás miatt kikapcsolták, továbbá amennyiben a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt.

Szociális étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorulóknak biztosítanak meleg étkezést, akik ezt önmaguknak vagy eltartottaiknak nem tudják megteremteni körülményeik miatt. A jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési Önkormányzat rendeletben határozza meg. Az ellátás kérelemre történik, az intézménybe való felvételtől valamint az ellátásért fizetendő díj mértékéről az intézmény vezető dönt.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy számára a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartásához szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében az intézmény szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el a város területén és társulási megállapodás alapján a városkörnyék települési önkormányzatainak igazgatási területén is.

Az ellátás kérelemre történik, az intézménybe való felvételtől valamint az ellátásért fizetendő díj mértékéről az intézmény vezető dönt.

Idősök nappali klubja keretében az intézmény szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el a város területén és társulási megállapodás alapján a városkörnyék települési önkormányzatainak igazgatási területén is.

Idősök átmeneti otthona:

Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak. Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézményi orvos szakvéleményének figyelembe vételével, egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

A szakellátásnak ez a formája Oroszlány város számára ma már nem kötelező feladat. Az ellátási forma akkor indokolt, amennyiben a rászoruló személy életkora, egészségi állapota, szociális helyzete miatt a napi gondozási szükséglet meghaladja a négy órát. Az esetek többségében állapotromlás miatt nincs mód a családba, illetve saját otthonba történő visszahelyezésre, ezért további ellátást, más intézményi formát szükséges igénybe venni. Oroszlányon nincs tartós ellátást nyújtó intézmény idősök számára, így a megyében, vagy távolabb lehet megoldani az idősök megnyugtató elhelyezését, ellátását.

Az ellátottaknak lehetőségük van arra, ahogy fizikai és mentális állapotuknak megfelelően részt vegyenek az idősök klubjának tevékenységében. Az ápolási-gondozási szükségletek kielégítésén túl az intézmény rendkívül nagy figyelmet fordít arra, hogy az idősök megőrizzék szellemi és fizikai teljesítő képességüket, illetve megelőzzék, lassítsák állapotuk romlását. Az Idősök Átmeneti Otthona 30 férőhellyel működik, melynek kihasználtsága közel 100%-os.

A hajléktalanok számára nappali melegedő valamint éjjeli menedékhely áll rendelkezésre.

A nappali ellátást nyújtó intézmény lehetőséget biztosít nyitvatartási időben a felvett tagjai részére közösségi együttlétre, pihenésre, naponta egy meleg ebéd helyben történő elfogyasztására, szabadidős programokon való részvételre, szükség szerint egészségügyi ellátásra, egészségügyi, egyéb tájékoztató előadásokon való részvételre, személyi tisztálkodásra, hivatalos ügyeik intézésében segítségnyújtás igénybevételére.

Az ellátás kérelemre történik, az intézménybe való felvételtől valamint az ellátásért fizetendő díj mértékéről az intézmény vezető dönt.

A családsegítő szolgáltatás keretében szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat lát el a város területén és társulási megállapodás alapján a városkörnyék települési önkormányzatainak igazgatási területén is.

A tevékenység keretében az életvezetési, szociális és mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzetek miatt segítségre szoruló személyek, családok számára nyújt támogatást az intézmény. A segítségnyújtás elsősorban a problémák, krízishelyzetek megelőzésén, illetve megszüntetésén alapszik. Az ellátás önkéntes jelentkezés, vagy a jelzőrendszeri megkeresés alapján történik.

A gyermekjóléti alapellátás keretében olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatást nyújt, amely a szociális munka módszereinek, eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. Az ellátás önkéntes jelentkezés, vagy a jelzőrendszeri megkeresés alapján történik.

1.8.1.4 Községi művelődés, kultúra

2012. januárjában alapították a **Gárdonyi Géza Városi Könyvtárat**, mely biztosítja a nyilvános könyvtári ellátást, könyvtári dokumentumok kölcsönzését, elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét, a látogatók információellátást, kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket és egyéb programokat szervez. Önállóan működő költségvetési szerv.

Oroszlány Város Önkormányzatának másik kulturális intézménye a **Kölcsey Ferenc Művelődési Központ**. Alaptevékenysége a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismertetése, a helyi művelődési szokások elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása, a bányász hagyományok ápolása, az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek életének, érdekérvényesítésének segítése, a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése és a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása. Az intézmény önállóan működő és gazdálkodó helyi önkormányzati költségvetési szerv.

A településen a sportolni vágyók rendelkezésére áll a sporttelep, sportcsarnok, és uszoda, valamint lőtér is. 2002. óta a Városi Sporttelep, 2004. óta a Városi Sportcsarnok, illetve 2007. májusa óta a felújított Városi Uszoda is az Oroszlányi Szolgáltató Zrt. üzemeltetése alá tartozik.

A Sportcsarnok és a tekepálya felújítása 2009-ben befejeződött, ebből kifolyólag egy megújult, modern környezetben tölthetik szabadidejüket a sportolni vágyók. A csarnok otthont ad számos rendezvénynek, edzések, továbbá óvodai és iskolai testnevelés órák helyszíne. A város lakosain túl a Városi Uszodában a város iskoláinak tanulói úszásoktatáson vehetnek részt.

A Városi Sporttelep pályái felújításra kerültek, rövidtávú fejlesztési célkitűzés a lelátó és környékének korszerűsítése. A lovassport feltételei a sporttelep egy részének leválasztásával javultak. Szintén fejlesztést igényel a tekepálya és az edzőterem.

A városi Lőtér több évi kihagyás után 2006-ban nyitott meg újra, a Múltunk és Jövőnk Egyesület közreműködésével.

1.8-2. táblázat: A város közművelődési és sport infrastruktúrájának jellemzői (aktuális állapot)

Intézmény neve	kihasználtság/ látogatottság	beavatkozási szükségletek
Gárdonyi Géza Városi Könyvtár		A városi könyvtár olvasótermeinek korszerűsítése, funkcionak megfelelő kialakítása, épületen belüli megfelelő elhelyezése, épület akadálymentesítése.
Kölcsey Ferenc Művelődési Központ		A közművelődési feladatok ellátáshoz kapcsolódó helyiségek felújítása, felszereltségének fejlesztése, színházterem fejlesztése, épület akadálymentesítése.
Városi Uszoda	62 475	Épület bővítése, a bővítménybe egy beltéri tanmedence épülne, kültéri élménymedence és pancsoló építése, egy plusz finn szauna, esetleg egy gőzkabin létesítése, strand zöldfelület locsolásához kút fúrása
Városi Sporttelep	17680	Tűzoltóság és Sporttelep hőközpont szétválasztása, belső fűtési rendszer korszerűsítése, nyílászárók cseréje, női és férfi szociális blokkok felújítása, női zuhanyzóblokk kialakítása a súlyemelőknél, tető víz-, és hőszigetelés, súlyemelőterem teljes körű felújítása, volt uszoda új funkció és felújítás, stadion épület hasznosítása vagy elbontása
Városi Sportcsarnok	29910	jelentős bővítés szükséges
Gárdonyi Géza Sportcentrum	23600	férfi-női, mozgáskorlátozott szociális blokk kialakítása, épület szigetelése, nyílászárók cseréje, zeneiskolai rész felújítása, hasznosítása, 5.000 m2 zöldfelület locsolásához kút fúrása
Kis füves pálya	12040	öltöző, zuhanyzó megoldása, akár a gimnázium épület öltözőiben

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

A város óvodai intézményeiben a hátrányos helyzetű gyermekek száma 2013-ban 111 fő volt, ami 20,86 %-os arányt jelent az óvodába beírt gyermekek számához viszonyítva városi szinten.

A város 2013-ban fogadta el Helyi Esélyegyenlőségi Programját, amelynek átfogó céljai elérésével érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A program további célja:

- a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat,
- meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében,
- meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

1.9 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

A megyei területfejlesztési stratégiai és operatív programban Oroszlány (Tatabánya, Tata és Komárom településekkel együttesen) gazdasági súlyát és szerepkörét érintően említésre kerül, hogy a megyei gazdaság nemzetközi és makrotérési beágyazódásának megerősítése, a megye és az ország versenyképességi pozíciójának megőrzése szempontjából a város szerepe meghatározó.

Az OFTK rögzíti, hogy Tatabánya, Oroszlány-Tata-Komárom városokkal városhálózati csomóponti térségként a megye gazdasági motorja.

A városban a regisztrált vállalkozások száma 1711 db, melyből 822 db (2012) a működő vállalkozások száma. A regisztrált vállalkozások száma 2007 – 2012 között folyamatosan növekedett.

A vállalkozások abszolút és lakosságarányos száma nem mutatja kielégítően a város relatív gazdasági erejét, ezért fontos megvizsgálni és összehasonlítani a működő vállalkozások szerkezetét alkalmazotti létszáma szerint is.

1.9-1. táblázat: Működő vállalkozások száma alkalmazotti létszám szerint

Területi egység	működő vállalkozások száma – alkalmazotti létszám alapján, 2012			
	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	249- X fő
	mikro	kis	közép	nagy
Oroszlány	776	34	8	4
Komárom-Esztergom megye	17241	763	135	38
Oroszlány részesedése a megyei szummából (%)	4,5 %	4,45%	5,92 %	10,52%

Forrás: KSH területi statisztika, Éves településstatisztikai adatok

Az 1-9 főt foglalkoztató vállalkozások száma a legmagasabb a megyében és Oroszlányban is. Oroszlányban nyolc 50-249 főt foglalkoztató vállalat működött, illetve mindössze négy olyan, amelyek legalább 250 főt alkalmaz, ezek a BorgWarner cégcsoport, Zenon Europe Kft., a Wescast Hungary Autóipari Zrt. és az MVM Zrt. (Vértesi Erőmű Zrt.).

1.9-2. táblázat: a működő vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerint

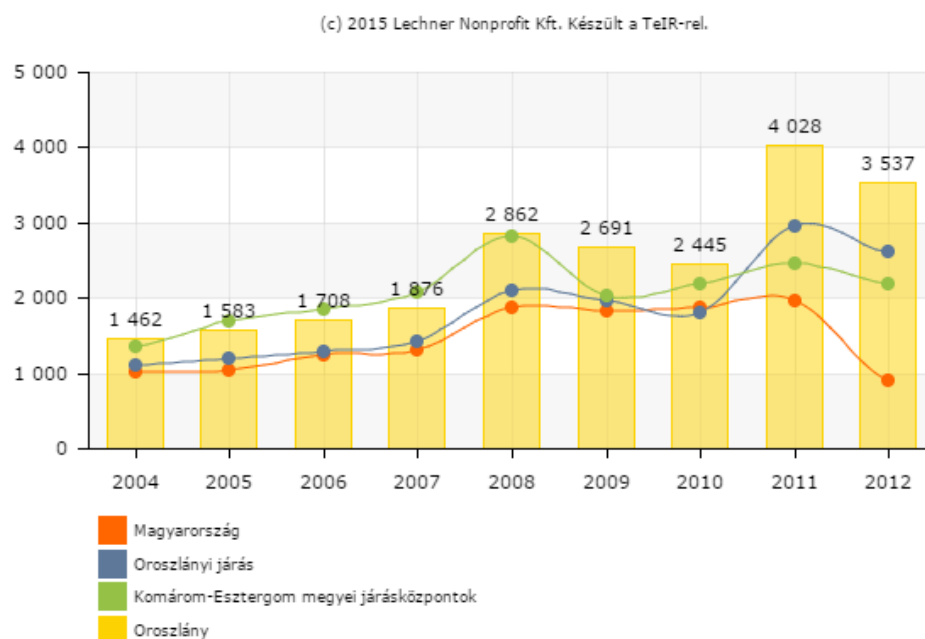
Gazdasági ág	Oroszlány db	Komárom-Esztergom megye db
mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	13	616
bányászat, kőfejtés, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz, gőzellátás, légkondicionálás, vízellátás	90	1 838
építőipar	84	2 048
kereskedelem, gépjárműjavítás	161	3 743
szállítás, raktározás	38	868
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	43	926
információ, kommunikáció	24	623

Forrás: KSH területi statisztika, Éves településstatisztikai adatok

Komárom-Esztergom megyében és Oroszlányban is a legtöbb vállalkozás a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban tevékenykedik, nagyjából annyi vállalkozás, mint amennyi a mezőgazdaságban, iparban és az építőiparban összesen. A legkevésbé domináns nemzetgazdasági a szállítás, raktározás és információ, kommunikáció területén működnek.

A város gazdasági erejét és annak változását mutató, egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték a település esetében 2006-tól folyamatosan növekedett, 2008-tól eléri Komárom-Esztergom megye településeinek átlagos értékét, majd egy kisebb visszaesést követően 2011-ben ismét növekedni kezdett. Az oroszlányi járás egy lakosra jutó bruttó hozzáadott értéke nagyjából kétharmada a városénak.

1.9-1. ábra: Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték

Forrás: TEIR ITS modul

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A rendszerváltást követően Oroszlány gazdasági szerkezete jelentősen átalakult, mivel az addig leginkább bányákra támaszkodó városba elkezdtek betelepülni az ipari és szolgáltatási üzemek is.

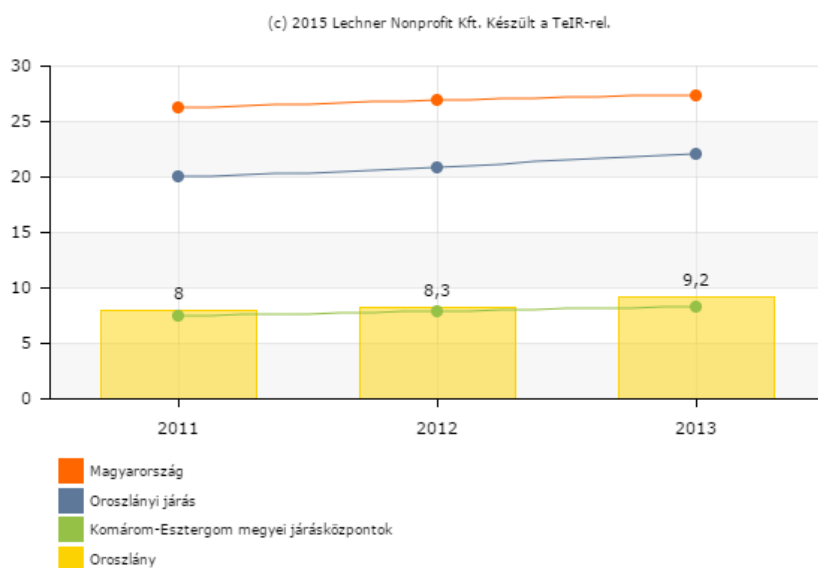
1993-ban, az első jelentős városi gazdasági programban kiemelt célként került rögzítésre az Ipari Park kialakítása, infrastruktúra teljes körű biztosítása a lakosság és a gazdaság részére, továbbá a turizmus fejlesztése is. A város 1996-ban megkapta a hivatalos Ipari Parki státuszt, ezt követően a nagyobb gazdasági társaságok elkezdtek betelepülni, és ezzel párhuzamosan a bányászati-energetikai szektor egyeduralma megszűnt.

1.9.2.1 Mezőgazdaság

A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások száma igen csekély, 2013-ban az összes regisztrált vállalkozás 9,2 %-a tartozott ehhez a szektorhoz. Aránya 2008 óta kismértékben ugyan növekedett, ám sosem vált meghatározóvá. A működő vállalkozások aránya 2012-ben a regisztrált vállalkozások arányánál is alacsonyabb, mindössze 2 %-ot ért el.

1.9-2. ábra: Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya

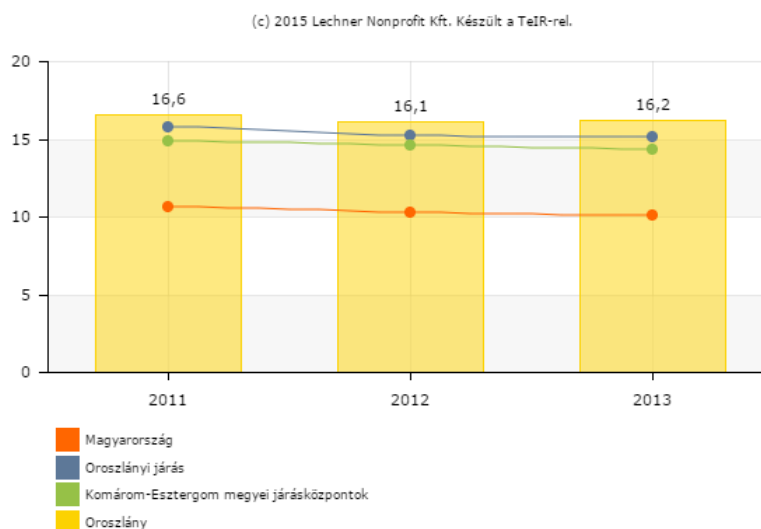
Forrás: TEIR ITS modul

A városban nem a mezőgazdaság a meghatározó gazdasági ágazat, jelenleg az ágazatban (állattartással együtt) csak néhány családi jellegű, nagyobb társas vállalkozás működik, ennek egyik oka, hogy a környéken található földterületek gyengék, nem alkalmasak nagyobb hozzáadott értéket termelő növénytermesztésre. A városban a klasszikus értelemben vett termelői piac nincs, a helyi piacon jelennek meg a helyi értékesítők.

1.9.2.2 Ipar

Az iparban regisztrált vállalkozások száma igen kevés, 2013-ban az összes regisztrált vállalkozások 16,2%-a tartozott ehhez a szektorhoz. A működő ipari vállalkozások aránya azonban ettől magasabb értéket mutat, 2012-ben az összes működő vállalkozás 20 %-a tevékenykedett ebben az ágazatban, amelyből a két legjelentősebb alágazat a feldolgozóipar és az építőipar volt.

1.9-3. ábra: Ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya

Forrás: TEIR ITS modul

A rendszerváltás előtt jelentős volt a bányászat és az arra épülő ipar a környékbeli településeken, azonban Oroszlány gazdasági szerkezete a rendszerváltást követően nagy változáson ment keresztül, amikor a mélyművelésű bányákat folyamatosan bezárták, így a környék ipara is jelentős átalakuláson ment keresztül. Ennek eredményeként a bányászaton alapuló városból egy korszerű, főként az iparra és szolgáltatási tevékenységre támaszkodó településsé vált. Az ipari ágazaton belül jelentős az autói- ipari beszállító vállalkozásoknak. Ezek a vállalkozások dinamikus fejlődésen mentek keresztül az utóbbi években, több esetben fejlesztéseiket önerőből, egyéb támogatási források igénybevétele nélkül valósítják meg.

Oroszlányi Ipari park

Az Ipari Park hasznosítható területe 65,4 hektár, ebből 2014-ben a hasznosítható szabad terület nagysága 12,8 hektár.

1.9-4. ábra: Vállalkozások típus szerinti %-os megoszlása

Vállalkozás típusa	%
Mikrovállalkozás (1-9 fő)	0
Kisvállalkozás (10-49 fő)	55,56
Középvállalkozás (50-249 fő)	44,44
Nagyvállalkozás (250 fő felett)	25
Összesen	100

Forrás: Beszámoló-Oroszlányi Ipari Park-2013

Az ipari parkot az Oroszlányi Szolgáltató Zrt. működteti, mely rendszeresen tartja és ápolja a kapcsolatot a betelepült vállalkozásokkal.

Az Ipari Park területén jelenleg az alábbi cégek találhatóak:

- Biogumi Hasznosító és Szolgáltató Kft.
- Frimo Hungary Ipari, Technikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
- Philippine Kft.
- Collin Center Plusz Kft.
- LJM Ingatlanforgalmazó Kft.
- Wescast Hungary Autóiipari Zrt.
- Komplex Product Kft.
- Jüllich Glas Holding Feldolgozó és Kereskedelmi Zrt.
- Koloman Handler Fémárugyár Magyarország Kft.
- Shelf Investment Vagyonkezelő Kft. (Koloman Handler Kft.)
- Bebusch Europe Kft.
- Zenon Europe Termelő és Szolgáltató Kft.
- Dór 2000 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (terület)
- Aszódi és Társa Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. (terület)
- Mipa Coatings Kereskedelmi Fejlesztő és Festékgyártó Kft.
- Rest Real Estate Kft. (GMD Hungary Kft.)
- Unip Ipari és Kereskedelmi Kft.
- BorgWarner Turbo System Alkatrészgyártó Kft.
- BorgWarner Oroszlány Kft
- Hungary Musashi Festékgyártó Kft.

Az ipari park egyik fő célja a betelepült vállalkozások tevékenységének minél szorosabb összekapcsolódása, ennek érdekében az ipari park közreműködött a Vértess-Duna Autóiipari Klaszter létrehozásában.

Az ipari park fejlesztési elképzeléseinek megfelelően folytatni kívánja a területbővítést (zöld- és barnamezős területeket egyaránt érintve), továbbá az autópálya könnyebb elérhetőségének biztosítása érdekében az úthálózat egy részének korszerűsítése is a tervek között szerepel. Ezzel összefüggésben támogatja a szomszédos Környe település elkerülését biztosító út megépítését is.

Előzőeken túl a jövőben rendezni kívánja a barnamezős területeket a kapcsolódó infrastruktúrák kiépítésével. Tervben van egy logisztikai központ valamint inkubátor és / vagy szolgáltató ház kialakítása, valamint szállás és éttermi szolgáltatás bővítése, mellyel az ipari parkba távolabbról érkező munkavállalók elszállásolását szeretnék biztosítani, ezzel is hozzájárulva a gazdaságélénkítéshez.

Új ipari és fejlesztési területek kerülnek kijelölésre, továbbá elősegíti a már betelepült vállalkozások bővülését, és a már betelepült vállalkozások feleslegessé vált területeinek továbbértékesítését egyaránt. Szükséges a meglévő infrastruktúra javítása, valamint bővítése (pl. buszmegállók építése), az ipari parki feltáró út megépítése (II. ütem kapcsán), és tervben van megújuló energia hasznosítása, és alkalmazása.

Fentiekén kívül személyre szabott pályázatfigyeléssel, és pályatzkészítéssel, projektgenerálással, komplex ipari parki szolgáltatásokkal támogatja a vállalkozásokat. Lobbi tevékenységet folytat, ellátja a hatósági, szabályozási kapcsolattartással összefüggő feladatokat. Kiemelt cél a vállalkozói érdekképviselő kialakítása, valamint helyi és térségi vállalkozói almanach létrehozása, valamint klaszter kialakítása.

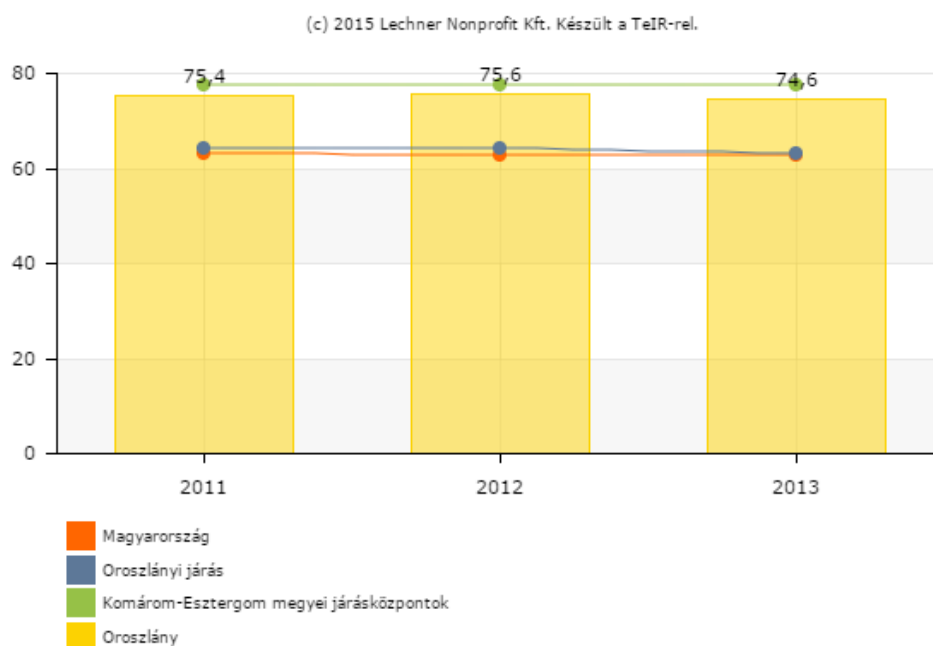
Fontos célkitűzés a már betelepült nagyobb cégek saját beszállítói körének helyben történő letelepítése célzott eszközökkel, helyi vállalkozások beszállítói körbe történő bevonása, ehhez kapcsolódóan a kkv-k számára felkészítő, képzési programok szervezése a sikeres beszállítóvá válás érdekében.

Az ipari park kapcsolatban áll kamarákkal, középfokú oktatási intézményekkel, munkaügyi központokkal, az önkormányzattal és szakmai civil szervezetekkel is.

1.9.2.3 Szolgáltatások

Az összes regisztrált vállalkozás 74,6 %-a tevékenykedik a szolgáltatási ágazatban 2013-ban. Az ágazat aránya évek óta kiemelkedő, láthatóan a vállalkozások kétharmada ebben az ágazatban tevékenykedik. A működő vállalkozások arányát vizsgálva itt is megállapíthatjuk, hogy az ipari ágazathoz hasonlóan nagyobb az arányuk, mint a regisztrált vállalkozások esetében. Az összes működő vállalkozás 77 %-a működik ebben az ágazatban.

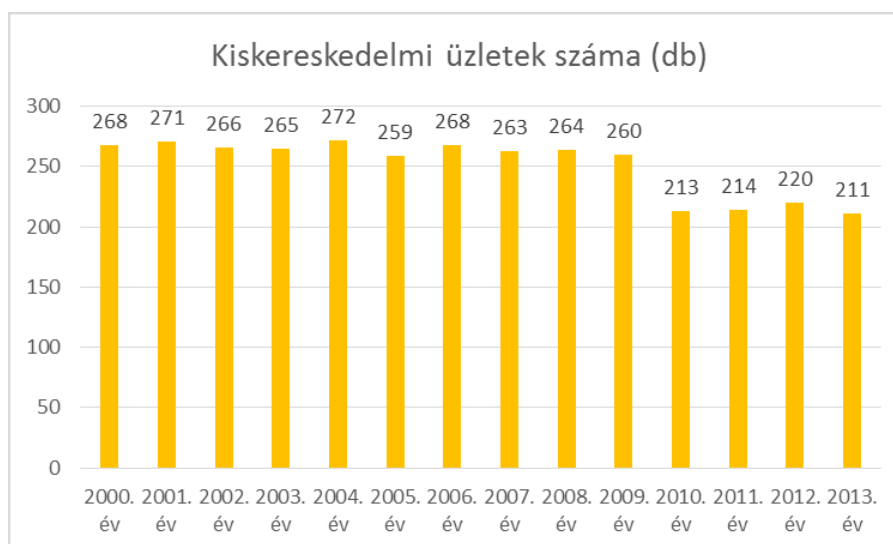
1.9-5. ábra: Szolgáltatásokban regisztrált vállalkozások aránya (%)

Forrás: TEIR ITS modul

Jelenleg Oroszlányban három kereskedelmi bank (OTP, K&H, Raiffeisen) és egy takarékszövetkezet (Bokod és Vidéke) fiókjai működnek.

1.9-6. ábra: Kiskereskedelmi üzletek száma (db)

Forrás: TEIR ITS modul

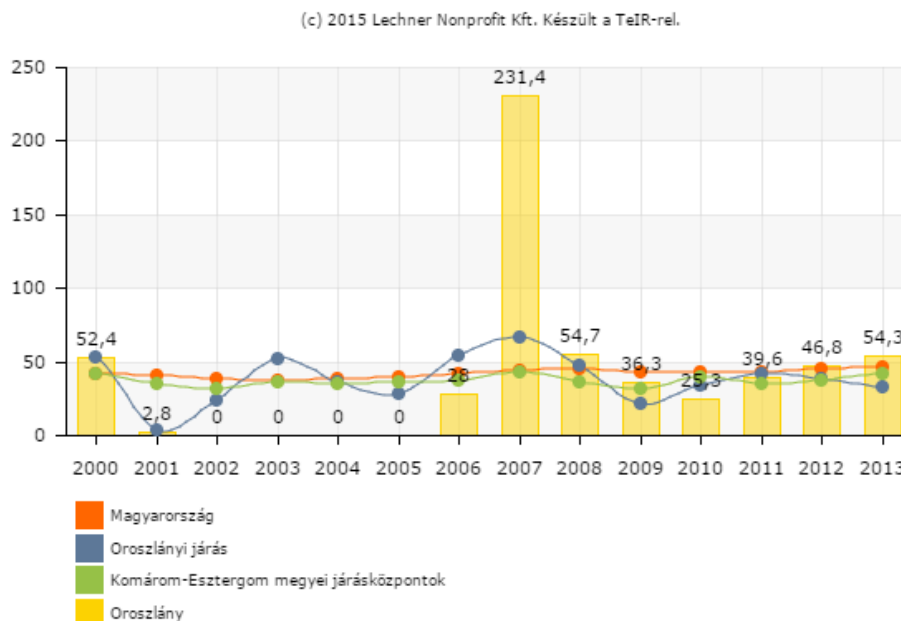
A kereskedelmi üzletek száma 2009 óta jelentősen csökken, 2013-ban összesen 211 db volt, ami a 2009-es évi számhoz képest 18,84%-os csökkenést jelent.

A kiskereskedelmi egységek a Rákóczi Ferenc út teljes hosszában, illetve a Fürst Sándor úton, a Dózsa György úton és a Táncsics Mihály úton koncentrálódnak. Ennek egyik oka, hogy az épületállomány

csak igen korlátozottan alkalmas kiskereskedelmi egységek fogadására: sem a hagyományos falusias, sem a családi házas, sem a panelos lakótelepi épületek nem ideálisak üzletek számára.

Turizmus

1.9-7. ábra: Egy szállásférőhelyre jutó vendégéjszakák száma a szálláshelyeken (db)

Forrás: TEIR ITS modul

Oroszlányban a vendégforgalom 2010 óta folyamatosan növekszik. Azt megelőzően a diagram a 2007-es évben mutat kiemelkedően magas értéket, azonban ez vélhetően adatbázis hiba, ilyen kiugró értékről a városban nincs információ.

Oroszlányban jelenleg több cég is foglalkozik szálláshely üzemeltetéssel, többek között a Kata Panzió, a Beatrix Vendégház, illetve a Czermann Panzió és Étterem. Éttermi szolgáltatást a Borostyán Vendéglő, a Vendéglő a négy remetéhez, a Bambi Gyorsétkezdé, és a Horoszkóp Vendéglő nyújt a városban.

2005-ben készült turisztikai program a város erősségeként nevezte meg a jó minőségű főközlekedési lehetőséget, a gazdag természeti (Duna-Ipoly Nemzeti-, Vértesi Natúrpark) környezetet, a környéken található geológiai jelenségeket és az átalakuló, hangulatos településképet.

Oroszlányban a Csobbanó Strandfürdő széleskörű szolgáltatásokat (uszoda, többféle medence, szaunák, sókamra) biztosít az oda látogatókat. A strand kihasználtsága erősen időjárásfüggő, ezért turisztikai jelentősége kevésbé meghatározó.

2005-ben készült Turisztikai Programban megfogalmazott célkitűzések megvalósulása nem mutatható ki egyértelműen, mivel az utóbbi időszak turisztikai fejlesztési jellemzően magánberuházások kertében valósultak meg.

A település 2011-es gazdasági programja is megemlíti, hogy Majk kiváló lehetőséget kínál a turizmusba történő bekapcsolódáshoz. A 2015-ös gazdasági program szintén kiemelten foglalkozik a turizmus

kérdésével, azonban megállapítja, hogy Oroszlány számos környezeti, történeti és építészeti értékkel rendelkezik, amelyek bár egyre szélesebb körben ismertek elsősorban a térségen belül, de még nincsenek megfelelően kihasználva és egyáltalán nincsenek turisztikai program, vagy kínálatcsomaggá fejlesztve.

A város idegenforgalmi vonzerejét az általánosan ismert Majki Műemlékegyüttes mellett a volt XX-as akna területén lévő, országos viszonylatban is kiemelkedő Bányászati Múzeum és a táji, természeti értékek adják.

A gazdasági program szintén kiemelten támogatandónak tartja a Majki Kamalduli Remeteséget, amely a Nemzeti Kastélyprogram keretében kaphat jelentősebb forrásokat a megújulásra.

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

A város 2015. évi Gazdasági Programja kiemeli a jelentősebb gazdasági szervezeteket az alábbiak szerint:

BorgWarner Turbo System Kft. és a hozzá kapcsolódó tulajdonosi cégcsoport zöldmezős beruházás keretében saját ingatlanon a jelenlegi mellé a tavalyi évben új 5 000 négyzetméteres ipari csarnokot helyezett üzembe.

A fejlesztés 150 új munkahelyet hozott létre, és megtörtént az új 15 000 négyzetméteres gyárcsarnok alapköltétele is, ami idén kerül átadásra és fokozatos termelés felfutásra. Az új beruházás keretében kipufogógáz visszavezető csöveket, szelepeket, hűtőket és termosztátokat fognak gyártani. Az év végére így ezen divízió területén is 400 új munkahelyet teremt a cég.

A Wescast Hungary Autóipari Zrt. kanadai, egyesült államokbeli, magyarországi és kínai gyárakkal rendelkezik, autógyárak és azok közvetlen beszállítói számára gyárt kipufogócsonkokat, turbófeltöltő házakat és integrált turbófeltöltő házakat. 2014. évben közel 250 fővel bővítette létszámát. A növekvő megrendelések miatt 7,7 milliárd forintos technológiai fejlesztést hajtottak végre az üzemben. 2015. második felében a tervek szerint mintegy 4,8 milliárd forintos beruházással további számítógép vezérlésű szerszámgépeket állítanak üzembe.

A Wescast magyarországi gyárában 2020-ig összesen 22 milliárd forintot szán korszerűsítésre és új csarnok építésére. A vállalatnál a mostani bővítés előtt 1450 ember dolgozott, az évtized végére 2500 embernek szeretnének munkát biztosítani.

További jelentős foglalkoztatók az oroszlányi térségben:

- GE Water&Process Technologies Hungary Kft. – víztisztító berendezések – létszám: 762 fő
- Koloman Handler Kft.– iratkapocs gyártás – létszám: 128 fő
- Bebush Hungaria Kft. – műanyag autóalkatrészek fröccsöntése – létszám: 151 fő
- Vértesi Erőmű Zrt. – létszám: 1172 fő

Az ipari parkban működő vállalkozások, valamint az ipari park fejlesztési elképzelései az ipar alfejezetben kerülnek részletesen bemutatásra.

A város iparűzési adóbevételei folyamatosan növekedtek 2006 és 2011 között, egyedül 2009-ben tapasztalható egy kisebb mértékű csökkenés az előző évhez képest.

1.9-3. táblázat: Iparűzési adó bevételek alakulása

Időszak	A helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparűzési adó (1000 Ft)
2006. év	480 996
2007. év	7109 63
2008. év	1 175 197
2009. év	1 116 631
2010. év	1 255 989
2011. év	1 683 300

Forrás: KSH területi statisztika, Éves településstatisztikai adatok 2013-as településszerkezetben

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

A település külső elérhetősége

Oroszlány nagyon jó megközelíthetőséggel rendelkezik, az iparilag fejlett Budapest- Győr- Székesfehérvár háromszög közepén helyezkedik el, jó közlekedési kapcsolatokkal mindhárom város irányába.

A térségi kapcsolódás legfontosabb pontjai az M1 autópálya és az 1-es főút. Ezek gyors eljutást biztosítanak a főváros, illetve Győr és Ausztria felé. A komáromi és az esztergomi hídon keresztül rövid úton elérhető Szlovákia is. Vasút tekintetében a 2008. évben felújított, villamosított 17 km-es vasúti szárnyvonal - tatabányai csatlakozással - kapcsolódik a Budapest-Bécs vasútvonalhoz. A közösségi közlekedés fejlettnak mondható, Budapest és Oroszlány között naponta átlagosan 17 busz és 14 vonat közlekedik. Nagy hiányosság azonban, hogy a közép-dunántúli régió másik két megyéje felé (Fejér és Veszprém megye) nincs közvetlen vasúti összeköttetés.

Munkaerő képzettsége

A magas technológia-igényű iparágak és a kvalifikált munkaerőt igénylő szolgáltatások letelepedésének további feltétele a piacképes szakképzés feltételeinek megteremtése.

A városon belül a Hamvas Béla Gimnázium és Szakképző Iskola biztosít a diákok számára középfokú oktatást. Itt a gimnáziumi képzésen túl, szakközépiskolai képzésben gépgyártás-technológiai technikus és cad-cam informatikus, valamint szakiskolai képzésben szociális gondozó, gépi forgácsoló és hegesztő szakokon van lehetőség tanulni, azonban ennek ellenére sincs teljes mértékben összhangban a munkaerő-piaci kereslet és a szakképzés, ezért a nagyobb vállalkozások általában saját képzési rendszerükben oktatják munkavállalóikat. A város és a vállalkozások által támasztott igény egy olyan tanműhely létrehozása lenne, ahol a diákok a vállalkozásokban használt gépeken valós és használható tudást tudnának megszerezni.

Kutatás-fejlesztés

Kifejezetten K+F tevékenységet végző vállalat nem működik a településen, tevékenységi köréből adódóan a Zenon Kft. kapcsolódik a K+F-hez.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A város teljes lakásállománya 2013-ban 7 947 db volt. A lakásállomány 2001-hez képest 144-el növekedett, ami 1,8 %-os bővülést jelent. Oroszlány leginkább beépített városrészei: Borbála, ezt követően Ófalu, Haraszt-hegy, Bányász krt. és a Kecskédi úti lakótelep.

1.9-4. táblázat: Lakásállomány alakulása

Időszak	Lakásállomány (db)	Épített lakások száma (db)	Az év folyamán kiadott új építési engedélyek alapján létesítendő lakások (db)
2000. év		9	
2001. év	7 803	14	
2002. év	7 812	9	
2003. év	7 821	12	
2004. év	7 833	14	
2005. év	7 837	6	66
2006. év	7 842	5	5
2007. év	7 894	55	9
2008. év	7 905	13	16
2009. év	7 907	4	69
2010. év	7 932	27	2
2011. év	7 948	3	5
2012. év	7 946	4	6
2013. év	7 947	1	3

Forrás: KSH Éves településstatistikai adatok 2013

Az ingatlan.com-on (Magyarország legnagyobb online ingatlanértékesítési tárgyú weboldala) jelenleg 70 eladó ház, 79 eladó lakás van. A piac inkább kínálati, mint keresleti.

Oroszlányban a válság előtti évekhez képest 15-25 %-kal olcsóbbak az ingatlanok, de a rossz helyen lévő, korszerűtlen házak esetében ez az arány elérheti akár a 30-40 %-ot is. A kereslet az elmúlt időszakban jelentősen mérséklődött mind a lakások, mind a házak és telkek tekintetében, valamint az építkezések száma is lecsökkent.

A 2011-es gazdasági program foglalkozik a lakáspiaci kérdésekkel is, ennek keretében lakásépítésre alkalmas területként jelöli meg a város délkeleti, keleti részét (Bányász körút térsége). A program célként tűzte ki azt is, hogy az önkormányzati bérlakások számát 48 db-ra kell csökkenteni (2011-ben a bérlakások száma 72 db volt), és ezeket lehetőség szerint minél hamarabb fel kell újítani. Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok helyzete az 1.10.5 alfejezetben kerül bővebben kifejtésre.

Az Oroszlányi Szolgáltató Zrt. a lakáspiac területén is fontos szereplő. A cég az alábbi jelentősebb ingatlan tárgyú munkákat végezte az utóbbi években:

- Iskola úti tömb (Óvárosi városrész) 42 db lakása megépült, illetve egyidejűleg 6 db tetőtéri lakásának teljes felújítása is megvalósult (ezzel a félkomfortos komfortfokozatú lakások száma teljesen megszűnt a városban);

- 2007. évben a Tópart lakópark- Újvárosi városrészt érintő beruházásnak köszönhetően további 48 db (+8 üzlet) lakással bővült a lakásállomány;

- 2009. évben a Gönczi Ferenc úti tetőtér beépítéssel 10 db lakással bővült a város lakásállománya.

Kereslet a nagyon olcsó, teljes felújításra szoruló kisebb, vagy a modern, újszerű ingatlanokra van. Emellett megfigyelhető, hogy a munkás-szállásoltatás keresletnövekedést indukált, 2010 óta befektetési céllal (bérbeadás) is vesznek ingatlanokat.

Ipari célra utoljára 2007 év végén értékesítettek zöldmezős területet 2.800 Ft/m² áron. (Ugyanezen évben kereskedelmi célra 7.000 Ft/m² volt az eladási ár.)

1.10 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2015.(II.14.) önkormányzati rendelete rögzíti a település 2015 évi költségvetését. A képviselő-testület az önkormányzat költségvetésében 3 570 928 E Ft bevétellel, 4 120 928 E Ft kiadással és 550 000 E Ft felhalmozási hiánnyal számol.

A bevételek legfőbb csoportja a működési bevétel, 2 688 779 E Ft összegben, ezen túl 571 061 E Ft normatív állami támogatással, 140 000 E Ft felhalmozási bevétellel és 171 088 E Ft véglegesen átvett pénzeszközzel számol a település.

1.10-1. táblázat: Adóbevételek 2014 és 2015 években

	2014. évi eredeti (e Ft)	2015. évi tervezett (e Ft)
Adó bevételek	2 398 591	2 478 984
- Építményadó	280 038	256 945
- Iparüzési adó	2 071 755	2 174 453
- Gépjármű adó	46 748	47 536
- Kommunális adó	50	50
Helyi önkormányzati bevételek	381 441	401 929
Önkormányzati önként vállalt feladatok bevételei	242 300	128 873
Önkormányzati kötelező feladatok bevételei	3 121 152	3 323 101
Helyi Önkormányzati bevételek mindösszesen	3 363 452	3 451 974

Legnagyobb összegben, 985 459 E Ft értékben felhalmozási kiadás szerepel az önkormányzat költségei között. A másik legjelentősebb kiadás a személyi juttatás, mely 971 279 E Ft összegével a költségek csaknem egynegyedét teszi ki, továbbá igen magas az egyéb dologi kiadás összege is, 830 983 E Ft. Előzőeken túl 271 769 E Ft munkaadókat terhelő járulék, 282 560 E Ft közüzemi díj, 169 639 E Ft ételmezési kiadás, 51 101 E Ft segélyezési kiadás, 176 254 E Ft pénzeszközáradás, 11 132 E Ft felújítási kiadás és 2 000 E Ft kamatkiadás szerepel az önkormányzat költségvetésében.

Megállapításra került 283 852 E Ft céltartalék, valamint 84 900 E Ft általános tartalék, továbbá a folyamatos likviditás biztosítására 500 M Ft-os folyószámla hitelkeret. Az önkormányzat a Krajnyik Akác András Sportcsarnok bővítésének részbeni fedezete érdekében 300 M Ft fejlesztési hitelt, kölcsönt kíván igénybe venni.

Vagyongazdálkodás

Önkormányzati ingatlanok

Oroszlányban egy helyen koncentrálódnak az önkormányzati bérlakások, a Petőfi udvar 3a, 3b, valamint Petőfi udvar 1-7.szám alatt.

A 2011-es gazdasági programban előirányzott cél volt a bérlakások számának 48 db-ra való lecsökkentése (és ezek felújítása), amely megvalósult. 2011-ben a bérlakások száma 72 db volt. Az Óváros rehabilitáció részeként, de a lakhatási problémák és igények kezelése érdekében is felújításra kerül a Petőfi udvar 6-7. szám alatti épülettömb és újabb 24 db piaci alapú, korszerű bérlakás kerül kialakításra.

2015. áprilisában az Önkormányzat tulajdonában álló teljes ingatlanvagyon:

- ingatlanok összesen: 729 db	ingatlanok területe: 4 037 558 m ²
- helyiségek összesen: 119 db	helyiségek területe: 6 487 m ²
- ebből lakás célú helyiség: 76 db	helyiségek területe: 3 983 m ²
- nem lakás célú helyiség: 43 db	helyiségek területe: 2 505 m ²

Az ingatlanvagyon összesített, becsült értéke eléri a 15 milliárd forintot.

Önkormányzati tulajdonú társaságok

Jelen tanulmány 1.11 fejezete tartalmazza az önkormányzati tulajdonú társaságok részletes feladatait, általánosságban elmondható, hogy tevékenységük a településüzemeltetési feladatok ellátásához kapcsolódik.

Oroszlányi Szolgáltató Zrt. - 89,13 %-ban önkormányzati tulajdonú, 10,87 %-ban a Vértess Erőmű Zrt. a tulajdonosa.

Létesítményüzemeltető Nonprofit Kft. – 100 %-ban az Oroszlányi Szolgáltató Zrt. tulajdona.

Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. - 83,03 %-os többségi tulajdonosa az Önkormányzat, a maradék 16,97 % a Dolgozói Alapítvány tulajdona, amely a Zrt. dolgozóinak szervezete.

VARIKONT Kft. - Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. a 100%-os tulajdonosa.

Bakony Vállalkozási és Szolgáltató Kft. -50%-ban tulajdonos a Környezetgazdálkodási Zrt.

Gazdasági program

A település rendelkezik 2011-ben készült gazdasági programmal, mely főbb célkitűzéseit három prioritás mentén fogalmazták meg.

1. prioritás - Helyi gazdaság fejlesztése, munkahelyek teremtésével, a foglalkoztatás növelésével és szakképzési rendszer modernizációjával, összekötve az Ipari Park további, célzott fejlesztésével.

A gazdaság versenyképessége javításának célja a vállalkozások innovatív tevékenységének elősegítése, a vállalkozási környezet javítása, elsősorban az infrastruktúra fejlesztése terén. A magas technológia-igényű iparágak és a kvalifikált munkaerőt igénylő szolgáltatások letelepedésének további elengedhetetlen feltétele ezzel összhangban a piacképes szakképzés feltételeinek megteremtése.

Az Ipari Park mellett és a belső részein található „barnamezős területek” ipari hasznosításra szánt területeinek megújítását kell szorgalmazni a már 2007-ben megtervezett feltáró út és kapcsolódó közművek kiépítésével.

Fontos helyszín az ipari célú területhasználatban a Táncsics M. úttól délre fekvő, volt felső telepi kertek területe a volt meddőhányóig a felhagyott aknák területeit is bevonva.

Az ipari területek fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a közlekedéshálózat fejlesztése, ennek részeként a városi tehermentesítő utak megépítése.

2. prioritás - A város általános komfortfokozatának, településképeknek, valamint a lakhatási, szabadidős feltételeinek komplex fejlesztése

A településkép, a város általános komfortfokozat biztosítása érdekében a közterületek, parkok, játszótérek felújítása fontos feladat.

- Célszerű lenne az összes játszótér bekerítése és vagyonvédelmi rendszer kialakítása,
- A nagyobb, forgalmasabb játszótérekhez ivókút létesítése,
- Nyilvános illemhely létesítése (3 db),
- Sportcsarnok bővítés és felújítás,
- Haraszt-hegy komplex környezet és funkcionális rendezése,
- A „Szolgáltató Városközpont” épületének további felújítás és átalakítása,
- Sportkoncepció aktualizálását követően a Gárdonyi Sportcentrum további fejlesztése,
- A súlyemelő terem jelenlegi helyén történő felújítása,
- A Malomsori és a Borbálai óvoda felújítása, óvodai tornaszobák bővítése,
- Családok Átmeneti Otthonának teljes körű fejlesztése és felújítása,
- Fedett játszóház kialakítása,
- Új, kiegészítő közösségi és rendezvény színtér kialakítása,
- A Malom-tó további rekreációs fejlesztése,
- A kajakozás versenyszerű feltételeinek fejlesztése egy 500 méteres pálya kialakításával
- Közvilágítási és csapadékvíz hálózat szakaszos felmérése,
- A felszíni vízelvezetés fejlesztése,
- További közterületi és intézményi kamera rendszerek kihelyezése és működtetése,
- A kajakház területének átalakítása a kajakház áthelyezése az egyik szigetre, kapcsolódó híd építése, a garázssorok felé vezető gyalogos híd teljes felújítása,
- Az egészségügyi alapellátás átfogó fejlesztése,
- Alapellátást biztosító egészségügyi alcentrum kialakítása,
- Időskorúk ellátásának intézményi kereteinek fejlesztése,
- Volt Ady Mozi épületének átfogó statikai, építészeti állapotfelmérése,
- A város helytörténeti és a Vértes természetrajzi értékeit bemutató múzeum kialakítása,

- Temető közlekedési, parkolási és kapcsolódó szolgáltatási funkcióinak fejlesztés, új megközelítés és méltó bejárat kialakítása,
- Lakossági energetikai program indítása,
- Homlokzat felújítási alap létrehozása és működtetése,
- „Fecske Ház” program kidolgozása,
- Uszoda-Strand szabadidős komplexum további fejlesztése,
- Fotovoltaikus rendszerek alkalmazásának ösztönzése,
- A Závory Zoltán utcában a szennyvízcsatorna rendszert kiépítése,
- Új közművesített építési telkek kialakítása,
- Városi, közösségi újság beindítása,
- Internet alapú települési webrádió elindítása,
- A lakosság, de az ipari szereplők szempontjából is kiemelt fontosságú, hogy az Oroszlányi Erőmű tervezett év végi leállítást követően az új gázfűtőmű a lehetőségek szerint tényleg csak „átmeneti” jelleggel működjön és az erőművi működés újra beindíthatóvá váljon akár hulladék újrahasznosítására épülő SRF technológiával.

3. prioritás: Közlekedési kapcsolatok és infrastruktúra minőségi és kapacitás fejlesztése a városon belül és kívül

- A bel-és külterületi utak és kapcsolódó parkolási, közlekedési és közterület építészeti rendszerek komplex felújítása, egymáshoz kapcsolódó ütemekben,
- Járdák felújításának és akadálymentesítésének intenzívebb folytatása,
- Belterületi hidak állapotának felülvizsgálata, szükség szerinti beavatkozás,
- Külterületi és dűlőutak javasolt felújítása, a már elkészült szakaszok rendszeres karbantartása,
- Elkészült utak karbantartása.

4. prioritás: Környezet és természetvédelem a megújuló energiák és az újrahasznosítás kiemelt kezelése

- Koncepcionális szinten át kell tekinteni a város saját vízellátásának lehetőségeit,
- Felső-tó kotrásának elvégzése, környezetének parkosítása,
- Bokodi-tó környezetvédelmi problémáinak felmérése,
- A szennyvíztelepen tisztított és a helyi vízfolyásba kibocsátott víz egy részének visszavezetése a város parktáiba, felszíni vízfolyásaiba, az így keletkező tisztított víz hasznosítása locsolás céljára,
- A város külterületi részén a depónia térségében hulladék válogató és előkezelő telep kialakítása,
- A régi depónia teljes bezárása és szakszerű lefedése, rekultiválása,
- Lakossági hulladékudvar létrehozása,
- Intézményeken napelemes rendszerek további telepítése,
- Települési zöldhulladék komposztáló telep kialakítása a Szennyvíztelep területén,
- További szelektív hulladékgyűjtő szigetek elhelyezése elsősorban a sűrű beépítettségű, tömbházas területeken,
- Településen belül környezetvédelmi mérőállomás és monitoring rendszer kiépítése az MVM-mel közösen,
- A városon áthaladó patakok medrének kotrása, tisztítása, iszap és hordalékfogók beépítése,
- A városon belül a növényzet, fák fokozatos megújítása és további fasorok ültetése a településre kidolgozott menetrend szerint,
- Az erőmű zagyszerének kiporzása miatt a város NY-i, ÉNY-i határában védő erdősáv további telepítése az MVM közreműködésével,
- A bányászat okozta tájsebek további megszüntetése, növénytakaróval való betelepítés továbbra is indokolt csakúgy, mint a feleslegessé vált épületek, műtárgyak teljes bontása.

5. prioritás: Turizmus átfogó és programcsomagokra épülő, hálózatokba integrálható fejlesztése

- A település további megújulása és arculatának, önazonosságának kialakítása,
- Turisztikai program, vagy kínálatcsomag kifejlesztése,
- A Majki Műemlékegyüttes és a Bányászati Múzeum fejlesztése,
- Egyedi attrakcióként Scharf mozdony és szerelvény rövid felszíni szakaszon történő üzembe helyezése,
- Aktív és zöldturisztikai, valamint kerékpáros turisztikai elemek és hálózatok kapcsolódási pontjának megvalósítása,
- A Majki Kamalduli Remeteség „Nemzeti Kastélyprogram” keretében megvalósuló II. és II. ütemének elősegítése a közös kommunikációs és útbaigazító rendszerek kialakítása Majkon,
- A majki premontrei apátság romjainak láthatóvá tételében való együttműködés,
- Kapcsolódás a Mária Út Egyesülethez és szervezettebb keretek közötti bekapcsolódás a zarándok turizmus adta gazdasági, szolgáltatási lehetőségekbe.
- Mind a kerékpáros, gyalogos, természeti turizmus mind a zarándokok igényeinek kiszolgálására egyszerű, de jó minőségű turistaház kialakítása a Bányászati Múzeum közelében.
- A kerékpárutak és kapcsolódó szolgáltatások kialakításának tervezése és helyi szintű szervezése,
- A Vértesi Erdő Zrt-vel együttműködésben erdei kisvasút újraindítása Pusztavám irányába,
- A város és közvetlen környezetének turisztikai célpontjait és rendezvényeit is felölelő éves esemény és programnaplót összeállítása nyomtatott és on-line formában,
- A horgász és vadászati tevékenység beillesztése a szervezett turisztikai szolgáltatások közé,
- A horgászathoz, vadászathoz, erdei növényekhez és gyümölcsökhöz kapcsolódó városi fesztivál kidolgozása,
- Városi egységes marketing és kommunikációs arculat kidolgozása, városmarketing szervezete-tevékenység életre hívása,
- Vértesszentkereszti Apátság romjainak további feltárása, régészeti kutatások támogatása és megközelítésének javítása, programcsomag részeként turisztikai célponttá fejlesztése,
- A Vértesszentkereszti Apátság lábánál található egykori várak szakszerű feltárása,
- A káptalanfüredi ifjúsági tábor funkciójának újbóli pozicionálása és a megújításához szükséges tervek, piackutatás elkészítése.

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Oroszlány Város Önkormányzata Képviselő-testületének 18/2014. (XI.29.) önkormányzati rendelete fogadta el a Szervezeti és Működési Szabályzatot, amely tartalmazza az önkormányzat felépítését az alábbiak szerint:

- a) Pénzügyi Bizottság - 9 fő,
- b) Egészségügyi és Szociális Bizottság - 7 fő,
- c) Művelődési, Oktatási és Sport Bizottság - 7 fő,
- d) Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság - 7 fő,
- e) Társadalmi és Sportcélú Pályázatok Bíráló Bizottság 5 fő.

A Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság:

- a) közreműködik a városfejlesztési és városrendezési tervek, programok, kidolgozásában, figyelemmel kíséri megvalósulásukat,

- b) kezdeményezi a lakásépítéshez szükséges megfelelő számú előkészített építési telek biztosítását,
- c) előkészíti a város infrastrukturális fejlesztési elképzeléseit,
- d) javaslatokat dolgoz ki a kommunális tevékenység fejlesztésére,
- e) figyelemmel kíséri a műemlékvédelem városi helyzetét,
- f) vizsgálja a helyi közlekedés helyzetét, javaslatot dolgoz ki a közlekedési problémák megoldására,
- g) figyelemmel kíséri a város és környékének környezetvédelmi helyzetét, javaslatokat dolgoz ki a problémák megoldására,
- h) figyelemmel kíséri és segíti a földterületek kishaszonbérletbe adás útján történt hasznosításának rendezését,
- i) javaslatot tesz a közterület-használati díjak megfizetése alóli mentesség biztosításához.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

A város gazdaságfejlesztési tevékenységének jelentős része az Ipari Parkban történő fejlesztésekre fókuszál.

Az utóbbi években megvalósult jelentősebb fejlesztések:

- Gyógyház felújítás;
- Oroszlány Város Rendelőintézetének felújítása;
- Fürst Sándor utcai park kertépítészeti fejlesztése;
- Erzsébet-liget kertépítészeti fejlesztése;
- Népek barátsága út 33. szám előtti közterület parkfelújítása;

A város tervezett fejlesztései között az alábbi célok szerepelnek:

- Takács Imre úti lakótelep II. ütemének fejlesztése;
- A Majk Műemlékegyüttesért Alapítvány művészeti telepének fejlesztése;

Oroszlányi Ipari Park

Az Ipari Park részletes bemutatása jelen dokumentum 1.9.2 és 1.9.3 fejezeteiben található.

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

2014. januári adatok alapján a közfoglalkoztatottak száma a következőképpen alakul:

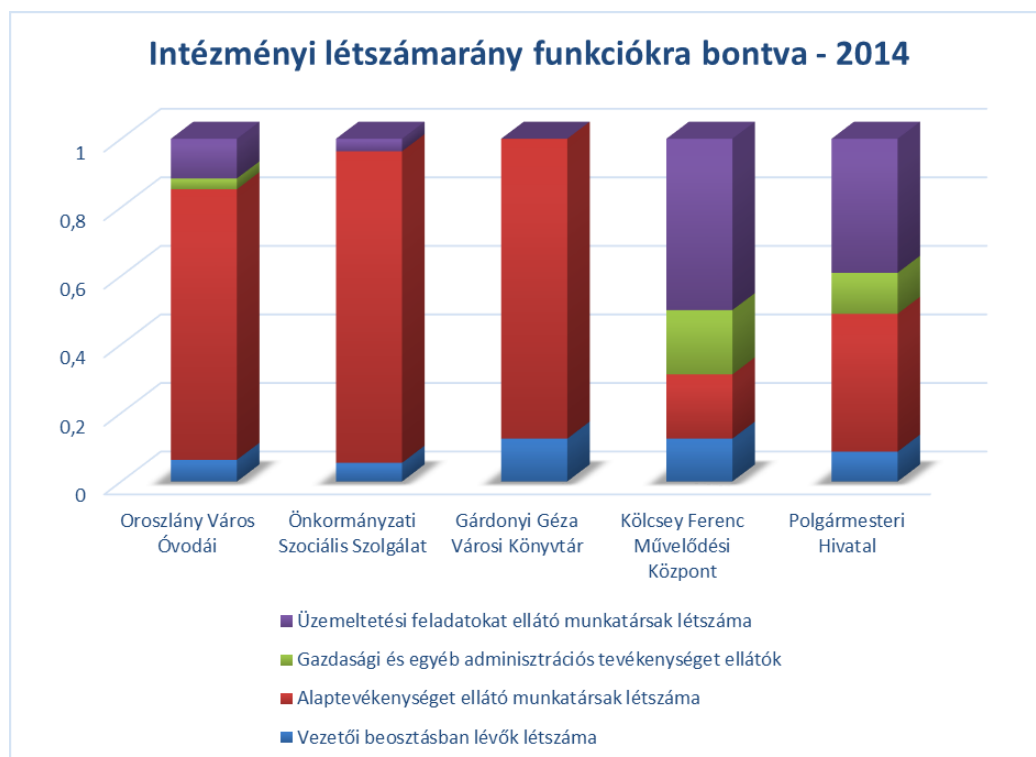
1.10-2. táblázat: Közfoglalkoztatottak számának alakulása

	Engedélyezett létszám	Közfoglalkoztatottak tervezett létszáma
Polgármesteri Hivatal	92 fő	69 fő
Oroszlány Város Óvodái	95 fő	6 fő
Önkormányzati Szociális Szolgálat	119 fő	20 fő
Gárdonyi Géza Városi Könyvtár	7,5 fő	
Kölcsey Ferenc Művelődési Központ	16 fő	
Roma Nemzetiségi Önkormányzat		11 fő
Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat		2 fő
OKÖ Oroszlány Zrt.		20 fő
Összesen	329,5 fő	188 fő

A Városi Könyvtár foglalkoztatotti létszáma a legkisebb, míg a legmagasabb a Szociális Szolgálaté, ez utóbbi magyarázható a szolgálat igen széles tevékenységi körével.

Az alábbi diagram szemlélteti, hogy az egyes közfoglalkoztatottak milyen típusú feladatokat látnak el:

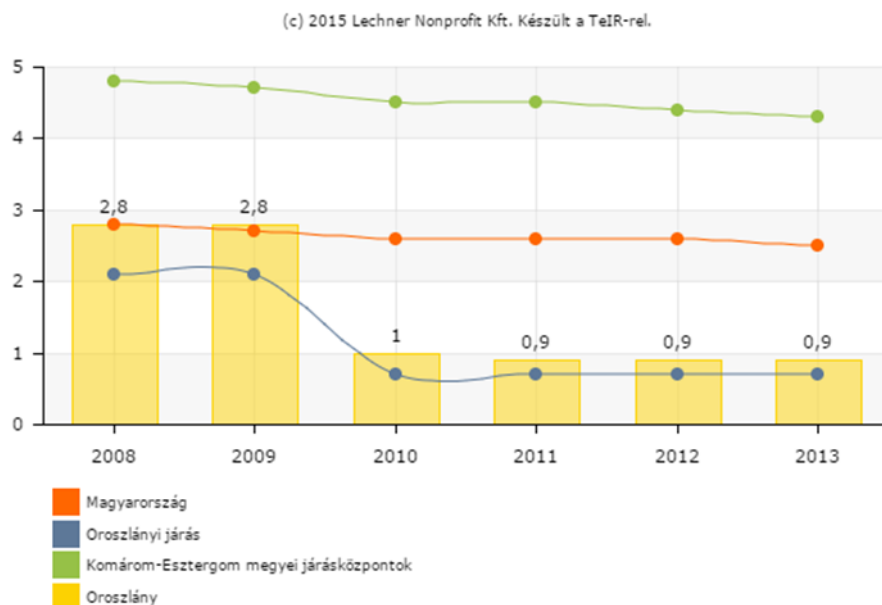
1.10-1. ábra: Önkormányzati intézmények dolgozóinak munkakör típus szerinti megoszlása (%)

Forrás: Intézményirányítási modell tanulmány 2014.

1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás

1.10-2. ábra: Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül (%)

Forrás: TEIR ITS modul

Az önkormányzati bérlakások állománya 2010-ben csökkent, 2013-ra a teljes lakásállomány alig 1%-a volt önkormányzati tulajdonú. A 2010. évi csökkenés oka az előző fejezetben már említett bérlakások számának tudatos csökkentése volt.

Oroszlányban egy helyen koncentrálódnak az önkormányzati bérlakások: Petőfi udvar 3a, 3b, Petőfi udvar 1-7.sz. területen, azonban az épületek tulajdonviszonyilag rendezetlenek. Az épületek közterületként vannak nyilvántartva, az ezeket határoló épületek pedig magántulajdonban vannak (az épületek társasházként működnek).

2001. óta az Oroszlányi Szolgáltató Zrt. üzemelteti az önkormányzati bérlakásokat. Az üzemeltetett ingatlanok száma az átvételkor 375 db volt.

A 2011-es gazdasági programban célként került meghatározásra a bérlakások számának 72 db-ról 48 db-ra történő lecsökkentése (és ezek felújítása). 2008. év végére az ezeket a lakásokat is tartalmazó, 123 lakásból álló elavult épülettömb teljes mértékben kiürült, a Képviselő-testület az épület bontása mellett döntött.

2014-ben az Ipari Parki cégek fejlesztéseinek köszönhetően jelentőssé vált a más településekről, országokból történő munkaerő toborzás. Elegendő munkásszállás hiányában a munkaerő kölcsönző cégek a munkásokat a városban lévő üres lakásokba kezdték el beköltöztetni.

2014.12.31-i állapot szerint az önkormányzat tulajdonában lévő lakások közül a komfortos lakások száma 61 db, az összkomfortos lakások száma 11 db.

1.10-3. táblázat: Az önkormányzati bérlakások szobák száma szerinti megoszlása

1 szobás	1 + fél szobás	2 szobás	3 szobás	4 szobás	összesen
5 db	3 db	54 db	9 db	1 db	72

1.10-4. táblázat: Az Önkormányzati bérlakások épületek jellege szerinti megoszlása

Megnevezés	Többszintes, társasház	Kertes, családi ház	Összesen
Épület száma	16	1	17
Lakások száma	71	1	72
Kizárólag önkormányzati épületben lévő lakások száma	48	0	48
Vegyes tulajdonú társasházakban lévő lakások száma	19	0	19
Szolgálati/Munkaköri lakások száma	4	1	5
Városközpontban lévő lakások száma	71	0	71
A városközponton kívül lévő lakások	0	1	1

Bérlakások elhelyezkedése:

A Petőfi udvar 4-5, 6-7. számú épülettömbben 48 db lakás, a vegyes tulajdonban lévő ingatlanok közül 5 lakás az Óvárosi városrészben található. Emellett 18 db az Újvárosi városrészben, és 1 db a Borbálai városrészben helyezkedik el.

Az önkormányzati bérlakások bérleti díja 500 Ft/m²/hó és 700 Ft/m²/hó között mozog.

2006-tól szociális lakás kiutalás nincs, a megüresedő vegyes tulajdonban lévő lakásokat az OSZ Zrt. a rendeletnek megfelelően piaci alapon hasznosíthatja

1.10.6 Intézményfenntartás

Polgármesteri Hivatal

A Hivatal a polgármester vagy a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat látja el. Önálló jogi személynek minősül, melynek általános képviselőjét a jegyző látja el.

Önkormányzati Szociális Szolgálat

A Szociális feladatokat az Önkormányzati Szociális Szolgálat látja el, ennek keretén belül működik az Idősek Klubja, az Időskorúak Átmeneti Otthona, Nappali Melegedő, Hajléktalanok Éjjeli Menedékhelye, Családok Átmeneti Otthona, valamint a Bölcsőde.

Oroszlány Város Óvodái

- Brunszvik Teréz Óvoda,
- Borbála-telepi Óvoda,
- Táncsics Mihály Óvoda,
- Malomsori Óvoda

A fentiek közül a Borbála-telepi és a Malomsori Óvoda épületének felújítása, energetikai korszerűsítése indokolt.

Gárdonyi Géza Városi Könyvtár

2012-ben alapított nyilvános közművelődési könyvtár. Alaptevékenysége a Könyvtári dokumentumok kölcsönzése, biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét, a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket és egyéb programokat szervez.

Kölcsey Ferenc Művelődési Központ

Szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feladata szerint a helyi sajátosságokhoz, élet- és munkakörülményekhez, valamint az életmódhoz igazodóan a művelődés, tanulás, szórakozás és pihenés feltételeinek biztosítása, az egyéni- és a közösségi művelődés ösztönzése képezi többek között a ház alaptevékenységének körét.

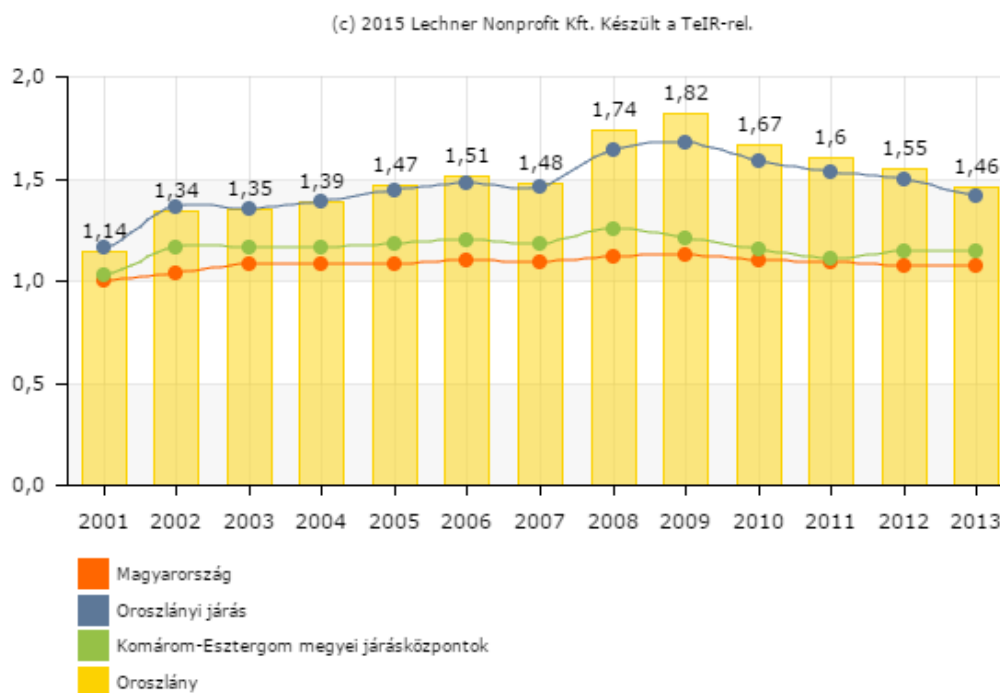
Művelődési Központ (Oroszlányi Községi Színtér) épületének felújítása, energetikai fejlesztése, funkcióhoz igazodó átalakítása (helyiségkiosztás), színházterem felújítása, épület környezetének fejlesztése.

Általános- és középiskolák

A fenntartói jogokat a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Oroszlányi Tankerülete látja el, az önkormányzat kizárólag az intézmények működtetését végzi.

1.10.7 Energiagazdálkodás

1.10-3. ábra: Egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)

Forrás: TEIR ITS modul

Az egy lakosra jutó háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége Oroszlány városában a 2001 és 2013 közötti vizsgált időtávban, minden évben meghaladta a megyei és az országos értékeket.

Az energiagazdálkodás területén az önkormányzat bár külön koncepcióval, fejlesztési dokumentummal nem rendelkezik, ugyanakkor több olyan lépést is meg lehet említeni, amelyek a hatékonyabb energiafelhasználást támogatják. Egyrészt a város részt vett a panelprogramban, valamint a Környezet és Energetika Operatív Program keretében több olyan fejlesztés is megvalósult, amely a távhő rendszer fejlesztésére irányult, valamint az önkormányzati intézmények hatékonyabb energiafelhasználását célozta meg.

Fontos kiemelni továbbá, hogy a 2015-ben elfogadott Gazdasági program külön prioritásban foglalkozik a megújuló energiák alkalmazásával, így az önkormányzat célul tűzte ki az intézményeiben már megkezdett energetikai fejlesztések folytatását, napelemes rendszerek további telepítését, valamint a külterületi részekben további fotovoltaikus világítási rendszerek elhelyezési javaslatának feltérképezését.

Oroszlányi Erőmű (Vértesi Erőmű Zrt.)

Az uniós előírások értelmében 2005. január 1-től kezdve nem megengedett a káros anyagok korlátot meghaladó levegőbe bocsátása, ezért szükségessé vált az Oroszlányi Erőmű füstgáz-kéntelenítőjének megépítése, blokkjainak megújítása. Ennek során a leginkább környezetbarát, rendelkezésre álló legjobb technológiák alkalmazására törekedtek. 2014 végére a Vértesi Erőmű szénelapú áram- és hőtermelése megszűnt, és a telephelyen ezt követően biomassza alapú fűtőerőművel az MVM gondoskodik a távfűtés ellátásáról Oroszlány és Bokod tekintetében.

Az oroszlányi erőmű hazánk első működő és eddigi egyetlen szalmatüzelésű erőműve. A közel 100 ezer tonna szalma elégetésével a magyar agrárium versenyképességére is pozitív hatást gyakorol, emellett Magyarország energiafüggetlenségét is csökkenti. Az oroszlányi erőmű a biomassza alapú villamos energiatermelés 20 %-át biztosítja. Az erőmű nagyban hozzájárul Magyarország azon vállalásához, hogy növeli a megújuló villamos energia részarányát.

1.11 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A településüzemeltetés célja a településen élő lakosság, valamint a települési intézmények, vállalatok igényeinek zavartalan és folyamatos kielégítése. A településüzemeltetési feladatokat, mint az önkormányzat által ellátandó közfeladatot a 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól 13.§ (2) bekezdése határozza meg: *„településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);”*

Az önkormányzat kötelezően ellátandó városüzemeltetési feladatait elláthatja önállóan, illetve üzemeltetési feladatok elvégzésére szerződéseket is köthet. Néhány példa a kötelezően ellátandó feladatok közül azokra, amelyet Oroszlány Város Önkormányzata biztosít:

- egészségügyi alapellátás (járóbeteg és fekvő beteg ellátás, összesen 9 háziorvos és 5 házi gyermekorvos)
- óvodai ellátás; (Brunsztvík Óvoda, Borbála-Telepi Óvoda, Táncsics Óvoda, Malomsori Óvoda)
- sport, ifjúsági ügyek; (Csobbanó Uszoda, Oroszlány Városi Sporttelep)
- a helyi közművelődési tevékenység támogatása (Kölcsey Ferenc Művelődési Központ, Gárdonyi Géza Városi Könyvtár).

A temető üzemeltetéséről Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 21/2000. (XII. 6.) önkormányzati rendelete a temetőről és a temetkezési tevékenységről 2. § (1) alapján az *oroszlányi Városi Temető fenntartásáról és üzemeltetéséről a Polgármesteri Hivatal kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében gondoskodik.*

A városüzemeltetési feladatokat az Önkormányzaton túl Oroszlányban (és a térségben) az alábbi – általában az önkormányzat tulajdonában álló – cégek végzik el az Önkormányzattal kötött szerződés alapján:

Oroszlányi Szolgáltató Zrt.

A céget 2002-ben alapították.

Tulajdonosi szerkezet: 89,13 %-ban önkormányzati tulajdonú, 10,87 %-ban a Vértess Erőmű Zrt. a tulajdonosa.

Ellátott feladatok:

- távhőszolgáltatás: Oroszlány, Bokond és Kecskéd területén, fűtés és használati melegvíz (+karbantartás);
- üzemelteti a város szennyvíztisztító telepét, illetve a város csatornarendszerét (2014. július 1-től a szennyvízelvezetés és kezelési tevékenysége az ÉDV Zrt-hez végzi.);
- vagyongazdálkodás körében kezeli az önkormányzati bérlakásokat, a városi sportlétesítményeket üzemelteti, illetve az Ipari Parkot.

Létesítményüzemeltető Nonprofit Kft.

Tulajdonosi szerkezete: Oroszlányi Szolgáltató Zrt. tulajdona 100%-ban

A leányvállalat működtette 2013-ban Oroszlány sportlétesítményeit: városi uszodát és strandot, a sportcsarnokot és műfüves pályát.

Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt.

2013-ban jött létre, feladatait Oroszlány, Tata, Bakony térségi községekben látja el.

Tulajdonosi szerkezete: 83,03 %-os többségi tulajdonosa az Önkormányzat, 16,95 %-kal az Oroszlányi VGV Dolgozói Alapítvány rendelkezik, emellett 0,02%-al egyéb részvényesek rendelkeznek.

Ellátott feladatok:

- fő tevékenység települési szilárd hulladék gyűjtés, szállítás, kezelés és hulladéklerakó üzemeltetés;
- parkosítás, zöldterületek gondozása (a városban kezelt zöldterület nagysága 788.000 m²);
- településtisztasági szolgáltatás;
- út-, hídfenntartás, síkosságmentesítés (az önkormányzattal kötött hosszú távú szerződés alapján a Téli Útüzemeltetési Utasításban foglaltak szerint látja el);

- iroda, üzlethelyiség bérbeadása, hasznosítása.

VARIKONT Kft.

Tulajdonosi szerkezete: Oroszlány Környezetgazdálkodási Zrt. a 100%-os tulajdonosa. A hulladékkezelési közszolgáltatáson kívüli tevékenységek ellátása érdekében hozták létre 2013-ban.

Működési területe: Oroszlány és térsége.

Ellátott feladatok: települési szilárd hulladékok gyűjtése és kezelése.

Bakony Vállalkozási és Szolgáltató Kft. tulajdonosa 50%-ban a Környezetgazdálkodási Zrt., emellett Bakonybánk Község, Bakonszombathely Község, Bársonyos Község, Réde Község, Kerékteleki Község Önkormányzata rendelkezik tulajdoni hányaddal. A Zrt. a települési szilárd és folyékony hulladék gyűjtését és kezelését végzi az Oroszlány környéki kistelepüléseken.

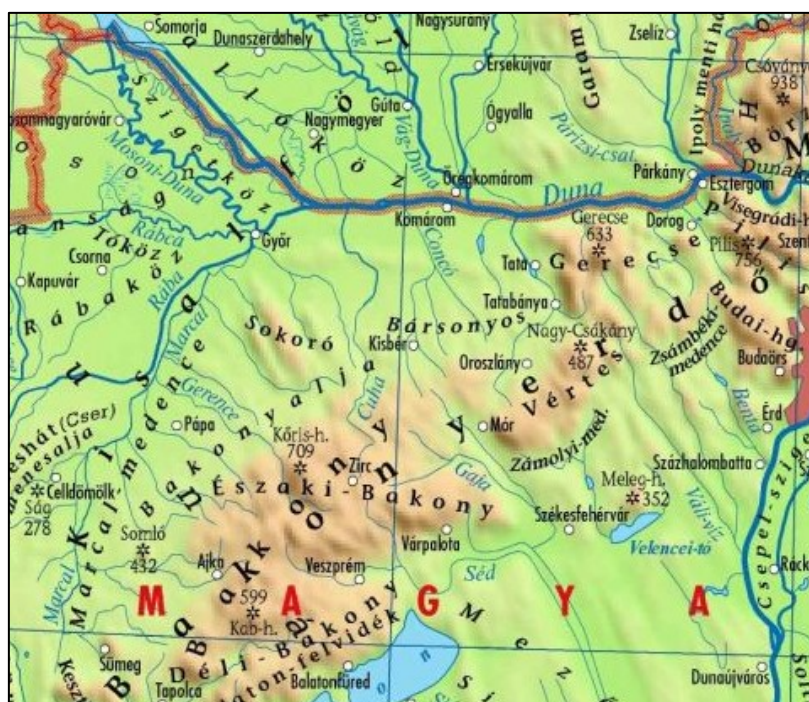
Működési területe: Császárvérteskethely, Bakonszombathely, Bakonybánk, Bársonyos, Kerékteleki, Réde, Ete, Ácstesztér, Súr, Csatka, Aka, Bakonyárskány, Kisbér.

1.12 TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1 Természeti adottságok

Oroszlány a Dunántúlon, a Vértes északi lábánál fekszik, természetföldrajzi szempontból közigazgatási területe a Móri-árok északkeleti részén, ezen belül a Vértes és vidéke tájegységen található. Kistája az Által-ér-völgy, ami hazai kistájaink közül a kisebb területi kiterjedésűek közé tartozik, területe 171 km².

1.12-1. térkép: Részlet a Kárpát-térség hegy- és vízrajza térképből

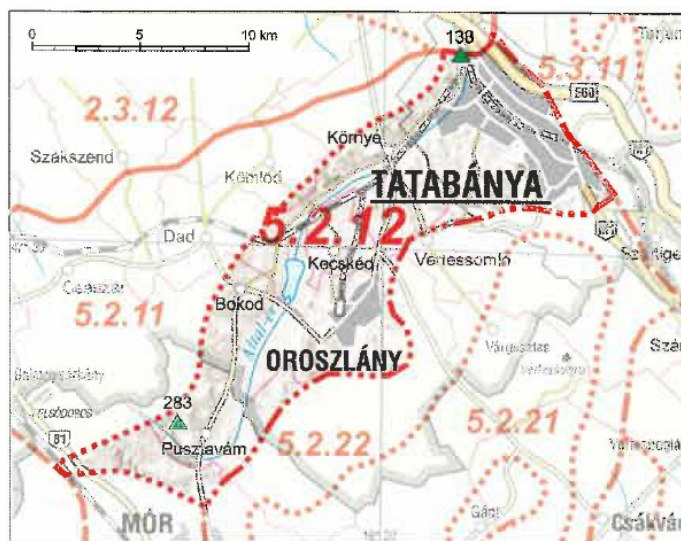
Forrás: <http://www.eng.unideb.hu/userdir/forian/Vizes/1.jpg>

1.12.1.1 Domborzat és talajviszonyok

Az Által-ér-völgy kistáján a legnagyobb kiterjedésben a szántó területborítás a jellemző, ami a terület közel 40%-át adja. Kiterjedése alapján ezt követi az erdőterületek nagysága 25%-os felszíni kiterjedéssel, majd a lakott terület, ami 20 %-nyit foglal el a kistájból.

A kistáj domborzata alakrajzilag aszimmetrikus, aminek oka, hogy jelentős kőzethatár mentén jött létre. A terület alluvialis síkjában 2-3 terasz megtalálható, a magasabban fekvő lejtőkön tanúhegyek, eróziós- deráziós völgyek formacsoportjai találhatók, ami miatt a táj mozgalmas geomorfológiai arculattal rendelkezik.

1.12-2. térkép: Által-ér-völgy kistáj

Forrás: Magyarország kistájainak katasztere

Az Által-ér völgy a Dunántúli-középhegység csapásában délnyugat-északkeleti szerkezeti vonalak mentén létrejött eróziós völgyrendszer, amely a laza üledékekből épült hegységelőtér és a merev, triász dolomitból és mészkőből épült Vértes sasbércsorozatának a határán alakult ki. Fiatal, hegységperemi részszülyedékek felfűzésével és eróziós kitakarításával a negyedidőszak során fokozatosan nyerte el mai arculatát.

1.12.1.2 Éghajlat

Oroszlány és környékének éghajlatára mérsékelt hűvös-mérsékelt száraz éghajlat jellemző.

Az éves napfénytartam összege kevéssel 1950 óra alatt szokott lenni, ezen belül nyáron 780 óra, télen pedig 180 óra napsütés a megszokott. Az évi középhőmérséklet 9,5 °C között jellemző, a kistáj északi részén ez a 10,0 °C-ot, míg a nyári félév középhőmérséklete 16,0 °C körüli.

Az éves középhőmérséklettől eltérés az ápr. 5. és okt. 17. közötti időszakban mérhető, amikor 190-195 napon át a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. A területen a középhőmérséklet nem csökken fagypontra általában 190-195 napon keresztül és a legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 32,5-33,5°C közötti, míg a leghidegebb téli napok minimumainak átlaga -16 °C közötti.

A kistáj középső vidékein 580-600 mm, É-on ÉK-en és D-en 620 mm körüli az évi csapadékösszeg, amiből a vegetációs időszakban 330-340 mm a jellemző, ugyanakkor a déli részen valamivel több eső

is előfordul. A téli félévben északon átlagosan 35, máshol 38-42 hótakarós nap a valószínű 22 cm körüli maximális hóvastagsággal.

Az uralkodó szélirány a nyugati, de gyenge szélfúvások esetén az északkeleti szél gyakorisága, az átlagos szélsébség kevéssel 3 m/s alatt van.

1.12.1.3 Vízrajz

A területhez tartozó kisvízfolyások vízjárása szélsőséges, jellemző a nyári nagycsapadékokból kialakuló árhullám, mely a főként dombvidéki (hegyvidéki) jellegből adódik, melyet a vízgyűjtőn létesült tározók kismértékben mérsékelnek. Száraz időszakban az érkező vizeket ugyanezen tározók párolgási veszteségének biztosítására használják fel. A mellékvízfolyások mindegyike időszakos vízfolyásnak tekinthető, melyekben az év egy részében természetes vízhozam nem jelentkezik.

A hegyek lejtőjét, törmelékes, mállott talaj borítja, ami a vizet egy ideig tárolja, és a lefolyást csökkenti. A vízgyűjtő legnagyobb részét kitevő síkságon a minimális esés miatt a lefolyás is igen kicsi, dacára annak, hogy a talaj általában a vizet át nem eresztő.

A település környéki vízfolyásokat, állóvizeket az 1.17.2.2 fejezet ábrája mutatja be.

1.12.1.4 Növényzet

Oroszlány és környéke a Dunántúli-középhegység flóraidékéhez (Bakonyicum) tartozik, ezen belül a Vesprimense flórajáráshoz és a Vértes tájegységhez. A flóraidék jellemzője, hogy az alacsonyabb hegyeken és déli lejtőkön kontinentális-pannóniai, melegkedvelő növényzet található. A flórajárás fő erdőtársulásai többek között a gyertyánelegyes bükkösök (*Melico-Fegatum hungaricum*) és a gyertyános-tölgyesek (*Querco petraeae-Carpinetum*). A Vértes zonális erdőtársulásai a cseres-tölgyes és a gyertyános-tölgyes. A szubmediterrán hatás különösen a Vértes déli-délkeleti peremének karsztbokorerdőiben és a Keleti-Bakony zonális molyhos-tölgyeseiben érhető tetten.

Az Által-ér völgyét egykor erdős vegetáció uralhatta, amiből mára kevés maradt. Az ártéri erdőket néhány kis égeres képviseli. A kistáj szélein néhol kisebb-nagyobb tölgyes maradványokat találunk, de ezek között sok a jellegtelen, csertölgy alkotta állomány. A kevesebb tájjellegű erdőt cseres- és gyertyános-tölgyesek jelentik.

A vízfolyások mentén vízi-vízparti vegetációmozaik képződött. Ezt a nagyobb kiterjedésű, változatosabb növényzetű foltokon nádasok, sás- és mocsárrétek alkotják, amelyek ritkább vízparti élőhelyekkel egészülhetnek ki (pl. zsombékosok, kékperjések, patakparti magaskórósok). Az Által-értől kissé távolabbi, jobbra felszántott területeken, kisebb kiterjedésben különféle száraz gyepek (nyílt homoki gyepek, homoki sztyeprétek, löszgyepek, erdőssztyep rétek) maradtak fenn.

1.12.1.5 Állatvilág

A terület természetes állatvilágának élőhelye az emberi tevékenység következtében jelentősen lecsökkent. Jellemzően a természetvédelmi területeken maradtak fenn biodiverzitás szempontjából értékes életközösségek.

A Vértes madártani jelentőséggel bíró terület, jelentős ragadozómadár-állománnyal rendelkező terület, parlagisas-állománya globális jelentőségű. A Zámolyi-medence a hegységben fészkelő ragadozó madarak táplálkozó területe, de egyben jelentős kerecsensólyom-élőhely is.

Az állatvilág különlegességei közül leginkább említésre méltóak az Európa-szerte kipusztulással fenyegetett nagy ragadozó madarak, mint például a parlagi sas és a kerecsen sólyom. A Csíkvarpai rét vizes élőhelyeinek jellegzetes és igen ritka fészkelői a parti madarak és a guvat-félék, a bíbic, a piroslábú cankó, a nagy goda, a nagy póling, a sárszalonna, a pajzsos cankó és a törpe vízcisze.

Az alsóbbrendű állatok közül megemlíthető egy mediterrán elterjedésű százlábúfaj, az öves skolopendra, mely az országban egyedül a Vértesben fordul elő.

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

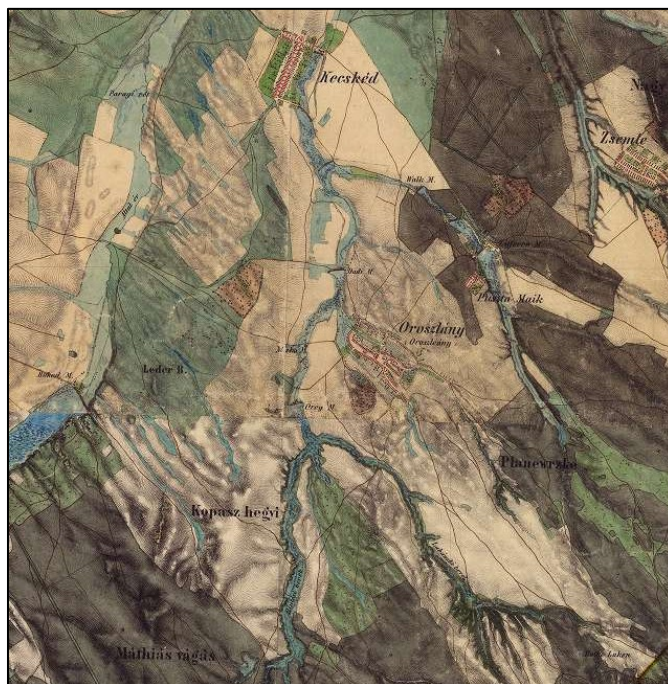
Oroszlány természetföldrajzi helyzete, a város és környezetének domborzata, az éghajlat, a környező talajok termőképessége, a felszíni vizek típusa és bősége meghatározták a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását. A település jellemzően víz formálta völgyben található, bányászatra alkalmas szénvagyon közelében, ami a jelenkori történetére nagy hatással volt.

1.12.2.1 Táj történeti vizsgálat

A település első említése 1383-ból való, ekkor Oroszlankew (Oroszlánkő) néven tűnik fel. Oroszlány - amely nevét és címerállatát a legenda szerint az egykori várát őrző két kőoroszlánról kapta - 1938-ban még csupán 1500 lakosú község; az itt fölkeresett jó minőségű szénmezők következtében azonban gyors fejlődésnek indul. A település környéki területeken a barnakőszén nyomait már a 20. század elején kimutatták, ennek eredményeként a hangsúly át 1950-es években a várost övező széntelepekre tevődött át, amelynek nyomán a település 1954-ben városi rangot nyert, és Oroszlány városa az ország egyik legfőbb szénbányászati térségévé vált. Ennek jelenleg vége, az aknák mára mind bezártak, egyedül a Pusztavámon működő márkushegyi szénbánya tanúskodik még a bányászatról.

A Felvidékről idetelepült szlovákok a földesúr jobbágyaiként mészégetéssel, fuvarozással próbáltak sanyarú sorsukon segíteni. Az 1920-as években kezdődött a környék meglehetősen gazdag szénvagyonának feltárása. A barna kincs teremtette meg a fejlődés lehetőségét, amivel éltek is az itt élő emberek.

Oroszlány a szénnek köszönheti fejlődését és várossá válását. Az itteni bányászkodás már csak rövid ideig végezhető gazdaságosan, ezért különös jelentőségű, hogy a Bányászati Múzeumban, élethű környezetben ismerkedhetnek meg a fiatalok is a bányászat múltjával.

1.12-3. térkép: Település és környékének térképe 1806-1869 között

Forrás: Habsburg birodalom második katonai felmérésének térképe

1.12.2.2 Tájhasználat értékelése

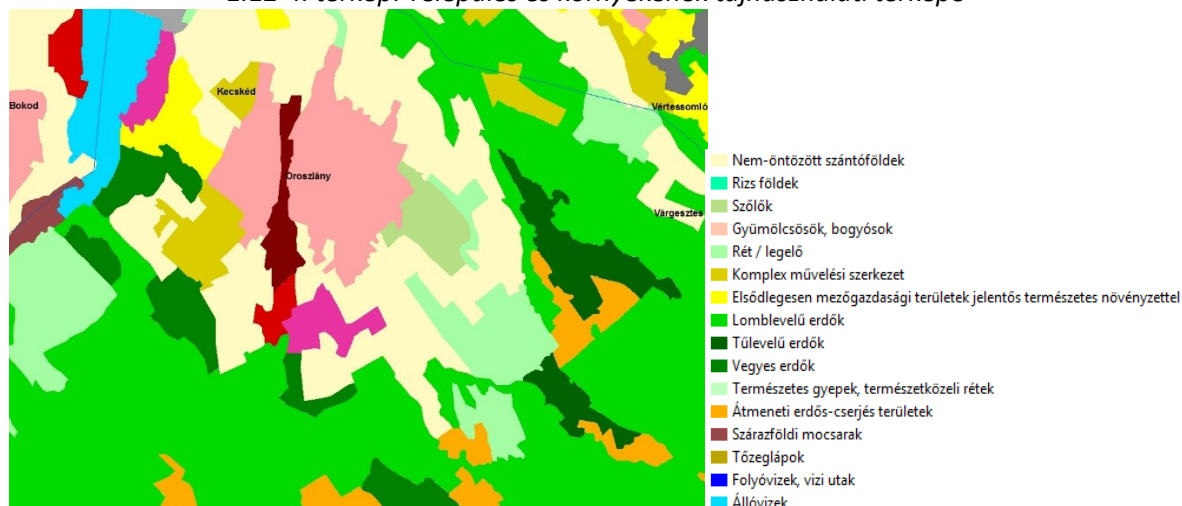
A település külterületén és annak környezetében a tájhasználat a CORINE adatbázisa szerint a következőképpen jellemezhető.

A településen keresztül É-D-i tengelyt képezve vezet az út és vasúthálózat és ezek csatlakozó területei, melyek mellett a város déli területein szorosan megtalálhatók az ipari vagy kereskedelmi övezetek.

Oroszlány határában az észak-nyugati részeken elsődlegesen mezőgazdasági területek vannak jelentős természetes növényzettel, melyek mellett délre vegyes erdős területek találhatók felváltva nem-öntözött szántóföldekkel. A vízfolyások mentén, valamint a városhoz közeli területeken komplex művelési szerkezetű térségek találhatók. A város keleti külterületein a nem-öntözött szántóföldek területi kiterjedése jelentős, szőlőkkel vagy rétekkel kiékelve. A Vértes közelsége miatt a déli külterületeken és azok mellett a vegyes erdők és a lombhullató erdők területei jelentősek. Részletesen a város körüli területek tájhasználatát a következő ábra mutatja be.

1.12-4. térkép: Település és környékének tájhasználati térképe

Forrás: Corine

Az elmúlt 10 évben Oroszlányban jelentős fejlődés indult el, a várostól délre új gazdasági területek épültek ki. A településen belüli barnamezős területek fokozatosan átalakulnak gazdasági területekké. A város közeli területeken a mezőgazdasági tevékenységeket végző cégek által használatban levő terület nagyság az elmúlt időszakban csökkent, ahogyan ezen cégek száma is. A 2010-ben mezőgazdasági használatban levő terület nagyság közel 15%-a a 2000-ben használt területi kiterjedésnek.

1.12-1. táblázat: Oroszlányban mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek

ÉV	Mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma (db)	Mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek használatában lévő összes földterület (m ²)
2000	5	29 323 000
2010	2	4 361 272

Megyei viszonylatban nagy a mezőgazdasági területek kiterjedése, ami 54 475 ha az egyéb földhasználat mellett, ami azonban a többi megyei adatokhoz viszonyítva szerény érték. A 2010-es adatok szerint Komárom-Esztergom megye mezőgazdasági használatban levő földjeinek közel 92%-a szántó, 8 %-a gyepek, a további földhasználatok (szőlő, gyümölcsös, konyhakert) nem jelentősek.

1.12.3 Védett, védendő táji és természeti értékek, területek

1.12.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

1.12.3.1.1 Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

Oroszlány nem tartozik az országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe az Országos Területrendezési Terv alapján.

1.12.3.1.2 Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület

Oroszlány térségében található, a város közigazgatásilag is érintett területén a Vértesi Natúrpark, aminek akkreditálása 2005. október történt meg. A területek jelentős potenciállal és védelemre érdemes attrakciókkal, növény és állattársulásokkal rendelkező területek több helyen is a város külterületére benyúlnak, sőt több helyen közvetlenül érintik a belterületi határt. A város közlekedés földrajzi

fekvése, szolgáltatói és városi funkciói és a viszonylagosan érintetlen, megőrzendő természeti területekkel való szoros térbeli kapcsolat méltán jelöli ki Oroszlányt a Vértesi Natúrpark nyugati kapujának és turisztikai fogadó bázisának.

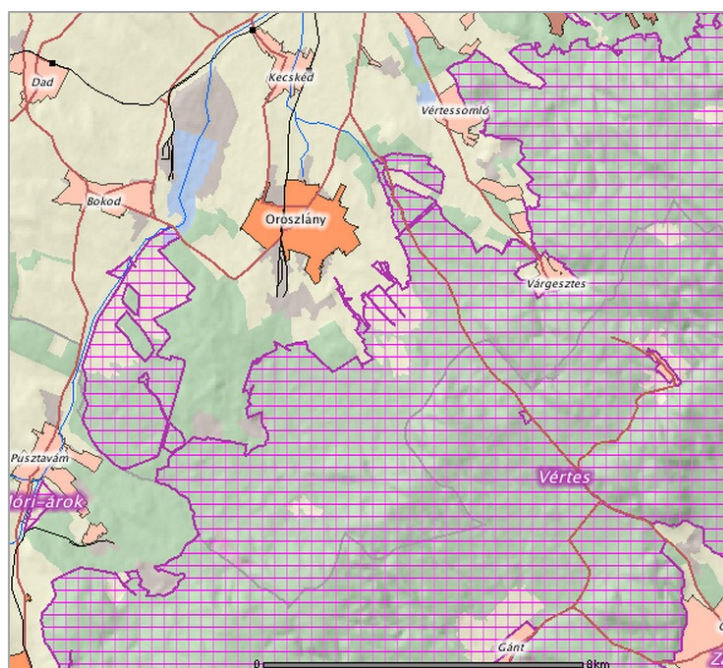
1.12.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

1.12.3.2.1 Nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló területek a településen

Natura 2000-es terület Oroszlány közelében a Vértes (területkód: HUDI30001), ami érinti a város közigazgatási területét. A madártani jelentőséggel bíró terület nagysága 25573,07 hektár. Natura 2000 területek Oroszlány közigazgatási területén 214 ingatlant érintenek.

A Vértes a Dunántúli-középhegység tagja, a Móri-árok és a Tatai-árok között helyezkedik el. Dolomit-hegység, meredeken leszakadó falakkal és szurdokvölgyekkel. Növényzete és állatvilága igen változatos: a déli lejtők mediterrán jellegű közösségeitől a szurdokvölgyek alpesi jellegű közösségéig változik. Területén bauxitbányászat folyt, több helyen felszíni kitermeléssel. A Zámolyi-medence a hegység déli lábánál elterülő síkvidéki terület, nagy kiterjedésű mocsaras réttel. A területen kiemelt fontosságú cél a következő élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, helyreállítása: Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*), Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*FestucoBrometalia*), Mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel, Nagyközönység számára meg nem nyitott barlangok, Pannon cseres-tölgyesek.

1.12-1. ábra: A település és környékének Natura2000-es területei

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer

1.12.3.2.2 Nemzeti természetvédelmi oltalom alatt álló területek a településen

Vértesi Tájvédelmi Körzet

Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal 1976-ban hozta létre a Vértesi Tájvédelmi Körzetet, mely a hegységből 15.000 hektár nagyságú területet foglal magában. A tájvédelmi körzet meg-

alapításának célja az volt, hogy a Tatabánya, Székesfehérvár, Mór által meghatározott, erősen iparosított környezetben megőrizze és az utókornak átadható állapotban tartsa a Vértesben és környékén található természeti örökséget. Jellemző a biológiai sokféleség, a természetnek az a gazdagsága, mely a kedvező környezeti adottságok következtében ezen a viszonylag kis területen kialakult. Ez a nagyfokú változatosság megnyilvánul a földtani felépítésben, a domborzati és kitettségi viszonyokban, valamint a növény- és állatvilág változatosságában is.

1.12.3.3 Ökológiai hálózat

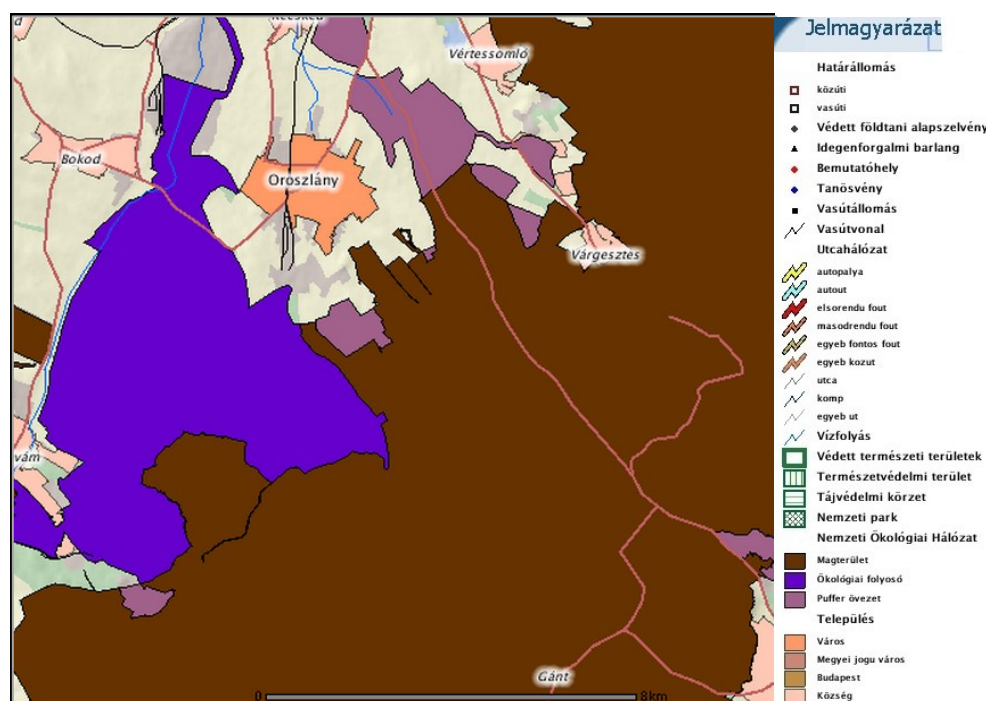
Az ökológiai hálózat funkcionális elemei az alábbiak, melyek megtalálhatók a település területén és a környező területeken.

Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhelykomplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között.

A magterületek és a folyosók körül védőzónát (pufferzóna) kell kijelölni, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

1.12-2. ábra: Település és környékének természetvédelmi területei

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer

1.12.3.4 Egyéb természeti értékek

Természeti területek, Természeti értékek helyi védelme

Oroszlány igazgatási területétől délkeletre található a **Ciklámen-völgy**, az erdei ciklámen előfordulási területe, ami fokozottan védett, korlátozottan látogatható terület.

Ugyancsak Oroszlány környékének természeti, geológiai érdekessége a **MÁFI fúróminta gyűjteménye (Szépvíz-ér)**, amelynek elsősorban tudományos-kutatási jelentősége van, de mint egyedi attrakció a turizmusfejlesztés során mindenképpen számításba veendő.

Az Észak-Vértes nyugati rengetegében bújik meg Majkpuszta, a Vértesalján pedig a vértesszentkereszti apátság romjai találhatók. Oroszlány város önkormányzata mindkettőt helyi jelentőségű védett értéké nyilvánította. .

1.12-3. ábra: Természetvédelmi területek Oroszlányon és környékén

Természetvédelmi terület	Vértesi Tájvédelmi Körzet	Területe: 1 469 ha
Helyi jelentőségű természetvédelmi terület	Majki műemlék együttes tájképi környezete	-
	Vértesszentkereszti templomrom tájképi környezete	-
Védendő, jelentős-híres fa	"Oroszlányi Nagy Fa" - kocsányos tölgy, törzsének kerülete 611 cm	é.sz. 47 fok 26 perc 42,94 szögmásodperc és k.h. 18 fok 18 perc 46,12 szögmásodperc a Dobai külfejtéstől keletre
	"Bokodi Nagy Fa" kocsányos tölgy, törzsének kerülete 581 cm	é.sz. 47.43277778, és k.h.=18.28722222 Hulladéklerakótól D-re, Gerencsér vár közelében

Védett területek

1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

Oroszlány közigazgatási területe közel 7588 ha, melyből belterület 436 ha, külterület 7152 ha. Közigazgatási területének több, mint 60%-a erdő, melynek jó része természetvédelmi terület. Várhatóan – a lakónépesség adatait figyelembe véve - a lakóterületi és gazdasági fejlesztési elképzelések következtében folyamatosan növekszik és tovább fog növekedni a települési terület (a központi belterület). Az új beépítésre szánt területek kijelölésénél szükséges figyelembe venni a tervezett úthálózat szerkezet- átalakító, területhasználat-módosító hatásait, valamint a védett, illetve védelemre tervezett természeti területek helyzetét, hiszen jelentős hatással vannak erre ezek a beavatkozások.

Az ember tájban végzett tevékenysége, a táj használata, alakítása, befolyásolása, a tájhasználati módok felhalmozódása előbb-utóbb konfliktusokhoz vezet. Valamennyi új tájhasználati mód az ökológiai, az ökonómiai és a tájképi potenciálok közötti egyensúlyt befolyásolja, módosítja. Ezek a konfliktusok mind jellegükben, mind hatásukban igen sokfélék lehetnek.

Az elmúlt évtizedek ipari tevékenysége komoly tájrombolást okozott a Vértes területén. A rekultiválatlan külfejtések, meddőhányók rontják a táj esztétikáját. A rekultiváció elvégzése komoly feladat.

Funkcionális konfliktust az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okoznak, tájökológiai konfliktust (nézőpont, illetve megközelítés kérdése, hogy az adott hatást a környezet szennyezéseként vagy az ökológiai adottságok károsításaként minősítjük) az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető terület-használati módok okozzák. A vizuális-esztétikai konfliktust a „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a rendetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okoz.

Oroszlány területét a következő funkcionális, tájökológiai, illetve vizuális tájhasználati problémák terhelik.

Konfliktusok	Funkcionális	Tájökológiai	Vizuális
Ökológiaileg érzékeny területek melletti intenzív tájhasználat	X	X	
Inaktív felületek magas aránya	X	X	
Tájidegen fajok terjedése	X	X	X
Egykori gyepterületek visszaszorulása	X	X	
Véderdők, takarófásítások hiánya	X	X	X
Termőképesség csökkenése, talajok minőségének romlása	X		
Illegális hulladék-elhelyezés	X	X	X
Ültetvény jellegű gazdasági erdők magas aránya a természetközeli állományokkal szemben		X	X
Bányászat révén létrejött tájsebek	X	X	X

1.13 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1 Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A zöldfelületi rendszer szerkezeti jelentőségű elemei Oroszlányban a következők:

- nagyterjedésű erdőterületek: a külterület déli és keleti részén (Vértess alja) illetve a Bokodi-tó és a város között;
- gyepterületek: döntően a belterülettől K-DK-re (Labanc-patak környéke);
- mezőgazdasági területek (kertes- illetve általános mezőgazdasági területek).
- belterületi zöldterületek:
  - nagy kiterjedésű közparkok: Haraszt-hegy; Felső- és Alsó-tó partja: ezek a területek nincsenek igazán kihasználva, lásd az 1.13.2 fejezetet.
  - a lakótelepek házai közt lévő ligetes zöldfelületek: Óváros, Újváros: szintén alulhasznosított területek, utcabútorokat, játszótereket viszont - a rongálástól tartva - tudatosan nem helyez el az önkormányzat.
  - telken belüli zöldfelületek: Ófalu, Bányász-körút, Borbála és Kecskédi ltp.
  - fasorok: Alkotmány utca, Rákóczi u. egyes szakaszai

- erdősávok: belterület: vasút mellett Ny-ra, céljuk a zaj- porszenyezés mérséklése.
- zöldfelületek a patakok mentén (Pénzes-patak, Labanc-patak, Kertekalja-patak): jelentőségük az, hogy folyosóként szolgálnak az élővilág számára.

A város belterületét ÉK-től Ny-ig gyűrűszerűen veszik körül a mezőgazdasági területek, az erdők ezen a gyűrűn kívül esnek (az ÉNy oldal kivételével). Szerkezeti jelentőségűek a vízfolyások (Által-ér: Bokodi-tó; Labanc-patak és Pénzes-patak: Dobai-tó, Felső (Állomási) - Alsó (Malom) tavak; Kertekalja-patak; Majki-patak: Majki tavak) és a duzzasztásukkal létrejött tavak.

1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A település zöldfelületekkel jól ellátott: a külterület déli része egybefüggő (összesen 4750 ha) erdőterület, melynek állapota a bányászat leállításával javul és területe a rekultivációval nő. A települési zöldfelület nagysága a meglévő zöldterületeknél és erdőterületeknél nagyobb, hiszen a lakó- és üdülőtellek zöldfelületi nagysága miatt a település jelentős zöld-tömeggel rendelkezik.

A mezőgazdasági területek aránya kicsi, ám ezek nagyobb része legelő és kertes mezőgazdasági terület, a szántók, farmgazdasági területek száma és mérete kisebb. Említésre méltók még az üdülőházas területek (a Bokodi-tó partján és a 8119-es út mellett) viszonylag nagy telken belüli zöldfelületi arányukkal.

A belterület zöldfelületi ellátottsága ugyancsak jó, a lakótelepek épületei közt jelentős zöldfelületek vannak (különösen a Óvárosban), ezek jellemzően kétszintesek (gyep, ligetes fák); a telkes-családi házas beépítésű falusias és kertvárosias területeken (Ófalu, Borbála, Kecskédi ltp., Bányász krt.) pedig a telken belüli zöldfelület jelentős. A nagyobb közparkok a Felső és Alsó tó mellett, illetve a Haraszt-hegyen találhatók, a vasút mellett helyenként véderdő-sávok húzódnak, többszintes növényállománnyal. Fontos zöldfelületi elem az Ófalon átfolyó Kerekalja-patak; valamint a tavakon átfolyó Pénzes-patak, a Labanc- és Kertekalja-patak.

A közhasználatú zöldterület jellemzően gondozott, bár a lakótelepek épületei közti parkosított területek valamint a Haraszt-hegy, az Alsó- és Felső tó környéke erősen alulhasznosítottak: kevés a kiépített gyalogút, utcabútor, játszótér. Fejlesztésük, és a közparkok fejlesztése az IVS céljai közt több helyen is szerepelt (közlekedési zöldfelületek fejlesztése, tóparti közpark-fejlesztések, templomok-temetők környéki zöldfelület-fejlesztések, Haraszt-hegyi pihenőpark).

1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

Haraszt-hegy: az IVS egyik akcióterülete, a meg nem valósult cél pihenőpark, tanösvény, játszótér, szabadtéri színpad stb. kialakítása volt. Jelenleg is kihasználatlan terület.

1.13-1 ábra: a Haraszt-hegy a víztoronnyal

Forrás: Google StreetView

Alsó- és Felső tó környéke: az IVS akcióterületei, a meg nem valósult cél a közparkokat illetően a fejlesztés (utcabútorok, sétány) volt. Alulhasznosított zöldterület.

*1.13-2 ábra: Alsó (Malom)-tó**1.13-3 ábra: Felső (Állomási)-tó*

Forrás: Google StreetView

Külterületen a Német, Nyíres dűlőkben, belterületen a garázstelepeken konfliktust jelent az illegális szemétkeresés.

Az iparterületek, belterületi gazdasági területek fejlesztése során ügyelni kell a zaj- porszenyezést csökkentő védősávok, fasorok létesítésére.

1.14 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1 Településszerkezet, helyi sajátosságok vizsgálata

A XII. században épült Oroszlánkői vár a török hódoltság idején elnéptelenedett. A XVI-XVII. sz.-ban lakatlan, „Pusztatoroslánkői”-ként említik; újraterelődését a törökök kiűzése után az Esterházyak kezdeményezték. A település lassan népesedő falu volt (1820-as évek: kb. 600 fő, 1937-ben: 1557 fő lakta) a XX. sz. első feléig, a szénbányászat megindulásáig.

1.14-1. térkép: Oroszlány az első katonai felmérés térképén (1780-1784 között)

Forrás: www.mapire.eu

1.14-2. térkép: Oroszlány a második katonai felmérés térképén (1806-1869 között)

Forrás: www.mapire.eu

Az immár több utcás faluszerkezetben megfigyelhető a mai Alkotmány út, Béke utca, Várdomb utca, Várdomb köz és a patak túloldalán a mai Takács Imre utca nyomvonala. A településszerkezet a XX. sz. első harmadáig már nem változik.

1.14-3. térkép: Oroszlány a harmadik katonai felmérés térképén (1910 körül)

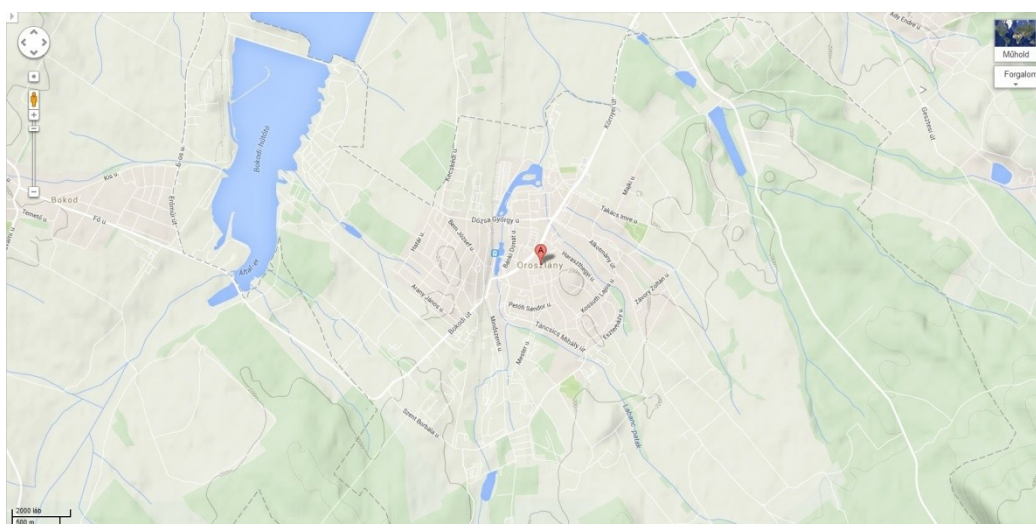

Forrás: www.mapire.eu

Bár a szénbányászat már 1937-ben megkezdődött, jelentősége a második világháború után nőtt meg: a település lakossága az 1946-os 1740 főről 1962-re 16 639 fő lett. Új központ és lakónegyedek épültek, 1954-ben várossá nyilvánították. 1951-ben a Tatabánya-Környei vasútvonalat kiépítették Oroszlányig.

A mai Ófalu városrész, az egykori falu, napjainkig őrzi a régi utcaszerkezetet és telekstruktúrát. A Haraszt-hegy túloldalán épült az 50-es években a kor szocialista realista stílusában a mára "Óváros"-sá vált városrész. A 60-as 70-es években további lakótelepek épültek (Újváros), körülöttük kertvárosias részek - Kecskédi-, Borbála lakótelep, Bányász-körút térsége jöttek létre.

1.14-4. térkép: Oroszlány napjainkban

Forrás: google maps

A bányászat alapvető változásokat eredményezett a településszerkezetben, területhasználatban és a táj karakterében. A bányaterületek a várostól délre és keletre jöttek létre, az erdőkben számos tárna lejárója és kiszolgáló épületei épültek a hozzá vezető utakkal, több külszíni fejtés is létesült. A tárná-

kat a központi bányaterülettel, ezt az erőművel szénzállító pályák kötötték össze. Az erőmű a város-tól nyugatra épült. Hűtőtava az Által-ér duzzasztásával jött létre. A bányászat megszűnésével a város déli részén lévő bányaterületeken iparterületek (Ipari park) jöttek létre, kereskedelmi-szolgáltató terület a város északi szélén alakult ki. Jelentős rekultiválandó területek maradtak a bánya után (pl. Dobai külfejtés), ezek az erőmű leállásával tovább nőnek (pernyetároló).

Üdülőházas terület a Bokodi hűtőtó keleti partján alakult ki. Mezőgazdasági területek a belterület mentén találhatók kevés általános (szántó) és korlátozott (legelő); kertes mezőgazdasági területek a belterületen (Német, Nyíres dűlő) és külterületen is találhatók. Ezek - az egykori zártkertek - több szempontból is konfliktusforrást jelentenek: egyrészt a feltáró utak általában keskenyek, burkolat nélküliek, másrészt az épületek egy részét lakás céljára használják. Ez a probléma a Bokodi-tavi üdülőházas területre is jellemző.

A város szerkezetének sajátos vonása a térbeli és időbeli elkülönültség, szakaszosság. Ennek oka kezdetben a bányászat beindulása, majd a tervgazdaság: a bányászat felfutásával hirtelen megnövekvő (betelepülő) lakosság a falu melletti épülő városrészbe (Óváros) költözött; a további növekedést, lakásigényt ismét az előző mellé épülő új lakótelepek elégítették ki; ezeket családi házas (kertvárosias) lakóterületek követték, településrészenként egyidejű parcellázással. Oroszlány tulajdonképpen "zöldmezősen" kialakult város; folyamatos változások (épületállomány átépülése, korszerűsödése) csak a családi házas területeken voltak anélkül, hogy e területek jellege megváltozott volna.

Az egyes városrészek:

- Ófalu/Falu: az eredeti Oroszlány falu, történelmileg kialakult utcahálózattal, szalagtelkes és halmazos telekrendszerrel, meghatározóan földszintes fésűs beépítéssel. A falu nyugati vége az 1950-es évek végétől a lakótelep (Újváros) építése során megsemmisült. Az Ófalutól északra a Majki út mentén új beépítésű, falusias jellegű családi házas lakóterület található.
- Óváros: az 1940-es évek vége és az 1960-as évek között hagyományos építéstechnológiával intenzíven beépített, döntően telepszerű, hagyományos utcás, teres lakóterület, 2-4 szintes szocialista realista lakóépületekkel.
- Újváros: az Óvárost D-Ny-É felől körbeölelő, telepszerűen beépített terület. Nyugati oldalán intézmény, szolgáltató és sportterületek találhatóak. Beépítése 1960-70 között kezdődött hagyományos és blokkos építéstechnológiával, majd a terület keleti és északkeleti részén folytatódott az 1970-80-as évek között blokkos és panelos építéstechnológiával, kevesebb funkcionális és pihenő célú zöldterületekkel, többszintes és középmagas lakóépületekkel. Ny-ÉNy részén több jelentős vízfelület, a vasút mellett két nagykiterjedésű gépkocsi garázstelep (938 és 475 állású) található a területen. Keleti oldalán az Ófalutól északra új beépítésű, a Takács I. út mentén többszintes telepszerű (É-i részén sorházas egyedi telkes) lakóterület terül el.
- Haraszt-hegy - Bányász-krt. térsége: beépítése az 1940-es években kezdődött, majd a 60-as és 90-es években folytatódott. Jellemzően földszintes, tetőtér-beépítéses, max. 1 emeletes, családi házas beépítésű kertvárosias lakóterület.
- Borbála "lakótelep": az 1950-as évek vége óta beépülő egyedi telkes, családi házas kertvárosias lakóterület, nagyobb részt földszintes beépítési magassággal, „négyzethálós” utcarendszerrel, központ és ellátó-szolgáltató létesítmények nélkül. É-i oldalán, a Kodály Z. és Bem J. - Dózsa Gy. utcák között egyemeletes sorházas beépítésű terület van.
- Kecskédi "lakótelep": a Borbála lakóteleptől É-ra, a vasúttól Ny-ra fekvő terület; beépítése az 1980-as években kezdődött. Keleti, vasút melletti része gazdasági terület, nyugati része jellemzően földszintes, tetőtér-beépítéses, max. 1 emeletes, családi házas kertvárosias lakóterület.

- Déli iparterület: az 1994-ben létrehozott Ipari Park és az egykori bánya részben barnamezős területe
- Északi kereskedelmi-szolgáltató terület: az Újvárostól északra, a Környei út és a szennyvíztelenítő között lévő terület; beépítése a 2000-es évektől kezdődött el. Sportpálya, valamint áruházak (Penny, Lidl, Tesco) található a területen.
- Német, Nyíres dűlő: a Borbála lakóteleptől délre, az iparterülettől nyugatra lévő, belterületi kertes mezőgazdasági terület, keskeny dűlőút-hálózattal, sűrű telekosztással, számos kisebb-nagyobb lakó- üdülő- kertgazdasági épülettel, hétvégi házzal. Északi részét kettéosztja a bányát az erőművel összekötő szénszállító szalagpálya.

1.14.1.2 Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak

Oroszlány teljes területe 7586,3077 ha, ebből belterület 502,3366 ha, külterület 6871,9166 ha, zárt-kertként nyilvántartott terület 212,0545 ha. A termőföldek minősége gyenge és közepes, előbbieket legelőként hasznosítják.

1.14-1 táblázat: Művelési ágak

Földrészlet statisztika művelési áganként	
művelési ág	összes alrészlet terület (m ²)
erdő	47142310
fásított terület	8645
gyep (legelő)	3909241
gyep (rét)	216155
gyümölcsös	246111
kert	963720
kivett	15754241
szántó	7304901
szőlő	317754

Forrás: takarnet.hu

1.14.1.3 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Oroszlány rendezési tervéhez nem készült terület-felhasználási mérleg, ezért csak a változások minőségi elemzésére van mód.

1.14-2 táblázat: Területfelhasználás

Területfelhasználási kategóriák	Területfelhasználási kategóriák
Beépítésre szánt területek	Beépítésre nem szánt területek
nagyvárosias lakóterület	vízgazdálkodási terület
kisvárosias lakóterület	közmű terület
kertvárosias lakóterület	zöldterület
falusias lakóterület	erdőterület
településközpont vegyes terület	általános mezőgazdasági terület
központi vegyes terület	kertes mezőgazdasági terület
hétfégi házas üdülőterület	farmgazdasági terület
üdülőházas üdülőterület	korlátozott felhasználású mezőgazdasági terület

Területfelhasználási kategóriák	Területfelhasználási kategóriák
ipari gazdasági terület	vasúti terület
kereskedelmi szolgáltató terület	közlekedési terület
temetőterület	
idegenforgalmi terület	
hulladékgyűjtési terület	

Beépítésre szánt területek:

A településszerkezeti terv jelentős mértékű új beépítésre szánt területet jelöl ki, túlnyomórészt a várostól keletre és délkeletre (északon a határ közelsége, nyugaton az erdőmű miatt kevesebb a lehetőség). A beépítésre tervezett területek mezőgazdasági területekből nagyjából lakóterületek, kisebb részt ipari és gazdasági-szolgáltató területek. Megvalósulásukról az 1.6.2 pontban volt szó.

A tervezett külterületi beépítésre szánt területek egy része idegenforgalmi terület. Ezek valójában már beépített területek, a felhagyott bányaterületek, tárnák lejárói és kiszolgáló épületei (kivételek a turistaház, Szentgyörgyvár és a Majkpusztától északra lévő területek). Másik részük üdülőházas terület, Majktó É-ra és a Bokodi tó partján. . Megvalósulásukról az 1.6.2 pontban volt szó.

A beépítésre nem szánt területek közül az erdőterületekről kell szót ejteni: a 2006-os rendezési tervben tervezett erdőterületek a 2011-es módosítás szerkezeti tervén már meglévő erdők.

A belterület határának változását alaptérkép híján csak a településrendezési tervek módosításain kísérhetjük meg nyomon követni. A 2006-os és 2011-es terveken meglévőként a 2006 előtti belterületi határ van feltüntetve, ezek szerint belterületbe vonás nem történt.

1.14.1.4 Alulhasznosított barnamezős területek

Az alulhasznosított területeknek három típusa különböztethető meg:

- Ipari barnamezős területek:
  - Volt bányaterületek:
    - az Ipari Park területén található funkciójukat veszített, még át nem épült területek. Az Ipari Park bővülésével lassanként átépülnek.
    - külterületi volt bányaterületek: külszíni fejtések, tárnák felszíni (és felszín alatti) területei
  - A Vértesi Erőmű területének használaton kívüli része
- Nyomvonal jellegű bányászati területek: a szén szállító pályák területei

A város melletti volt bányaterületek az Ipari park bővülésével várhatóan fokozatosan átépülnek. A várostól távolabbi külterületi volt bányaterületek hasznosítása azonban hosszabb távon is bizonytalan. A településrendezési eszközökben szereplő idegenforgalmi hasznosítás mindenképpen túlzott.

1.14-3 táblázat: Alulhasznosított barnamezős területek

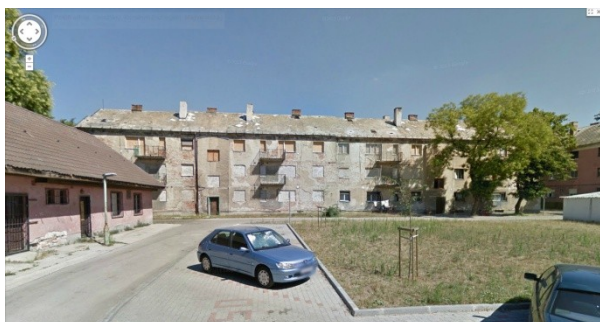
Alulhasznosított barnamezős terület neve	Kiterjedése (m ²)	Tulajdoni viszonyai (ön-kormányzati, magán)	Értékvédelem: van/nincs
A volt OSZB telephely a Bokodi-úti ipartelepek és a Mindszenti út között	n. a.	állami tulajdon (MVM)	nincs

1.14.1.5 Konfliktussal terhelt területek

Szlömösödött, degradálódott területek azonosítása, bemutatása:

Óváros, Petőfi udvar és környéke: az IVS egyik akcióterülete: cél az épületek ütemezett felújítása után a bérlakás funkció (piaci és szociális) megtartása. Az épületek 1953-54-ben épültek. Bár a terület lakásainak mérete és szobaszáma nem ismert pontosan, a kisebb (1-1,5 szobás) lakások aránya jelentős. Az IVS készítése óta lebontották a tömbbelsőben lévő legnagyobb épületet (ún. Sárga tömb), a tömbbelsőben megmaradt három épület közül az első felújítása megtörtént. A két felújítandó épületben 48 önkormányzati lakás található.

1.14-1 ábra: Petőfi udvar, felújítandó épület

1.14-2 ábra: Petőfi udvar, felújított épület

Forrás: Google StreetView

Német, Nyíres dűlő: a terület régen zártkert, jelenleg kertes mezőgazdasági terület, keskeny dűlőutakkal, nagyjából keskeny telkekkel. A problémát az jelenti, hogy az elmúlt években jelentősen megnőtt a területen életvitelszerűen lakók száma, miközben sem az infrastruktúra (víz-csatorna, energia, közvilágítás, kiépített út hiánya), sem a telekméret és telekszerkezet nem alkalmas erre a célra. A területen lakóknak csak egy része a városból kitelepült helyi lakos. Megoldást vagy az állandó lakosság visszatelepítése, vagy a terület lakás céljára alkalmassá tétele jelenthet. Az utóbbi megoldás a terület telkeinek újracsatolását, megfelelő szélességű utcák és megfelelő méretű telkek kialakítását jelenti; ennek keresztülvitele azonban a rengeteg tulajdonos miatt nem tűnik reálisnak.

1.14-3 ábra: Német dűlő

Forrás: Google StreetView

1.14.2 A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1 Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Az egyes városrészek telekmorfológiája, struktúrája:

- Ófalu/Falu: utcahálózata a 19. sz. óta változatlan, szalagtelkes és halmazos telekrendszerrel, meghatározóan földszintes fésűs beépítéssel, egyes (főként a külterület felé eső) részein falusias telekhasználattal.
- Óváros: tömbtelkes/úszótelkes struktúrájú, telepszerű, hagyományos utcás, teres lakóterület, nagy zöldfelületekkel. Jellemzően keretes (de pl. az É-i részen fésűs) beépítésű, a tömbbelsőikben intézményekkel, lakóépületekkel
- Újváros: döntően tömbtelkes beépítésű lakótelepi terület. Nyugati oldalán intézmény, szolgáltató és sportterületek találhatóak nagyméretű telkekkel. Ny-ÉNy részén több jelentős vízfelület, a vasút mellett két nagyterjedésű gépkocsi garázstelep (938 és 475 állású) található a területen. Keleti oldalán a Takács I. út mentén tömbtelkes, keretes beépítésű, e körül sorházas, egyedi telkes lakóterület terül el.
- Haraszt-hegy - Bányász-krt. térsége: Egyedi telkes, családi házas kertvárosias lakóterület; a telekosztás és az utcák vonalvezetése a domborzathoz igazodik.
- Borbála "lakótelep": egyedi telkes, családi házas kertvárosias lakóterület, „négyzethálós” utcarendszerrel, É-i oldalán, a Kodály Z. és Bem J. - Dózsa Gy. utcák között egyemeletes sorházas beépítésű terület van.
- Kecskédi "lakótelep": Keleti, vasút melletti része nagytelkes gazdasági terület, nyugati része egyedi telkes, családi házas kertvárosias lakóterület.
- Déli iparterület: jellemzően nagy telkes ipari-gazdasági terület
- Északi kereskedelmi-szolgáltató terület: nagy telkes kereskedelmi-szolgáltató terület.
- Német, Nyíres dűlő: belterületi kertes mezőgazdasági terület, keskeny dűlőút-hálózattal, sűrű, többnyire igen keskeny szalagtelkes telekosztással. Északi részét kettéosztja a bányát az erőművel összekötő szénszállító szalagpálya.

1.14.2.2 Tulajdonjogi vizsgálat

Részletes tulajdonjogi vizsgálat jelen munka keretében nem készült.

1.14.3 Önkormányzati tulajdon kataszter

Oroszlány Város önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszter 2013. évi állapotot tükröz.

A tulajdonkataszterben az önkormányzat tulajdonában lévő földrészletek, valamint az egyéb önálló ingatlanok is nyilván vannak tartva. Az önkormányzatnak 331 névjegyzékbe vett tulajdona van, melyből 148 db földrészlet (ami 140,5248 Ha); 183 db pedig önálló egyéb ingatlan. Ebből forgalomképes 133 db földrészlet (ami 95,3906 Ha) és 146 db önálló egyéb ingatlan.

1.14.4 Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A város épületállományát és a környezetet tartalmazó részletes térkép az ITS készítését megalapozó vizsgálati munkarészben nem kerül kidolgozásra. Annak elkészítése településrendezési eszközök megalapozása során történik.

1.14.5 Az építmények vizsgálata

1.14.5.1 Funkció, kapacitás

Oroszlány intézményellátottsága felemás képet mutat: járásközpontként a városon túl is lát el igazgatási funkciókat, ugyanakkor a város és a járás földhivatala pl. Tatabányán van. Megtalálhatók az alacsony fokú oktatási funkciók (bölcsőde, óvodák, általános iskolák), de középfokú csak egy van. Teljesen hiányoznak bizonyos közösségi-művelődési funkciók: színház, mozi nincs a városban. Kereskedelmi alapellátottsága megfelelő, de nincsen piac, kevés a szaküzlet.

funkció	alfunkció	intézmények megnevezése	darabszám
Humán funkciók	bölcsőde, óvoda	Bölcsőde	1
		Brunszvik Teréz Óvoda Borbála-telepi Óvoda Táncsics Mihály Óvoda Malomsori Óvoda	4
	alacsony fokú közép fokú iskola és szakoktatás	Benedek Elek Ált. Isk. József Attila Ált. Isk. Hunyadi Mátyás Ált. Isk.	3
		Hamvas Béla Gimnázium és Szakképző Iskola	1
	egészségügyi ellátás	házi orvos	9
		gyerek orvos Oroszlányi Szakorvosi- és Ápolási Intézet Oroszlány Mentőállomás	5
	szociális szakosított ellátás		
	szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	Idősekért Ellátó Szervezet Családok átmeneti otthona Hajléktalanszálló	
Közösségi funkciók	könyvtár	Gárdonyi Géza Városi Könyvtár	
	színház, mozi	-	-
	múzeum	Szlovák Tájház Bányamúzeum Majki remeteség	
	szabadidőpark	Dobai Oroszlánkö Szabadidőpark	1
	közösségi ház	Kölcsey Ferenc Művelődési Központ	
	uszoda, strand	Csobbanó Uszoda	1
	sportpályák	műfüves pálya Városi Sporttelep Városi sportcsarnok Lőtér	4
Igazgatási funkciók	rendőrség	Oroszlányi Rendőrkapitányság	1
		3 körzeti megbízott	3

funkció	alfunkció	intézmények megnevezése	darabszám
	tűzoltóság		1
	okmányiroda		1
	önkormányzati hivatal	Polgármesteri Hivatal Járási Hivatal	1 1
	kormányablak		1
Közlekedési funkciók	autóbusz állomás	pályaudvar nincs, 4 megálló	
	vasútállomás		1
	benzinkút	Tesco, Shell, Agip, Lukoil	4
	repülőtér	-	-
Gazdasági funkciók	lpartelep	Oroszlányi Ipari Park	
	piac	-	-
	pénzügyi szolgáltatók és bankok	K&H, Raiffeisen, OTP	3
	irodaház		
	szálláshely		3
	vendéglátó egységek		4

1.14.5.2 Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

Az egyes városrészek:

- Ófalu/Falu: szalagtelkes és halmazos telekrendszer, 30% körüli maximális beépítettséggel. A beépítés módja oldalhatáron álló, bár elvételre előfordul szabadon álló és ikerházas beépítés is. A szintszám meghatározóan földszintes, esetenként tetőtér-beépítéssel, legfeljebb egyemeletes, az épületek magastetősek. Az Ófaluól északra a Majki út menti lakóterület szintén oldalhatáron álló beépítésű, az ófalusihoz hasonló szintszámmal. (HÉSZ: falusias lakóterület)
- Óváros: úszótelkes, telepszerű, hagyományos utcás, teres lakóterület, 2-4 szintes magastetős szocialista realista lakóépületekkel, a tömbbelsőiben földszintes, magastetős intézményekkel, a Rákóczi út mentén a lakóépületek között földszintes, lapostetős üzletekkel. A beépítés mértéke kialakult, 40-50% körüli. (HÉSZ: nagyvárosias lakóterület, K-széle kisvárosias lakóterület, településközpont vegyes terület). A keretes beépítés a lakóhelyi közösség formálása szempontjából kedvező (bár jelenleg nagyrészt kihasználatlan) adottság. Az épületek földszintje többnyire alkalmassá tehető üzletek, szolgáltatások, közösségi terek kialakítására.
- Újváros: Nyugati oldalán ipari, intézmény, szolgáltató és sportterületek találhatóak szabadon álló beépítéssel, F+1-2 szintszámmal. A lakótelepek beépítése szabadon álló, többszintes és közép magas: az Alsó-tónál F+4, F+5 és F+10 lapostetős, a Bánki Donát u.-ban F+2, magastetős és F+4 lapostetős, a Rákóczi úton F+4 lapostetős, a Tánácsics u.-ban F (MF)+4 lapostetős lakóépületekkel. A vasút mellett két nagyterjedésű gépkocsi garázstelep (938 és 475 állású) található a területen. Keleti oldalán a Takács I. út mentén F+3+T szintes magastetős telepszerű, e körül F+T sorházas lakóterület terül el. (HÉSZ: nagyvárosias lakóterület, ÉK-széle kisvárosias lakóterület, településközpont vegyes terület, Ny szélén ipari terület). A szabadon álló ("kifelé forduló") beépítési mód a lakótelepeken a helyi közösségek kialakítását megnehezítő adottság. A blokkos és panelépületek nem alkalmasak földszinti üzletek, szolgáltatások, közösségi terek kialakítására.

- Haraszt-hegy - Bányász-krt. térsége: Jellemzően földszintes, magastetős, tetőtér-beépítéses, max. 1 emeletes, tetőtér-beépítéses, részben szabadon álló családi házas, részben ikerházas beépítésű kertvárosias lakóterület.
- Borbála "lakótelep": családi házas kertvárosias lakóterület, nagyobb részt földszintes, magastetős beépítési magassággal, „négyzethálós” utcarendszerrel, központ és ellátó-szolgáltató létesítmények nélkül. É-i oldalán, a Kodály Z. és Bem J. - Dózsa Gy. utcák között egyemeletes sorházas beépítésű terület van. A beépítési mód: oldalhatáron álló.
- Kecskédi "lakótelep": Keleti, vasút melletti része gazdasági terület szabadon álló beépítéssel, nyugati része jellemzően magastetős, földszintes, tetőtér-beépítéses, max. 1 emeletes, tetőtér-beépítéses, családi házas kertvárosias lakóterület. A beépítési mód: oldalhatáron álló.
- Déli iparterület: szabadon álló, ipari csarnokokkal, többszintes irodaházakkal, technológiai építményekkel beépített terület.
- Északi kereskedelmi-szolgáltató terület: sportpálya, valamint szabadon álló, földszintes áruházak (Penny, Lidl, Tesco) található a területen, körülöttük telken belüli parkolókkal.
- Német, Nyíres dűlő: belterületi kertes mezőgazdasági terület, keskeny dűlőút-hálózattal, sűrű telekosztással, általában oldalhatáron (elvétve szabadon) álló, F, F+T magasságú magastetős lakó- üdülő- kertgazdasági épülettel, hétvégi házzal. Északi részét kettéosztja a bányát az erőművel összekötő szén szállító szalagpálya.

1.14.5.3 Magasság, szintszám, tetőidom

Az 1.4.5.2 fejezetben városrészenként ismertettük. A családházak területeken általában nincs jellemző tetőidom, oromfalas, kontyolt, sátoztetős stb. tetejű épületek halmaza jellemző. Kivétel a Kecskédi úti lakóterület, amelynek északi részén az oromfalas, utcára merőleges gerincű tetőidom az uralkodó.

1.14.5.4 Településkarakter, helyi sajátosságok

Utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Az egyes városrészekben az előzőekben leírt beépítési, magassági és formai jellemzőkkel bíró épületek adják a városrészek karakterét: a családházak beépítésű területek közül a Bányász körút térsége a kanyargós utcák, az Ófalu a 19. sz. eleji utcahálózat és telekszerkezet miatt sajátos. A lakótelepek teleprészek eltérő karakterét az uralkodó épülettípusok adják. Az óváros kis szintszámú magastetős, néhol szocreál stílusjegyeket hordozó épületei közt nagyobb zöldfelületek vannak, mint az Újváros később épült lakótelepeinek házai közt. Ez utóbbi terület egyes részei is elkülöníthetők: a blokkos, vagy házgyári panelos épülettípusok, illetve az eltérő szintszám szerint is.

1.14.6 Az épített környezet értékei

1.14.6.1 Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A településszerkezet kialakulását az 1.14.1.1 pont alatti térképek és leírásuk szemléltetik. Az Ófalu városrész csaknem teljesen érintetlen utcahálózata legalább a 19. sz. közepének állapotát őrzi. A mai városrészek egymás után, egymás mellé épültek, az elmúlt évtizedekig számottevő bontások (Zöld tömb: 90-es évek, Sárga tömb 2010-es évek), és átépítés nélkül. Ez utóbbi napjainkban energetikai korszerűsítést, felújítást jelent.

1.14.6.2 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Oroszlány területén a 2004.-ben készült Örökségvédelmi Hatástanulmány 16 nyilvántartott és további 13, helyszíni bejárason azonosított régészeti lelőhelyet tart nyilván. Ezek közül a 2. és 3. számú lelőhelyek (Korai avarkori temetők) feltárása és leletmentése megtörtént. A hatástanulmány ugyanakkor hangsúlyozza, hogy Oroszlány területének teljes, szisztematikus bejárása nem történt meg, ezért a nyilvántartott és számba vett lelőhelyek korántsem fedik le a város egészét.

Az 1/2004; az 5/2004, a 9/2004, a 10/2004, a 13/2004 sz., a 8. sz. (Szentgyörgyvár), a 11. sz. (Gerencsértúr) és a 15 sz. lelőhelyek közül a mezőgazdasági területen lévők a művelés, az erdőben lévők bolygatás miatt veszélyeztetettek.

A hatástanulmány régészeti érdekű területnek jelöli a Borbála ltp.-től ÉNy-ra a Bokodi-tó felé eső területet (Galambos-dűlő, Galambos-pusztá), a 12 és 13. sz. lelőhelyet és belterületen Ófalu városrészben a Várdombot, valamint javasolja Szentgyörgyvár és Gerencsértúr feltárását és régészeti védelem alá helyezését.

A régészeti lelőhelyek részletes ismertetését, koordinátáit és térképeit az Örökségvédelmi Hatástanulmány tartalmazza.

1.14.6.3 Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Oroszlányban több városrésznek van egyedi, sajátos arculata (a különféle védettségeket a további fejezetek tartalmazzák):

Ófalu városrész a település központjától pár perc sétányira hamisítatlan falusi hangulatot áraszt, bár egy-két kivételtől eltekintve az épületállomány nem képvisel számottevő építészeti értéket.

Az Óváros a vidéki szocreál település karakteres példája és annak ellenére, hogy az épületek döntő többsége itt sem számít építészeti értéknek, felújítás és (főleg a zöldfelületek) megfelelő hasznosítás esetén komoly turisztikai vonzerővé is válhat. Említésre méltó a Városkapu épülete, a Fürst Sándor utcai épületek, a Rákóczi utcai sgraffitók.

Tulajdonképpen hasonló, korhangulatot árasztó jellegzetességgel bírnak az újváros blokkos-panelos lakótelepei is ám ezek (még?) nem képviselnek sem (kor)történeti, sem építészeti értéket.

A településszerkezeti terv vizsgálati munkarésze részletesen ismerteti az egyes településrészek jellegzetességeit.

1.14.6.4 Világörökségi és világörökségi várományos terület

Oroszlányban nincsen világörökségi és világörökségi várományos terület.

1.14.6.5 Műemlék, műemlék-együttes

Oroszlány város műemlékei az alábbiak:

- Evangélikus templom (Alkotmány u., hrsz.: 1328/1; j.sz. 9672): késő barokk, épült 1787-ben, 1898-ban és 1987-ben felújították.
- Majki kamalduli remeteszék (Majkpuszta, hrsz.: 032/1, 032/2, 061/9, 062, 072, 073, 074/1–20, 075, 076, 078, 08; j.sz. 2380): barokk, épült 1733–1770 között. A főépületet 1860-ban kastéllyá alakítják át. Felújították 1961–1962-ben, 1970-ben, majd 1982-től a cellaházak részleges helyreállítása történt meg.

- Vízimalom (Majkpuszta, hrsz.: 029/33; j.sz. 9550): barokk, korábbi maradványok felhasználásával épült a 18. században, bővítve a 19. században. Eredeti részleteinek elbontásával jelentősen megújítva, 1993. Az épület udvarában: újabb lakóház.
- Vértesszentkereszti bencés apátság romjai (hrsz.: 012; j.sz. 2381): román, 12–13. sz. fordulója. 1543-ban a török támadások következtében a templomok és a kolostor megrongálódtak. A 18. század második felében a kolostort lerombolták, köveit az Esterházy család különböző építkezéseire elszállították. 1964–1971 feltárás, 1970–1979, majd 1983–2000 között a romok konzerválása és állagbiztosítása.

1.14.6.6 A műemlékvédelem sajátos tárgyai

Műemléki védelmet élvező történeti kert, temető és temetkezési emlékhely nincsen a városban.

1.14.6.7 Műemléki terület

Történeti táj, műemléki jelentőségű terület nincs a város területén.

A majki kamalduli remeteség műemléki környezete (MK j.sz.): az egykori kolostoregyüttesnek, illetve parkjának műemléki környezetét az alábbi ingatlanok, illetve nyomvonalak határolják az óramutató járásával egyező irányban haladva: határa a város külterületén a 029/2., 029/3., 029/4. hrsz.-ú telkek É-i határvonalán indul, a telekhatár folytatásában a 060. hrsz.-ú közlekedési út K-i határvonaláig, onnan ÉK-re fordulva a 07. hrsz.-ú útig, annak ÉNy-i oldalán ÉK-re fordulva a 046. hrsz.-ú telek ÉK-i határáig, a 046. hrsz.-ú telek ÉK-i határa és egyenes vonalú folytatása a 047. hrsz.-ú útig, annak É-i határa a 044. hrsz.-ú út csatlakozásáig, majd DK-re fordulva a 053. hrsz.-ú patak É-i partjáig, a patak É-i partján Ny-ra tartva a 060. hrsz.-ú közlekedési út K-i határáig, majd D-re fordulva a 062. hrsz.-ú tó D-i partjának vonaláig, itt a tó D-i partja irányába és vonalán, majd D-re és DK-re törve, innen DNy-ra törve a romterület D-i határával párhuzamosan, majd D-re törve a 062. hrsz.-ú patakka párhuzamosan, derékszögben Ny felé törve a 083. hrsz.-ú erdő, a 069. hrsz.-ú földterület DNy-i határáig és ezen a határvonalon ÉNy felé tartva a 084. hrsz.-ú közlekedési út ÉNy-i oldaláig, a 084. hrsz.-ú út határán ÉK-re tartva a 026. hrsz.-ú útig és annak Ny-i oldalán a kiindulópontig.

1.14.6.8 Nemzeti emlékhely

Oroszlányban nincsen nemzeti emlékhely.

1.14.6.9 Helyi védelem

Oroszlány Város Önkormányzatának 35/1994. (X. 26.) ÖK rendelete rendelkezett Domanovszky Endre: Táncoló lányok című falképének - amely az Ady Endre filmszínház előcsarnokában található - helyi jelentőségű védett műalkotássá nyilvánításáról.

Az önkormányzat a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. § (1)-(2) bekezdése alapján létrehozta a Települési Értéktár Bizottságot.

A Települési Értéktárban jelenleg az alábbi értékek találhatók:

1. Majki Műemlékegyüttes
2. Oroszlányi Bányászati Múzeum
3. Vértesszentkereszti Apátság
4. Katolikus kápolna
5. Szlovák Tájház

6. II. Rákóczi Ferenc Kultúrház
7. Víztorony
8. Városkapu
9. Sgraffitók az Ady mozi védett freskójával együtt
10. Oroszlány köztéri szobrai
11. Falunap
12. Bányásznapi
13. Silhouette Balett Oroszlány
14. Brána kalács
15. Oroszlányi Evangélikus templom

A Települési Értéktár Bizottság a Megyei Értéktárba a Majki Műemlékegyüttes, a Vértesszentkereszt Apátság és az Oroszlányi Bányászati Múzeum felterjesztését javasolta.

A helyi védelemről a 2006-ban módosított 14/200.(VIII.16.) ÖK rendelet szól.

Helyi védelem alatt álló épületek: "Városkapu" (Petőfi S. u. 26-28 közt), Alkotmány út 55, 77, Várdomb u. 1, 30, 38, Béke u. 5, 20, Erdész u. 1.

Helyi védelem alatt álló egyéb építmény: a Rákóczi úti sgraffitók a Táncsics u.2, Rákóczi út 8, 20, 32, Fürst S. u.39, 50, Rákóczi út 42, 50, 58 sz. épületek homlokzatán (felújításuk az épületekkel együtt ütemezetten folyik). Telekszerkezeti és utcaképi védelem alatt áll az Ófalu városrészben a Várdomb, a Várdomb utca, valamint az Alkotmány út egy része. Helyi védelem alatt álló terület a Fürst Sándor u. Rákóczi út és Petőfi S. u. közti szakasza a kétoldali épületekkel együtt.

Az ITS a fentiekén túl következő védendő épületek, építmények: Gönczi Ferenc út 1-9., 11-17., Mátyás király út 602/11, 602/118 hrsz., Hunyadi János út 4-18., 9-15., 1-5., Petőfi Sándor út 22- 38., 29-31., Táncsics Mihály út 22., 40., Haraszt-hegy- Víztorony (876 hrsz.), Szakközépiskola (869 hrsz.), Kis városkapu (566 hrsz.)

1.14.7 Az épített környezet konfliktusai, problémái

Belterületen:

Általános probléma a lakótelepi területeken egyrészt az épületek, másrészt a közterületek leromlott állapota (bár természetesen folyik felújítás-korszerűsítés: Rákóczi Ferenc utca, Petőfi udvar). Az épületek döntő többsége (a közelmúltban építettek vagy felújítottak kivételével) energetikai szempontból korszerűtlen, hőszigetelése, nyílászárói nem megfelelőek.

Sajátos, Oroszlány kiépüléséből fakadó probléma, hogy az épületállomány nagy része nem, vagy csak nagy nehézségek árán alkalmas üzletek, műhelyek befogadására: ez elsősorban a helyi kisvállalkozások számára hátrányos, az Ófalu városrész előkertes és/vagy fésűs beépítésű lakóterületei éppúgy, mint a családiházak beépítésű kertvárosok kereskedelemmel és szolgáltatásokkal emiatt gyéren ellátottak. Hasonló a helyzet a lakótelepeken is, az épületek (konceptcionálisan) eredetileg sem tartalmaztak üzleteket. Az Óvárosi épületek egy részének földszintje (pl. Gönczi u.) átalakítható üzlet céljára, a panelépületek azonban alkalmatlanok erre. Az építés korabeli elképzelések önálló épületekben helyezték el a kereskedelmet és szolgáltatásokat (l. a Rákóczi u. menti üzleteket), ez és a jelenkori

megoldás (kereskedelmi-szolgáltató terület a város szélén) a nagyobb, általában nem helyi vállalkozásoknak kedvez.

Egyedi problémák: Ady mozi rekonstrukciója: az épület állaga leromlott, bontásra érett, a freskók véendő; Béke Szálló hasznosítása: funkció megtalálása.

Garázsterületek: probléma a területek szanálása (a tulajdonosoknak sem ideális, mivel távol esik a lakástól).

Német dűlő, Nyíres dűlő, Bokodi tavi üdülőterület; Miskóréti u.-Malom utca eleje: a telkek elaprózottak, keskenyek; a feltáró utak szélessége elégtelen, miközben egyre többen használják lakás céljára az ingatlanokat.

Az alulhasznosított barnamezős területeket az 1.14.1.5 fejezetben tárgyaltuk.

Külterületen:

A tájhasználati konfliktusokkal, ezen belül a vizuális környezetterheléssel és konfliktusaival az 1.12.4. és az 1.17.7. fejezet foglalkozik. A bányákat az 1.19. fejezet mutatja be.

1.15 KÖZLEKEDÉS

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Oroszlány kisvárosa az Oroszlányi járás központja, amely Komárom-Esztergom megyén belül a legkisebb területű és második legkisebb népességű járás. A város fekvése a megyében déli, a megyeszékhelytől, Tatabányától mintegy 15 km-re délnyugatra található.

Mint azt a következő táblázat bemutatja, az Oroszlányra bejárók legtöbbje Tatabánya, Bokod, Kecskéd településről érkezik. A városból eljárók száma a bejárók számának csaknem 2,5-szerese, a más városokba rendszeresen járók elsősorban Tatabányára, Tatára és Pustavámra utaznak. A bejárók és eljárók egyaránt előszeretettel választják a tömegközlekedést, kisebb arányban a személygépkocsit. A kerékpáros közlekedés a városon belül jellemző, itt átlagosan a közlekedők 5-7%-a kerékpározik.

1.15-1. táblázat: Napi rendszerességgel közlekedők és mód szerinti megoszlásuk (fő/nap)

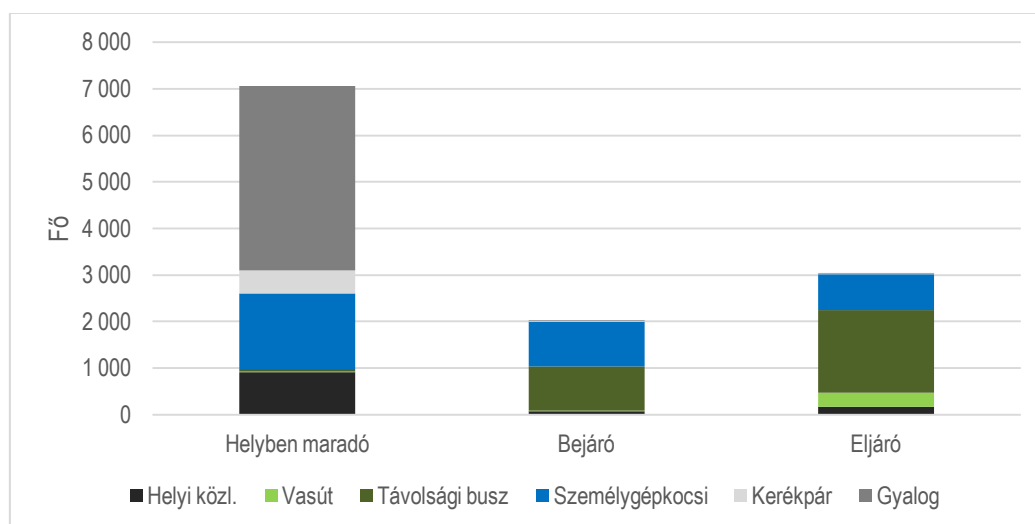
Megnevezés	Összesen	Összesen	Személy- gépkocsival	Tömeg- közlekedéssel	Kerékpárral (gyalog)
	2001 ¹	2011			
Helyben közlekedő	5 257	9 449	2 580	2 386	502 (3 972)
Bejáró	1 317	2 397	963	1 414	11
Tatabánya	..	666	243	423	0
Bokod	..	212	81	131	0
Kecskéd	..	208	94	94	11
Körménye	..	181	80	101	0

¹ 2001 évre csak a foglalkoztatottak száma, Forrás: Népszámlálás 2001., 2011., KSH.

Megnevezés	Összesen	Összesen	Személy- gépkocsival	Tömeg- közlekedéssel	Kerékpárral (gyalog)
	2001 ¹	2011			
Szákszend	..	115	21	94	0
Eljáró	3 457	3 294	781	2 506	3
Tatabánya	..	1 557	370	1 187	0
Pusztavám	..	260	20	240	0
Tata	..	255	85	170	0
Mór	..	187	12	175	0
Körmény	..	144	74	70	0

A fenti táblázat adatai közül a helyben foglalkoztatottakat képező két alcsoport (helyben maradók és bejárók), valamint az eljáró munkavállalók közlekedési módválasztását mutatjuk be, a 2011-es népszámlálási adatokra támaszkodva.

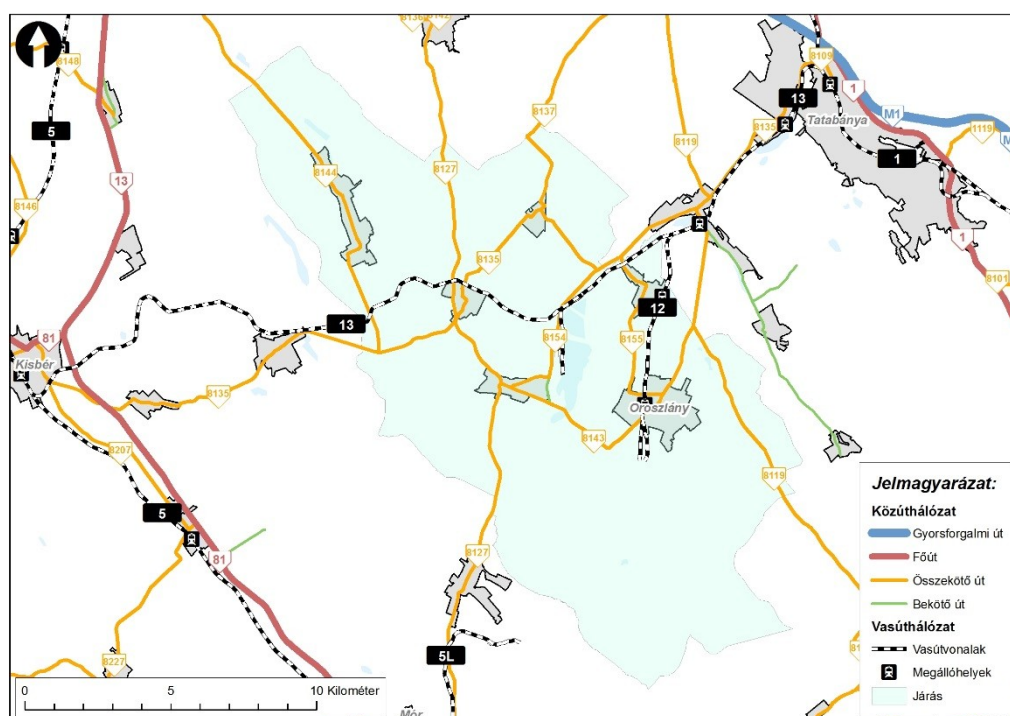
1.15-1. ábra: Oroszlány közlekedőinek módválasztása a munkahely helye szerinti bontásban

A fenti diagramból látható, hogy az Oroszlányból eljárók, illetve oda járó munkavállalók helyközi közösségi közlekedést és személygépkocsit választanak a leggyakrabban. Az Oroszlányban maradó lakosok a közlekedési igényük több mint 60%-ában a gyaloglást vagy a kerékpárt választják. A helyi közlekedésben ugyanakkor 23%-körüli arányú a személygépkocsi használat is.

A városnak közvetlen országos főúthálózati kapcsolata nincsen. Összekötő úton az M1 autópálya és az 1. sz. elsőrendű főút Tatabánya irányában 15 km-re, délnyugati illetve nyugati – Mór illetve Kisbér – irányában a 13. sz. másodrendű főút mintegy 25 km-re található a várostól.

1.15-1. térkép: Oroszlány környezetének országos jelentőségű főútjai

Közúti kapcsolatok tekintetében a várostól a főváros az M1 autópályán 75 km autózással érhető el. A Szlovákiába vezető komáromi nemzetközi közúti határátkelő, mint legközelebbi határátkelőhely, 45 km távolságban található.

Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség – néhány összekötő út kivételével – lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető. Az innen induló utasok Budapest, Tatabánya és Székesfehérvár irányába rendelkeznek közvetlen járatokkal. A város közigazgatási területén belül 19 helyközi megálló található.

Oroszlány a 12-es számú, Tatabánya - Környe vasútvonal végponti fejjállomása. A II. kategóriás vonal egyvágányú, villamosított, az országos törzshálózat része. Az állomás szerepét szinte kizárólag a város kötöttpályás személyszállításának lebonyolítása jelenti, illetve azon keresztül régebben az ipari területe áruszállítása is működött. A vasútvonal menetrendi szerkezete ütemes.

Repülőtéri kapcsolat szempontjából a Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér – a főváros környéki útvonalválasztástól függően – 100-110 km távolságban érhető el.

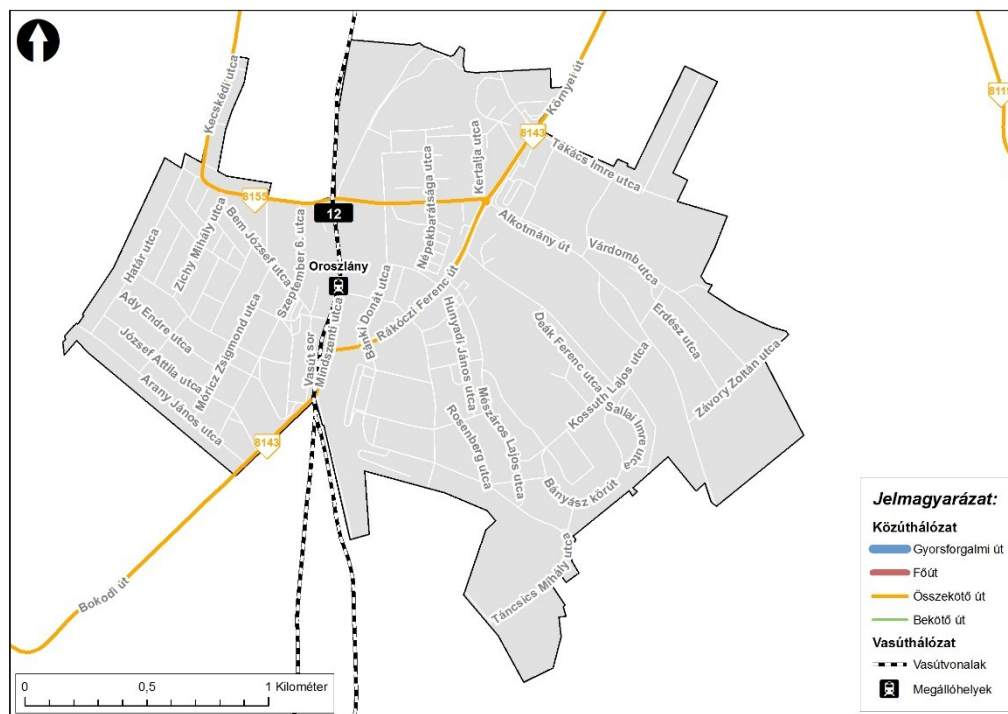
Kecskéden található egy sportrepülőtér a településközponttól mintegy 3,3 km-re.

1.15.2 Közúti közlekedés

Közúthálózati szempontból alközponti szerepet betöltő város északi irányban az 8155. j. összekötő úton (Kecskédi utca), északkeleti irányban a 8143. j. összekötő úton (Rákóczi Ferenc út), valamint nyugati irányban ugyanezen az úton (Bokodi úton keresztül) áll kapcsolatban a környező településekkel. Északkeleti irányban említendő még a 8119. j. Csákvár – Környe összekötő út, melybe délről csatlakozik az oroszlányi bekötés.

A városi hálózat legforgalmasabb és legfontosabb úthálózati elemei a korábbiakban felsorolt, környező településekkel összekötő főutak városi szakaszai: Rákóczi út, Környei út és Bokodi (Mindszenti) utak, amelyek kialakításukat tekintve 2x1 sávosak.

1.15-2. térkép: Oroszlány városi közúthálózata

A város mellékúthálózata jellemzően sugaras szerkezetű, a lakótömbök feltárására kis szélességű, rendszerint rossz burkolati állapotú szervizutak szolgálnak. Összességében elmondható, hogy a városi utak állapota általában közepes. A kisebb utcák többnyire valamivel rosszabb állapotúak, mivel korábbi időszak (leginkább központi) felújítási beavatkozásai a város főutcait alkotó országos úthálózatra összpontosítottak. A belterületi önkormányzati utak közül 48,8 km kiépített és 1,63 km kiépítetlen. Oroszlányban 2,1 km kerékpárút van, valamint 47,7 km járda, illetve gyalogút. A város 2013-ban az út-, kerékpárhálózat és a járdák fejlesztésére 28,2 M Ft-ot, fenntartására 43,1 M Ft-ot, üzemeltetésére 31,4 M Ft-ot fordított.

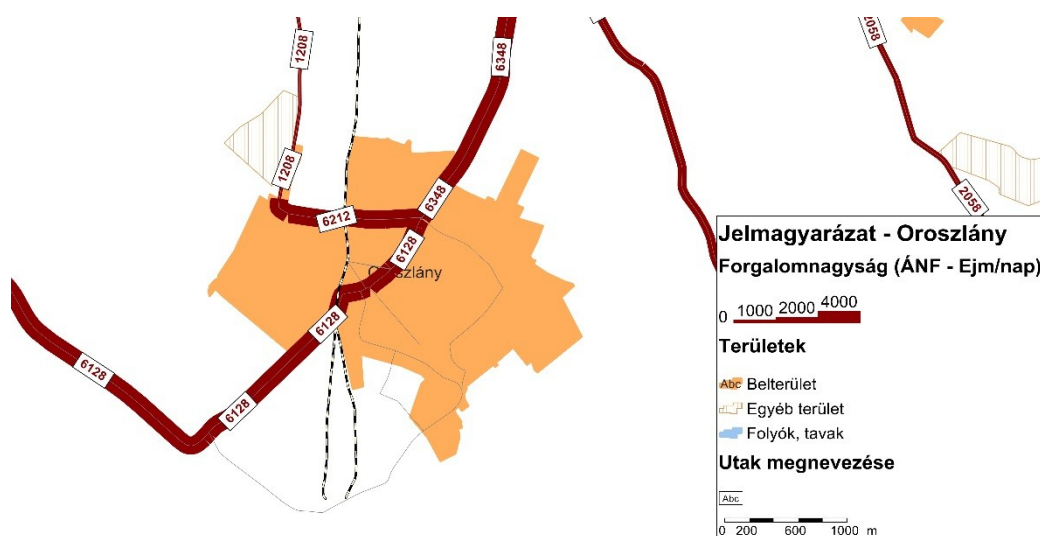
A közúti csomópontok forgalmát általában közúti jelzőtáblákkal és burkolati jelekkel szabályozzák, kivéve a Környei úton a Lidl, Tesco, Shell csomópontját, a Takács - Rákóczi utcai jelzőlámpás csomópontot, ahol a városhatárban egy terelősziget is fokozza a befelé haladók biztonságát, csökkenti a sebességet. A város egyetlen körforgalmú csomópontja a Rákóczi – Dózsa György u. találkozásánál van.

A vasút a városon átvágva erős szeparációs hatást mutat, a kertvárosias nyugati városrészekbe az áthaladás a közút számára a síneken, két helyen lehetséges, a Dózsa György úton és a Bokodi úton, mindkét átkelőhely sorompós védelemmel engedi át a közúti forgalmat, előbbinél fény- és félsorompó, utóbbi helyszínen - mivel az ipari teherforgalom nem használja a síneket - a régi, rozsdás sorompók már nem üzemelnek.

A városnak jellegzetes városközpontja nincs. A művelődési ház és Önkormányzat épülete tekinthető városközpontnak, itt kisebb szolgáltató-koncentráció is jelentkezik, a Vasút utcáig bezárólag.

A városon áthaladó forgalomterhelés közepesen erős, a mértékadó ÁNF (átlagos napi forgalom) közel 6400, amelynek egységjárműben mért nehéz gépjármű forgalma 10%, a buszokat nem tartalmazó, jármű-darabszámban közel 5% a számolt tehergépjármű-résarány, ami a városon keresztül halad, jellemzően az ipari területekre, azaz célforgalomként. A várost érintő országos közúthálózati elemek forgalmi terhelését az alábbi ábra mutatja.

1.15-3. térkép: Oroszlány főbb útjainak forgalmi terhelése

A motorizáció, azaz az 1000 lakosra eső, regisztrált személygépkocsik száma 310 (2013. és 2008. évi adat) és 276 (2004. évi adat) között mozgott az elmúlt 10 évben.

1.15-2. ábra: Oroszlány motorizációs szintjének változása 2004. és 2011. között (szgk/1000 fő)

A forgalomnagyságnak megfelelően a terheltebb utakon viszonylag nagy számú baleset történik egy évben. A városban bevezetett forgalomcsillapításnak köszönhetően a halálos balesetek száma a közigazgatási határon belül mindhárom vizsgált évben (2011., 2012., 2013.) nulla volt, csak a bevezető-kön voltak halálos balesetek, mindkettő a 2013-as évben. A legtöbb könnyű és súlyos baleset a Bokodi-Rákóczi-Dózsa György útvonalon történik, mint azt a következő ábra mutatja. Kiemelkedő sűrűsödés tapasztalható a Rákóczi úton, ahol a balesetek jelei már kitakarják egymást.

1.15-3. ábra: Oroszlány közigazgatási területén és a város környezetében regisztrált balesetek száma 2011-2013 években

2014. szeptemberében elkészítették a Rákóczi út – Takács I. u. csomópont jelzőlámpázásának terveit, amelynek működését a meglévő jelzőlámpával összehangoltan tervezik. A kiviteli terv nem engedélyköteles, mivel a szükséges geometriát és alépítményeket a korábbi útfelújítás során kialakították. Régóta a tervek között szerepel a Takács I. utca folytatásaként a 8119. j. út felé építendő új útsatlatkozás, amelyre ugyancsak a következő támogatási periódus alatt kerülhet sor.

A Mindszenti és Szent Borbála utcák felújítására már korábban elkészültek a szükséges kiviteli tervek.

Oroszlány és az M1 új összekötéseként, egy új 812. j. főút fejlesztése (1222/2011. sz. Korm. rendelet, I. ütemű fejlesztés) szerepel a tervek között, ennek részeként terv készült a 8135., 8154. és 8143. j. utak együttes fejlesztéséről. A tervezett út egyben Környe, Kecskéd és Bokod elkerülő útja is lenne, biztosítva az oroszlányi ipari park városmagot elkerülő bekötését az autópályába.

1.15.3 Közösségi közlekedés

1.15.3.1 Közúti – autóbuszos közösségi közlekedés

A várost érintő helyközi autóbusz szolgáltatást túlnyomó többségben a Vértess Volán Zrt. látja el, a közszolgáltatói szerződésben foglalt feltételekkel. A Vértess Volán Zrt. az Középnugat-magyarországi Közlekedési Központ Zártkörűen működő Részvénytársaság (KNYKK Zrt.) egyik alapítója.

A város rendelkezik közvetlen járatokkal mind Budapest (napi 53 induló járat, menetidő 01:31 – 01:41 között), mind a megyeszékhely Tatabánya (napi 62 induló járat, menetidő 00:19 – 00:37 között), mind a regionális központ Székesfehérvár (napi 6 induló járat, menetidő 00:55 – 01:03 között) felé.

Oroszlány és környéke távolsági buszszolgáltatásának hálózatát elemezve látható, hogy a hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető. A kisebb településeken jellemzően 1-2, a nagyobbakon ennél több megállóhely található. Oroszlányon a helyközi megállóhelyek döntő többsége a 8143. j, illetve a 8155. j. összekötő utak belterületi szakaszán, valamint a város főútjain helyezkedik el, jól lefedve ezzel a települést. Oroszlány közigazgatási területén 19 helyközi megálló található. A település központja és az oktatási intézmények közvetlenül elérhetőek a környező kisebb településekről, melyekkel a helyközi járatok jó kapcsolatot biztosítanak. A vasútállomás közvetlen közelében nincs helyközi megállóhely, de rövid gyaloglással elérhető.

A város helyközi megállóiban jellemzően legalább óránként áthalad helyközi busz, a forgalmasabb helyeken (Piactér, Mentőállomás) kb. 100-110 járat áll meg egy munkanapon, de a kisebb megállóokban is 15-20 db. Oroszlányon nincs külön autóbusz állomás, a legforgalmasabb megállóhely a Posta, amelyet egy átlagos munkanapon kb. 151 járat érint, illetve az Éden presszó, amelyet egy átlagos munkanapon kb. 141 járat érint.

Helyi autóbusz közlekedés

A helyi közösségi közlekedési szolgáltatást a Vértes Volán Zrt. jogutódja, a KNYKK Zrt. látja el, hálózata érinti az összes városrészt, az egyes területek kiszolgálási szintje csak kisebb különbségeket mutat. A menetrendben összesen 3 helyi viszonylat szerepel, a járatok egy része kizárólag munkanapon közlekedik, járatonként napi 3-4 alkalommal, a munkanapi, összes helyi indított járat száma 15 db.

Mindegyik viszonylat érinti a (régi nevén) Volán telep és a Posta megállóhelyet, lehetővé téve az átszállást a helyközi járatokra. Összeköttetést biztosítanak továbbá a külső városrészekkel, az ipari parkkal és a fontosabb közintézményekkel is. Ugyanakkor a vasútállomást a helyi járatok egyáltalán nem érintik.

1.15.3.2 Kötőtpályás – vasúti közösségi közlekedés

Oroszlány települést a vele azonos nevű vasútállomás szolgálja ki. Az állomás a Magyar Államvasutak Zrt. által üzemeltetett 12-es számú, Tatabánya - Környe vasútvonal végponti fejjállomása.

A 12-es számú vasútvonal az 1-es számú, Budapest – Győr – Hegyeshalom országhatár vasútvonalból Tatabánya állomáson ágazik ki és vezet délnyugati irányban Oroszlány állomásig. A 14,7 km hosszú vasútvonal a törvényi előírások szerint II. kategóriás, a belföldi törzshálózat része. A vonal egyvágányú, villamosított, 210 kN tengelyterhelésű, 80 km/h sebességre engedélyezett, önműködő térközi közlekedésre berendezett kiépített vonatbefolyásolással.

A vonal szerepe az egykor jelentős oroszlányi hőerőmű vasúti kiszolgálása volt, melynek megszűnése után az állomás szerepét kizárólag Oroszlány város kötőtpályás személyszállításának lebonyolítása jelenti.

A vonalon a 2014/2015. évi menetrend szerint egy hétköznapi nap átlagosan 16 személyszállító vonatpár érinti, Tatabánya és Oroszlány között, 5:00 és 20:00 óra között ütemes, óránkénti indulással.

Minden második vonatról (személy és gyors vonatok) kedvező átszállási lehetőség biztosított Budapest, Tata, Komárom és Győr felé.

A személyvonatok a Tatabánya – Oroszlány távolságot 17 perc alatt teszik meg, Budapestre a leggyorsabban 80 perc alatt lehet eljutni.

Hivatalos utasforgalmi adatok nem állnak rendelkezésre, a helyszíni felmérések alapján azonban az utasforgalom nem jelentős.

Az összesen kilenc vágánnyal (melyből mindösszesen 4 üzemel) rendelkező állomás a városban viszonylag kedvező helyen, a sűrű beépítésű lakótelepi városrész és a kertváros között helyezkedik el. Megközelíteni két irányból is lehet. A városközpont felől a Fürst Sándor, míg a város déli része és a kertváros felől a Vasút utcán keresztül lehet.

A szolgálati hely a vasútvonal végpontján, Tatabányától 14,7 km-re található.

A helyi áruforgalom részére az I. számú rakodóvágány szolgál, mely mellett burkolatlan rakodóterület van.

Az utasok le- és felszállására két darab, egyenként 160 m hosszú, sínkorona szintű, alacsony, keskeny utasperon szolgálja. A nem akadálymentes peront a felvételi épület felől oldal felől, szintbeni átjárással lehet megközelíteni.

A közepes állapotú felvételi épület az állomás keleti oldalán található.

Az felvételi épület város felé történő kapcsolata rendezetlen, ki nem jelölt parkolóhelyek, és autóbúsmegálló is található. Kerékpártárolók nincsenek.

A vágányok közötti keskeny- és alacsony peron sem az alapvető utaskomfortot, sem az akadálymentességet nem biztosítja. Új, széles és magasperon létesítése javasolt, mely az állomás jelentősebb átépítésével jár. Célszerű lenne továbbá az állomási előtér rendezése, kiépített parkolók, kerékpártárolók létesítése, az autóbúsmegálló korszerűsítése és a megközelítő utak rendezése. Mindezekkel párhuzamosan pedig megvizsgálandó az újbóli, rendszeres közvetlen budapesti eljutás biztosításának a lehetősége.

A tervek között szerepel a vasúti és autóbúsmos menetrendek, szolgáltatások összehangolása.

1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kerékpáros közlekedés

Mint korábban megállapításra került, a kerékpározás részaránya a településen magas, átlagosan 5-7% közötti érték, a távolsági közlekedésben azonban nem érzékelhető. A rendszeres kerékpáros jelenlét nem csak állandó konfliktusforrást jelent az autósokkal és nagy teherforgalommal, hanem a városképet is meghatározó tényező. A kerékpárparkolók hiánya kreatív parkolási megoldásokat alakított ki a városban.

A város kerékpárosainak forgalmát egyetlen kiépített útszakasz és több, forgalomcsillapított mellékutca szolgálja ki. A város főutcájának tekinthető Rákóczi út teljes hosszában, mindkét oldalon a járdafelület terhére, egyirányú, elválasztott gyalog- és kerékpárutak kerültek kiépítésre, mintegy 2 km hosszúságban. A kerékpárosok átvezetése, a kerékpárút kitáblázása megfelelő. A 8143. j. összekötő

út ROP támogatásból elvégzett felújítása részeként megvalósult kerékpárút a távlati tervek szerint Tatabánya felé meghosszabbításra kerül majd, azonban ennek a meghosszabbításnak az előkészítését a Takács I. utcai csomópont jelzőlámpás tervei például már nem veszik figyelembe. A meghosszabbítás terve 2015. januárjában készült el (1430-14 sz. Oroszlány-Tatabánya közötti kerékpárút egyesített engedélyezési és kiviteli terve, Partner Mérnöki Iroda Kft.), ennek eredményeként EUROVELO 6-os hálózati szakaszaként, és Környe, Kecskéd érintésével a kerékpár sztrádába csatlakozó, Balatonig húzódó hálózat szerves része lesz az új bekötés.

A Rákóczi út mentén előfordul parkolási lehetőség a kerékpárosok részére, vegyes kialakításban, az igényt jelzi, hogy különböző létesítményekhez is rögzítenek kerékpárokat. A Városháza és a Művelődési ház előtt rendszeresen parkolnak, nem szabványos kerékpártámaszoknál.

A kerékpáros hálózat bővítése a városon belül és a város külső megközelítését tekintve is szükséges lenne. Kiemelkedő igény a munkahelyi forgalomban a Tatabánya-Környe és Oroszlány Ipari parkok között jelentkezhet, illetve turistaforgalomként Csákvár, Velencei tó irányából.

Gyalogos közlekedés

A gyalogos kapcsolatok biztosítása az önkormányzat számára elsődleges, azonban egyes területeken jól látható, kitaposott útvonalak jelzik a burkolt járdák, gyalogutak hiányát. (Például a Dózsa Gy. utca 1-5. és 7-11. mögötti területen.) A háztömbök közé zárt, ún. tömbbelső járdahálózata jellemzően leromlott állapotú. Gyakran a vízelvezetés sem megfelelő, ami esős időben még tovább nehezíti a gyalogosok közlekedését.

A Rákóczi út mentén a kerékpárút kialakításával a szegélyszüllyesztéseket is elvégezték. A tömbök környezetében, a leromlott járdaállapot következtében gyakran a megsüllyedt szegélyek akadálymentesített átkelést biztosítanak. Tömbbelsőben a babakocsival, kerekesszékekkel közlekedők a szűk utcákra, parkoló területére szorulnak.

A közterek, kikapcsolódásra alkalmas parkok állapota, illetve hiánya, a rossz minőségű járdafelületek és bérház bejáratok a gyalogoskomfortot csökkentik, balesetveszélyes helyzeteket alakítanak ki, amely a kiskorúakat, és időseket veszélyeztetik a leginkább. Az új tervek szerint (1458-14. sz., Oroszlány városközpont I. ütem közlekedésfejlesztési tanulmányterv, 2015. dec. készítette: Partner Mérnöki Iroda Kft.) az utak felújításával, újragondolásával egyidejűleg új gyalogos kapcsolatokat építenek, és csökkentik a gyalogos-közúti konfliktusok lehetőségét. Az új utcabútorok, tágas, világos, rendezett parkok a sétálást élménnyé téve igyekeznek élhetőbb gyalogskörnyezetet teremteni, kiemelt tekintettel a gyerekek szórakozási, játszási lehetőségeire.

Jellemzően a vasútállomás felé erősödik a gyalogosforgalom, például a Havasi utca irányából az Irinyi utca irányába a Bölcsődei utcacsatlakozást felhasználva. A Vasút utcánál jó állapotú gyalogosfelüljáró nyújt lehetőséget a biztonságos átközlekedésre a síneken, azonban attól sétálási távolságra kitaposott, gyakori használatra utaló állapotú gyalogutak is vezetnek át a síneken, a Mindszenti úti átvezetésnél szabálytalan, a Dózsa György úton szabályos labirintkorlát található. A tó körül föld gyalogösvény vezet, megszakításokkal.

1.15.5 Parkolás

A helyi parkolás fejlesztésére a város parkolási koncepciót készített, amelyben 2012. májusában összegezték a parkolási állapotokat és elvárásokat. A parkolási mérleg felmérésekor Oroszlányban 2155 parkolóhelyet számoltak, ebből 41 db mozgáskorlátozottak számára kijelölt. A parkolók kialakítása vegyes, aszfaltozott, térköves, zúzottköves és gyephézagos, ritkábban beton kialakítású is megtalálható a városban. A kritikus szakaszok jellemzően a szűk parkolóutak mentén és a zúzottkő, merőleges parkolóknál kiemelkedőek. A garázstelepeken 2 606 db gépkocsi tároló található (amelyek közül sok nem funkciószerűen működik), így összes parkolási lehetőségként 4761 gépjármű számára azonosítható hely.

Ezt összevetve az Oroszlányon nyilvántartott 5600 db személygépjárművel (2013 évi adat), közel 1000 személygépkocsi számára nincs megfelelő parkoló-ellátás.

1.15-4. ábra: Oroszlányban regisztrált személygépjárművek számának változása 2004. és 2011. között (db szgk)

A parkolóhelyek hiánya főként a magas beépítettségű részekben tapasztalható. Ennek enyhítésére jogerős építési engedélyekkel rendelkező tervek vannak 350 db parkoló megépítésére. A parkolóhely fejlesztési igény főként az alábbi utak mentén jelentkezik erőteljesen: Rákóczi Ferenc út, Népek barátsága utca és Táncsics Mihály u. belső kiszolgáló útjain, Takács Imre, Bánki Donát, Fürst Sándor, Gönczi F. utcákban és a volt Arany János iskola környéki utcáiban.

A parkolási problémák különösen a reggeli és délutáni csúcsban és az iskolák környékén okoznak a közlekedők számára elviselhetetlen állapotokat. A problémák enyhítésére felmerült nagy befogadóképességű (terepszint alatti, vagy feletti) parkológarázs telepítése, illetve új vállalkozások létesítésekor az elvárt parkolóhelyek kialakításának erősítése.

A vasútállomásnál parkolásra van lehetőség, kiépített parkoló nem található. A városra nem jellemző a R+R (B+R) jellegű létesítmény.

A helyi parkolási rendelet (26/2003. (XII. 24.) A parkolóhelyek kialakításáról, megváltásáról) szabályozza többek között a kereskedelmi és egyéb létesítmények létesítésekor szükséges kialakítandó

parkolóhelyek számát, és annak a díjtételét, ha a vállalkozó (szervezet) ezeket a parkolási kapacitásokat nem tudja biztosítani. Fizetős parkolás a városban nincs.

A parkolóhelyek kialakítása kapcsán már megindultak fejlesztések, az Önkormányzat épülete mögött átadásra került egy 59 férőhelyes parkoló, továbbá 2015. évi átadással egy nagyobb mértékű fejlesztés (a Gárdonyi – Hunyadi - Iskola u. által határolt területen az iskolaépület többfunkciós épületté alakítása kapcsán) az egyik kritikus terület parkolási gondjait megoldja.

Az új tervek szerint (1458-14. sz., Oroszlány városközpont I. ütem közlekedésfejlesztési tanulmányterv, 2015. dec. készítette: Partner Mérnöki Iroda Kft.) a parkolóterületek felújításával, újragondolásával a konfliktusterületeket csökkentenék, az iskolák előtti parkolási problémákat ún. „kiss and ride” megoldás bevezetésével oldanák fel.

1.15.6 Áruszállítás

A város és térsége teherszállítási jellemzőiről kevés adat áll rendelkezésre. A város Ipari parkja a városmagtól délre helyezkedik el, 60ha területen, az áruszállítás a telephelyekre a Bokodi úton (Szent Borbála úton) és a Mindszenti útról történik, ezzel növelve a város zajterhelését és forgalmát. A Bokodi úton az ipari park telephelyeinek forgalmán túl egy szállítmányozó cég is megtalálható. A vállalkozói kör nagy része fémmegmunkálással, gyártással foglalkozik, aminek a szállítási igénye ugyancsak kiemelkedő, ezzel szemben az 5%-os tehergépjármű részarány nem mondható jelentősnek.

A városban teherforgalmi korlátozások, behajtás korlátozás nincs, a sebességkorlátozások és a 30-as csillapítású lakóövezetek kivételével.

1.15.7 Egyéb, közlekedéssel kapcsolatos megállapítások, problémák összefoglalása

A város életében, közlekedésében meghatározó jelentőségű az áthaladó forgalom, és az általa érintett útvonalakon a teherforgalom aránya. Ugyanakkor erős az igény a kerékpárforgalmi létesítmények kialakítására, mivel a kerékpárosok jelenléte folyamatos.

A városban a parkolási gondok, főleg a csúcsidei kiszolgálás jelentős terhet ró a közúton közlekedőkre. Ezekben az időszakban erősödnek a konfliktushelyzetek és a balesetveszély is. A baleseti adatokat tekintve kiemelkedően balesetveszélyes a Rákóczi út belvárosi szakasza, valamint a Dózsa György út. A parkok, járdák hiánya, illetve állapota a rekreációs célú tevékenységeket nem teszi lehetővé.

A város nagyságának megfelelően a helyi közösségi közlekedés nem fenntartható, parkolási bevételek generálására sem történtek célzott előkészületek. A P+R, B+R bevezetése elsősorban a vasútra ráközlekedők támogatására lenne szükséges, az állomás területének rendezésével, környezetének akadálymentesítésével együtt.

1.16 KÖZMŰVESÍTÉS

A város közművesítése fokozatosan épült ki. Mára a település belterületén legnagyobb részben kiépült a teljes közműellátás, csak néhány városszéli településrészen van részleges közműellátás. A leg-

kevésbé ellátott városrész a Német dűlő, ahol jelenleg is közszolgáltatásként csak a villamosenergia áll rendelkezésre és a vízellátó hálózat kb 50%-os szintre van kiépítve.

Az elmúlt tíz évben (2001-2011 között) ugyan jelentős közműfejlesztéseket valósítottak meg, amelyek eredményeként nőtt a teljes közművel rendelkező lakások aránya, de az egyes városrészekben még így maradtak alacsony komfortfokozatú, illetve hiányosan közművesített lakások.

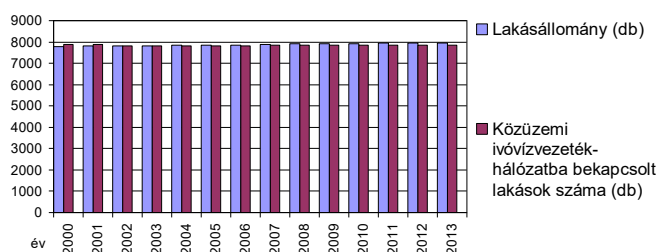
1.16.1 Víziközművek

1.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat a beépített terület utcáiban 74,2 km hosszban épült ki, ezzel a vízvezeték kiépítettsége a belterületen teljes körűnek tekinthető. A külterületen fekvő városrészekben is biztosították a vízellátást, bár nem városrész szintűen, kivéve a Német dűlőt, amelynek vezetékes ivóvíz ellátása 50 %-ban még megoldatlan.

Az ivóvízzel ellátott lakások száma a legutolsó statisztikai adatok alapján 7849 volt 2014. január 1.-én, ez a település lakásállományának 98,8 %-a. Az ellátottság jelzi, hogy Oroszlányon a lakosság 1,2 %-a, kb 95 fő számára nincs megoldva a közütemi vezetékes ivóvíz ellátás. Ezek ellátására a közhálózatra telepített 3 közkifolyó áll jelenleg rendelkezésre. A közütemi vízellátásban nem részesülő telkeken élők a vízellátásukra a közkifolyókon kívül, házi kutakat is hasznosítanak, de azok vízminősége bizonytalan. Házi kutakat a fenntartási költségeik csökkentésére a közütemű vízellátásban részesülők is használnak, elsődlegesen locsoló vízként.

1.16-1. ábra: Vízellátottság fejlődése 2000-2014 között

A diagram mutatja, hogy 2000-ben 7877 lakás, az akkori lakásállomány 101,1 %-a rendelkezett vezetékes ivóvíz ellátással, 2014. január 1-én 7849, a lakásállomány 98,8%.

Forrás: KSH

Vízellátás műszaki hálózati rendszere (vízbázis, hidrogeológia, hálózati rendszer)

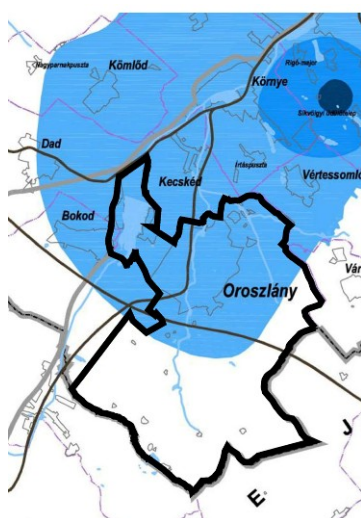
Oroszlány vízellátó hálózatának üzemeltetője a Tatabánya központú Észak Dunántúli Vízmű Zrt. Oroszlányi Üzemvezetősége.

Oroszlány és térsége ellátására létesített regionális ellátó rendszer a Tatabánya-Oroszlány Regionális Vízellátó rendszer, a TORV.

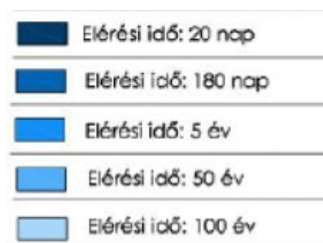
A TORV fő vízbázisai a tatabányai XIV/A és a XV/C karsztaknak, amelyekből jó minőségű karsztvizet termelnek ki. Ezen felül a TORV különböző helyi vízbázisokból is termel ki vizet. A hálózati rendszer Tatabányától Dunaszentmiklósig, illetve délnyugati irányban a Bakony-térségig van kiépítve.

Oroszlány felé a TORV egy északkeletről beérkező DN 500-as vezetékkel épült ki, ez a vezeték a 2000 m³-es víztornyot tölti, majd Bokod felé halad tovább a többi TORV által ellátott település irányába.

1.16-1. térkép: Hidrogeológiai védőterület

A vízbázis hidrogeológiai védőterület kijelölése nem történt meg, pedig a Tolna megyei TrT is jelzi, hogy a város északi része kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik

Forrás: Komárom-Esztergom megyei Területrendezési Terv 2011

1.16-2. térkép: Országos vízminőség védelmi területek

Az OTRT 2014-ben az országos jelentőségű vízminőség védelmi területek között Oroszlány település érintettségét jelölte.

Országos vízminőség-védelmi terület övezete

Forrás: OTRT 2014

Tűzivíz ellátás

A település kiépített vízelosztó hálózatra az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzivíz ellátást.

Fejlesztési igény

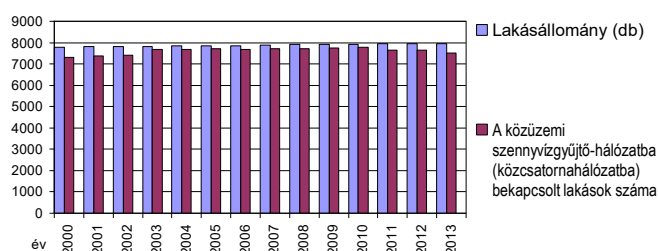
Az ágazat részéről elkészített „gördülő fejlesztési terv” keretében a szolgáltató ütemezetten rögzítette az ivóvíz ellátás hálózatának és létesítményeinek rekonstrukciós és fejlesztési igényeit. Fejlesztési célkitűzés az ivóvízellátó hálózat javítása, korszerűsítése.

1.16.1.2 Szennyvízelvezetés

A településen a szennyvíz elvezetésére elválasztott rendszerű közcsontra hálózatot létesítettek. A szennyvízcsatorna hálózat a belterületen 57,2 km hosszban épült ki, ezzel a csatornahálózat a Belváros és az ahhoz kapcsolódó városrészek legnagyobb hányadában kiépítésre került, a peremrészek

kisebb hányadban áll rendelkezésre, míg a külterületi városrészek jellemzően nem rendelkeznek közcsatorna hálózattal.

1.16-2. ábra Szennyvízelvezetés fejlődése 2000-2014 között

A diagram mutatja, hogy 2000-ben 7302 lakás, az akkori lakásállomány 93,7 %-a csatlakozott a közcsatorna hálózathoz, 2014. január 1-én 7520, a lakásállomány 94,6%-a.

Forrás: KSH

Meg kell jegyezni, hogy a közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanokból a szennyvíz döntő hányadát a talajba szikkasztják. Az ezzel okozott szennyezés a csatornahálózat fejlesztésének és a rácsatlakozás növelésének eredményeként az elmúlt 14 évben jelentősen csökkent. Míg 2000-ben 94,6 m³/nap-ra becsülhető a talajba szikkasztott szennyvíz mennyisége, 2014. január 1.-re ez 70,7 m³/napra csökkent.

Szennyvízelvezetés műszaki hálózati rendszere (szennyvízkezelés, hálózati rendszer)

Oroszlány szennyvízcsatorna hálózatának üzemeltetője korábban az Oroszlányi Szolgáltató kft volt, a víziközmű szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény és az annak végrehajtásáról szóló, 58/2013.(II.27.) számú Kormányrendelet rendelkezései alapján, feladatát a Tatabánya központú Észak-Dunántúli Vízmű Zrt. vette át.

A Tatabánya központú Észak-Dunántúli Vízmű Zrt. Oroszlányi Üzemvezetőisége üzemelteti Oroszlány és Kecskéd települések szennyvízelvezető hálózatát és az összegyűjtött szennyvizek kezelését szolgáló Oroszlányi regionális szerepkörű szennyvíztisztító telepet.

A szennyvíztisztító telep kapacitása 5000 m³/nap, jelenleg a szennyvíztisztító-telepre érkezett szennyvízmennyiségek átlagosan 3.500 m³/nap. Csapadékos időszakokban a szennyvízcsatorna hálózatba az infiltrációval bejutó csapadékvíz a telepet hidraulikailag jelentősen terheli.

Fejlesztési igény

Fejlesztési igény a területfejlesztéseknél a csatornahálózat bővítése a szükséges helyeken, valamint a hálózaton az infiltráció megakadályozása, a csapadékvizek hálózatba jutásának mérséklése. Ugyancsak sürgető igény elsősorban a régebben beépült városrészekben az előregedett csatornahálózat felújítása, cseréje.

1.16.1.3 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

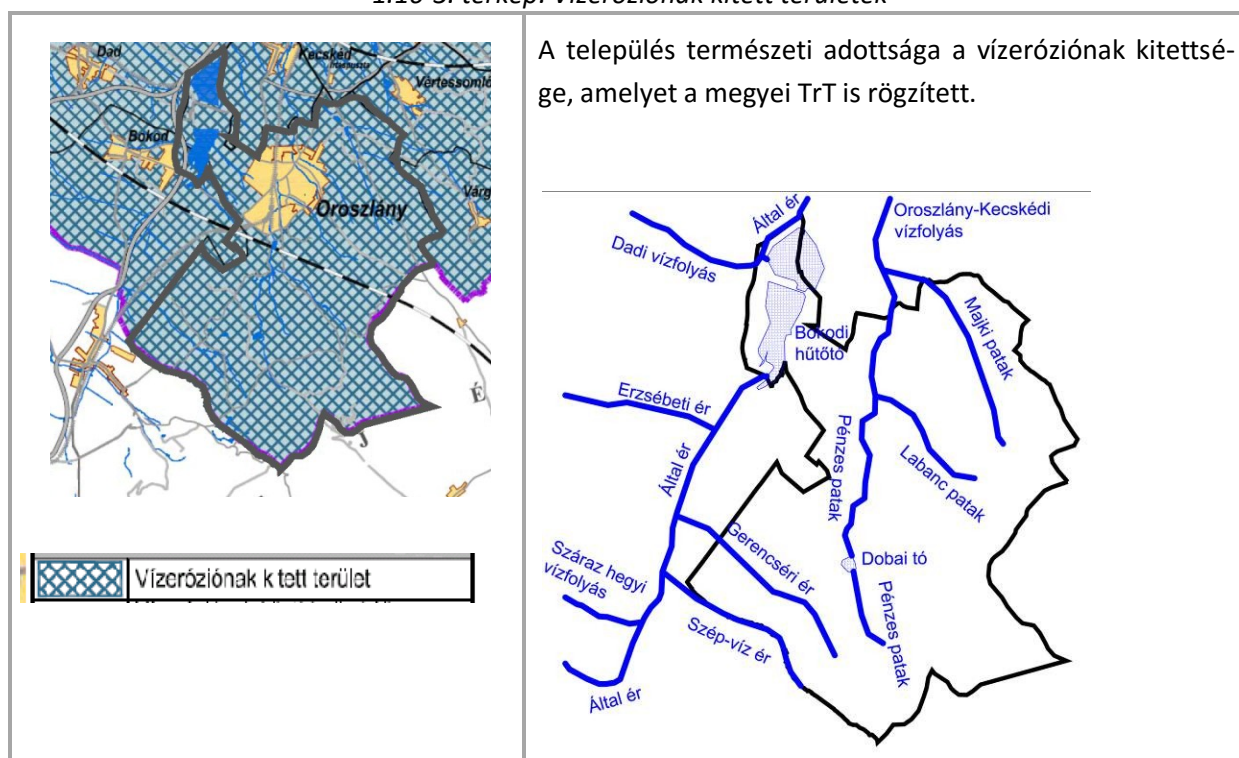
Oroszlány csapadékvíz elvezetése főleg a város belső, városközponti részeiben döntően zárt csapadékcatornákkal kiépített. A külső, családi házas beépítésű területeken jellemző a nyílt árkos kialakítású csapadékvíz elvezetés, ami jellemzően burkolt kialakítású, ahol nem burkolt az árok, ott füvesített medrű. Az árkok egyes szakaszai szikkasztó árokként üzemelnek, de van néhány szűk utca, ahol semmilyen vízvezetés nem épült ki. A zárt csapadékcatornák és a nyílt árkok befogadói a különböző vízfolyások és azok mellékágai.

*Csapadékvíz elvezetés műszaki hálózati rendszere**A település felszíni vizei*

Oroszlány csapadékvizeinek befogadója a város nyugati szélén dél-észak irányban áthaladó Által-ér. Az Által-ér a településtől délre a Bakony szélén ered és északi irányban haladva befogadja a Duna. Mellékvízfolyásai az Oroszlány-Kecskédi vízfolyás, a Pénzes-patak, a Labanc-patak, a Majki-patak és a Gyertyános vízfolyás és néhány kisebb vízfolyás.

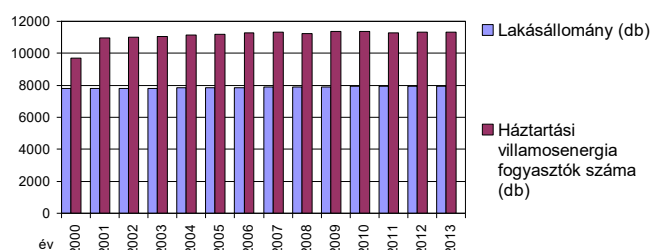
Az Által-ér medrén található a visszaduzzasztott Bokodi tó, amely az Erőmű hűtőtava. A Labanc és a Pénzes-patak a település belterületének közepén halad dél-észak irányban keresztül, rajtuk több visszaduzzasztott tó található mind a külterületen, mind pedig a belterületen. Ezek a tavak az árvízcsúcs csökkentésre is használhatók lehetnek.

1.16-3. térkép: Vízerózióknak kitett területek

1.16.2 Energiaközművek**1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás***Villamosenergia ellátás*

Oroszlány villamosenergia igényét a győri központú E.ON Észak-Dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja.

1.16-3. ábra: Villamosenergia ellátottság változása 2000-2014 között

A diagram jelzi, hogy a lakásállományt meghaladó a villamosenergia ellátottságot igénybevevő ingatlanok aránya.

Forrás: KSH

Ezt a külterületi, nem lakáscélú, de villamosenergia ellátást igénylő ingatlanok indokolják. Ebből a lakosság ellátottságára következtetni nem lehet. E vonatkozásban mértékadó a szolgáltató ellátottságára vonatkozó megállapítása, hogy az ellátottság teljes körű.

Műszaki hálózati rendszere

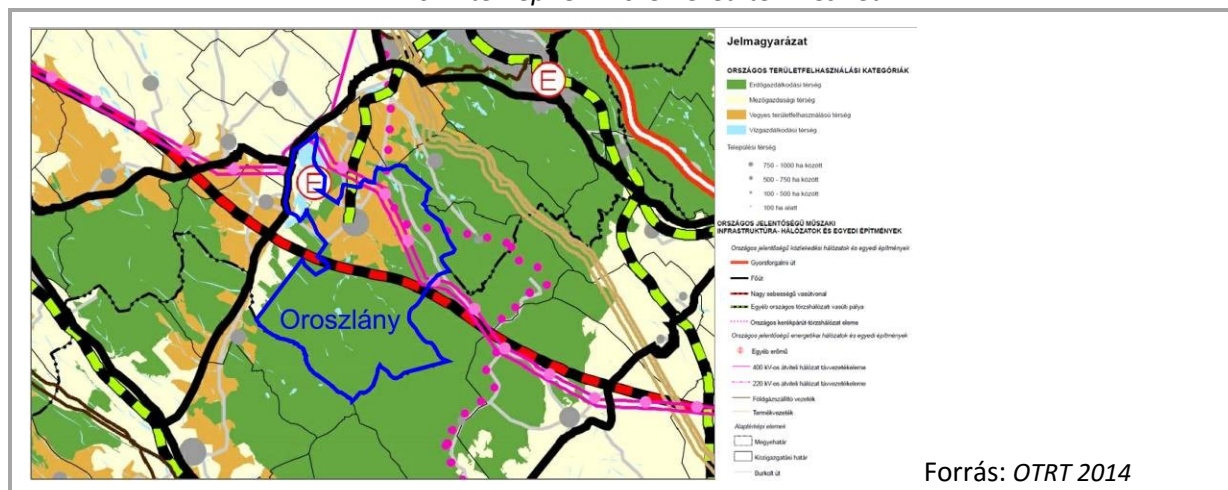
A települést érintő nagyfeszültségű hálózatok nyomvonalai az Erőmű alállomásánál találkoznak. Az Erőmű alállomását érinti a Oroszlány-Százhalombatta 220 kV-os átviteli hálózat, a Oroszlány-Győr 220 kV-os átviteli hálózat, valamint átmegy a területen a Százhalombatta-Győr 400 kV-os átviteli hálózat nyomvonala, amely párhuzamosan halad a 220 kV-os átviteli hálózattal. Jelenleg lecsatlakozása Oroszlány ellátására nincs, csak áthalad a település közigazgatási területén.

Az Erőmű területén üzemelő 132/22 kV-os nagy-/középfeszültségű alállomásról kétrendszerű 132 kV-os főelosztó hálózat indul a Bánhidai Erőmű fele, és egy 132 kV-os főelosztó hálózat épült az Inotai alállomás felé.

Az Oroszlányi alállomásból kiinduló középvezetű, földkábeles vagy szabadvezetékes hálózatok fűzik fel az oroszlányi fogyasztók transzformátorállomásait. A fogyasztói transzformátor állomásokról induló kiefeszűtűű elosztóhálózatról történik a fogyasztói igények kielégítése.

A település közvilágítása a városközpontban és a lakótelepeken jellemzően lámpatestekkel, a város családiházak és a külsőbb részeken kifestőszálas hálózat tartóoszlopokra szerelt lámpafejekkel megoldott. Az utóbbi módon kiépített közvilágítás sem a megvilágítás mértékében, sem energiafogyasztás szempontjából, sem a település arculatának javítása tekintetében nem nevezhető korszerűnek.

1.16-4. térkép: OTrT szerkezeti terv részlet

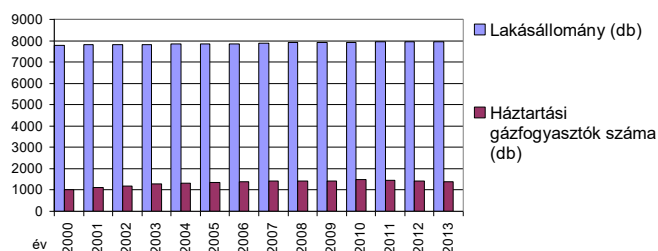
Nagyfeszültségű átviteli hálózati elem Oroszlány közigazgatási területét csak a Hőerőműben lévő alállomásnál érinti.

A város villamosenergia ellátásának tápbázisa a Hőerőműben lévő alállomás

Gázellátás:

Oroszlány földgázzal való ellátása viszonylag későn, csak a 90-es évek végén valósult meg.

1.16-4. ábra Földgáz ellátottság fejlődése 2000-2014 között

A diagram mutatja, hogy 2000-ben 1015 lakás, az akkori lakásállomány 13 %-a rendelkezett vezetékes földgázellátással, 2014. január 1-én 1401 lakás, a lakásállomány 17,6%-a.

Forrás: KSH

A földgázbekötéssel a lakások automatikus üzemvitelű termikus energiaellátását valósították meg, csökkentve a jelentősebb környezet terhelést okozó hagyományos energiahordozó fűtési célú hasznosítását.

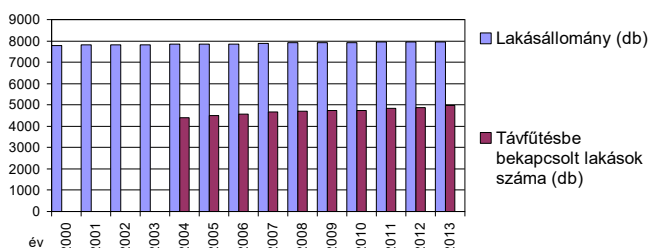
Műszaki hálózati rendszere

Az ellátást a győri központú E.ON Észak-Dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja. A gázellátás bázisa a tatbányai gázátadó állomás, ahonnan induló nagyközép-nyomású vezeték képezi a település ellátásának gerincét. A nagyközép-nyomású gerincvezeték északi irányból kiépítve táplálja a település határa mellett, de még nem Oroszlány területén lévő körzeti nagyközép-/középnomású gáznyomáscsökkentőt.

Távhőellátás

Oroszlány távhőellátása hőbázisának és hőtávvezetékeinek jelenleg az üzemeltetője az Oroszlányi Szolgáltató kft. (OSZ). Korábban Oroszlány város önkormányzati testülete 1992-ben kötött távhőszolgáltatásra vonatkozó megállapodást az Oroszlányi Táv hőszolgáltató kft-vel.

1.16-5. ábra: Táv hőellátottság alakulása 2000-2014 között

A városban a vezetékes termikus energiaellátást igénylő lakótelep és a városközpont számára az Erőműből ellátott távhőellátást létesítettek. Az ellátottság 2004-ben 4411 lakás, az akkori lakásállomány 56,3 %-a számára volt biztosított, 2014. január 1-én 4966 lakás, a lakásállomány 62,5 %-a rendelkezett távhőellátással.

Forrás: KSH

A vezetékes energiahordozókkal, a földgáz- és távhőbekötéssel a lakások automatikus üzemvitelű termikus energiaellátását valósították meg, a kettő összesen a lakásállomány 80 %-ban biztosította 2014. január 1.-én a környezetbarát hőellátás lehetőségét. A lakásállomány 20 %-ában a jelentősebb környezet terhelést okozó hagyományos energiahordozót hasznosítják fűtési célú hőtermelésre.

Műszaki hálózati rendszere

A közel 5000 lakás ellátását nyújtó hőbázis primer energiahordozója létesítése óta jelenleg is a Márkushegyi bányában kitermelt szén. A Vértesi Hőerőmű korábban villamosenergiát termel, a melléktermék hővel látták el a városi távhőellátó rendszert. Jelenleg már nem termelnek villamosenergiát, de az erőmű továbbra is üzemel a város távhőellátásának biztosítására.

Az új hőközpontok kiépítése, illetve a meglévők felújítása, a kazánház és távvezeték-rendszer veszteségcsökkentő modernizálása – kedvező gazdasági változásokat hoztak a fogyasztók számára. A felhasznált hőenergia csökkenésén túlmenően lehetővé vált a tényleges fogyasztás szerinti elszámolás, ami a költségosztókkal felszerelt lakások esetében előre tervezhető, egyéni felhasználás alapú számolást jelent. Az átalakításoknak köszönhetően tisztább lett a város központjának levegője, és nagymértékben csökkent a nitrogén-oxid és kén-dioxid kibocsátás is.

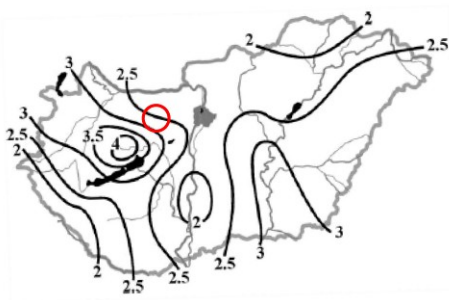
A szénbányászat leállítása után várhatóan az Erőműben való hőtermelés is megszűnik, erre az esetre az OSZ a telephelyén gázzal ellátott fűtőmű létesítését tervezi.

1.16.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A hazánkban is, s benne Oroszlányon is elérhető megújuló energiaforrás a szélenergia, a napenergia, a vízenergia, a biomassza-biogáz és a geotermikus energia. Ezek előfordulása az ország területén nem egyenletes és általános, befolyásolja a földrajzi elhelyezkedés, a topográfiai és a légköri viszonyok, valamint a felszín alatti geológiai adottságok.

Szélenergia

1.16-5. térkép

Bartholy – Radics – Bohoczky (2003)
A szél energiája Magyarországon
Forrás: Dr. Tar Károly Debreceni Egyetem Meteorológiai Tanszék & Magyar Szélenergia Társaság

1.16-6. térkép

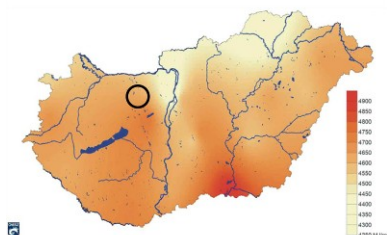
Az évi átlagos szélességek [m/s]
és az uralkodó szélirányok Magyarországon
(2000-2009)
Forrás: www.met.hu

A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a szél energiáját. A térképről is leolvasható, hogy Oroszlány és térsége nem fekszik a szélenergiát nagyon kedvezően hasznosítható területen, de hasznosítási lehetősége nem zárható ki. Szélerőmű létesítési szándékot azonban a település számára meghatározóbb szempontok alá kell vetni. A település megjelenését, arculatát, látványát nem ronthatja, a település fejlődését biztosító távlati céljait nem korlátozhatja.

Napenergia

1.16-7. térkép

A globálisugárzás (MJ/m²) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009)

Forrás: www.met.hu

1.16-8. térkép

Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszak alapján

Forrás: www.met.hu

A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a nap energiáját. Oroszlány területén 1900-2000 a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel, napelemmel villamosenergia termelésre biztosított, de a hasznosításhoz szükséges beruházás megtérülését gyorsan nem lehet várni.

A vizsgálatok szerint a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, intézményi szinten és házi hasznosítással alkalmazásuk egyre növekszik. Nyilvántartás nem áll rendelkezésre az elhelyezett napkollektorokról, napelemekről.

Ez az a megújuló energiahordozó, amelynek szélesebb, energiagazdálkodást is érintő hasznosítása várható Oroszlányon. A fotovoltaiikus energiahasznosító berendezések tömeges gyártásának az elindulása által elért ár-eséssel a megtérülésében már javulás tapasztalható, így a hasznosításának intenzív terjedése várható. Hasznosítása továbbra is célorientált lesz, így helyi jelentőségű marad.

Vízenergia**1.16-9. térkép**

Kogutowicz K.

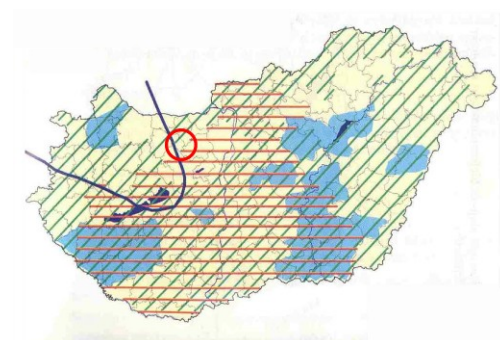
Vízimunkálatok Magyarország területén, 1921
(Kogutowicz két ábrája alapján szerk. Hajdú Zoltán)

Forrás: Magyar Tudomány A Magyar Tudományos Akadémia lapja

1999. augusztus Tudomány és politika a magyar századokban/

A magyarországi vízi energia hasznosításának száz éve

A térkép jelzi, hogy közüzemű szintű energiatermelésre alkalmas vízerőmű létesítésére Oroszlányon nincs lehetőség.

Biomassza-biogáz**1.16-10. térkép****JELMAGYARÁZAT**

- geo-villamoserőmű terület
- bioenergia-hasznosítási terület
- napenergia-hasznosítási terület
- szélenergia-hasznosítási terület

Megújuló energiaforrások hasznosítására javasolt területek

Forrás: Pylon Kft.

Biomassza-biogáz előállítására Oroszlány területén is van lehetőség. Természetesen a biomassza hasznosítás lehetőségét Oroszlányon kizárni nem lehet, de megfontolandó, hogy az általa az épített környezetben jelentkező környezetterhelés növekedés felvállalható-e.

Geotermikus energia

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia. Geológiai adottságok befolyásolják előfordulásának mértékét. Hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével, részben a földfő hőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség.

A földhőből hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati melegvíz előállítására hasznosítható, geoerőmű segítségével villamosenergia termelésre is alkalmas.

1.16-11. térkép

Magyarország 50 °C-nál melegebb hévíz
feltárására alkalmas területe

Összeállította: Bélteky Lajos, Dr. Kőrössy
László Felsőpannon alapján, 1962

Forrás: dr. Barótfi István Környezettechnika (Mezőgazda Kiadó) Geotermikus energia – Magyarország 50 °C-nál melegebb hévíz feltárásának területei

A térkép jelzi, hogy az ország területén hol lehet a termikus energia hasznosítását kedvezőbben megvalósítani. A földhő hasznosítására Oroszlány területén is van lehetőség. A hőszivattyú használata telken belül realizálható, energiagazdálkodási szinten ma még nem érzékelhető hagyományos energia-hordozó megtakarító hatása. A térkép jelzi, hogy a termálvíz kivételére csak az alacsonyabb hőfoktartományú 50-60 °C-os vízkészletből van reálisan lehetőség, amely termálvíz fürdési célú hasznosítását ugyan biztosítja, de energetikailag komplexebb hasznosításra lehetőséget nem ad.

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgáz, vagy távhő hasznosításával biztosított, helyi hőbázis segítségével.

Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások is előfordultak, de az energiahatékonyság jelentősebb javítását eddig három fejlesztés szolgálta:

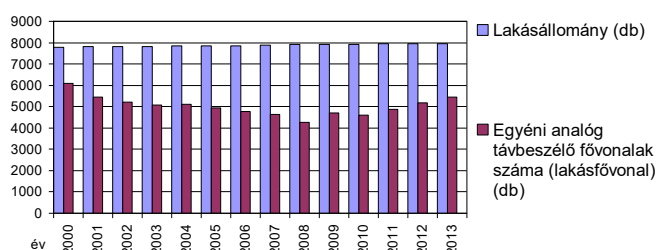
- Petőfi udvar 1-2. épületfelújítás (hőszigetelés, napelemes rendszer)
- Brunszvik Óvoda villamos energia ellátásának biztosítása napelemes rendszer telepítésével (2014)
- A szociális szolgálat épületeinek napelemes fejlesztése (2015, folyamatban)

1.16.3 Elektronikus hírközlés

1.16.3.1 Vezetékes hírközlés

Oroszlány vezetékes távközlési ellátását a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. jogelődje építette ki és üzemeltette, jelenleg is a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. biztosítja. A tatabányai szekunderközponthoz tartozó, oroszlányi prímér központ a település vezetékes távközlési hálózatának bázisa. Oroszlány a 34-es körzetszámon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

1.16-6. ábra: Vezetékes telefon-ellátottság

Jelenleg 5439 egyéni lakásfővonal üzemel, de ez a jelenlegi lakásállomány figyelembe vételével csak 68,4 %-os ellátottságot jelent.

Forrás: KSH

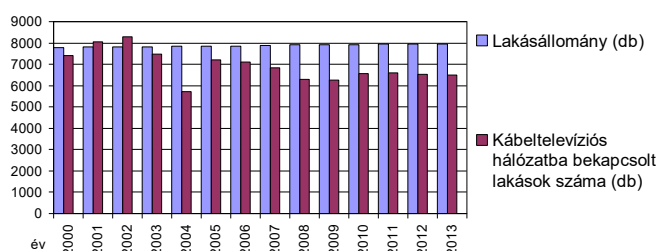
Azonban ezzel is az ellátottság teljes körűnek tekinthető, mivel valamennyi vezetékes távközlési igény kielégített. Az ellátottság korábban jelentősebb volt, jelenleg, a mobiltelefon használatának elterjedésének hatására a vezetékes távközlési igények száma csökkent. A statisztikai nyilvántartás szerint a településen 2000-ben 49 db, mára csak 7 db nyilvános távbeszélő állomás üzemel.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat a lakótelepen és a városközpontban már a vezetékek földalatti elhelyezésű, de az azokon kívüli városrészekben föld feletti elhelyezésű.

Az ágazati nyilvántartás szerint a településen 58 **vezetékes távközlési szolgáltató** áll rendelkezésre.

A kedvező műsorvétel számára a kábel TV szolgáltatást 1994-ben építették ki.

1.16-7. ábra: Kábeltévé-ellátottság

2000-ben 7424 lakás, az akkori lakásállomány 93,3 %-a, 2013-ban 6480 lakás, a lakásállomány 81,5 %-a vette igénybe a kábel TV szolgáltatást.

Forrás: KSH

A távközléshez hasonlóan műsorelosztásra is több szolgáltató áll rendelkezésre. Az ágazat 9 **vezetékes műsorelosztó szolgáltatót** tart nyilván, mint szolgáltatásra jogosultat. Természetesen közülük is van olyan, amelyik bár rendelkezésre áll, tényleges szolgáltatást nem végez.

1.16.3.2 Vezeték nélküli hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák – részben településen belül, részben a környező településeken – elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. építette, üzemelteti.

Jelenleg az ágazat által **vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatóként** a térségben 7 szolgáltatót tartanak nyilván. Természetesen ezek bár rendelkezésre állnak, nem biztos, hogy igénybe veszik szolgáltatásukat. Ezek szolgáltatásukat a meglévő antennákon keresztül biztosítják.

1.17 KÖRNYEZETVÉDELEM

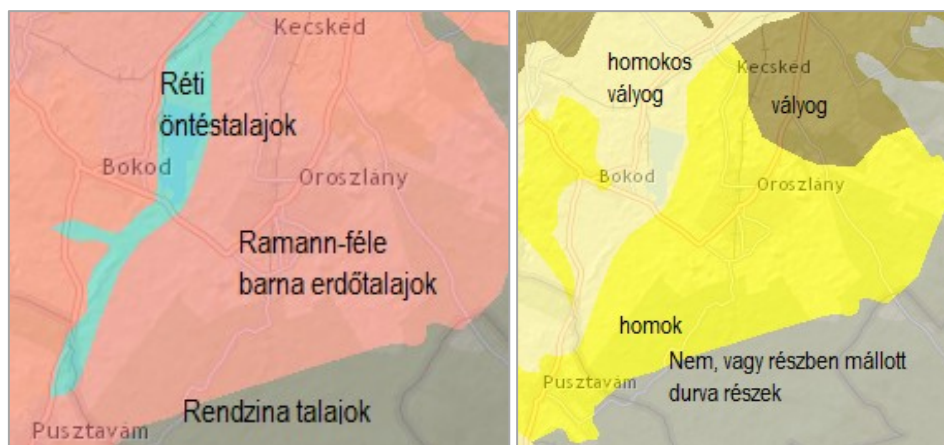
1.17.1 Talaj

Az Által-ér völgyeségi kistáj két különböző kőzet - triász mészkő, dolomit, valamint laza üledékek - határán található. A völgy peremének löszös és homokos üledékeinek talajait közel azonos területi megoszlásban (42 és 43%) agyag- bemosódásos barna erdőtalajok és barnaföldek alkotják. A homok és a homokos lösz alapkőzeten képződött agyagbemosódásos barna erdőtalajok homokos vályog mechanikai összetételűek. Vízgazdálkodásuk a homok mennyisége szerint változik, ami befolyásolja termékenységi besorolásukat is.

A barnaföldek az Által-értől keletre homok, míg attól nyugatra - löszös alapkőzeten - homokos vályog fizikai féleségűek. A homok mechanikai összetételű barnaföldek vízgazdálkodására a kedvezőtlen kis víztartó és vízraktározó képesség, míg a homokos vályogokéra annak kedvezőbb változata a jellemző. Termékenységi besorolásuk ettől függően a 30-45 (ext.) és 35-60 (int.) pontos tartományba tartozik. Az erdőtalajok térszínén előforduló erősen erodált földes és köves kopárok területi kiterjedése kb. 1%.

Az Által-ér vályog mechanikai összetételű öntés réti talajai felszíntől karbonátosak és vízgazdálkodásuk kedvező. Nagy szabad felületű rétek előfordulása jellemzi e talajokat. A jó termékenységű (60-70 int.) szántók részaránya kb. 20%-ot tesz ki.

1.17-1. ábra: Oroszlány környéki genetikai talajtípusok és a talajok fizikai tulajdonsága

Forrás: Agrotopo

Oroszlány környékén jellemzően a Ramann-féle erdőtalajok a jellemzőek, míg vízfolyások mentén réti öntéstalajok alakultak ki. A Vértesben és annak lábánál a Rendzina talajok találhatók meg. Fizikai tulajdonságaikat tekintve túlnyomórészt a homokon képződött talajok találhatók meg a város kül- és belterületé, kisebb részben vályogos homok, vagy vályog talajokkal felváltva.

1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek

1.17.2.1 Felszíni vizek

Vízfolyások, tavak

Oroszlány és környékének területe az Által-év vízfolyás vízgyűjtőjéhez tartozik. A város földrajzi helyzetéből adódóan gazdag a kisebb vízfolyásokban, melyek időszakos vízhozammal rendelkeznek a környezeti hatásokkal összefüggésben, valamint a karszt és az alábányászottság miatt kevés a lefolyás, nagy része a talajba beszivárog. Oroszlány város lefolyásra kerülő vizeit több patak - Pénzes-patak, a Majki- és Gesztesi-patak (együtt Labanc-patak), a Galla-patak - szállítja az Által-érbe. Mind az Által-ér, mind az Oroszlány-Kecskédi vízfolyás kezelője az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság. A Pénzes-patak, a Labanc-patak, a Majki-patak, a Gyertyánosi vízfolyás, a Széles-völgyi vízfolyás, a Kolostorerdei vízfolyás, a Gesztesi-patak és a Vadám-ér a Komáromi Vizi Társulat kezelésében volt az elmúlt időszakig, de a társulásokra vonatkozó törvényi változások miatt a kezelésben a városnak is részt kell vállalnia saját erőforrással a közösségi érdek szem előtt tartása mellett. Az önkormányzat jelenleg is tagja a társulatnak, mellyel igyekszik új szakmai alapokra helyezni az együttműködést a szükséges munkák tervezése, előkészítése és szakmai támogatása, vezetése területén.

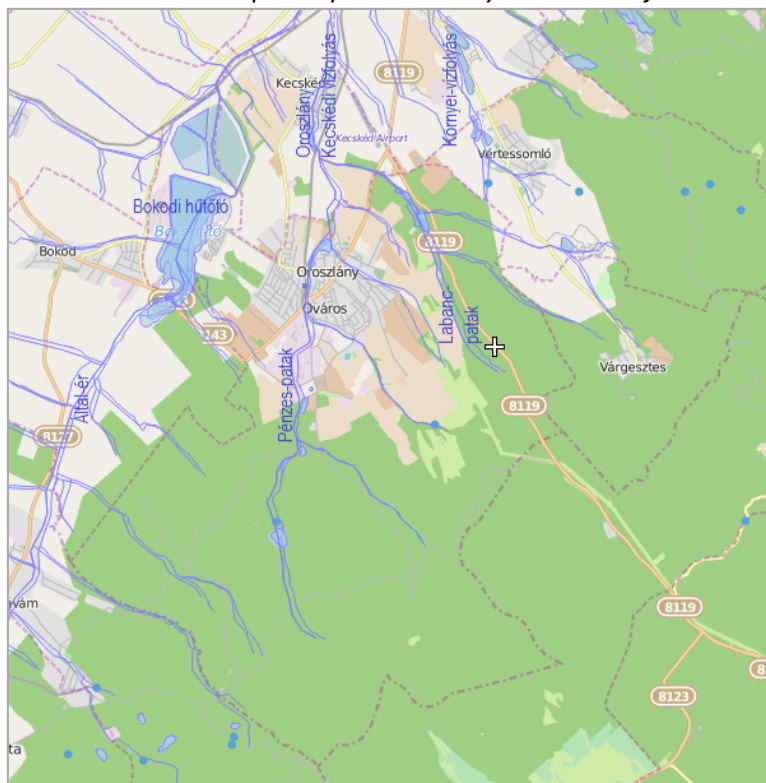
A város területén több mesterséges állóvizet találunk - Állomási-tó, Alsó-tó -, míg a külterületen szép számmal vannak a külszíni fejtések után megmaradt zárógödrökben kialakult bányatavak. A városi tavak az önkormányzat tulajdonában állnak. A legnagyobb mesterséges állóvíz az Oroszlányi Hőerőmű hűtőtava. A tó elsődleges feladata az erőmű üzemvitelének biztosítása, a turbinák hűtése. Az erőmű üzemvitele a tavon hőszennyezést okoz, ami azt jelenti, hogy a kilépő hűtővíz hőmérsékletet 10 °C-kal magasabb, mint a belépő víz hőmérséklete. Ez a szennyezés azonban az eddigiekben nem volt jelentős hatású, sőt kedvező feltételeket teremtett a horgászok, a horgászturizmus számára. A tó a kistérség legjelentősebb horgászvize, ami a magasabb víz hőmérséklet miatt télen sem fagy be, így télen nyáron biztosítja a vízfelületet a horgászatot kedvelők számára. Az Oroszlányi Hőerőmű 2015. december 31-el beszünteti jelenlegi működését, ami a kapcsolódó létesítmények működtetésére vonatkozóan is hatással lesz.

A terület fő vízfolyása az Által-ér. Főbb mellékvízfolyásai a Fényes-patak és Csever-árok, az Árendás-patak, Gallup-patak és az Oroszlány-Kecskédi-vízfolyás.

A Svandabereg és a Kertalja-patak teljes egészében a város belterületi részén folyik, tulajdonos az önkormányzat. A Madárberki vízfolyás állami erdőgazdálkodási kezelésben van. A felszíni vizek befogadói a fent említett vízfolyások. A városban az intenzív beépítésű részeken zárt csapadékvíz hálózat üzemel, melynek tulajdonosa az önkormányzat, sajnos a több évtizedes rendszer a nem megfelelő karbantartás és a szükséges pótlási, javítási, üzemeltetési munkák elmaradása miatt sok helyen gyakorlatilag működésképtelen állapotban van. Ennek megfelelően haladéktalanul el kell kezdeni a rendszer állapotának felmérését és a lehetséges műszaki megoldások megfogalmazását, majd azok ismertetésén az ütemezett beavatkozást és a források hozzárendelését! A családi házas területeken nyílt földmedrű vagy burkolt árkok, folyókák vezetnek el a csapadékvíz.

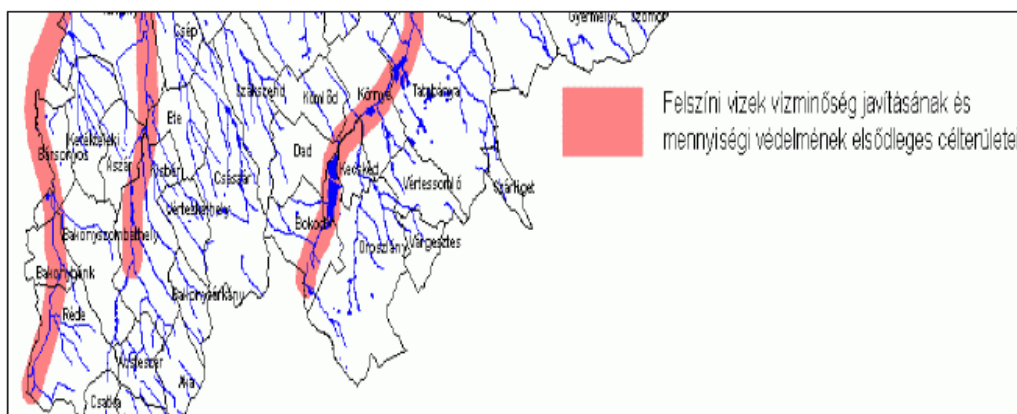
1.17-1. térkép: Település és környékének vízrajza

Forrás: <http://okir.kvvm.hu/fevi/>

A felszíni vizek minőségére vonatkozó vízminőség javítást célzó vízfolyások a következő ábrán találhatóak.

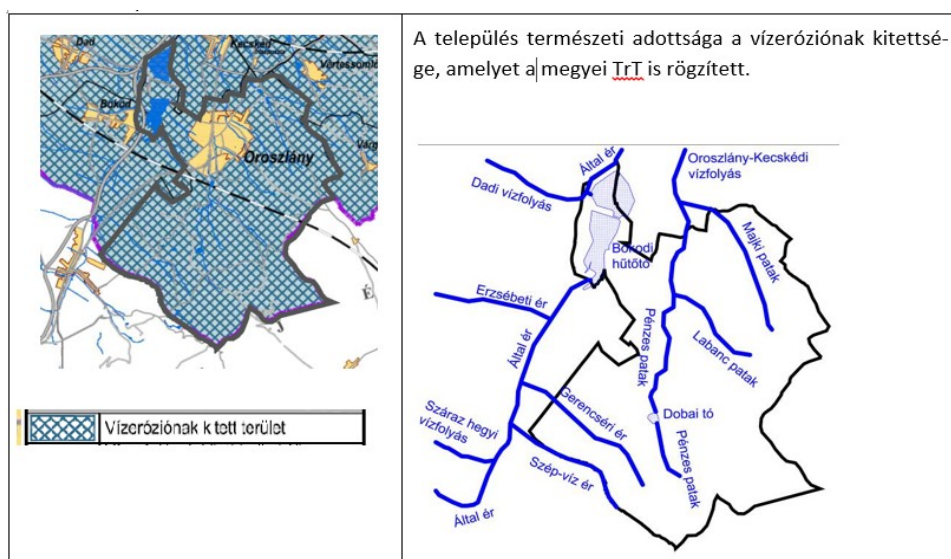
1.17-2. ábra: Felszíni vizek vízminőség javításának és mennyiségi védelmének elsődleges célterületei

Forrás: KEMOH Természetvédelmi Hivatal és saját szerkesztés: Vízminőség javítási felszíni vizek akcióterületei Oroszlány közelében

1.17-3. ábra: Vízérőzióknak kitett területek

Forrás: Oroszlány Város Önkormányzatának Gazdasági Programja (2014-2019)

Belvíz

Magyarország közel 45000 km²-es síkvidéki területének igen jelentős részét, becslés szerint 60%-át veszélyezteteti számottevő mértékben a belvíz. Ilyenformán - a meteorológiai és hidrológiai tényezők kedvezőtlen alakulása esetén - hatalmas terület kerülhet víz alá. A belvízmentes vagy belvízzel alig veszélyeztetett terület 18 000 km²-t tesz ki, ami a teljes síkvidéki terület 40%-át jelenti.

1.17.2.2 Felszín alatti vizek

Felszín alatti vizek érzékenysége

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján Oroszlány a fokozottan érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik, továbbá kiemelt érzékenységgű terület is, mely a vízbázisok védőterülete.

Talajvíz

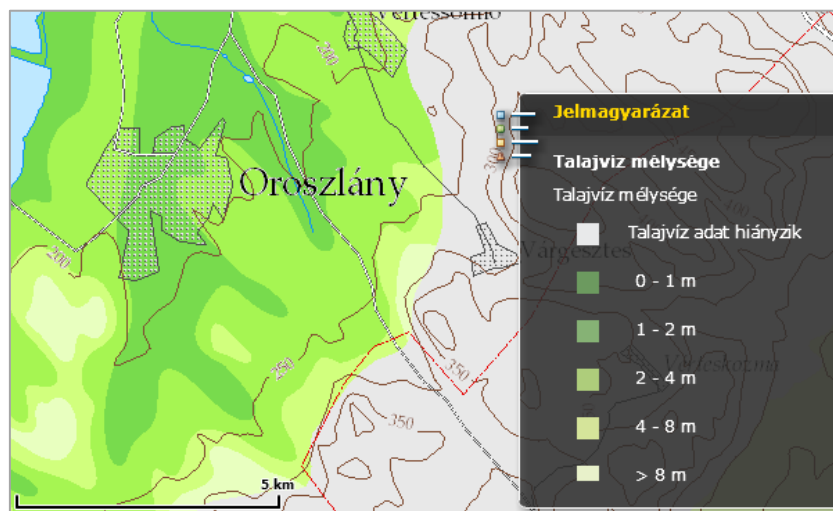
A tatabányai, oroszlányi és dorogi, valamint a nyugat-bakonyi bauxit-bányászat aktív vízszint-süllyesztésének hatására a középhegységi karsztvízszint-nívó a 1980-as évek elejéig drasztikusan apadt. Az aktív víznívó-süllyesztés miatt a források 1971 végén elapadtak. A bányavíz-telenítés céljából nagy mennyiségű karsztvíz került kiemelésre, amely részben az ivóvízigények kielégítésére hasznosult, a kiépített regionális vízellátó rendszeren keresztül, részben hasznosítatlanul elfolyt. A bányák bezárásával a bányászati célú, kényszerű vízemelés is megszűnt, aminek következtében a főkarsztvíz-nívó regenerálódik. A felhagyott bányatérsegek öregségi vízzel telítődtek, illetve telítődnek a karsztvíznívó emelkedésével.

A talajvíz kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de helyenként nátriumos is. Az Által-ér völgyének mindkét oldalán homokos-kavicsos medenceperemi hordalékkúp-síkság található, a különbség a két oldal között, hogy nyugat felől vastagabb a lösz-vályog-takaró, míg kelet felől kavicsos a felszín. A vízfolyás-medrét felépítő kőzetanyag túlnyomórészt homokos, kavicsos, iszapos, néhol agyagos, melynek anyaga a környező dombok lehordásából származik. A képződmény vastagsága

a forrásvidéken egyes helyeken elérheti a 15-20 métert, míg a fedőt záró agyagos képződmény aránylag csekély vastagságú és nem összefüggő.

A felszín alatti vizek mélysége a város környezetében változó. A vízfolyások mentén a magas talajvízszint a jellemző, a talajvíz mélysége ezeken a területeken 1-2 m közötti, míg ezektől a területektől távolodva a vízszint fokozatosan mélyebbre kerül és a település egyéb területén a 2-4 m-es mélységben található.

1.17-2. térkép: Település és környékének felszín alatti vízszint térképe

Forrás: Magyarország talajvízszint mélység térképe (0-8m)

VG

A Vízyűjtő-gazdálkodási tervek (VGT) tartalmazzák a felmért vízgazdálkodási problémák, a környezeti célkitűzések és ezen célkitűzések megvalósítására szolgáló intézkedések összefoglalását. Oroszlány területe a Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyőjtő Mosoni-Duna - Átal-ér-torkolat (sh.1.3) felszín alatti víztesten található és az erre a víztestre vonatkozóan meghatározott célok és intézkedések teljesítésében érintett.

Felszín alatti vízbázis

Oroszlány területén nem lett kijelölve felszín alatti vízbázis védőterülete.

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

Oroszlány a Komárom- Tatabánya- Esztergom nevű „K” légszennyezettségi zónába tartozik. Ez alapján a kén-dioxid „E”, a nitrogén-oxid „C”, a szilárd „B”, a benzol „E”, a szén monoxid légszennyező anyag az „F” kategóriába sorolt. Az ipari területeken a levegő védelmével kapcsolatos jogszabályok szerint, csak olyan tevékenység engedélyezhető, amely szennyezőanyag kibocsátása nem eredményez határérték túllépést egyik szennyezőanyag tekintetében sem.

Az Oroszlányi kistérség légszennyező üzei elsősorban Oroszlány város területén találhatók. Itt 19 bejelentett légszennyező forrás üzemel, amelyek közül határérték-túllépés az országos szinten is jelentős szennyezőnek tekinthető Vértesi Erőmű Rt.-nél jelentkezett. A társaság jelentős erőfeszítéseket tett a működés környezetszennyezésének csökkentése érdekében. A porszennyezés csökkentése érdekében az Oroszlányi Hőerőműben 1985-89-ben lezajlott rekonstrukció során új, igen jó hatásfokú

elektrofilterek kerültek üzembe, ugyanakkor az erőmű SO₂ kibocsátása többszörösen túllépte az engedélyezett értékeket, a társaság emiatt évekig kiemelt összegű bírságot fizetett.

Az elmúlt években a retrofit program részeként az erőműben füstgáz kéntelenítő telepítésére került sor, mely lehetővé teszi a legszigorúbb környezetvédelmi előírásoknak való megfelelést 97 % feletti kén-dioxid leválasztási hatásfokával, 32 db figyelőkút biztosítja a rendszeres monitorozást.

Az Oroszlányi Hőerőmű 2015. december 31-el megszünteti jelenlegi működését, így a levegőminőséggel kapcsolatos feladatok is jelentősen csökkennek majd. Az erőmű szénbázisan történő működésének idei évvégi leállása is nagyban hozzáfog járulni a levegőminőség további javulásához.

A térség másik problémája a diffúz porzás volt, aminek az okozója elsősorban az erőműi zagyatároló és az oroszlányi szállító üzemi szénosztályozó működése volt. A Szállító üzem telephelyének felszámolása után ez a szennyezőforrás – a zajterhelést tekintve is – gyakorlatilag megszűnt. Továbbra is fennáll azonban a zagyter diffúz porzása, bár az új technológia során alkalmazott hígzagyos eljárással a zagyterre juttatott zagy kiszáradás után szilárd bevonatot képez megkötve ezáltal a felületet. A bokodi tisztított szennyvizet szintén a zagyterre nyomtatják, változó helyekre. Ezzel a zagyter 20 %-ának porzásmentesítése megoldott.

Kis mértékű diffúz porszennyezést jelentenek a vizsgált térségben a nagy kiterjedésű, többnyire homokos vagy löszös talajú mezőgazdasági területek.

Jelentős közlekedési eredetű levegőszennyezés a területen nincs. Autópálya a vizsgált térséget elkerüli.

Oroszlányban a távfűtéses lakások száma is magas, a gáztüzelés várható térnyerésével a fűtési eredetű légszennyezés további csökkenésére lehet számítani.

A 4/2002 (X. 7.) KvVM rendelet 2. számú melléklete szerint Oroszlány a Komárom-Tatabánya-Esztergom légszennyezettségi zónába tartozik. A településen az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatnak manuális mintavevő helye található, ahol a levegő NO₂, SO₂, ŰP tartalmának mérése történik. A 2013-as adatok értékelése alapján a levegő minősége megfelelő.

1.17-1. táblázat: Levegőminőségi adatok

Település	NO ₂	SO ₂	ŰP	index
Oroszlány	megfelelő (3)	kiváló (1)	megfelelő (3)	megfelelő (3)

Forrás: 2013. évi összesítő értékelés hazánk levegőminőségéről a manuális mérőhálózat adatai alapján, OMSz

A levegő minőségének javításához a várost nagy területen körbeölelő telepített és természetes erdőségek is hozzájárulnak.

1.17.4 Zaj, és rezgésterhelés

A Közép-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség rendszeres zajszintmérést nem végez Oroszlány területén, méréseket csak egyes problémás üzemi létesítményeknél végeztek, ahol általában nem mértek határérték-túllépést.

A Közép-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség tájékoztatása szerint rendszeres zajszintmérés nem folyik a vizsgálatba bevont településeken. Méréseket csak egyes problémás üzemi létesítményeknél végeztek, ahol általában nem mértek határérték-túllépést.

A település belterületén nem található olyan gazdasági-kereskedelmi tevékenység, amely káros mértékű zajterhelést okozna, illetve nincs folyamatban ilyenek létesítése sem. Amíg az Oroszlányi Erőmű nem került átépítésre, amíg aktívan működtek a bányák, a szénosztályozók, addig a zajforrás Oroszlányban nagyobb volt, azonban ma már jelentéktelennek mondható. A városon belül a forgalom okozhat problémát. A város forgalmát összekötő út vezet le. Az új ipari park közelében lévő lakóterület zavaró hatása érvényesülhet a közlekedési és technológiai zajhatás eredményeként.

A településen elhanyagolható mértékű zajterhelés jellemző, ami jellemzően a városi forgalom zajából ered.

Az erőműi zagytároló és az oroszlányi szállító üzemi szénosztályozó működésének megszűnését követően a zajterhelés gyakorlatilag megszűnt.

Az erőmű lakott területen kívülre esik, zaj- és rezgésvédelem szempontjából a korszerű átépítés után határesetet meghaladó zajterhelés nem keletkezik.

Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének a zaj és rezgésvédelem helyi szabályairól szóló 10/2004. (IV. 7.) önkormányzati rendeletének 4. §-a tartalmazza a zaj és rezgésvédelem általános szabályait, az (1) bekezdése pedig Oroszlány város közigazgatási területének zajvédelmi szempontból kijelölt övezeteit.

1.17-2. táblázat: Oroszlány város közigazgatási területének zajvédelmi szempontból kijelölt övezetei

Övezet	től védendő terület	Az üzemi- és a szolgáltató tevékenységet ellátó létesítményektől származó zaj terhelési határértékei (L_{TH}) a zajtól védendő területeken az L_{AM} megítélési szintre (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
Védett I.	Üdülőtérület, gyógyhely, egészségügyi terület, védett természeti terület kijelölt része	45	35
Védett II.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű)	50	40
Védett III.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), vegyes terület	50	40
Védett IV.	Gazdasági terület és különleges terület	60	50

A rendelet továbbá előírja, hogy szabadtéri üzemeltetési tevékenységet az egyházi, ifjúsági, gyermek-, oktatási vagy nevelési intézmény, illetőleg temetők 200 m-es körzetében az intézmény üzemeltetőjével előzetesen egyeztetve lehet megtartani. Az egyeztetés során írásban kell dokumentálni az üzemeltetés idejét, pontos helyét és az üzemeltetési tevékenység módját.

A korábban elvégzett zajszámítások alapján megállapítható, hogy a jelentősebb közutak mentén a zajterhelés akkor is jelentősen meghaladja a határértéket, ha a tervezett tehermentesítő utak elkészülnek. Szükséges lenne a nagy átmenő és az ipari park miatti tehergépjármű célforgalom kivezetése

a város lakott területeiről, különösen a belső, beszűkülő közlekedési tengelyről, amire két irányban is adódik lehetőség. Oroszlány területe erősen érzékeny („A” kategória) a felszínre és a talajba kerülő szennyezőanyagok károsító hatásaira. Az Által-ér teljes vízgyűjtő területe a felszíni és a felszín alatti, regionális jelentőségű karsztbázis vízvédelmi kategóriákba tartozik. Ezek a területek egyben a nitrát érzékeny területek kategóriájába is soroltak

1.17.5 Sugárzás védelem

A **természetes háttérsugárzás** mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

Mesterséges eredetű sugárzások tekintetében élettani hatás szempontjából, a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni: a kibocsátott villamos és a mágneses terét. A villamos vezetékek által kibocsátott térerősség nagyságát a feszültség szinten kívül befolyásolja a vezetékek föld feletti magassága, a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése, magas objektumok, épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják).

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültség szintű távvezetésektől:

- 750 kV esetén 40 m
- 400 kV esetén 20 m
- 220 kV esetén 10 m
- 120 kV esetén 5 m

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni.

Napjainkban a különböző sugárzások ipari alkalmazása (orvosi diagnosztika, ipari szerkezetvizsgálatok, élelmiszeripari tartósítások) is egyre inkább elterjedt, ezek esetleges káros hatása azonban lokális.

Atomerőmű működésével kapcsolatos többletsugárzás havária esetén fordulhat elő. A hazai települések esetén Paks, Mochovce, vagy Bohunice atomerőművek tekinthetők vizsgálandónak, a település ezektől való távolsága. Amennyiben a település 300 km-es távolságon belül van, akkor az Élelmiszerfogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik, amennyiben 30 km-es távolságon belül, akkor a Sürgős Óvintézkedési Zónába tartozik. Oroszlány esetén egyik sem releváns.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások mérik az óránkénti sugárzási dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra, ami a valós veszélyt jelentő szint töredéke és a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére.

Oroszlányhoz legközelebbi mérőállomás Móron található, Tulajdonosa a honvédelmi Minisztérium.

1.17.6 Hulladékkezelés

Oroszlány Város Önkormányzatának a helyi hulladékgazdálkodási tervről szóló 2/2005. (II. 9.) Ör rendelete tartalmazza a hulladékgazdálkodásra vonatkozó előírásokat és a város hulladékgazdálkodási tervét.

Az Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. a Közép-Duna Vidéke Társulással kötött közszolgálati szerződés alapján végzi a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást 2014 február 01-től. A szerződés időbeli hatálya 10 év. A közszolgáltatás ellátására konzorciumi megállapodás jött létre a VERTIKÁL Közszolgáltató Nonprofit Zrt-vel és a VERTIKÁL VSZ Vagyonkezelő és Szolgáltató Zrt-vel. A megállapodásban a felek a VERTIKÁL Közszolgáltató Nonprofit Zrt-t jelölték meg mint nevesített közszolgáltatót, így a számlák kibocsátása fenti időponttól kezdődően ezen a néven történik.

2013. 08. 01. dátummal Oroszlány Város Önkormányzata megvásárolta a Remondis Oroszlány Zrt. 75%-át. A vonatkozó törvényi előírásoknak (illetve azok folyamatos változásának) megfelelően a folyamatos működés érdekében 2013. novemberében nonprofit társasággá alakult át. Az adás-vétel végrehajtásáról Oroszlány Város Önkormányzatának képviselő testülete 141/2013.(VII.31.) Kt. határozatában döntött.

Jelenlegi tulajdonosi szerkezet:

- Oroszlány Város Önkormányzata 83,03%
- Oroszlányi Városgazdálkodási Vállalat Dolgozói Alapítvány 16,95 %
- magánszemélyek 0,02%

A fentiekben vázolt tulajdonosi szerkezet alapján a szervezet alkalmas és eleget tesz a CLXXXV. törvény és kapcsolódó rendeleteiben foglaltaknak, így hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátására szabályozási szempontból alkalmas.

Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. (OKÖ Zrt.) a hulladékgazdálkodási szolgáltatást Ászár, Bokod, Csém, Csép, Dad, Kecskéd, Kisigmánd, Kömlőd, Környe, Nagyigmánd, Oroszlány, Szákszend, Szomód, Tata, Tárkány alábbi településeken végzi.

A következő településeken az Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. tulajdonában lévő Bakonyszolg Kft., mint alvállalkozó közreműködésével történik a hulladékgazdálkodási szolgáltatás: Aka, Ácsteszer, Bakonybánk, Bakonysárkány, Bakonyszombathely, Bársonyos, Csatka, Császár, Ete, Kerékteleki, Réde, Súr, Vérteskethely

Az OKÖ Zrt. a hulladékkezelést végző társaság a következő városüzemeltetési feladatokat is ellátja:

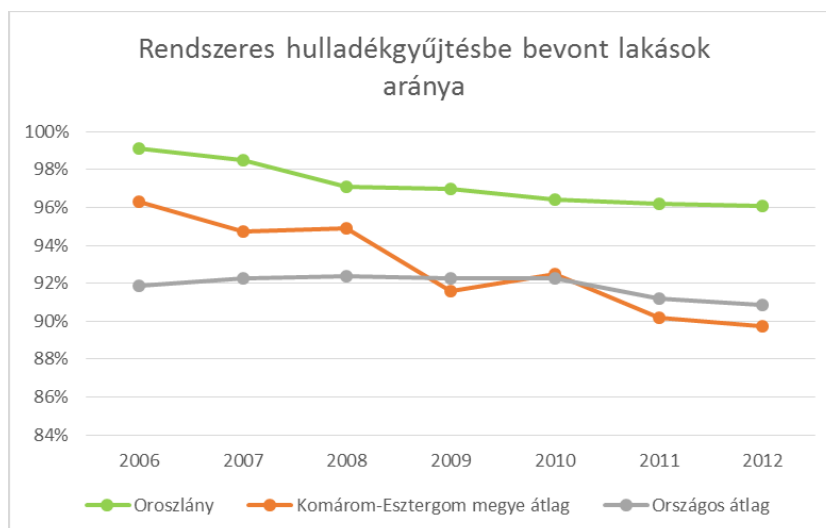
- város belterületén úttisztítási feladatok ellátása 100 360 méter útszakaszon
- parkok és zöldfelületek karbantartása, amely magába foglalja a 787 835 m² füves terület, 2447 fm sövény, 29 716 m² cserje, 800 m² virágos terület gondozása
- önkormányzat kezelésében álló utak karbantartása és kezelése
- hó eltakarítás, síkosság mentesítés
- garázsok hulladékszállítása
- külterületek hulladékszállítása

A településen hulladékkezelési engedéllyel és telephellyel rendelkező szakcég(ek) végzik a hulladék gyűjtését és szállítását.

A város évi hulladékmennyisége 22 000 laza m³. A gyűjtés kukás és konténeres rendszerű, a családi házas területeken 110 literes kukák, a Borbála lakótelepen 240 literes kukák, a tömbtelkes beépítésekénél 1100, 2200, és 4400 literes konténerek a gyűjtőedények.

1.17-4. ábra: Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya

Forrás: KSH adatbázis

Hulladék előkezelés és hasznosítás

Az oroszlányi regionális hulladéklerakó telepen történik a hasznosítható hulladékok előkezelése, válogatása, papír és műanyag bálázása, valamint a vegyes üveg átmeneti tárolása.

Hulladék ártalmatlanítás

1999-ben átadásra került az oroszlányi regionális hulladéklerakó, amely teljes körű műszaki védelemmel ellátott és megfelel az EU-s elvárásoknak. A hulladéklerakó jelenleg kb. 6 ha-on terül el, bővítésre mintegy 15 ha áll rendelkezésre.

A hulladéklerakó tulajdonosa Oroszlány Város Önkormányzata, az Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. hosszú távú üzemeltetési szerződés alapján végzi tevékenységét a lerakón, aki tagja a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszernek, mely alapján 2014 február 01-től a "VERTIKÁL-OROSZLÁNY HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS" nevű konzorcium tagjaként végzi a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást a fenti településeken. Az Oroszlányi hulladéklerakó teletettsége miatt 2014 február 01.-től a közszolgáltatási területéről begyűjtött kommunális hulladék a Polgárdi hulladéklerakóba kerül elszállításra. Az Oroszlányi hulladéklerakó bővítésének elkészültét követően a hulladékok ártalmatlanítása ismét Oroszlányban fog történni.

Oroszlány Város Önkormányzatának a helyi építési szabályzatról szóló 20/2006.(X.11.) Ör. rendelete tartalmazza az övezeti előírásokat a hulladéklerakóra vonatkozóan.

Veszélyes hulladék

Veszélyes hulladék elsősorban az ipari tevékenység, kisebb részben lakossági és mezőgazdasági tevékenység nyomán keletkezik. A településeken található vállalkozásoknál képződő veszélyes hulladékok mennyiségét az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség tartja nyilván a vállalkozások önbevallása alapján.

A keletkezett veszélyes hulladékok mennyisége Oroszlány esetében számottevő, de a veszélyes hulladékot eredményező technológiák a település lakott részeitől távol helyezkednek el, és a veszélyes hulladékok kezelése, ártalmatlanítása megfelelő módon történik, így azok nem jelentenek különösebb veszélyforrást a település lakossága szempontjából.

A települések háztartásaiban és vállalkozásaiban keletkező veszélyes hulladékok gyűjtése évente 1-2 alkalommal történik, lomtalanításkor.

Szelektív hulladékgyűjtés

Az Oroszlányi Környezetgazdálkodási Nonprofit Zrt. közszolgáltató működtet szelektív hulladékgyűjtést, elkötelezett a szelektív gyűjtés minél szélesebb körben történő bevezetésében, a másodnyersanyagok visszanyerésében. A cég lakossági szelektív gyűjtőszigeteket működtet üveg, műanyag és papír frakciókkal. A városban 10 szelektív gyűjtősziget található, ahol az üveg a papír és a műanyag palack szelektív gyűjtése történik. Az elszállított hulladék teljes mennyiségének újrahasznosítása megoldott. A lomtalanítás a városban évente egy alkalommal, több napon keresztül történik. Az idei évben az elképzelések szerint kidolgozásra kerül a házhoz menő (zsákos) szelektív hulladékszállítás rendszere is, de egyelőre nem az összes kommunális hulladékfajtára.

1.17.7 Vizuális környezetterhelés

Az 1.12.4. fejezet részletesen foglalkozik a tájhasználati konfliktusok fajtáival, csoportosítási lehetőségeivel, melyek közül egyik a vizuális-esztétikai konfliktus, azaz a vizuális környezetterhelés.

A vizsgálatok irreverzibilis vizuális konfliktust nem tártak fel. A tartós konfliktusok közé sorolhatók a roncsolt, felhagyott területek (elsősorban gazdasági területek) és elhagyott épületek okozta konfliktusok.

A rendszeres szemétszedési akciók ellenére tartós konfliktusként tekinthetünk az illegális hulladéklerakásból eredő konfliktusokra.

A városi zöldfelületek minőségi és esztétikai problémái, térségi szinten pedig a zöldfolyosó hálózat hiányosságai (védő- és takarófásítások hiányai) egyaránt okoznak vizuális konfliktusokat.

A bánya- és ipartelepek a táj képét és adottságait is formálták (kedvezőtlen irányban), a foglalkoztatási viszonyokra gyakorolt hatásuk sem kedvezett a mezőgazdaságnak. Oroszlány területén található bányák bemutatása az 1.19 fejezetben történik.

1.17.8 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A város általános környezeti állapota sokat javult az elmúlt években. Csökkent a porszennyezés, és a kénytelenítő berendezés beépítésével az erőmű károsanyag-kibocsátása is a határértékek alatt marad. A városi csatornahálózat kiépítésével jelentősen csökkent az élővizek és a talaj szennyeződése, és a megfelelő kommunális hulladéklerakó hosszú évekre megoldotta a térség hulladékártalmatlanítási problémáját. A közlekedési eredetű szennyezés nem jelentős.

A településen a felszín alatti vizet és földtani közeget érintő szennyezések kisebb részben mezőgazdasági tevékenységből eredhetnek, melyek diffúz szennyezéseket okozhatnak.

A felszín alatti vizet és földtani közeget érintő szennyezések okozója a felhagyott és még működő bányák is lehetnek.

Jelentős környezetvédelmi konfliktust jelentenek az illegális hulladéklerakók, melyek potenciális veszélyt jelentenek a környezeti elemekre és vizuális konfliktust okoznak.

Környezetvédelmi problémákat okoz a belvízelvezető árkok feliszapolódása, melyek karbantartása önkormányzati feladat.

Indokolt lenne a város közigazgatási területéhez tartozó egyéb felszíni vizek (mellékágak, patakok, tározók, tavak) évenkénti vízminőség ellenőrzése, a vizek tisztaságának megőrzésére teendő intézkedések megalapozása céljából.

Az elmúlt évtizedek ipari tevékenységének tájrombolását meg kell oldani, a Vértes területén a rekultívalatlan külfejtések, meddőhányók rontják a táj esztétikáját.

A tájszerkezet és a növényzet védelme érdekében további helyi jelentőségű védett területek kijelölése szükséges.

További szükséges feladatok, melyeket a város gazdasági programja tartalmaz:

Felső-tó kotrásának elvégzése, környezetének parkosítása az Által-ér rekonstrukciós állami projekthez kapcsolódóan.

Bokodi-tó környezetvédelmi problémáinak felmérése és elsősorban az üdülőterületeken a vezetékes szennyvízcsatorna hálózat fő gerinceinek kiépítése kapcsolódva a Bokodról érkező, tervezett gerinchez

A városban az intenzív beépítésű részekben zárt csapadékvíz hálózat üzemel, melynek tulajdonosa az önkormányzat, sajnos a több évtizedes rendszer a nem megfelelő karbantartás és a szükséges pótlási, javítási, üzemeltetési munkák elmaradása miatt sok helyen gyakorlatilag működésképtelen állapotban van. Ennek megfelelően haladéktalanul el kell kezdeni a rendszer állapotának felmérését és a lehetséges műszaki megoldások megfogalmazását, majd azok ismertetésén az ütemezett beavatkozást és a források hozzárendelését!

A szennyvíztelepen tisztított és a helyi vízfolyásba kibocsátott víz egy részének visszavezetése a város parktáiba, felszíni vízfolyásaiba, az így keletkező tisztított víz hasznosítása locsolás céljára.

A város külterületi részén a depónia térségében hulladék válogató és előkezelő telep kialakítása

A régi depónia teljes bezárása és szakszerű lefedése, rekultiválása.

Lakossági hulladékudvar létrehozása.

Intézményeken napelemes rendszerek további telepítése, külterületi részekben további fotovoltaikus világítási rendszerek elhelyezési javaslatának feltérképezése (pl. Majkra vezető út mentén, Bokodi-tó felé).

Települési zöldhulladék komposztáló telep kialakítása a Szennyvíztelep területén

További szelektív hulladékgyűjtő szigetek elhelyezése elsősorban a sűrű beépítettségű, tömbházas területeken

Amennyiben az erőmű átalakítása és revitalizálása megvalósul a hulladék újrahasznosítás (SRF), hulladék energetikai égetésével, úgy a településen belül környezetvédelmi mérőállomás és monitoring rendszer kiépítése az MVM-mel közösen

A városon áthaladó patakok medrének kotrása, tisztítása, iszap és hordalékfogók beépítése. Ezek közül a Pénzes patak medrének hulladéktól történő megtisztítása, valamint Kertekalja patak mederrendezése a legfontosabb, mivel egy nagy területű városrész csapadékvizének befogadója a patak, ezért elengedhetetlen a mederrendezési munkálatok 1,5 km hosszban történő elvégzése. A mederrendezési és tisztítási, hordalékkezelési beavatkozásoknál támaszkodni kell a Komáromi Vízitársulat szakmai iránymutatásaira és a közfoglalkoztatottak adta lehetőségekre

A városon belül a növényzet, fák fokozatos megújítása és további fasorok ültetése a településre kidolgozott menetrend szerint

Az erőmű zagyterének kiporzása miatt a város NY-i, ÉNY-i határában védő erdősáv további telepítése az MVM közreműködésével.

A bányászat okozta tájsebek további megszüntetése, növénytakaróval való betelepítés továbbra is indokolt csakúgy, mint a feleslegessé vált épületek, műtárgyak teljes bontása.

1.18 KATASZTRÓFAVÉDELEM

1.18.1 Építésföldtani korlátok

1.18.1.1 Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A helyi építési szabályzatról szóló Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2006.(X.11.) önkormányzati rendeletének (HÉSZ) 3. melléklete tartalmazza az alábányászott területek térképét. A bányászati tevékenységek miatt az alábányászott területek jelentős területen megtalálhatók.

7. § (8) bekezdés szerint az alábányászott, az alábányászottság miatt egyenetlen süllyedéssel veszélyeztetett területeken a hatályos jogszabályoknak megfelelően a geotechnikai dokumentáció az engedélyezési (bejelentési) dokumentáció tartalmi követelménye. Az alábányászottság tényét építmények (épületek, műtárgyak), közművezetékek építésénél figyelembe kell venni.

Oroszlány területén 11 barlang található az Országos Barlangnyilvántartás szerint.

1.18-1. táblázat: Oroszlány területén található barlangok

#	Kat.sz.	Név	Hossz (m)	Vertikális kiterjedés (m)	Mélység (m)	Magasság (m)	Hrsz.
1.	4521-8	Jenő-lik	3.5	2.5	0	2.5	0166
2.	4521-12	Kő-völgyi 2. sz. hasadékbárlang	2.6	4.7	0	4.7	0181/4
3.	4521-14	Kő-völgyi 3. sz. hasadékbárlang	2.2	0.65	0	0.65	0181/4

#	Kat.sz.	Név	Hossz (m)	Vertikális kiterjedés (m)	Mélység (m)	Magasság (m)	Hrsz.
4.	4521-15	Kő-völgyi 4. sz. hasadékbarrang	2.5	3.5	0	3.5	0181/4
5.	4521-10	Kő-völgyi-fülke	5	2.9	0	2.9	0181/4
6.	4521-11	Kő-völgyi-hasadékbarrang	7	5.4	0	5.4	0181/4
7.	4521-13	Kő-völgyi-odú	4	3	0	3	0181/4
8.	4521-59	Kő-völgyi-üreg	2.5	0.35	0	0.35	0181/4
9.	4521-6	Mindszentpusztai 1. sz. üreg	4	1.3	0	1.3	0169
10.	4521-7	Mindszentpusztai 2. sz. üreg	6	1	0	1	0169
11.	4521-72	Sárkánylik-zsomboly	19	18	18	0	0181/4

1.18.1.2 Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A földtani veszélyforrások a településen az alábányászottságból és a lejtésviszonyokból következhetnek, amit a 1.18.1.1 fejezet tartalmaz.

1.18.1.3 Földrengés veszélyeztetett területei

Magyarországon évente átlagosan 100-120 kisebb földrengés van, mely a lakosság részéről nem érzékelhető. Kb. évente négy-öt olyan földrengés keletkezik, mely az epicentrum környékén már jól érzékelhető, de jelentős károkat nem okoz. Jelentős károkat okozó földrengés 15-20 évente keletkezhet.

Oroszlány környékén az elmúlt 10 évben néhány kisebb jelenkori földrengéseket észleltek:

- Csákerény területén 2013. júniusában 2,-est,
- Gánt területén 2012. áprilisában 2,7-est,
- Oroszlány területén 2011 januárjában 4,5-öst, majd ebben a hónapban újra,
- Oroszlány területén 2011 januárjában 2,7-öst.

1.18-1. térkép: A Kárpát-medence és térsége földrengései (456-2006) - részlet

(Forrás: <http://www.seismology.hu/index.php/hu/szeizmicitas/>)

1.18.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1 Árvízveszélyes területek

Oroszlány területét érintően a vízügyi ágazat árvízveszélyes területet nem tart nyilván.

Az előforduló „árvízi” elöntés a vízelvezető rendszer fokozottabb karbantartásával, a szélsőséges csapadékesemények elvezetésére történő alkalmassá tételével kizárható.

1.18.2.2 Belvízveszélyes területek

A település területét érintően belvízveszélyes területeket a vízügyi ágazat nem tart nyilván, így a település belvízzel nem veszélyeztetett.

1.18.2.3 Mély fekvésű területek

A településen mély fekvésű területek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalakon alakultak ki, ahol időszakos, vagy állandó vízfolyások haladnak. Ezek a vízfolyások vezetnek le a felszíni vizeket. A mélyvonalon haladó vízfolyások természetes útjának fenntartásával a környezetnek védelme biztosított.

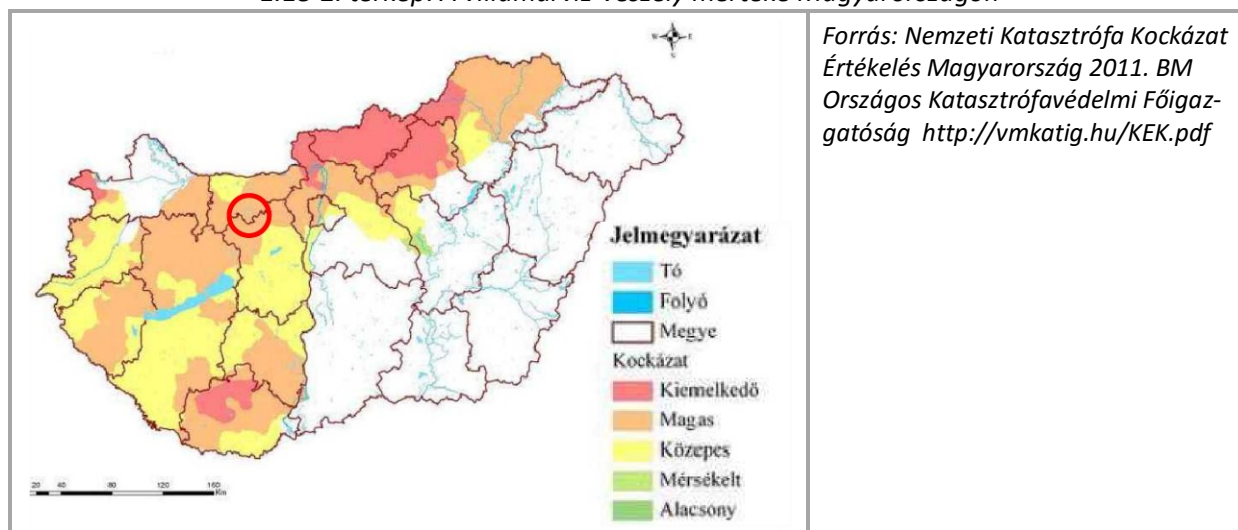
1.18.2.4 Árvíz és belvízvédelem

A településen a vízügyi ágazat nyilvántartása szerint árvízi és belvízi veszélyeztetés nincs, így vízügyi szintű árvízvédelemre és belvízvédelemre szükség nincs.

Az előforduló vízelvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származó vízelöntés kezelése önkormányzati feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében

előforduló "villámárvízi" esemény hatására keletkező helyi vízkár elhárítása a katasztrófavédelem feladata. Oroszlány területe villámárvíz-veszély szempontjából a magasan veszélyes területek közé tartozik.

1.18-2. térkép: A villámárvíz-veszély mértéke Magyarországon

1.18.3 Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

1.18.3.1 Kedvezőtlen morfológiai adottságok

A morfológiából adódó veszélyforrások a településen az alábányászottságból és a lejtésviszonyokból következhetnek, amit a 1.18.1.1 fejezet tartalmaz.

1.18.3.2 Mélységi, magassági korlátozások és

A helyi építési szabályzatról szóló Oroszlány Város Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2006.(X.11.) önkormányzati rendelete (HÉSZ) rendelkezik az övezetenként megengedett legkisebb építménymagasságról és a megengedett legnagyobb építménymagasságról, amit az övezeti jel is tartalmaz. Az övezeti jelek értelmezését a 13. § szabályozza.

A HÉSZ 12. § (1) bekezdése szerint a település közigazgatási területe a beépített és beépítésre szánt terület felhasználási egységre és beépítésre nem szánt terület felhasználási egységre tagozódik. A (2) bekezdés felsorolja a beépített és beépítésre szánt területeket melyek,

- lakóterület (4 övezeti besorolással tovább bontva),
- vegyes terület (2 övezeti besorolással tovább bontva),
- gazdasági terület (3 övezeti besorolással tovább bontva) és
- különleges terület (6 övezeti besorolással tovább bontva) szerinti csoportosításban.

Valamennyi esetben meghatározottak az övezetenként megengedett legkisebb építménymagasság és a megengedett legnagyobb építménymagasság, amit az övezeti jel is tartalmaz.

A HÉSZ-ben szereplő lakóterületek általános előírásai szerint a 14.§ (10) bekezdése foglalja magába, hogy a kedvező utcakép megtartása és kialakítása érdekében a kertvárosi és a falusias lakóterületi teletömbökben az utcai telekhatárhoz legközelebb álló épületek utcai homlokzatmagassága és utcai

homlokzatszélesség a szomszédos telken álló, hasonló helyzetű épülethez képest legfeljebb 25 %-kal térhet el.

A nagyvárosi lakóterület építési előírásai szerint a megengedett legnagyobb építménymagasság a településen 7,5 m lehet, magastető építhető, a tetőtérben legfeljebb egy lakószintnyi lakótér kialakítható.

1.18.3.3 Tevékenységből eredő korlátozások

A veszélyes Üzem Adatbázis alapján a városban a következő nyilvántartott veszélyes üzemek működnek.

- Felső küszöbértékű veszélyes üzem a város területén nincs.
- Alsó küszöbértékű veszélyes üzem a város területén nincs.
- Küszöbérték alatti veszélyes üzem a városban a következők:
  - Wescast Autóipari Hungary Zrt. (2840 Oroszlány Szent Borbála utca 16.) Tevékenységi kör: egyéb
  - Vértesi Erőmű Zrt. (2841 Oroszlány Külterület hrsz:0718/5.) Tevékenységi kör: erőmű, fűtőmű
  - GE Water and Process Technologies Hungary (Kft.2840 Oroszlány Bláthy Ottó u. 4.) Tevékenységi kör: egyéb

1.19 ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

Oroszlányban a Bányászati területek nyilvántartása szerint érvényes hatósági engedéllyel rendelkező bányászati területek találhatók.

1.19-1. táblázat: Bányászati területek Oroszlány területén

Bányatelek védneve	Művelési mód	A bányászati tevékenység jellege	Bányavállalkozó (jogosított) megnevezése	ásványi nyersanyag
Oroszlány VI. - szén	külfejtés	működő	SAJÓKAVICS Bányászati Kft.	barnaszén
Oroszlány VIII. (Ferenc szénbánya) - szén	mélyművelés	nincs érvényes MŰT	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal	szén

Forrás: Magyar Bányászati és Földtani Hivatal

Kutatási engedéllyel rendelkező bányaterület, valamint koncessziós szerződéssel rendelkező terület a Bányászati területek nyilvántartása szerint a településen nincs.

A terület bányászati potenciálja a szén ásványi nyersanyagra épül, melynek korábbi, felhagyott bányaterületei a város alábányászott területein vannak, kockázatot jelentve.

A Márkushegyi Bányaüzem széntermelésének 2014. év végi leállítását követően egy-két hónapon belül valóban befejeződik a szénbányászat Magyarország utolsó mélyművelésű szénbányájában. A bánya bezárása és a bányaterületek remélhetőleg átfogó rekultivációja mellett a bánya célerőművét adó Oroszlányi Hőerőmű beszünteti 2015. december 31-el jelenlegi működését.

1.20 VÁROSI KLÍMA

Magyarországon 2007-ben jött létre a Klímabarát Települések Szövetsége, melynek célja, hogy a településeknek legyen saját, szakmailag megalapozott klímastratégiája, egyben elősegítse a klímaprogramok megvalósítását és segítse a települések érdekképviselését klímavédelmi kérdésekben. Oroszlány még nem csatlakozott a szövetséghez, a város területén nem történtek kutatások a városi klímáról és a település nem rendelkezik klímastratégiával sem. Az általános éghajlati viszonyok leírását az 1.12.1.2 fejezet tartalmazza.

A városi éghajlat sok szempontból különbözik a tágabb térség éghajlatától, az épületek, utcák, terek, parkok mind sajátos klimatikus adottságokkal rendelkeznek, amiket tervezésüknél, használatuknál, karbantartásuknál figyelembe kell venni. A városban sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki (városklíma), amelyek hőhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek. Az egyes városok klímája között jelentős eltérés lehet, mely eredhet az épületek, építmények, burkolatok fizikai jelenlétéből, vagyis az összetett beépítési struktúrából, a burkolatokon használt vízzáró anyagok (aszfalt, beton) miatt megváltozott lefolyási viszonyokból, az alacsony növényborítottságból, a sokféle emberi tevékenység általi (közlekedés, fűtés, ipar) kibocsátásból (hő, vízgőz, szennyező anyagok, stb.).

Ezek a tényezők együttesen jelentősen módosítják a városok klimatikus viszonyait a szabad térszínéhez képest. Ennek legszembetűnőbb megnyilvánulásai például

- a város légterében kialakult hőtöbbség (ún. városi hősziget),
- a megváltozott átszellőzési viszonyok,
- a levegőminőségi problémák.

A fentieknek megfelelően szükséges, hogy a településszerkezeti, a szabályozási és beépítési tervekben, a zöldterületi rendszer tervezésben és a közút- és közműtervezés során nagyobb hangsúlyt kapjanak a klimatikus szempontok.

A városi klíma bemutatásánál fontos kitérni a klímaváltozás és a települési szinten erre adható válaszokra. A városi éghajlat különbözik a tágabb térség éghajlatától, az urbanizált területek beépített felületei jobban felmelegsznek, mint a nem burkolt területek, és a légszennyezés –főként a közlekedési eredetű– miatt az üvegházhatású gázok koncentráltan jelennek meg a városi területen és tovább növelik a környezet felmelegedését. Ehhez adódnak a fűtésből, gépek használatából, közlekedésből származó további hőterhelések és a vízháztartás felborulásának negatív hatásai (pl. levegő páratartalmának csökkenése). Mindezek azt jelentik, hogy a klímaváltozás hatásai a településeken fokozottabban jelentkeznek. Az így kialakuló lokális klimatikus helyzetet nevezzük városi klímának. A negatív hatások csökkentésével valamint megfelelő településrendezési, városigazgatási és objektumtervezési eszközökkel ezen hatások mérsékelhetők.

A városon belüli klíma eltérő lehet városrészenként, de akár kisebb egységenként is. Az épületek, utcák, terek, parkok mind sajátos klimatikus adottságokkal rendelkeznek, amiket tervezésüknél, használatuknál figyelembe kell venni. A jövőben az éghajlati szempontokat is hangsúlyosan figyelembe kell venni a városfejlesztési és –irányítási döntésekben, kiemelt figyelmet fordítva a kibocsátáscsökkentésre és –megelőzésre, valamint az alkalmazkodás elősegítésére.

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1 TÁRSADALOM: DEMOGRÁFIAI VISZONYOK ÉS TENDENCIÁK

Oroszlány lakossága évek óta folyamatosan csökken, az országos és a megyei átlagot is meghaladó mértékben. A természetes fogyás mellett a folyamatot a negatív vándorlási különbözet is erősíti. Ezzel ellentétes irányú jelenség a szociális szempontból hátrányos helyzetűek betelepülése. Sajátos helyi jelenség a növekvő számú munkavállaló jelenléte, akik döntően család nélkül érkező nem állandó lakosok, és viszonylag hamar cserélődnek. E két csoport számának növekedése szociális (segélyezés, lakhatás) és társadalmi (szabadidő-eltöltés, bűnözés, területhasználati konfliktusok) problémákat gerjeszt, melyeket kezelni szükséges.

A város egyre erőteljesebben előregedik. A településen (a magyar mellett) három nemzetiség (cigány, német, szlovák) él, közülük az első kettő aránya emelkedik, a szlovákoké csökken; az összlakossághoz viszonyított együttes arányuk 5,5 százalék (2011). A településen szlovák és cigány kisebbségi önkormányzat működik. Iskolai végzettség tekintetében az elmúlt tíz évben javulás tapasztalható; az alap- és középfokú végzettség az országos és megyei átlaghoz közeli, a felsőfokú végzettségűek száma viszont jelentősen elmarad ezektől. Az egy főre eső jövedelem meghaladja az országos átlagot, miközben a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők száma is nagyobb, mint az országos és megyei átlag; a segélyek túlnyomó részét az ő támogatásuk teszi ki. A jelenség oka valószínűleg a bányásznyugdíjak átlagnál nagyobb mértéke. Az életminőséget nagyban meghatározó lakásviszonyok (komfortfokozat, infrastrukturális ellátottság) a megyei átlagnál jobbak, ugyanakkor az 50-es-80-as évek közt épült lakótelepi lakásállomány energetikai és esztétikai korszerűsítésre szorul. Növekvő gondot okoz a város külterületére, egykori zártkertekbe költözők egyre nagyobb száma, hiszen ezek a területek nem rendelkeznek az alapvető infrastruktúrával (pl. burkolt utak, közvilágítás, víz, csatornahálózat).

Az oroszlányi identitás jó része köthető a település múltjához: a szlovák lakosság betelepítése a török hódoltságot követő időkben történt; a település életét a szénbányászat felfutása (1940-től) és megszűnése (az 1980-as évektől napjainkig) egyaránt döntően befolyásolta.

A városban számos civil szerveződés működik. Ezek jelentős részt tudnak ellátni a közfeladatokból kultúra, sport, oktatás, szociális ellátások, bűnmegelőzés terén.

A településen alap és középfokú oktatási intézmények működnek (művészeti: zene és tánc oktatás is), a térség városainak közelsége miatt a más településre (és más településről ide) járó diákok száma jelentős. Felsőfokú képzés a városban nincs. A képzettség és a munkalehetőségek kölcsönös függésben vannak: a lakosság szakképzettsége gyakran nem felel meg a munkalehetőségeknek, ez egyrészt elvándorlást gerjeszt, másrészt a vállalkozások kénytelenek az ország más részeiből, sőt külföldről toborozni munkaerőt.

Az egészségügyi alapellátáson túl szakrendelő, mentőállomás is működik a városban, a sürgősségi központ létrehozása folyamatban van. Oroszlány városa sokrétű szociális ellátást tart fenn (az adósságkezeléstől az étkeztetésen át a hajléktalan-ellátásig).

Az önkormányzat tartja fenn a városi könyvtárat és a művelődési központot, egyéb művelődési-szórakoztató intézmény (mozi, színház) azonban nincs a városban. Sportolási lehetőség többféle is áll a lakosság rendelkezésére: uszoda, sportcsarnok, tekepálya, futballpályák, edzőterem.

2.2 GAZDASÁG SZERKEZET ÉS DINAMIKA

A település gazdasági helyzetének speciális vonása a térség többi központjának (Tatabánya, Tata és még Komárom is) viszonylagos közelsége. Ez egyszerre hátrány (versenyhelyzet) és lehetőség (együttműködés) is. Oroszlánnak Tatabányához és Tatához való viszonyát az együttműködés jellemzi, nem a versengés. Az Önkormányzat szerint a három városban lévő vállalkozások többnyire eltérő profilúak, egymásnak nem jelentenek konkurenciát, ugyanakkor az együttműködés (beszállítói hálózatok, klaszterek) kevésbé jellemző. Ez jó alap az együttműködő városhálózat továbbfejlődéséhez, amit az OFTK és a megyei területfejlesztési koncepciók-tervek is szorgalmaznak. Kulturális-oktatási, igazgatási téren Oroszlány szerepe csekély a két másik városhoz képest; erősödéséhez itt is a "piaci rések" megtalálása és kitöltése szükséges. A vendéglátás-turisztika terén is a feladatmegosztás a lehetőség: Oroszlány az épített értékek (és ehhez kapcsolódó lehetőségek) terén nem versenytársa Tatabánának, eltérő természeti környezete (a Vértes erdei) azonban a városhálózat túra-rekreációs központjává tehetik. A jó együttműködésnek a megfelelő, összehangolt szervezeti, jogi, adózási környezet éppúgy feltétele, mint a megfelelő infrastruktúra és jó közlekedés.

A szénbányászat megszűnése komoly megrázkódtatás volt a településnek, mivel azonban fokozatosan ment végbe, volt mód a váltásra, amit a város okosan ki is használt. Az ország első ipari parkja Oroszlányban jött létre és azóta is prosperál annyira, hogy a városban kereslet támadt munkásszálókra. Ez egyben jelzi azt a szakképzettségbeli hiányt, eltérést, aminek orvoslása a helyi lakosság számára teremtené munkaalkalmat, növelve egyszersmind a város vonzerejét, megtartó képességét. Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték 10 éve meghaladja az országos átlagot és 2008 óta a megyei járásközpontok átlagát is.

A város gazdaságában a mezőgazdaság szerepe csekély, az főként az iparra és szolgáltatásokra épül. Földrajzi, humán és infrastrukturális adottságai alkalmassá teszik a települést arra, hogy a város a Közép-Dunántúli régió egy jelentős innovatív ipari központjává, valamint a Vértesi Tájvédelmi Körzet idegenforgalmának szervező fővárosává váljon. Nagy hiányosság azonban, hogy a közép-dunántúli régió másik két megyéje felé (Fejér és Veszprém megye) nincs közvetlen vasúti összeköttetés; az Ipari Park pedig közúton csak városon át közelíthető meg.

2.3 AZ ÖNKORMÁNYZAT VAGYONI HELYZETE ÉS GAZDÁLKODÁSI EGYENSÚLYA

Az önkormányzat bevételeinek legjelentősebb része az iparüzési adóból származik, ennek megfelelően gazdasági programjának első prioritása a helyi gazdaság fejlesztése (Ipari Park fejlesztése, munkahelyteremtés - foglalkoztatás javítása, szakképzés modernizációja). Második prioritása a városi komfort növelése (lakhatási, oktatási, szociális, kulturális, közösségi szabadidős - sportfejlesztések, tele-

püléskép javítása, közbiztonság javítása; önkormányzati intézményfejlesztés); harmadik az infrastruktúra és a közlekedés fejlesztése (ipari park feltáró utak, buszvárók, külterületi útjavítások, akadálymentesítés, felszíni vízelvezetés fejlesztése). A negyedik prioritás a környezet- természetvédelem, megújuló energiák és az újrahasznosítás kezelése (tájsebek rekultiválása, élővizek rendszerének revitalizálása, hulladékgazdálkodás fejlesztése, monitoring, napelemes rendszerek); az ötödik a turizmus fejlesztése (települési arculat megújítása, Majk és a bányamúzeum fejlesztése, új túralehetőségek, új turisztikai attrakciók létrehozása, kisvasút, kerékpárutak létesítése). Az öt prioritásban megfogalmazottak erős kölcsönhatásban vannak; az egyes elemek megvalósulása vagy elmaradása nagymértékben befolyásolja a többi cél elérését. A jelenlegi bevételek azonban nagyobb fejlesztéseket csak hitelfelvétellel, pályázatokon elnyert forrásokkal tesznek lehetővé. Ezért szinergikus fejlesztésekre van szükség, melyek egyik vonása a megtérülés (pl. a szakképzésbe fektetett pénz a szakképzett munkaerőre épülő vállalkozás révén adóbevételt jelent).

A gazdálkodás jelentős részét teszi ki a széleskörű szociális tevékenység (családsegítés, idősgondozás, hajléktalan-ellátás, hátrányos helyzetűeket segítő programok).

Az önkormányzati tulajdonú lakások száma csekély, növelésük jelenleg nem is cél, korszerűsítésük jelenleg is folyik; egy részük piaci alapú bérbeadása a cél.

2.4 TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

A Vértes lábánál, az Által-ér völgyében fekvő város múltját és jelenét természeti adottságai döntően határozzák meg. A domborzat határozta meg a környék közlekedési gerincvonalait: a fő közúti (és vasúti) irány kelet-nyugati, a Vértesen át É-D irányba csak alárendeltebb utak visznek, a vasútvonal itt véget ér; a város bizonyos mértékig zsáktelepülés.

A nagy erdőkkel, kevés mezőgazdasági területtel rendelkező település várossá válását a szénbányászatnak köszönheti; és mivel ennek megszűnésével környezeti állapota jelentősen javul, a bányászat helyébe lépő ipar mellett a turizmus is gazdaságának erős pillérévé válhat: a városnak és környékének jellegzetessége a sok patak és tó, a Vértes erdei számos látnivalót (Majki remeteség, Vértesszentkereszt, Szentgyörgyvár, Gerencsértvár romjai) és komoly szabadidős-turisztikai lehetőségeket rejtenek. Ugyanakkor a bányászat megszűnésével hátramaradt barnamezős területek átépítése valamint a meddőhányók, külfejtések rekultiválása komoly feladatot jelent.

2.5 ZÖLDFELÜLETEK

Oroszlány zöldfelületi ellátottsága mennyiségileg nem hagy kívánnivalót maga után: az erdők a rekultivált területekkel növekednek is. Külterületen az ipari terület növekedése jelenthet problémát, ügyelni kell a védő zöldfelületek kialakítására.

A belterület is gazdag zöldfelületekben, ezek minőségének fejlesztése (elsősorban a Harasth-hegyen és az Alsó- Felső-tó körül) és rendszerré fűzésük (a patakok mentén ökológiai folyosóként) fontos feladat.

2.6 ÉPÍTETT KÖRNYEZET, ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG

Oroszlány épített örökségének legjelentősebb értékei a külterületen találhatók: Majk, a vértesszentkereszti apátság romjai és a kisebb várromok. Belterületen néhány templom, az óváros szocreál építészeti jegyei és néhány jellegzetes építmény (mint a víztorony) említésre méltó, ezek mind országos, vagy helyi védelem alatt állnak. Az egyes városrészek karakteresen eltérőek; ez Oroszlány egyik sajátos egyéni vonása. Az egykori falu napjainkig őrzi utcahálózátát; az Óváros és az Újváros lakótelepei tükrözik a kor építészeti és technológiai sajátosságait, bár e különbségek a korszerűsítés során némileg összemosódnak. Egyedi sajátossága a városnak, hogy a fejlődése során alkalmazott beépítési módok (fésűs falusias, kertvárosi családi házas, kis- és nagyvárosias lakótelepi) egyike sem kedvez a kis üzletek, műhelyek létrejöttének. Az épületek döntő többsége nem alkalmas ezek befogadására, ami megnehezíti az egyéni és kisvállalkozók dolgát, és tükröződik is a kereskedelmi ellátottságban, szolgáltatásokban.

Mivel a város lakossága egyelőre csökken, nagyobb arányú lakóterület fejlesztések nem valósultak meg, a meglévő épületállomány (különösen a lakótelepek) energetikai korszerűsítése és felújítása sürgető feladat. Az Önkormányzat intézményeit (zöldterületeihez hasonlóan) igyekszik jó állapotban tartani, folyamatosan fejleszti, ingatlanjaival előrelátóan gazdálkodik (járási hivatal fejlesztése, önkormányzati bérlet-korszerűsítés). Kezelendő (valószínűleg nem csak a piaci viszonyokra bízva) a nagyszámú, más településről jövő és folyamatosan cserélődő munkavállaló lakhatása (szálláshelyek, bérletlakások, munkásszállók).

Több helyen (volt zártkertek, üdülőházas területek) területhasználati konfliktust okoz a kitelepülők növekvő száma, mivel e területek telekszerkezete és mérete, az utak szélessége nem alkalmas lakás céljára, ráadásul hiányzik az alapvető infrastruktúra (közút, közművek, útburkolat, közvilágítás stb.) is. E tekintetben a Német- Nyíres dűlő, valamint a Miskóréti u. - Malom u. térsége a leginkább veszélyeztetett.

2.7 KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZAT

Oroszlány a 12-es számú, Tatabánya - Környe egyvágányú vasútvonal végponti fejállomása. Az állomás szerepét a város kötőtpályás személyszállításának lebonyolítása jelenti. Nagy jelentőségű lenne az É-D irányú vasúti összeköttetés megépülésének (Pusztavám-Mór irányába). A vasútvonal menetrendi szerkezete ütemes. A vasút a várost kettészeli, a kertvárosias nyugati városrészekbe az áthaladás a közút számára a síneken, két helyen lehetséges. A vasútállomás nem akadálymentes, a peronok keskenyek, alacsonyak. Az állomás város felé történő kapcsolata rendezetlen, ki nem jelölt parkolóhelyek, és autóbusszmegálló is található. Kerékpártárolók nincsenek.

A városnak - bár jól megközelíthető - közvetlen országos főúthálózati kapcsolata nincsen. Összekötő úton az M1 autópálya és az 1. sz. elsőrendű főút Tatabánya irányában 15 km-re, délnyugati illetve nyugati – Mór illetve Kisbér – irányában a 13. sz. másodrendű főút mintegy 25 km-re található a várostól.

Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető.

Az Oroszlányból eljárók, illetve oda járó munkavállalók helyközi közösségi közlekedést és személygépkocsit választanak a leggyakrabban. A városból eljárók száma nagyobb a bejárók számánál. Ez, és a be- és eljárók településenkénti megoszlása alátámasztja a Tata-Tatabánya-Oroszlány városi térség koncepciójának létjogosultságát, és a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének igényét.

Az Oroszlányban maradó lakosok a közlekedési igényük több mint 60%-ában a gyaloglást vagy a kerékpárt választják, ugyanakkor 23%-körüli arányú a személygépkocsi használat is.

A városi úthálózat legforgalmasabb és legfontosabb elemei a környező településekkel összekötő főutak városi szakaszai: Rákóczi út, Környei út és Bokodi (Mindszenti) utak. A város mellékúthálózata jellemzően sugaras szerkezetű, a lakótömbök feltárására kis szélességű, rendszerint rossz burkolati állapotú szerviz utak szolgálnak. A városon áthaladó forgalomterhelés közepesen erős, az egységjárműben mért nehéz gépjármű forgalma 10%, a tehergépjármű-forgalom a városon keresztül halad, jellemzően az ipari területekre, azaz célforgalomként, zaj-, rezgés- és légszennyezést okozva.

Oroszlány és az M1 új összekötéseként, egy új 812. j. főút fejlesztése (1222/2011. sz. Korm. rendelet, I. ütemű fejlesztés) szerepel a tervek között, ennek részeként terv készült a 8135., 8154. és 8143. j. utak együttes fejlesztéséről. A tervezett út egyben Környe, Kecskéd és Bokod elkerülő útja is lenne, biztosítva az oroszlányi ipari park városmagnet elkerülő bekötését az autópályába.

A város kerékpárosainak forgalmát egyetlen kiépített útszakasz (Rákóczi út) és több, forgalomcsillapított mellékutca szolgálja ki. A kerékpárparkolók hiánya kreatív parkolási megoldásokat alakított ki a városban.

A kerékpárút a 2015. januárban elkészült tervek szerint kiépül Tatabányáig, EUROVELO 6-os hálózati szakaszként, Környe, Kecskéd érintésével a kerékpár sztrádába csatlakozó, Balatonig húzódó hálózat szerves része lesz az új bekötés, ami turisztikai lehetőséget is jelent.

A közterek, kikapcsolódásra alkalmas parkok állapota, illetve hiánya, a rossz minőségű járda felületek és bérház bejáratok a gyalogos komfortot csökkentik. Az új tervek szerint az utak felújításával, újrarendelkezésével egyidejűleg új gyalogos kapcsolatokat építenek, és csökkentik a gyalogos-közúti konfliktusok lehetőségét.

A helyi parkolás fejlesztésére a város parkolási koncepciót készített (2012), amelynek felmérése a 2155 parkolóhely és a két garázstelepen található 2 606 db gépkocsi tároló ellenére közel 1000 parkolóhely hiányt mutatott ki. A problémák enyhítésére felmerült nagy befogadóképességű parkológarázs telepítése, illetve új vállalkozások létesítésekor az elvárt parkolóhelyek kialakításának erősítése. Jogerős építési engedélyekkel rendelkező tervek vannak 350 db parkoló megépítésére. Az Önkormányzat épülete mögött átadásra került egy 59 férőhelyes parkoló, továbbá 2015. évi átadásal egy nagyobb mértékű fejlesztés (az Arany János iskola átalakítása) az egyik kritikus terület parko-

lási gondjait megoldja. Az iskolák előtti parkolási problémákat ún. „kiss and ride” megoldás bevezetésével tervezik megoldani.

2.8 KÖZMŰVEK

A vízellátást Oroszlányban az Északdunántúli Vízmű Zrt. Tatabányai regionális vízműve szolgáltatja. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 98,8%, a közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 94,62% (2013). Az önkormányzati tulajdonú szennyvíztisztító mű jelentős szabad kapacitással rendelkezik, a tisztítás határfoka azonban nem elégíti ki a követelményeket. Növekvő gondot okoz a külterületre, elsősorban a volt zártkertekbe történő kiköltözés emelkedő száma, ahol szennyvízelvezetés, -kezelés sem megoldott, a keletkező szennyvizek elsikkasztása szennyezi a talajt és a felszín alatti vizeket. A belterületen az elöregedett vezetékhalózat karbantartása és cseréje okoz gondot.

Az elektromos energiaellátottság teljes körűnek tekinthető. A közvilágítás a családiházak és a külső területeken korszerűtlen.

A földgáz-ellátás a 90-es években valósult meg, a háztartási gázfogyasztók száma alacsony (17,6%).

A városban a vezetékes termikus energiaellátást igénylő lakótelep és a városközpont számára az Erőműből ellátott távhőellátást létesítettek, a lakások csaknem kétharmada távfűtéses.

A megújuló energiaforrások közül Oroszlány adottságai elsősorban a napenergia és a biomassza hasznosítását teszik lehetővé, alapvetően helyi felhasználásra.

A vezetékes telefon-ellátottság teljes körű; a vezetékhalózat csak a városközpontban és a lakótelepeken húzódik föld alatt. A vezeték nélküli táv- és hírközlés biztosított. 1994-ben épült ki a kábeltévé hálózat, a lakások 81,5%-a veszi igénybe.

2.9 KÖRNYEZETVÉDELEM - KLÍMATUDATOSSÁG/ ENERGHATÉKONYSÁG

Oroszlány környezeti állapota a bányászat megszűnésével folyamatosan javul, miközben az ipari tevékenység fejlődése az ellenkező irányba hat.

Mivel megszűnt a bányászati célú vízkiemelés, a karsztvíz-szint regenerálódik. Az erőmű átalakításával a légszennyezés csökken, a szénosztályozó felszámolásával annak zaj- és porszennyezése megszűnt, a zagyatároló porszennyezése azonban továbbra is fennáll. Zajterhelést (és légszennyezést) elsősorban a városi közlekedés okoz, az ipari létesítmények a határértékeket nem lépik át.

A településen regionális hulladéklerakó telep működik, bővítése folyamatban van. A városban a rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma az utóbbi években folyamatosan csökkent, azonban ez az arány magasabb a megyei és az országos átlagnál is. A keletkezett veszélyes hulladékok mennyisége Oroszlány esetében számottevő, de a veszélyes hulladékot eredményező technológiák a település lakott részeitől távol helyezkednek el, és a veszélyes hulladékok kezelése, ártalmatlanítása megfe-

lelő módon történik., így azok nem jelentenek különösebb veszélyforrást a település lakossága szempontjából.

A településen a felszín alatti vizet és földtani közeget érintő szennyezések kisebb részben mezőgazdasági tevékenységből eredhetnek, melyek diffúz szennyezéseket okozhatnak. A felszín alatti vizet és földtani közeget érintő szennyezések okozója a felhagyott és még működő bányák is lehetnek. Jelentős környezetvédelmi konfliktust jelentenek az illegális hulladéklerakók, melyek potenciális veszélyt jelentenek a környezeti elemekre és vizuális konfliktust okoznak. Környezetvédelmi problémákat okoz a belvízelvezető árkok feliszapolódása. Indokolt lenne a város közigazgatási területéhez tartozó egyéb felszíni vizek (mellékágak, patakok, tározók, tavak) évenkénti vízminőség ellenőrzése, a vizek tisztaságának megőrzésére teendő intézkedések megalapozása céljából. Az elmúlt évtizedek ipari tevékenységének tájrombolását meg kell oldani, a Vértes területén a rekultívatlan külfejtések, meddőhányók rontják a táj esztétikáját. A tájszerkezet és a növényzet védelme érdekében további helyi jelentőségű védett területek kijelölése szükséges. A sikeres rekultiváció, a vizek, a talaj és az élővilág állapotának javítása egyszerre emeli a helyi lakosság életminőségét és teremt kedvező turisztikai-gazdasági lehetőségeket.

Vizsgált tényezők ("hatott")												
Ható tényezők		demográfiai viszonyok és tendenciák	települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek)	intézményrendszer (köszolgáltatások) és városüzemeltetés	gazdaság szerkezet és dinamika	önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	táji és természeti adottságok	zöldfelületek	épített környezet (épített örökség is)	közlekedési hálózat és minősége	közművek és elektronikus hírközlés	környezetvédelem – klímatudatoság/ energiahatékonyság
	demográfiai viszonyok és tendenciák		-	+/-	0/-	-	0	0	+/-	0	0	+/-
	települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek)	0		+	+	+/-	0	+	+	+/0	+/0	+
	intézményrendszer (köszolgáltatások) és városüzemeltetés	++	+		+	+/-	0	++	+	++	++	++
	gazdaság szerkezet és dinamika	+/-	0	0		+	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-
	önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	0	+	++	++							
	tágabb táji és természeti adottságok	+/0	+/0	0	0	0		+	+/-	0	0	0
	zöldfelületek	+ /0	+	0	0	-	+		++	+/0	0	++
	épített környezet (épített örökség is)	+	+	0	+/0	-	+/-	+/-		0	0	0
	közlekedési hálózat és minősége	+	0	+	++	+/-	+/-	+/-	+ /-		+ /0	+
	közművek és elektronikus hírközlés	+	+	+	+	+/-	+/-	0	0	0		++
	környezetvédelem - klímatudatoság/ energiahatékonyság	++	+/0	+	+	+	+/-	++	+/-	0	+	

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE

3.1.1 A folyamatok értékelése

Oroszlány az ország egyik legjobban fejlődő régiójában, a Közép-dunántúli régióban található. A környék közlekedési gerincvonalait domborzat határozta meg, a fő irány kelet-nyugati, az ezektől délre fekvő Oroszlány bizonyos mértékig zsáktelepülés. Az egykori falu a bányászat következtében vált várossá. A bányászat megszűnése komoly kihívás elé állította, amit a város sikerrel vett: mára gazdasága a bányászattól független, stabil alapokon áll.

A 2010-ben készített IVS fejlesztési elképzelései közül viszonylag kevés valósult meg: döntően olyan beruházások-fejlesztések, amelyek viszonylag kevés szereplőt érintenek (ilyenek a magánszféra gazdaságfejlesztési beruházásai az ipari parkban, vagy az önkormányzati intézmények fejlesztése), míg azok, amelyek sokakat érintenek (pl. elkerülő út létesítése sok magántelken átvezetve), csak lassan haladnak. Feltűnő, de a demográfiai tendenciák és a lakosság gazdasági helyzetének ismeretében érthető, hogy a lakóterület-fejlesztések közül egy sem valósult meg. Mivel a demográfiai és gazdasági tendenciákban az ITS távlatában gyökeres változás nem várható, megfontolandó ezek kivétele az ITS céljai közül. Bár beindultak, de lassan haladnak az IVS-ben szereplő lakás- és épületkorszerűsítések.

A város népessége évek óta folyamatosan csökken, a szociálisan hátrányos helyzetű betelepülők ellenére. Az Ipari park fejlődésével növekszik azon munkavállalók száma, akik döntően család nélkül érkező nem állandó lakosok, és viszonylag hamar cserélődnek. E két csoport számának növekedése szociális és társadalmi problémákat gerjeszt, melyeket kezelni szükséges. Az utóbbira legalább részleges megoldást jelenthet a munkaerő-kereslethez illeszkedő szakképzés megteremtése, ami a lakosság munkaerő-piaci helyzetét javítja, egyúttal a város népességmegtartó erejét is növeli. A lakosság elöregedik. Képzettségi szintje alap- és középfokon az országos és megyei átlaghoz közeli, a felsőfokú képzettség elmarad az átlagtól. A képzettség gyakran nem felel meg a helyi keresletnek, ez a fentebb leírt módon kezelhető. Az egy főre eső jövedelem (a magas bányásznyugdíjnak köszönhetően is) nagyobb, mint az országos átlag, ugyanakkor a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők száma is, ezen is a helyi szakképzés megteremtése segíthet. A lakásviszonyok mutatói ugyan jobbak a megyei átlagnál, az 50-es - 80-as évek közt épült lakásállomány túlnyomó része még energetikai és esztétikai korszerűsítésre szorul. Kezelendő probléma a külterületi zártkertekbe költözők egyre nagyobb száma, a keletkező társadalmi feszültségek miatt és mert e területek lakhatásra alapvetően alkalmatlanok; a megoldás a kitelepülés gátlása és a visszatelepítés segítése (pl. a segélyezés módosításával), esetleg a területek fejlesztése lehet.

Tatabánya és Tata közelsége Oroszlány számára több szempontból is meghatározó. Oroszlány és a két másik város viszonyát az együttműködés jellemzi, miközben számos (közigazgatási, kulturális, oktatási, kereskedelmi) szempontból Oroszlány súlya kisebb a másik kettőnél. Az összefonódás a munkába és iskolába járók megoszlásán egyaránt látható. Oroszlány lehetősége az együttműködésben új elemek (pl. szabadidő- és sportközpont, túraközpont) meghonosítása, vagy a rések, hiányok kitöltése

(pl. szakképzés). A három város és térségük együttműködéséhez a közlekedési kapcsolatok fejlesztése is szükséges.

A város gazdasága főként az iparra (néhány nagyobb stabil vállalkozás) és szolgáltatásokra épül. Az Ipari Park folyamatosan bővül, ennek fenntartásához és további lehetőségek kiaknázásához szükséges a nagyobb közlekedésfejlesztések (1.-es út Tatabánya-Környe-Tata elkerülő szakasza, ehhez csatlakozó bekötőút, vasútfejlesztés) valamint az Ipari park feltáró útjának és a déli elkerülő útnak megépítése. Ezzel a városon átmenő teherforgalom is megszűnne, ami a környezetterhelés csökkenését és az életminőség javulását eredményezi. A vasútállomás és környéke korszerűsítése, az útburkolatok felújítása, a (gépjármű és kerékpáros) parkolási gondok megoldása a fentiektől függetlenül is szükséges. A várost a vasút kettévágja, ezen a gyalogos és kerékpáros közlekedési kapcsolatok javítása enyhíthet. A kerékpárutak fejlesztésének a munkába járás mellett turisztikai jelentősége is van.

Az önkormányzat stabil gazdálkodása nagymértékben az iparüzési adóbevételekre épül. Nagyobb fejlesztések azonban csak külső források bevonásával lehetségesek, ezért is fontos, hogy azok minél nagyobb részben megtérülők legyenek.

A városnak a gazdaságon kívül az életminőség fejlesztése is célja. A bányák bezárásával és az erőmű átállításával (gáz, majd biomassza fűtőanyagra) jelentősen csökken a környezetszennyezés; a bányaterületek és a zagytároló rekultivációjának folytatásával a helyzet tovább javul. Mindez a lakosság életének javulásán túl a Vértesszurdok és a nagyszámú élővíz (patak, tavak) értékeinek megőrzésére, bemutatására, a turizmus fejlesztésére is módot ad. Oroszlány turisztikai központtá válásához a természeti környezeten túl jó alapot nyújtanak az épített értékek (külterületen a Majki remeteség és a várromok).

Bár a városon belül nem találhatók nagy számban kiemelkedő építészeti értékek, a jól elkülönülő, karakteres városrészek együttese (pl. a szocreál Óváros és a vele határos Ófalu) egyedi arculatot ad Oroszlánynak. Ennek valódi értékévé válásához az épületállomány értékének felújítása-korszerűsítése éppúgy szükséges, mint a nagyszámú zöldfelület fejlesztése. Az épületek korszerűsítése hozzájárul a szegregációval fenyegetett területek felzárkóztatásához és a lakosság életkörülményeinek javulásához (növekvő energiahatékonyság - kisebb fenntartási költségek és környezetterhelés). A zöldfelületek fejlesztése a rekreáció, a szabadidős tevékenységek lehetőségén túl a kerékpáros és gyalogos közlekedés javulását is eredményezi. E folyamatokat nehezíti a cserére szoruló régi közmű (szennyvíz, csapadékvíz) hálózat. Az egyes városrészeknek nincs valódi központja, hiányzanak a közösségi terek, a Rákóczi utcát kivéve kevés a szolgáltatás, kereskedelem. Mivel sem a falusias-kertvárosias, sem a lakótelepi környezet nem kedvez az üzletek, műhelyek, szolgáltatások spontán elterjedésének, a környezethez illő kereskedelmi-szolgáltató épületek építése lehet a megoldás, ezek közösségi tereknek is otthont adhatnak.

A lakó- és ipari területek elhelyezkedése folytán nagyobb lakóterület-fejlesztések a város DK-K oldalán (Ófalu, Haraszt-hegy és Bányász-körút térsége) valósíthatók meg. Az Ipari Park fejlesztésére a várostól délre van lehetőség. Turisztikai és gazdasági célú fejlesztési területek a külterületi volt bányaterületek. A fejlesztési területeket a hatályos településrendezési tervek tartalmazzák, ugyanakkor e tervek már csak a jogi környezet változás miatt is felülvizsgálatra szorulnak.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

	Erősségek	Gyengeségek
Társadalom, demográfia	<ul style="list-style-type: none"> Javuló képzettségi, iskolázottsági szint; országos átlag alatti munkanélküliség. 	<ul style="list-style-type: none"> Népesség csökkenése, negatív vándorlási különbözet; Népesség nagyfokú elöregedése; A képzett fiatalok elvándorlása, megfelelő szakképzettséggel rendelkezők hiánya; Az Ipari Park egyoldalú szakképzettségi igénye Hátrányos helyzetű népesség növekedése; Évi 4-500 fő, gyakran cserélődő, család nélkül érkező munkavállaló.
Közösség	<ul style="list-style-type: none"> Településen jelen lévő civil szervezetek magas száma, aktivitása; Bányász múlt, hagyományőrzés; Nemzetiségi hagyományőrzés; Széleskörű sporttevékenység és művészeti tevékenységek. 	<ul style="list-style-type: none"> Területhasználati konfliktusok kialakulása elsősorban a Német - Nyíres dűlőbe kitelepülők nagy száma miatt (a terület közműellátottsága, telekszerkezete lakás céljára nem megfelelő); Rendezetlen/átláthatatlan tulajdonosi és bérleti viszonyok a Nyíres dűlőben; Az Óváros kivételével, közösségformálás szempontjából kedvezőtlen, szabadonálló beépítésű lakótelepek.
Intézményrendszer	<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő bölcsődei és óvodai ellátás; Jó alapfokú iskolai képzés; Jó egészségügyi szolgáltatások: szakrendelő, mentőállomás; Széleskörű szociális szolgáltatások; Sportolási lehetőségek nagy száma; Városi könyvtár, művelődési ház; Igazgatási funkciók többsége helyben elérhető; Járási igazgatási központ. 	<ul style="list-style-type: none"> Az intézmények normatív támogatása alacsony; a környező városok elszívják a középiskolai tanulókat hiányzó egészségügyi-szociális ellátások: pszichiátriai és szenvedélybetegek, idősek otthona. Felsőfokú oktatási intézmény nem működik a városban
Gazdaság, turizmus	<ul style="list-style-type: none"> Fejlődő Ipari Park: prosperáló és magas hozzáadott értékkel termelő iparvállalatok; Az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliségi mutatók; Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték magasabb a megyei és országos értéknél; Növekvő vendégforgalom; Gazdag természeti környezet (a Vértes erdei, vízfolyások, tavak nagy száma; védett területek); Idegenforgalmi potenciál (Majk, apát-sági és várromok, túralehetőségek, horgászat); Sport hagyományok; 	<ul style="list-style-type: none"> Kiskereskedelmi üzletek csökkenő száma; A helyi lakosság egy részének szakképzettsége nem felel meg az igényeknek; Tőkeszegény helyi vállalkozások; Tájsebek, rekultiválendő területek nagy száma, porszenyezés; Fejletlen idegenforgalmi infrastruktúra; Hiányzó több minőségi szálláshely; Hiányzó vasúti kapcsolat Fejér és Veszprém megye felé; Az Ipari Park csak a városon keresztül közelíthető meg (zaj-, légszennyezés); A helyi vállalkozások összefogásának hiánya.

	Erősségek	Gyengeségek
Önkormányzati gazdálkodás	<ul style="list-style-type: none"> • Település költségvetésében jelentős bevételi forrást jelentő, stabil működésű vállalkozások; • Széleskörű településüzemeltetési szolgáltatások; • A város rendelkezik gazdasági programmal (2011). 	<ul style="list-style-type: none"> • Alacsony önkormányzati bérlet-állomány.
Táji, természeti adottságok	<ul style="list-style-type: none"> • Természeti értékek: Bokodi-tó, városi tavak, külterületi bánya- és duzzasztott tavak, nagy kiterjedésű erdők, gyepterületek; • A település egyes részei a Vértesi Nemzeti Park, a Vértes madártani jelentőségű terület, illetve a Natura 2000 területek, valamint az országos ökológiai hálózat részei; • Viszonylag kedvező, egyre javuló környezeti állapot; 	<ul style="list-style-type: none"> • A kisvízfolyások vízjárása szélsőséges; • Tájsebek, rekultiválendő területek nagy száma, porszenyezés; • Tájhasználati konfliktusok (l. 1.12.4); • Nem egyenletesen elosztódó csapadékmennyiség, következtében eróziós károk, a katasztrófa-helyzetek alakulnak ki.
Zöldfelületek	<ul style="list-style-type: none"> • Nagy kiterjedésű közparkok: Haraszt-hegy; Felső- és Alsó-tó partja; • Ligetes zöldfelületek a lakótelepek házai között; • Patakok menti zöldfelületek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sok az alulhasznosított zöldterület (Haraszt-hegy; Felső- és Alsó-tó partja, lakótelepek); • Zöldfelületi hálózat (rendszer) hiánya;
Épített környezet	<ul style="list-style-type: none"> • Karakteresen elkülönülő városrészek; • Szocreal Óváros; • Régészeti emlékek: Szentgyörgyvár, Gerencsérvár romjai; • Műemlékek ; • Helyi védettségek; • Bányászati múzeum. 	<ul style="list-style-type: none"> • A vasút kettéosztja a várost; • Lakótelepek: leromlott épületek, közterületek • Leromlott állapotú nagyterjedésű garázsterületek; • Barnamezős területek kül- és belterületen (szénészállító pályák, volt bányaterületek); • Kertészeti mezőgazdasági területek lakáscélú használata (Német-Nyíres dűlő); • Lepusztult, funkciótlán épületek (Ady-mozi, Béke szálló). • Az épületállomány és a beépítési módok nem kedveznek kis üzletek, műhelyek létrehozásának.
Közlekedési hálózat	<ul style="list-style-type: none"> • A város rendelkezik vasúti összeköttetéssel; • Külső közúti kapcsolatai a lakosság számára kedvezőek; • Kedvező és megfelelő a városi úthálózat szerkezete, a fő- és gyűjtőúthálózat illeszkedik a város méretéhez és a forgalmi igényekhez, kapacitásproblémák nem gyakoriak; • A helyi, helyközi és távolsági közlekedést kiszolgáló menetrend és járműpark (mennyiségileg) illeszkedik az igényekhez; • Nagyobb forgalmú buszmegállók infrastruktúrája felújított; 	<ul style="list-style-type: none"> • Hiányzik a vasúti kapcsolat Veszprém és Fejér megye felé; • A vasút a várost kettéosztja: csak két közúti átkelő van; • Korszerűtlen vasútállomás (átépítendő peronok, akadálymentesítés, parkoló kiépítés kerékpártároló építés); • A buszmegállók egy része kiépítetlen; • Helyközi autóbusz kiszolgálást biztosító járműállomány részben öreg, korszerűtlen; • A városnak nincs közvetlen országos főúthálózati kapcsolata;

	Erősségek	Gyengeségek
	<ul style="list-style-type: none"> Kedvező domborzati viszonyok a kerékpáros közlekedés szempontjából; A városi főút mellett biztosított a kerékpáros infrastruktúra; Számos forgalomvonzó létesítménynél biztosított a kerékpártárolás lehetősége; Kiemelkedő a gyaloglás szerepe és elfogadott módja a rövid távolságú helyváltoztatásnak; A belvárosban kedvező és fejlődő gyalogos infrastruktúra. 	<ul style="list-style-type: none"> Magas a könnyű és súlyos balesetek száma; Az Ipari Park forgalma átmegegy a városon (zaj- légszennyezés); A belterületen az alárendelt utak minősége sok helyen rossz; Lakóhelyektől részben távol eső kiterjedt garázstelepek; Parkolóhiány, parkolási problémák (iskolák, közintézmények környékén), hiányzó P+R és B+R lehetőségek; Belvárosban a kerékpáros útvonalak összekapcsolása nem biztosított, a hálózati lefedettsége alacsony; Nem egységes, helyenként hiányzó gyalogos infrastruktúra a külső, lakóterületi városrészekben; A gyalogos infrastruktúra jellemzően csak a megújuló közterületeken akadálymentes; Vasúton áthaladás kevés helyen lehetséges, szabálytalan gyakorlat.
Közművek, felszíni vizek	<ul style="list-style-type: none"> Vízelosztó hálózat kiépítettsége; Szennyvízhálózat kiépítettsége és rendelkezésre álló befogadó, saját településen belül üzemelő szennyvíztisztító telep megléte, modern technológiája; Kiépített vezetékes energiahordozó ellátás (távhő és földgáz); A távhő használat aránya az ipari fogyasztók esetében is magas; Rendelkezésre álló lehetőség nap, földhő és biomassa hasznosítása; A településről a felszíni vizek, csapadékvizek vízelvezetési lehetősége a természetes vízfolyások-árkok, segítségével kedvező. 	<ul style="list-style-type: none"> A közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanoknál a talajba szikkasztott szennyvíz-szikkasztása talaj- és talajvíz-szennyezést okoz; Előregedett szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető hálózat; 20% a hagyományos energiahordozó hasznosítás; Nem jellemző a megújuló energiahordozó hasznosítása; Avult a közvilágítás; A vízfolyások mederrendezési igénye, vízzsárlító képesség romlása, hatására előforduló elöntések.
Környezetvédelem	<ul style="list-style-type: none"> A bányászat megszűnésével és az erőmű korszerűsítésével javuló környezeti állapot: csökkenő por- lég- zaj-szennyezés, helyreálló karsztvíz-szint; 	<ul style="list-style-type: none"> Zagytároló porszennyezése továbbra is fennáll; Az Ipari park teherforgalma zajterhelést, légszennyezést okoz; A mezőgazdaság és a felhagyott bányák diffúz talaj- és felszín alatti vízszennyezéseket okozhatnak; Rekultiválatlan területek, barnamezők vizuális környezetszennyezése; illegális hulladéklerakás.

Lehetőségek	Veszélyek
-------------	-----------

	Lehetőségek	Veszélyek
Társadalom, demográfia	<ul style="list-style-type: none"> Célzott – fiatal és idős - korosztályoknak szóló fejlesztések; Fejlesztések, képzések következtében növekszik a város népességmegtartó ereje; Összefogás a különböző társadalmi, gazdasági és egyéb szereplők között. A jelenleg cégen belüli szakképzések összevonása az Ipari Parkban (tanműhely létesítése) 	<ul style="list-style-type: none"> A lakosság csökkenése folytatódik; A város fiatalokat megtartó ereje tovább csökken; A hátrányos helyzetű népesség további növekedése.
Közösség	<ul style="list-style-type: none"> Nemzetiségi hagyományokat is őrző-művelő sokszínű közösség alakul ki. A civil szervezetek tevékenységének fokozódása; Környező településekkel való szorosabb együttműködés kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> A területhasználati konfliktusokkal terhelt városrészek tovább romlanak, szegregálódnak; A tatabányai várostérség településeinek rivalizálása csökkentheti a térség egészének versenyképességét
Intézményrendszer	<ul style="list-style-type: none"> Tata-Tatabánya-Oroszlány városi térségében kialakuló integrált intézményrendszer révén javuló szolgáltatási színvonal; A kistérségi szakmai kooperáció, tapasztalatcsere erősödése; Meglévő közszolgáltatások fejlesztése, a hiányzók megteremtése; Máshol lévő Járási Hivatalok Oroszlányba telepítése. 	<ul style="list-style-type: none"> Intézményrendszer kihasználtságának csökkenése; Az elöregedés, munkanélküliség növekedése következtében a szociális szolgáltatások színvonalának csökkenése.
Gazdaság, turizmus	<ul style="list-style-type: none"> Az állami közút- és vasútfejlesztés megvalósulása; A Vértesi erőmű átépítése hulladék, biomassza üzemre; Az 1-es út új nyomvonaláról a várost elkerülve megközelíthető Ipari Park további fejlesztése; Minőségi fejlesztések a mennyiség helyett /mellett; Környezetbarát ipar megtelepítése; Szolgáltatási, kereskedelmi funkciók erősödése; Munkahelyteremtés; Megújulóok részarányának további növelése az intézmények energiaellátásában; Tájsebek, barnamezők rekultiválása révén növekvő turisztikai vonzerő; Turisztikai beruházások vonzása a városba, Oroszlány idegenforgalmának megteremtése; Régió kistérségeinek sajátosságait figyelembe vevő, területileg összehangolt turisztikai fejlesztések; Az aktív idős korosztályra épülő turisztikai fejlesztések; Non-profit szektor aktivitásának térség- 	<ul style="list-style-type: none"> Az ipari park fejlődése megtorpan, visszajára fordul; Nagy fejlesztések előre nem kalkulált hatásai; A rekultiváció elmaradása miatt csökken a turisztikai potenciál, vonzerő; A forráshiány veszélyezteti a városi innovációkat (gazdasági és turisztikai területen is); Rosszul kialakított szolgáltatási, kereskedelmi funkciók; A térség szereplői nem egyeztetik gazdaságfejlesztési elképzeléseiket; Pályázati lehetőségek hiányában a turisztikai fejlesztések elmaradnak.

	Lehetőségek	Veszélyek
Önkormányzati gazdálkodás	<p>fejlesztésébe való becsatornázása;</p> <ul style="list-style-type: none"> Tudatos marketing tevékenység; A Majki kastély fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzatnak nincs hatása, vagy kevés eszköz áll rendelkezésre a fejlesztések megvalósítására; Iparüzési adóbevételek csökkenése; Forráshiány miatt a költségvetés működési hitelfelvételre kényszerül; Az előregedés, munkanélküliség növekedése következtében a szociális szolgáltatások költsége nő; Az (oktatási, szociális) intézmények működtetési költségei a fenntartást veszélyeztető mértékben nőnek.
Táji, természeti adottságok	<ul style="list-style-type: none"> Környezeti fenntarthatóságot figyelembe vevő fejlesztések kül- és belterületen; Természeti értékek fenntartása, megóvása, valamint bemutatása (tavak, vizek, erdei tanösvények, turistautak); Mozaikos tájszerkezet megtartása; Tájhasználati konfliktusok (1.12.4) megoldása; Sikeres rekultiváció révén a tájsebek eltűnnek. 	<ul style="list-style-type: none"> Felszíni és felszín alatti vizek minőségének romlása; Növekvő környezetterhelés; Csökkenő vízutánpótlás; Nem jut forrás, illetve munkaerő a környezeti károk megelőzésére, elhárítására; A tájhasználati konfliktusok továbbra is fennmaradnak; Az eróziós károk növekednek, a katasztrófachelyzetek gyakoribbá válnak; A környezettudatosság nem javul; A mezőgazdasági, erdészeti kártevők elszaporodása, a flóra és fauna pusztulása és átalakulása a felmelegedés miatt; Rekultiváció elmaradása.
Zöldfelületek	<ul style="list-style-type: none"> Utcafásítások; Alulhasznosított zöldfelületek (1.13.2) intenzív fejlesztése; Patakok menti zöldfelületek fejlesztése (zöld folyosók); A zöldfelületek rendszerré fejlesztése; Fejlesztési területeken intenzív zöldfelületek, zöldterületek kialakítása; A Petőfi udvar fejlesztése az elbontott épület helyén. 	<ul style="list-style-type: none"> Az új beépítések nem párosulnak zöldfelület fejlesztéssel, sőt annak kárára történnek; A fejlesztések elmaradása miatt az alulhasznosított zöldfelületek (1.13.2) állapota tovább romlik.
Épített környezet	<ul style="list-style-type: none"> Az új fejlesztések, felújítások és korszerűsítések magas igényszinten valósulnak meg: beépítés, utcakép; A területhasználati konfliktusok (kertes mezőgazdasági és üdülőházas területek lakáscélú használata) megoldása: a lakosság visszavonása a városba, a konfliktusos területek infrastruktúrájának fejlesztése; A városba ékelődő barnamezős terület megújítása; 	<ul style="list-style-type: none"> Túlzott beépítések kül- és/vagy belterületen Az esztétikailag igénytelen energetikai korszerűsítések miatt a városrészek karaktere eltűnik; Lakásépítési támogatás csökkenése, megszűnése; A Petőfi-udvar szegregálódása; Szentgyörgyvár, Gerencsérvár romjai védelem híján tovább pusztulnak.

	Lehetőségek	Veszélyek
Közlekedési hálózat	<ul style="list-style-type: none"> Garázstelepek funkcióváltása, átépítése. Kiépül a vasúti kapcsolat Pusztavám felé; Pályaudvar fejlesztése (akadálymentesítés, parkolók, kerékpártárolók); A újabb közúti átjárók kiépítése a vasúton; Az új, 812. sz. főút és a város elkerülő szakaszainak (déli feltáró út) megépítésével a város logisztikai-gazdasági vonzereje növekszik az Ipari Park a város elkerülésével is megközelíthetővé válik; Takács Imre u. – 8143 sz. út közti összeköttetés megépítése; Parkolási gondok megoldása: garázstelepek felszámolása, új parkolók/parkolóházak létesítése; a zöldfelületek, közparkok, gyalog- és kerékpárutak fejlesztésével javul a gyalogos és kerékpáros közlekedés; a Tatabányaig kiépülő kerékpárút javíthatja a munkába járás és a turizmus feltételeit. Oroszlány-Velencei tó kerékpárút kiépülése 	<ul style="list-style-type: none"> A vasút és az 812. sz. főút megépítésének elmaradása miatt a város elérhetősége nem javul, a teherforgalom továbbra is a lakóterületeket terheli és gátolja az Ipari Park fejlődését; Ipari park bővülése miatt fokozódó teherforgalom a térségben; A pályaudvar korszerűsítésének, környezete rendezésének elmaradása elriasztja a vasút használatától a közlekedőket; Közúti gépjárműforgalom növekedése a közösségi közlekedés kárára, ezzel együtt erősödő parkolási kapacitáshiány a városban; a parkolási gondok továbbra is megoldatlanok maradnak.
Közművek	<ul style="list-style-type: none"> Ivóvíz hálózati rekonstrukció Szennyvízcsatorna rácsatlakozás arányának további növelése; Csatorna hálózat fejlesztése Kertes mezőgazdasági és üdülőterületek közműfejlesztése, vagy ellátása közműpótlóval; Vezetékes energiahordozók elérhetőségének növelése; Táv hőellátás további energetikai korszerűsítése. nagyobb részarány a megújuló energia igénybevételére; Energiafogyasztás csökkentése (pl. megújuló közvilágítás); Energiatudatos nevelési program elindítása, energiatakarékos fogyasztásra nevelés; Vízfolyások mederrendezése, karbantartása, vízszállító képesség javítása; Zárt csapadékcatorna hálózat bővítése; Helyi katasztrófavédelem felkészülése az előforduló "villámárvíz" kezelésére; A közmű-infrastruktúra megújítása. 	<ul style="list-style-type: none"> Vezetékes ivóvíz hálózat kiépítettségét nem fedi le a közcsatorna hálózat kiépítettsége; A közcsatorna hálózatra nem csatlakozó ingatlanoknál a talajba szikkasztott szennyvíz továbbra is talaj, talajvíz szennyezést okoz; Csapadékvíz-elvezetés további kiépítésének elmaradása Megújuló energiahordozó hasznosítás beruházásának megtérülése bizonytalan és hosszú távú; "Villámárvíz" előfordulási valószínűsége magas.
Környezetvédelem	<ul style="list-style-type: none"> a zagyatároló porszennyezésének megszüntetése 	<ul style="list-style-type: none"> Zagyatároló porszennyezése továbbra is fennáll;

	Lehetőségek	Veszélyek
	<ul style="list-style-type: none"> Ipari Park környezetterhelésének mérséklése, védőterületek kialakítása energiahatékonyság növelése, Az Ipari Park várost elkerülő megközelítésének kiépítése (déli feltárási út - 1. sz. főút felé ill. a 8119-es útig) 	<ul style="list-style-type: none"> Vizuális környezetszennyezés a rekultiváció elmaradása miatt

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata

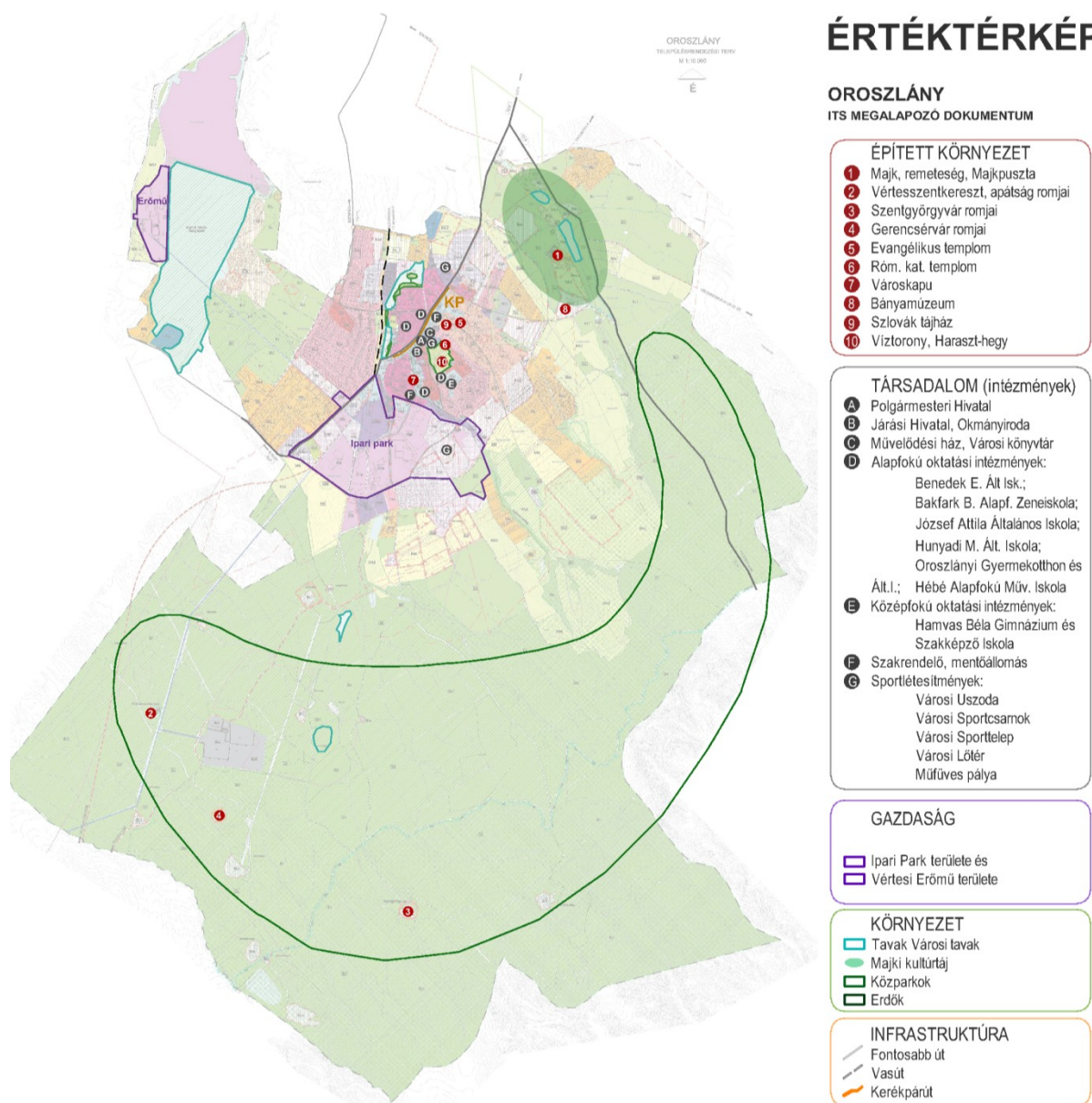
Oroszlány településrendezési eszközei (Településfejlesztési Konceptió, Településszerkezeti Terv, Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv) még a jogszabályi környezet 2013-as módosítása előtt készültek, és változatlan formában és tartalommal 2018. dec. 31.-ig alkalmazhatók. 2016 után módosítani már nem lehet ezeket, a hatályos jogszabályoknak megfelelő új eszközöket kell elkészíteni.

Mivel az ITS ciklusán belüli fejlesztések között szinte biztos, hogy lesz olyan, ami a hatályos településrendezési eszközök módosítását igényli, a városnak elemei érdeke, hogy mielőbb megújítsa ezeket.

A hatályos településrendezési eszközökben tervezett lakó-, ipari, gazdasági, szolgáltató területek elégségesnek tűnnek a stratégia időtávlatában is.

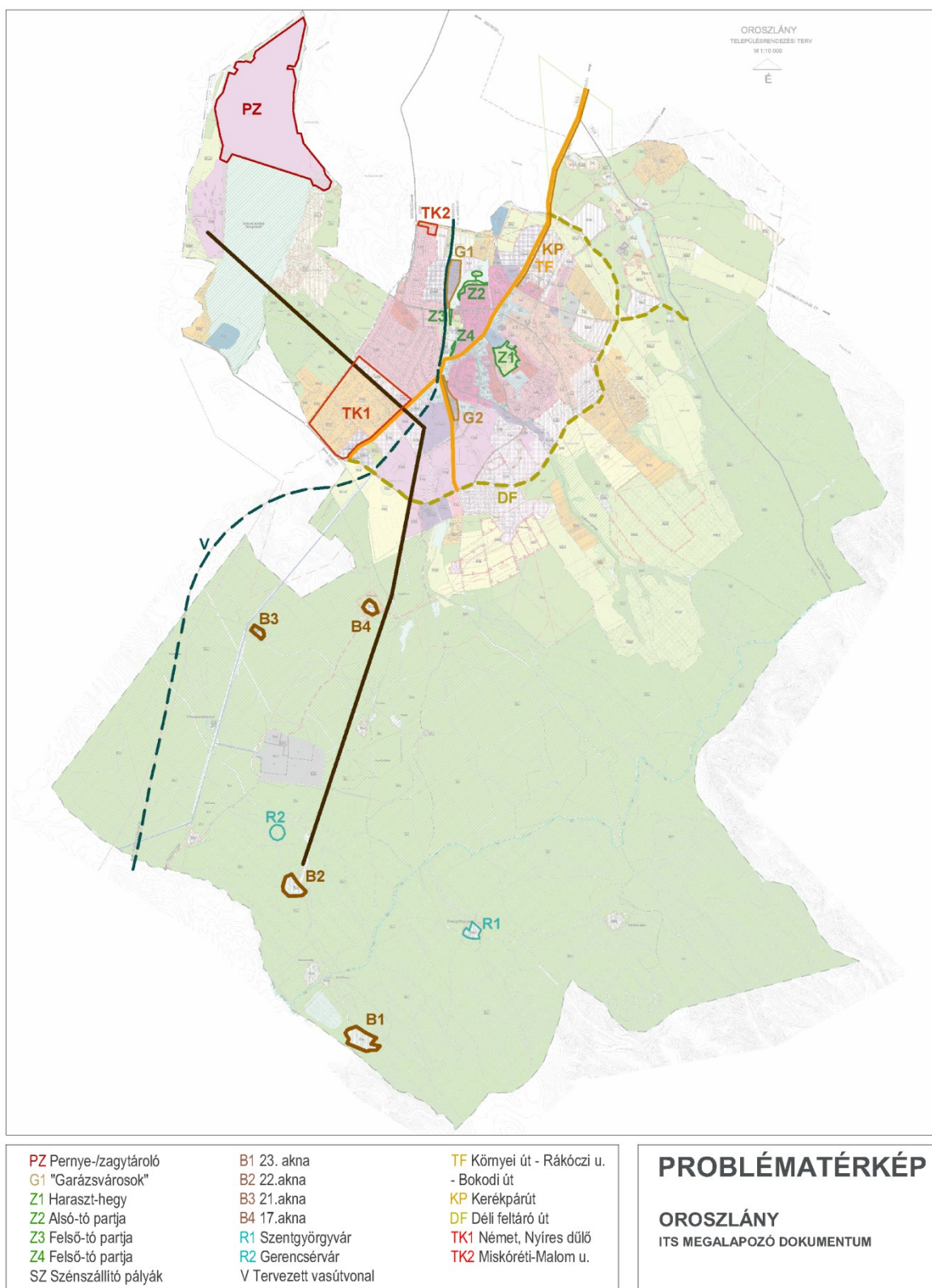
3.2 PROBLÉMATÉRKÉP / ÉRTÉKTÉRKÉP

3.2-1. térkép: Értéktérkép

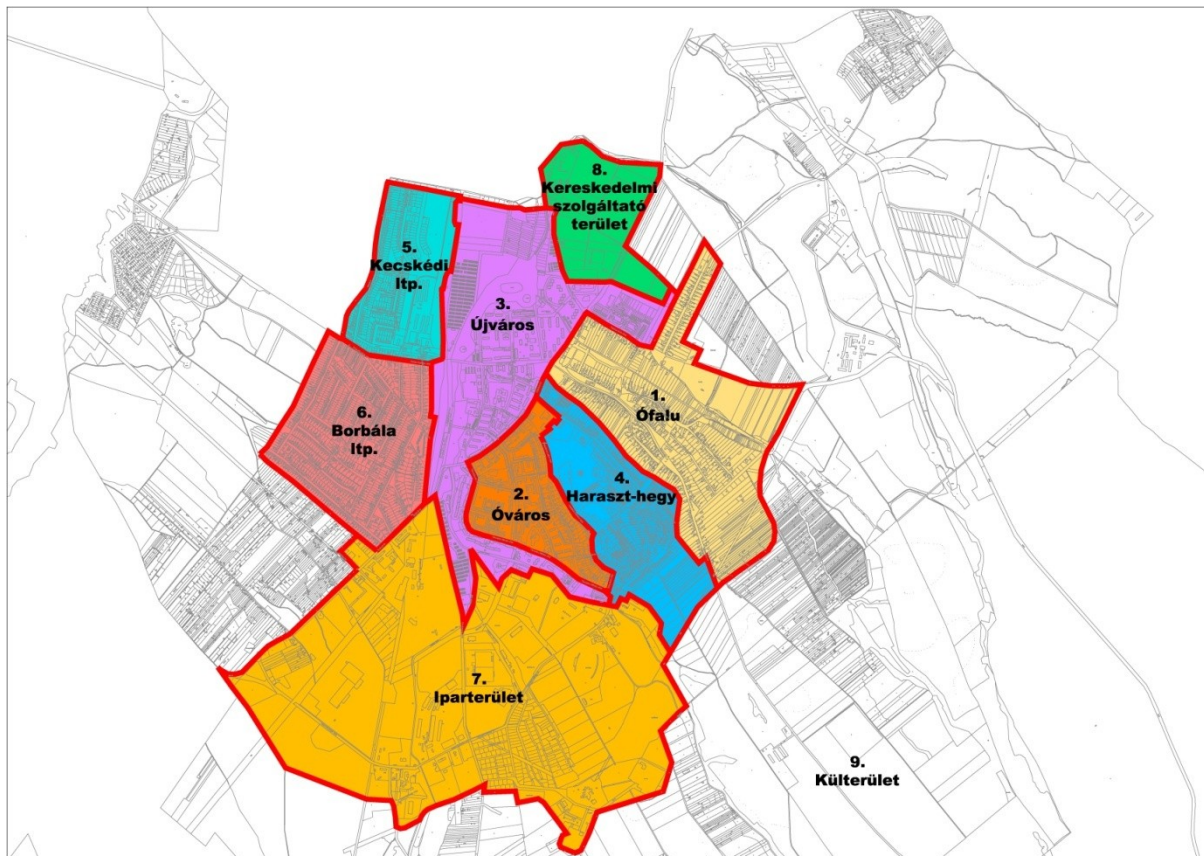
3.2-2. térkép: Problématérkép

3.3 ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ VÁROSRÉSZEK

3.3.1 A városrészek kijelölése

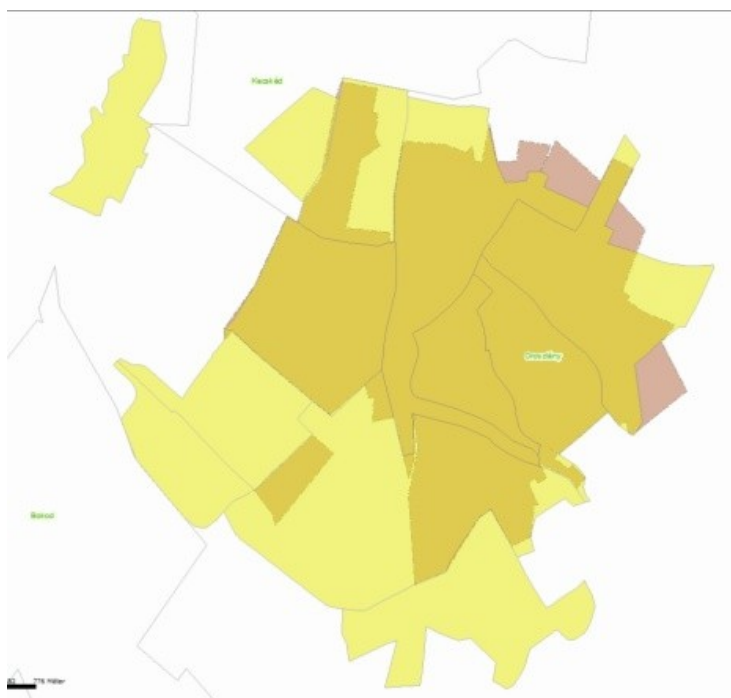
3.3-1. térkép: Városrészek lehatárolása

A városrészek lehatárolása az IVS alapján történt, annyi változtatással, hogy a külterületet egy "városrésznek" tekintjük. Ez a lehatárolás csak részben felel meg a KSH felosztásának. Az eltérés oka egyrészt az, hogy a TEIR térképén csak a meglévő beépített területek jelennek meg, az IVS viszont a fejlesztési területekkel is számol; másrészt a településfejlesztés hangsúlyai eltérnek a statisztikaiaktól.

3.3-2. térkép: Oroszlány, statisztikai városrészek

Forrás: TEIR

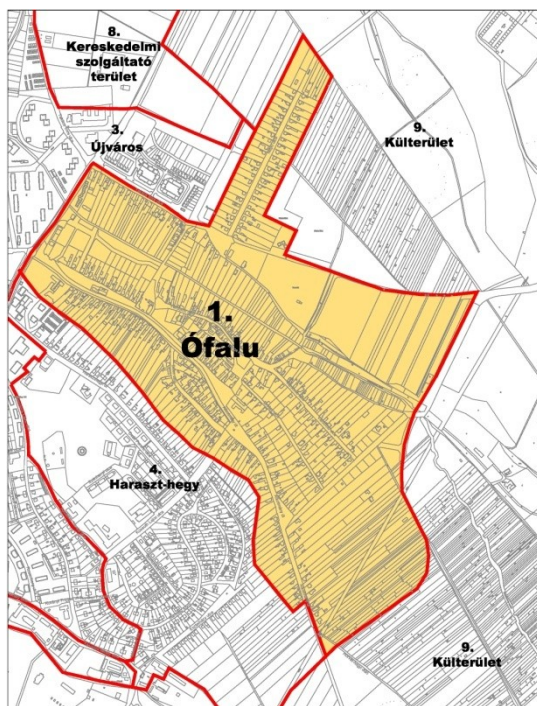
Városrész	Lehatárolás
1. városrész - Ófalu	Rákóczi F. út- Takács I. utca 22-64. - Majki utca 1-45. és 2-46.- tervezett Majki elkerülő út nyomvonala – tervezett lakóterület fejlesztés a szabályozási tervnek megfelelően - Kertalja- patak (Alkotmány út 132-10 és 147-41 – Béke út 29-1.
2. városrész - Óváros	Rákóczi Ferenc út (páros oldal) - Táncsics Mihály út 2-58 – Mészáros köz 2, Mészáros Lajos utca (1-53) - Mészáros Lajos utca 36-54 – Sportcsarnok 878/3 hrsz., – Haraszthegyi utca - Művelődési ház 878/2 hrsz.-tól a Rákóczi útig- Rákóczi Ferenc út 78-48 és 38-2.
3. városrész - Újváros	12-es számú vasútvonal – Vasút utca – Rákóczi Ferenc út 1-77. - Mindszenti utca – Mester utca északi része – Labanc-patak (2117/1 hrsz.) – Táncsics Mihály út teljes hosszában a Sporttelepig (3-109 hsz-ig) - Rákóczi Ferenc út (2-77 hsz-ig, a Takács Imre utca keleti kereszteződéséig) – Takács Imre utca 3-83. – Majki utca – északon a település belterületi határvonala határolja.
4. városrész - Haraszt-hegy és Bányász-körút térsége	Eszterházy utca - Táncsics Mihály utca vége 58-100. – Mészáros köz 4-6. – Bányász körút 1-27. – Asztalos Sándor út 1-23. Mészáros Lajos út 24-54. 878/9; 881/27; 881/41 és 881/69 hrsz.-k. - Haraszthegyi utca (912/71, 912/70 hrsz.) – Rákóczi Ferenc út (OTP 912/69, 912/68 hrsz.)- Kertekalja-patak határolják.
5. városrész - Kecskédi ltp.	12-es számú vasútvonal- Dózsa György utca - nyugaton és északon a belterületi határvonal határolja.
6. városrész - Borbála ltp.	12-es számú vasútvonal- Vasút sor - Dózsa György utca (502/46 hrsz-tól, 502/34 hrsz-ig 57. hrsz-ig) - délen és nyugaton a belterületi határvonal határolja.
7. városrész - lparterület	Bokodi út – Rákóczi Ferenc út – Mindszenti utca – Mester utca - Labancpatak-, nyugaton a javasolt új belterületi határ- és a Táncsics M. út déli, délkeleti szakasza, Felső-telep, volt XIX. akna, Meddőhányó, továbbá Szent Borbála út északi és déli oldala határolja.
8. városrész - Kereskedelmi-szolgáltató terület	A Takács Imre úti ltp. mögötti terület, a műfüves pálya mögötti terület a környei útig és a patakig, valamint a szennyvíztisztító területe tartozik a városrészbe.
9. városrész - Külterület	A közigazgatási terület fentebb fel nem sorolt része.

Oroszlány jellemzően beépített városrészei közé az eredendően kertes mezőgazdasági területű Német, Nyíres dűlő azért került be, mert egyrészt az utóbbi években egyre több a területen az állandó lakos, másrészt a terület közvetlenül a város mellett van, két szomszédos városrésszel is határos. Majkpuszta külön kezelését történelmi, műemléki és turisztikai jelentősége indokolja. Az üdülőtérületek a várostól távolabb találhatók, területük kisebb, az állandó lakosság kevésbé jellemző. Számos városrész fejlesztési területeket is tartalmaz.

Mivel korábbi (2001-es népszámlálás) adatok a városrészek tekintetében nem állnak rendelkezésre, tendenciákat városrészi szinten nem tudunk elemezni.

A városrészek rövid bemutatása

Ófalu

3.3-3. térkép: Ófalu

A városrész tulajdonképpen a várossá nyilvánítás előtti Oroszlány falu területe, kiegészítve a Majki út menti újabb beépítésű területtel és a K-DK oldalán lévő tervezett lakóterülettel. Kialakulása és településszerkezeti, építészeti leírása az 1.14.1.1 és az 1.14.5 fejezetekben található.

A városrészhez tartozónak tekintjük a rendezési tervben szereplő, még be nem épült, részben külterületre eső fejlesztési területeket is.

A városrész társadalmi helyzete

Ófalu 1491 fő lakik, a város teljes lakosságának 8%-a. Az itt lakók többsége itt is a 15-59 éves korosztályba tartozik (69,8%), a 60 éven felüliek (15,3%) és a 14 éven aluliak (14,9%) pedig közel azonos arányban képviseltetik magukat.

képviseltetik magukat.

A városrészben összesen 580 db lakás található, amely 7,3%-át adja a városban található összes lakásnak. Ezek 6,6%-a alacsony komfortfokozatú, 4,3%-a pedig komfort nélküli, félkomfortos vagy szükség lakás meghaladva ezzel az átlagos városi értékeket.

A lakosok 10,8%-a rendelkezik legfeljebb általános iskolai végzettséggel, és a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 6,8%. Felsőfokú végzettséggel a 25 éven felüliek 14,4%-a rendelkezik.

A lakosok 11%-a munkanélküli, 5,6%-a pedig tartósan munkanélküli. A foglalkoztatottak 42%-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik.

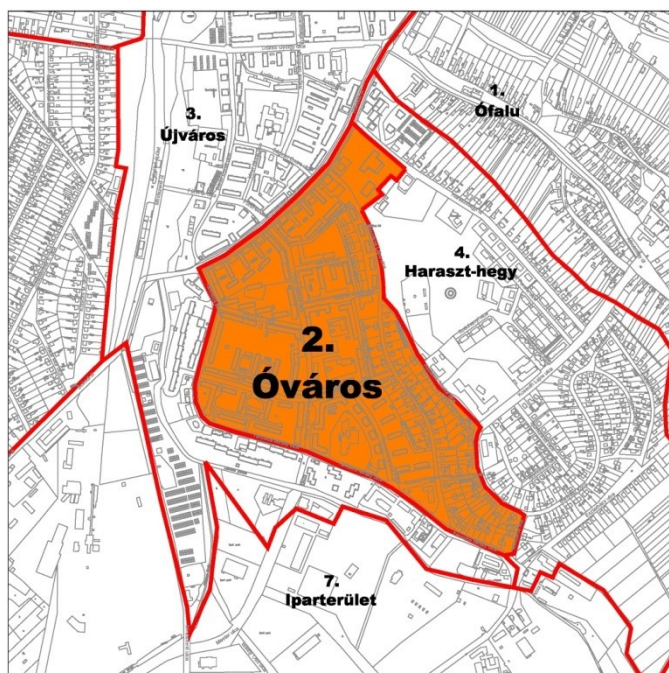
Ófalu városrész helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
– védendő, egyedileg szabályozandó	– Hiányzó városrészközpont;

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> településszerkezet; Műemléki, településképi jelentőségű épületek (templom, tájház); Önálló identitás, lokálpatriotizmus; Élő nemzeti hagyományok; Teljes közművesítetttség. 	<ul style="list-style-type: none"> Közfoglaltatásokkal való ellátottság hiányos Közösségi terek hiánya Előregedő lakosság Gondozatlan zöldterületek, kertek Korszerűtlen, gyenge minőségű, alacsonyabb komfortú épületek nagy száma útburkolatok, járdák, közvilágítás több utcában nincs kiépítve Az épületállomány és a beépítési módok nem kedveznek kis üzletek, műhelyek létrehozásának.
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> Új szolgáltatások, kereskedelem telepítése (falusias jellegű üzletház) falusias településkarakter megőrzése-fejlesztése Közösségépítés, közösségi terek fejlesztése, Épületállomány korszerűsítése Lakóterület-fejlesztés lehetősége Sürgősségi egészségügyi központ kialakítása Közterület-fejlesztés Útburkolás és járdaépítés, közvilágítás kiépítése kerékpárút építése 	<ul style="list-style-type: none"> Lakosság további csökkenése, előregedése; Elszegényedő, leszakadó réteg növekedése A tervezett fejlesztések elmaradása Leromló ingatlanállomány

A városrész továbbra is meg kívánja őrizni falusias hangulatát, valamint alapvetően lakóterület jellegét. A fejlesztési területek is ezt a célt szolgálják. A lakóterület fejlesztésére a rendezési terv biztosít területeket, ezek fenntartása már csak a választék biztosítására is indokolt.

Óváros

3.3-4. térkép: Óváros

A városrész gyakorlatilag Oroszlány város-sá nyilvánításának idejében kezdett kialakulni. A terület teljes kiépülése 1949-1959 közé tehető.

Az egységes, szinte kizárólag tömbházas beépítésű szerkezetben és térhasználatban az úgynevezett „Zöld tömb” 1990-es évek közepi és az ún. „Sárga tömb” 2006-os lebontása okozott számottevő változást amivel nyitottabb, belső térszerkezet jött létre. A városrészben 2005-ben indultak a fejlesztések: az Iskola úti saroképület felújításra került tetőtér ráépítéssel. 2009-ben a Gönczi Ferenc utca nyugati, kezdő épületének korszerűsítése és tetőtér ráépítése készült el, felújították - korszerűsítették a Petőfi udvar első épületét, valamint a Rákóczi út

menti épületeket. 1997-től folyamatosan zajlik a távhőszolgáltatás bevezetése a városrész lakóépületeibe. A városrészben számos intézmény található, a kereskedelem-szolgáltatás a Rákóczi u. mentén koncentrálódik. A 628/9 hrsz. (zsák-) utca burkolatlan.

A városrész társadalmi helyzete

Az Óvárosban összesen 3822 fő lakik, amely Oroszlány teljes lakónépességének 20,71%-a. Az itt lakók korosztály szerinti megoszlása hasonló a város egészére jellemző mutatókkal, de a 60 éven felüliek aránya alacsonyabb valamivel (illetve a 14 éven aluliak aránya magasabb) a városi átlaghoz képest: a 14 éven aluliak aránya 16,2%, a 15-59 évesek aránya 63,9%, a 60 éven felülieké pedig 19,9%.

A képzettséget tekintve az aktív korúak (15-59 évesek) 27,3%-a rendelkezik legfeljebb általános iskolai végzettséggel. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25 évesek és idősebbek arányában 5,3%-os.

A munkanélküliek aránya 14,9%, a tartós munkanélküliek aránya pedig 8,6%. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya a többi városrészhez képest magas, összesen 63,4%-os.

Ebben a városrészben összesen 1700 db lakás található, amely 21,39%-a a város lakásállományának. A lakások 3,7%-a alacsony komfortfokozatú, és 3,4%-a a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába tartozik. az egyszobás lakások aránya 12,8%. Mindhárom mutató kevéssel ugyan, de meghaladja a városi átlagot.

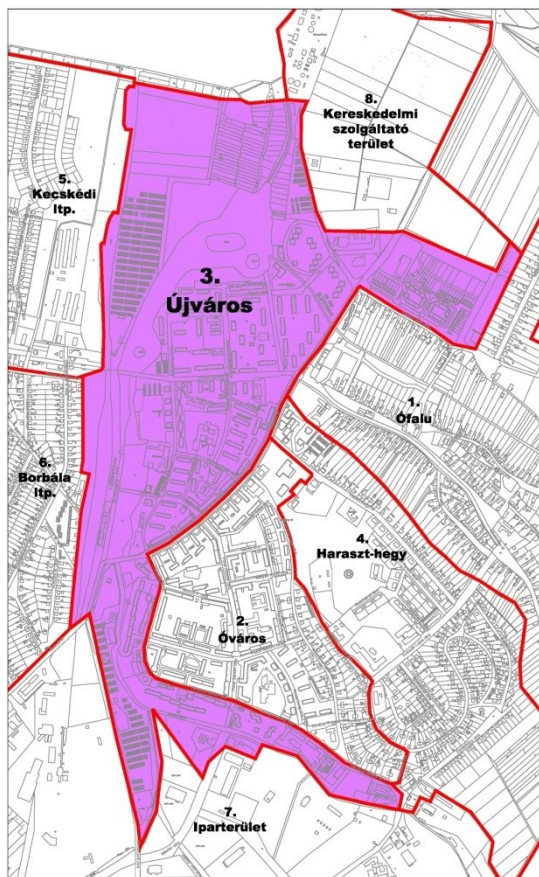
Óváros városrész helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – Központi helyzet a városon belül – A városi átlagnál kedvezőbb lakossági korösszetétel – Jó infrastruktúra – karakteres városkép (potenciálisan); védelem alatt álló (szocreál) építészeti értékek – értékes zöldfelületek – kereskedelmi-szolgáltatás ellátottság a városi átlagnál jobb (Rákóczi úti üzletek) 	<ul style="list-style-type: none"> – Lakosság alacsony képzettségi szintje – A városi átlagnál alacsonyabb komfortfokozatú lakásállomány – Az épületek egy része leromlott, korszerűtlen – Lepusztult, funkciótlan épületek (Ady-mozi, Béke szálló). – Az épületállomány és a beépítési módok nem kedveznek kis kereskedelmi, szolgáltató vállalkozások létrehozásának. – Közösségformálás szempontjából kedvező, keretes beépítésű lakóterületek – parkolóhiány, parkolási problémák – elöregedett közművek
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – Épületállomány korszerűsítésének folytatása – Új szolgáltatások, kereskedelem telepítése (utca menti épületek földszintjén) – zöldfelületek fejlesztése, intenzívebb használata, gondozása a helyi lakosság bevonásával – A Petőfi udvar fejlesztése az elbontott épület helyén. – közműhálózat korszerűsítése 	<ul style="list-style-type: none"> – Forráshiány miatt elmaradnak, leállnak az épület-felújítások – az alacsony képzettség miatt a munkanélküliség növekedése – A fejlesztések elmaradása miatt az alulhasznosított zöldfelületek állapota tovább romlik. – a fejlesztések elmaradása miatt a terület leszakad, szegregálódik

A városrész (elsősorban igazgatási) központi szerepének további erősödése, a lakóterületek színvonalának felzárkóztatása, a közterületek fejlesztése a cél.

Újváros

3.3-5. térkép: Újváros

A városrész az 1960-as évek elejétől kezdett kiépülni a Rákóczi úttól északnyugatra eső területtel. A területen az épületek 2-4 darabos kisebb blokkokban épültek meg, azokon belül egységes arculattal és építészeti megoldásokkal. Az 1970-es évektől kiépült a városrész középső és északi része is a Ságvári és Népek Barátsága utcáktól döntően északi irányban. Az utolsó jelentős lakásfejlesztés is ebben a városrészben valósult meg a Tópart Lakópark 2007. évi átadásával. A területen található a két nagy "garázsváros".

A városrész társadalmi helyzete

Újváros Oroszlány leglakottabb városrésze: 8462-en laknak itt, ami a város teljes lakosságának 45,87%-a. A korosztály szerinti megoszlás itt is hasonló képet mutat: legtöbben a 15-59 éves korosztály tagjai vannak (62,3%), őket követik a 60 éven felüliek (23,8%, majd a 14 éven aluliak (13,9%). A 25 éven felülieknek 14,8%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és

rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 7,9%.

A munkanélküliek aránya 8,9%, amely átlagosnak mondható összehasonlítva a többi városrészrel. A tartósan munkanélküliek aránya 3,8%. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül 53%, ami szinte megegyezik a városi átlaggal.

Igazodva a magas lakószámhoz, a legtöbb lakás is ezen a városrészen található, összesen 3986 db, ami a felét teszi ki a városban található lakásoknak. Ezeknek ráadásul csak 0,8%-a alacsony komfortfokozatú (tehát a legmagasabb lakásszámot produkáló városrészen a legalacsonyabb ez a mutató), és 0,7%-a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások kategóriájú. Az egyszobás lakások aránya azonban a magasabbak közé tartozik a maga 14%-ával.

Újváros városrész helyzetértékelése SWOT analízisben:

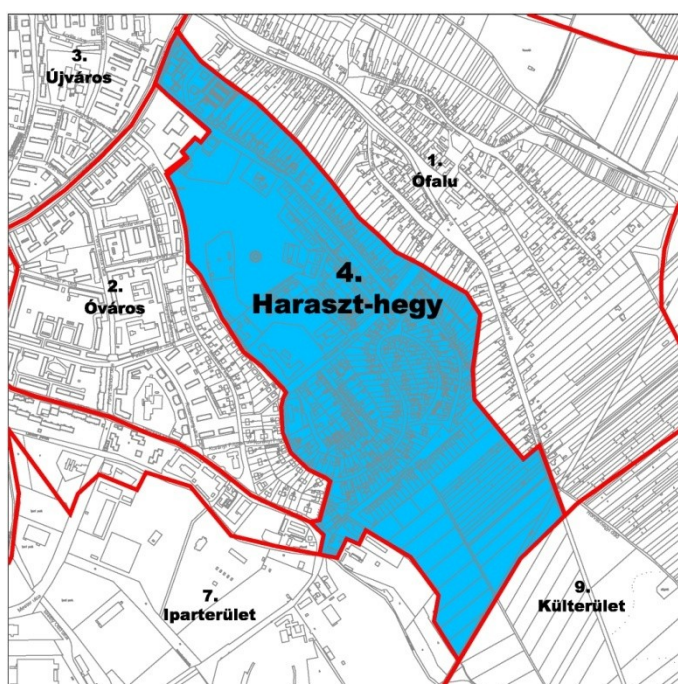
ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – jó komfortfokozatú lakásállomány – sok értékes zöldterület – a tavak mentén szép természeti környezet, kilátás – oktatási, kulturális intézmények – tömegközlekedés, vasút jó elérhetősége 	<ul style="list-style-type: none"> – energetikailag, gépészetileg korszerűtlen lakásállomány – Az épületállomány és a beépítési módok nem kedveznek kis kereskedelmi, szolgáltató vállalkozások létrehozásának. – közösségi terek hiánya

	<ul style="list-style-type: none"> – parkoló hiány, parkolási problémák – előregedett szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető hálózat – rossz járda- és útburkolatok – kerékpár- és gyalogutak hiánya
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – Épületállomány korszerűsítésének folytatása – Új szolgáltatások, kereskedelem telepítése (üzletház) – zöldfelületek fejlesztése, intenzívebb használata, gondozása a helyi lakosság bevonásával – szenny- és csapadékvíz elvezetés korszerűsítése – parkolók számának növelése – járda- és útburkolatok felújítása – kerékpár- és gyalogutak építése – vasútállomás és környéke felújítása 	<ul style="list-style-type: none"> – Forráshiány miatt elmaradnak, leállnak az épület-felújítások – A fejlesztések elmaradása miatt az alulhasznosított zöldfelületek állapota tovább romlik. – a fejlesztések elmaradása miatt a terület leszakad, szegregálódik

Továbbra is megmarad a városrész alapvetően lakóterületnek, a kereskedelem-szolgáltatások fejlesztésével, a tavak és környékük városi pihenő-rekreációs területté fejlesztésével.

Haraszt-hegy és Bányász körút térsége

3.3-6. térkép: Haraszt-hegy és Bányász körút térsége

A városrész az 1950-es évektől kezdve fokozatosan épült be. Családházak, kertvárosi jellegű lakóterület, a Haraszt-hegyen kívül kevés zöldterülettel. A városrészben sportcsarnok, strand és uszoda, templom, oktatási intézmények találhatók, kereskedelem és szolgáltatás viszont alig (a Rákóczi utcánál) - erre a családházak beépítés nem is nagyon ad módot. A Domb utcában nincs szilárd burkolat, járda.

A városrészhez tartozónak tekintjük a rendezési tervben szereplő, még be nem épült, részben külterületre eső fejlesztési területet is.

A városrész társadalmi helyzete

Ezen a területen 470 lakás található, amely 5,91%-át adja a város teljes lakásállományának. A lakások 0,7%-a (azaz mindössze 3 lakás), amely egyszobás. A komfortfokozatot tekintve az itteni lakások 1,9%-a alacsony komfortfokozatú, 2%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás kategóriába

tartozik. Ezekkel a mutatókkal azon a városrészek közé tartozik, ahol jellemzően magasabb komfort-fokozatba tartoznak a lakások.

A városrészben 1204 fő lakik, Oroszlány lakosságának 6,52%-a. A lakosok 36,4%-a 60 éven felüli, ez a korosztály itt képviselteti magát a legnagyobb arányban. A 14 éven aluliak aránya 11,5%-os, ami pedig a legalacsonyabb arányszám a városrészek között.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül mindössze 8,4%, ez nagyjából fele a városi átlagnak. A 25 évnél idősebbek 20,5%-a pedig felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

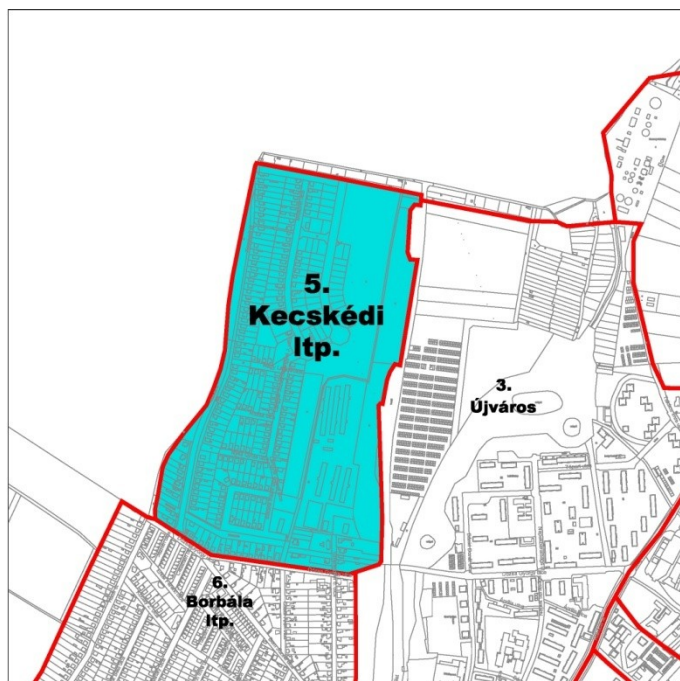
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 60,8%, amely a városrészek között kiemelkedően magasnak számít. A munkanélküliségi ráta 5,7%, a tartós munkanélküliek aránya 3,2%, amely értékek a városi átlag alatt vannak. A foglalkoztatottak 32,4%-a van alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatva.

Haraszt-hegy és Bányász-körút térsége városrész helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – központhoz közeli fekvés – egységes településszerkezet, településkép – jó infrastruktúra (utak, közművek) – nagy közpark (Haraszt-hegy) 	<ul style="list-style-type: none"> – közösségi terek hiánya – Domb utca szilárd burkolat nélküli – Haraszt-hegy zöldfelülete alulhasznosított – kereskedelem, szolgáltatások hiánya – hiányos közvilágítás – lakásállomány egy része korszerűtlen, felújításra szorul
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – közpark fejlesztése (Haraszt-hegy: rekreáció, rendezvény, pihenőterület) – oktatási intézmények rekonstrukciója, fejlesztése – kereskedelem, szolgáltatások fejlesztése (szolgáltatóház) – útburkolás, járdaépítés – közvilágítás fejlesztése – kerékpárút, kerékpárpálya létesítése – lakóterület-fejlesztés – Fő tér megújítása, funkcióváltása 	<ul style="list-style-type: none"> – előregedő infrastruktúra – fejlesztések elmaradása miatt a városrész leszakad

A városrész északi széle a könyvtár-művelődési házzal a település kulturális központjának tekinthető, a Polgármesteri Hivatal áthelyezése esetén ez a jelleg erősödhet. Az intézmények korszerűsítésével megőrzi sport- és oktatási jellegét, a Haraszt-hegy fejlesztésével szabadidőközponttá fejlődhet, miközben déli része továbbra is lakóterület marad. A lakóterület fejlesztésére a rendezési terv biztosít területeket, ezek fenntartása már csak a választék biztosítására is indokolt.

Kecskédi úti lakótelep*3.3-7. térkép: Kecskédi úti lakótelep*

Beépítése az 1980-as években kezdődött el és azóta is tart. Befejezetlensége miatt (is) hiányoznak a közterületek, közösségi terek, központ, szolgáltatások és kereskedelem. A többi városrésztől a vasútvonal elvágja, csak egy helyen van velük közúti kapcsolata.

A városrész társadalmi helyzete

A Kecskédi úti lakótelepen 748 fő lakik, ez Oroszlány teljes lakosságának 19,57%-a. Ebben a városrészben a legmagasabb a 15-59 évesek aránya 70,9%-kal, ehhez képest a 60 éven felüliek a lakosság 15,9%-át adják, a 14 éven aluliak pedig 13,2%-át.

A lakások száma – összehasonlítva a többi városrésszel – kevésnek mondható, összesen 224 lakás van a lakótelepen. Ezeknek 1,3%-a alacsony komfortfokozatú, 1,4%-a pedig komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 40,9%, amely szinte azonos az Oroszlány egészére irányadó mutatóval, amely 41,1%. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 55 %, amely ismét csak szinte azonos a városi mutatóval (56%). A munkanélküliségi ráta 12,4%-os.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 15,3%, míg felsőfokú végzettséggel 25 évnél idősebbek korosztályában 13,3% rendelkezik.

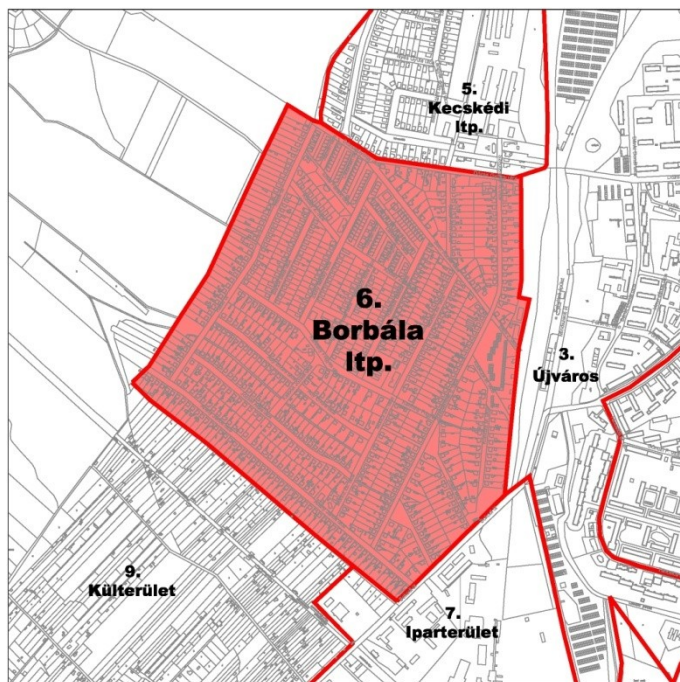
Kecskédi lakótelep városrész helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – jó minőségű utcák – építési lehetőségek – jó infrastruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> – a többi városrész viszonylag nehezebb megközelíthetősége – városközpont távolsága – hiányzó közterületek, közösségi terek, központ, szolgáltatások és kereskedelem
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – közterületek, közösségi terek fejlesztése – központ, szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése (közösségi ház, szolgáltató ház) – kerékpárút kiépítése – gyalogos és kerékpáros kapcsolat létesítése a központ felé 	<ul style="list-style-type: none"> – a kedvezőtlen fekvés és megközelítés miatt nem épülnek be az üres területek – a fejlesztések, fejlődés elmaradása terület leszakad, szegregálódik

A városrész megőrzi alapvetően lakóterület jellegét, az alapszintű közösségi, kereskedelmi-szolgáltató funkciók kiépítése szükséges, a (gyalogos-kerékpáros) közlekedési kapcsolatok javításával.

Borbála lakótelep

3.3-8. térkép: Borbála lakótelep

Az 1950-es évektől folyamatosan beépült családiházak lakóterület; központ, nagyobb közterületek, közintézmények (óvoda és orvosi rendelő kivételével) és lényegében kereskedelem-szolgáltatás nélkül. A városrészben több utca burkolatlan (Erkel F., Vasút sor, Katona J. utcák, a 13119; 2115/2 hrsz. utcák). A többi városrésztől a vasútvonal elvágja, csak két helyen van velük közúti kapcsolata.

A városrész lakóterületként kiépült, a (gyalogos-kerékpáros) közlekedési kapcsolatok javításán és a zöldfelületek fejlesztésén túl a közösségi, kereskedelmi-szolgáltató funkciók kiépítése szükséges.

A városrész társadalmi helyzete

A lakótelepen összesen 2202 fő lakik, ez a városrész a sűrűbben lakottak közé tartozik. A korosztály szerinti megoszlás arányai itt sem mutatnak eltérést a városi átlagtól: A lakosok 58,7%-a a 15-59 éves korosztályba tartozik, 29,2%-a 60 éven felüli, 12,1%-a pedig 14 évnél fiatalabb.

A városrészben 821 lakás található. Ezek 2,3%-a alacsony komfortfokozatú, illetve szintén 2,3%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. Az egyszobás lakások aránya itt a legalacsonyabb: 0,4%.

Az itt lakók végzettségét tekintve a városi átlagnál kedvezőbb a városrész mutatói. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 10,2%, ami kevesebb, mint a város egészére vonatkozó 17,2%, a 25 évnél idősebbek 15,5%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel, ami pedig magasabb, mint a város egészére vonatkozó 10,5%-os érték.

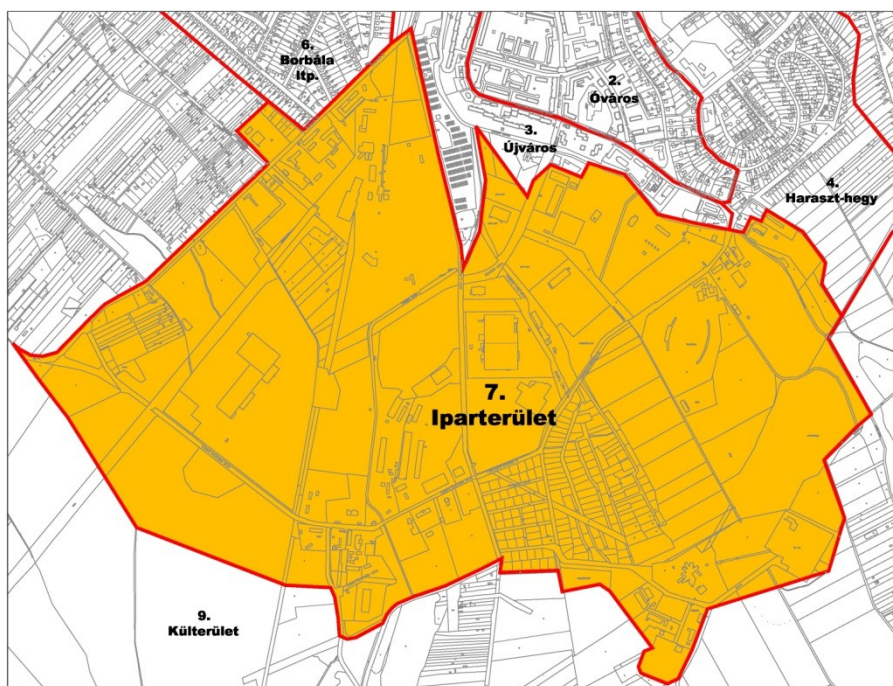
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül 54,4%. A munkanélküliek aránya 8,4%, a tartós munkanélkülieké pedig 4,5%, amely mutatók kevéssel ugyan, de alacsonyabbak, mint a városi átlag.

Borbála lakótelep városrész helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – egységes településszerkezet, településkép – jó infrastruktúra (utak, közművek) 	<ul style="list-style-type: none"> – több burkolatlan utca, járdák hiánya – közösségi terek hiánya – a többi városrész viszonylag nehezebb megközelíthetősége
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – közterületek fejlesztése – városrész-központ kialakítása – utcák burkolása, járdaépítés – gyalogos és kerékpáros kapcsolatok kialakítása a többi városrészhez – lakásállomány felújítása, korszerűsítése – kereskedelem, szolgáltatások fejlesztése (szolgáltatóház) 	<ul style="list-style-type: none"> – fejlesztések elmaradása miatt a terület leszakad, szegregálódik

Iparterületek

3.3-9. térkép: Iparterület

A terület a város déli szélé, eredetileg (és részben ma is) a barnamezős volt bányaterületek. Funkciójából adódóan a területen semmiféle közszolgáltatás, vagy igazgatási, kereskedelmi, oktatási intézmény sem található.

A városrészhez tartozónak tekintjük a rendezési tervben szereplő, még be nem épült, részben külterületre eső fejlesztési területet is.

A városrész társadalmi helyzete

Az Iparterületeken laknak a legkevesebben a városban, összesen csak 16 fő. Ebből 8 fő tartozik a 15-59-es korosztályba 4 fő 14 év alatti, illetve 4 fő idősebb, mint 60 éves.

Összesen 4 darab lakás található a városrészben, ezek közül egyik sem alacsony komfortfokozatú, illetve nem tartoznak a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába sem. Mindegyik lakás egynél több szobával rendelkezik.

A munkanélküliségi ráta, illetve a tartósan munkanélküliek aránya 0, tehát a munkavégzésre alkalmas korosztály minden tagja foglalkoztatva van.

A 25 évnél idősebbek 22,2%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel, illetve a 15-59 évesek 25%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel.

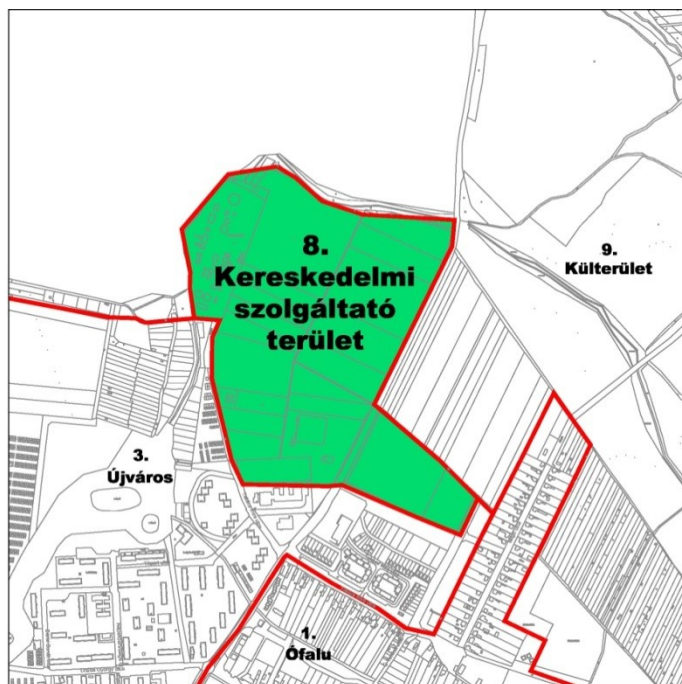
Iparterület városrész helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – rendelkezésre álló, nagyméretű fejlesztési területek – távhőellátás lehetősége 	<ul style="list-style-type: none"> – Az Ipari Park csak a városon keresztül közelíthető meg
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – az elkerülő utak megépítése – É-D vasútvonal megépülése – Ipari park fejlesztése (szakképzési központ, szolgáltatások) – új vállalkozások betelepítése 	<ul style="list-style-type: none"> – az ipari park fejlődése megtorpan, visszajára fordul

Fejlesztési területek rendelkezésre állnak, de a városrész további fejlődésének biztosításához és a városközpont forgalmi tehermentesítéséhez szükséges a feltáró és elkerülő utak megépítése.

Kereskedelmi és szolgáltató terület

3.3-10. térkép: Kereskedelmi-szolgáltató terület

A város északi részén lévő, kereskedelem és szolgáltatások (üzletközpontok) számára fenntartott terület. Jelenleg a Tesco és a Lidl áruházai találhatóak rajta. Fejlesztési területek rendelkezésre állnak.

A városrész társadalmi helyzete

Nem állt rendelkezésre adat.

Kereskedelmi-szolgáltató terület városrész helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – fejlesztési területek rendelkezésre állnak – városközpont közelsége 	<ul style="list-style-type: none"> – a déli városrészekről viszonylag távol van – a vasút túloldalán lévő területekről nehézkesen közelíthető meg
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – további üzletközpontok építése, áruházlancok odavonzása 	<ul style="list-style-type: none"> –

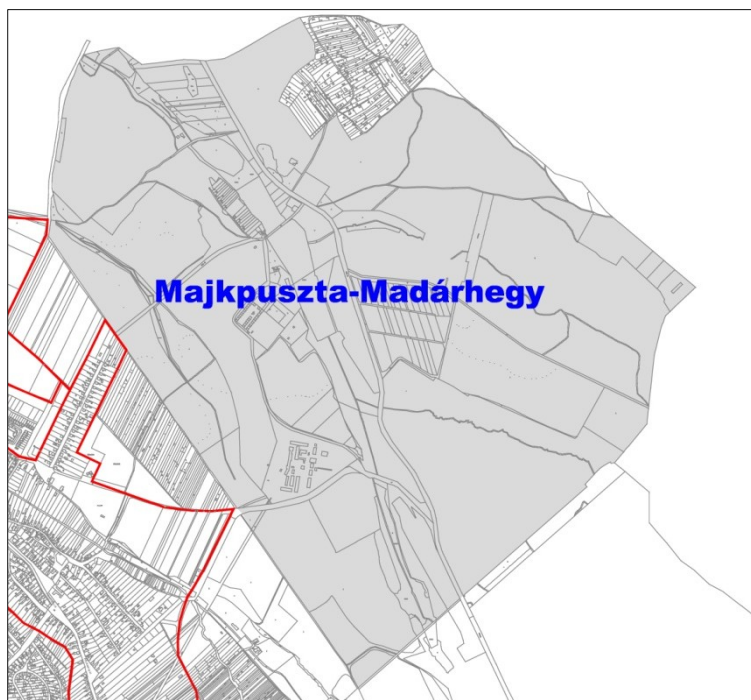
Külterület

Min fentebb említettük, a város által javasolt és az IVS-ben is szereplő felosztás eltér a KSH felosztásától. A KSH adatai két területet különítenek el: Majkpuszta-Madárhegyet, valamint az összes többi külterületet; a KSH adatokon alapuló társadalmi helyzetelemzés ezt a felosztást követi.

A külterületen két, speciális (bár eltérő) helyzetük miatt tárgyalásra érdemes terület különíthető el: Majkpuszta és a Német, Nyíres dűlő.

Majkpuszta-Madárhegy (külterület)

A terület magába foglalja a műemléki védettségű Majki remeteség területét a környező kultúrtájjal, a Bányászati Múzeum területét. A terület nagy turisztikai vonzerővel bír, fejlesztése komoly hatással lehet Oroszlány turisztikai központtá válására.

3.3-11. térkép: Külterület - Majkpuszta- Madárhegy

A városrész társadalmi helyzete

Ezen a területen is igen kevesen laknak, összesen 23 fő, ezzel ez a városrész a második legkevésbé lakott. A lakosok korosztály szerinti megoszlása itt is ugyanazt a tendenciát mutatja.

A kevés lakossal összhangban a lakások száma is alacsony, a városrészben 11 db lakás található. Ezek közül 2 db lakás tartozik alacsony komfortfokozatba, illetve 2 db lakás a komfort nélküli, félkomfortos és szükség lakás kategóriába.

A munkanélküliségi ráta 6,7%, azonban a tartósan munkanélküliek száma 0.

Külterület városrész - Majkpuszta helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
– országos, sőt nemzetközi jelentőségű műemlékek és műemléki környezet	– viszonylag nehézkes megközelíthetőség
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
– turisztikai központ létesítése a bányamúzeum melletti területen – kapcsolódás Oroszlány és a környék nevezetességeihez: gyalogos, kerékpáros, lovas túraútvonalak kapcsolódása	– a Majki rekonstrukció folytatásának elmaradása csökkenti a vonzerőt

Külterület (Majkpuszta-Madárhegy nélkül)**A városrész társadalmi helyzete**

Az oroszlányi két külterület közül ez a lakottabb, itt 449 fő lakik. Ezek 70,4%-a 15-59 éves korú, 16%-a 14 év alatti, 13,6% 60 évesnél idősebb.

A lakásállományt 150 db lakás alkotja. Ezek majdnem fele (42,7%) alacsony komfortfokozatú, és 42,7% a komfort nélküli, félkomfortos és szükség lakás kategóriába tartozik. Az egyszobás lakások aránya is magas, a lakások 43,3%-a ide tartozik.

A munkanélküliek aránya 26,8%, míg a tartósan munkanélküliek aránya 14,2%. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 60,4%.

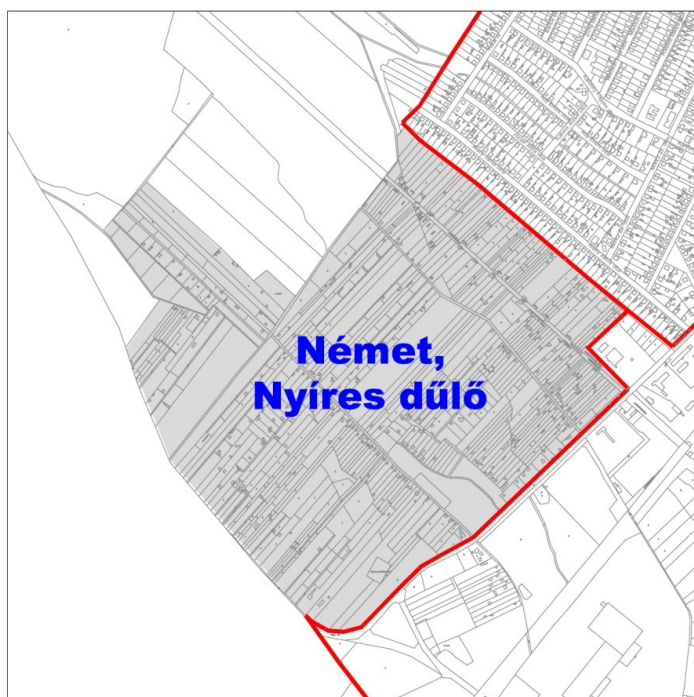
A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában itt a legalacsonyabb, 3,2%.

Német, Nyíres dűlő

A belterülettel közvetlenül határos kertművelésű terület (volt zártkert). Az elmúlt években egyre többen állandó lakhelyként használják: részben a városból kitelepülők, részben (a segélyezési gyakorlat miatt) Oroszlányba költözők. A terület jelen állapotában nem alkalmas lakáscélú használatra.

3.3-12. térkép: Német, Nyíres dűlő

Az önkormányzat a tulajdonában lévő telkeken kertművelés-képzést nyújt az itt élőknek, hogy segítse integrálódásukat, visszatérésüket a munkaerőpiacra. Mindamellet a területhasználati konfliktus megoldást igényel.

Külterület városrész – Német, Nyíres dűlő helyzetértékelése SWOT analízisben

ERŐSSÉGEK (S)	GYENGESÉGEK (W)
<ul style="list-style-type: none"> – A településről a felszíni vizek, csapadékvizek vízelvezetési lehetősége a természetes vízfolyások-árkok, segítségével kedvező. – A bányászat megszűnésével és az erőmű korszerűsítésével javuló környezeti állapot: csökkenő por- lég- zajszennyezés, helyreálló karsztvíz-szint; 	<ul style="list-style-type: none"> – Hátrányos helyzetű népesség növekedése – Területhasználati konfliktusok kialakulása ki-települők nagy száma miatt, – Rendezetlen tulajdonosi és bérleti viszonyok – Kertes mezőgazdasági területek lakáscélú használata – A szennyvíz-szikkasztása talaj- és talajvíz-szennyezést okoz; illegális hulladéklerakás.
LEHETŐSÉGEK (O)	VESZÉLYEK (T)
<ul style="list-style-type: none"> – A civil szervezetek tevékenységének fokozódása; – A területhasználati konfliktusok megoldása: a lakosság visszavonása a városba, a konfliktusos területek infrastruktúrájának fejlesztése; – Kertes mezőgazdasági és üdülőterületek közműfejlesztése, vagy ellátása közműpótlóval; 	<ul style="list-style-type: none"> – A hátrányos helyzetű népesség további növekedése. – A területhasználati konfliktusokkal terhelt városrészek tovább romlanak, szegregálódnak – A tájhasználati konfliktusok továbbra is fennmaradnak;

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek

Oroszlány 2010-ben készült Integrált Településfejlesztési Stratégiájának részeként Antiszegregációs program is készült. Oroszlányban a KSH 2001. évi adatai alapján nem található olyan terület, amely a hatályos Városrehabilitációs Kézikönyvben meghatározott szegregációs mutatók figyelembe vételével megfelelne a tényleges szegregátum feltételeinek.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján több településrész lehatárolásra került, mint szegregált és szegregációval veszélyeztetett terület, de valódi szegregátumról csak 2 külterületi városrészben beszélhetünk.

Az alábbi térképek a település belterületén található szegregátumokat jelenítik meg. A külterületen található szegregátumokat térképen nem kerülnek ábrázolásra. A térképek olyan területeket is megjelenítenek, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de alacsony népesszáruk, vagy intézeti háztartásban élők (pl.: kollégium, idősek otthona, hajléktalan szálló) miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke Oroszlányban 30% feletti 3 egymástól távol eső belterületi utcaszakaszon és két külterületi településrész (Nyíresdűlő és Németdűlő) esetében.

A szegregációs mutató értéke Oroszlányban 35% feletti 2 egymástól távol eső utcaszakaszon és két külterületi településrész (Nyíres dűlő és Német dűlő) esetében.

3.3-13. térkép: Oroszlány város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei - 2

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

Nyíres dűlő (külterület)

Nyíres dűlő a város **legnépesebb szegregátuma**. A **gyermekkorú népesség** aránya megközelíti a **20%-ot**, mely meghaladja a városi átlagot és magasabb Németdűlő értékénél is. Az időskorúak aránya alacsony a területen, mindössze 12%, mely a városi átlag fele.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül **kiemelkedően magas (56%)**, a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában pedig rendkívül alacsony (1,7%).

A szegregátumban levő 63 lakás 46%-a alacsony komfort fokozatú, a városi átlagot (2,9%) jelentősen meghaladja. Az **egyszobás lakások aránya ötszöröse a városi átlagnak, a németdűlői szegregátumnál is jóval magasabb.**

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 55%, ami valamivel jobb érték, mint ami Németdűlőre jellemző.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül több mint háromszorosa a városi átlagnak, 2011. évben 37%. A munkaképes korú népesség rendkívül alacsony, a csoport tagjainak csak 41%-a foglalkoztatott. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig 42%. A szegregátum lakosságának az a része, amely foglalkoztatott, főként (73%-a) alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportban dolgoznak. A **munkanélküliek aránya 23%**, több mint kétszerese a városi átlagnak, **de fele a németdűlői értéknek. A tartós munkanélküliek aránya kétszerese a városi átlagnak, de fele a németdűlői aránynak.**

Német dűlő (külterület)

Német dűlő a város második legnépesebb szegregátuma. A **gyermeknépesség** aránya 17%, mely meghaladja a városi átlagot, de alacsonyabb Nyíres dűlő értékénél. Az időskorúak aránya pedig rendkívül alacsony a területen (14%), ami a városi átlag fele.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a kiemelkedően magas (55%), a **felsőfokú végzettségűek** a 25 éves és idősebb népesség arányában pedig rendkívül alacsony (1,0%), ami a **városi átlag tizede.**

A szegregátumban levő 32 lakás 43%-a alacsony komfort fokozatú, a városi átlag ehhez képest 2,9%. Az **egyszobás lakások aránya** négyszerese a városi átlagnak, a **Nyíres dűlői szegregátumnál viszont alacsonyabb.**

A rendszeres **munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya** az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 65%, ami 10 %-al magasabb a **Nyíres dűlői értéknél.**

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül több mint háromszorosa a városi átlagnak, 39%. A munkaképes korú népesség rendkívül alacsony, csak 31%-a **foglalkoztatott, ami fele a városi átlagnak.** A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya meghaladja a Nyíres dűlő értékét, 55%. A szegregátum lakosságának az a része, amely foglalkoztatott, főként (55%-a) alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportban dolgozik. A **munkanélküliek aránya 40%**, mely négyszerese a városi átlagnak és csaknem kétszerese a **Nyíres dűlői értéknek. A tartós munkanélküliek aránya négyszerese a városi átlagnak és kétszerese a Nyíres dűlői aránynak.**

Összehasonlítva a két szegregátumot megállapítható, hogy Nyíres dűlő a legnagyobb számú lakosságot magában foglaló, fiatalos korszerkezetű, alacsony végzettségűeket tömörítő szegregátum, ahol az emberek alacsony komfortfokozatú lakásokban, gyakran csupán egy szobás lakásokban laknak.

Németdűlő kisebb népesség számú szegregátum, de súlyosabb problémákkal küzd. A munkanélküliek aránya eléri a 40%-ot és a háztartások több mint felében nincsen foglalkoztatott személy. A lakásvi-szonyok viszont valamivel jobbak, mint Nyíres dűlőn.

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek (potenciális akcióterületek)

Az oroszlányi IVS akcióterületei között számos lakóterület-fejlesztés szerepelt, ezeket a településren-dezési tervek is tartalmazzák. Közülük egyiken sem történt beavatkozás. Akcióterületnek az ITS-ben csak azokat érdemes közülük tekinteni, amelyek mögött konkrét (parcellázási, előközművesítési, út-építési) szándék van.

Ófalu

IVS - meg nem valósult akcióterületi beavatkozások

- Temető előtti terület fejlesztése: 1513 és 1509 hrsz., területe: 9203 m²
- Lakóterület fejlesztés: Tervezett lakópark a szabályozási tervi lehatárolás szerint, terüle-te: 93023 m²
- Lakóterület fejlesztés: Tervezett lakóterült a szabályozási tervi lehatárolás szerint, terüle-te: 204191 m²
- Régi katolikus temető területe - 1267 hrsz., területe: 1686 m²
- Evangélikus templomot a Katolikus templommal összekötő gyalogos kapcsolat kialakítása - 975-ös és 898/1,2-es hrsz-ú telkeken, területe: 1686 m²
- Evangélikus és Erzsébet liget melletti közterület és ingatlan területe, sürgősségi betegel-látó központ kialakítása – 1324 és 1325 hrsz., területe: 2906 m²

Az IVS-ben akcióterületként kezelt elemek közül a lakóterület-fejlesztéseket már tárgyaltuk. A többi valójában egyedi beavatkozás, ezért ebben a városrészben nem javasolunk akcióterületet kijelölni.

Óváros

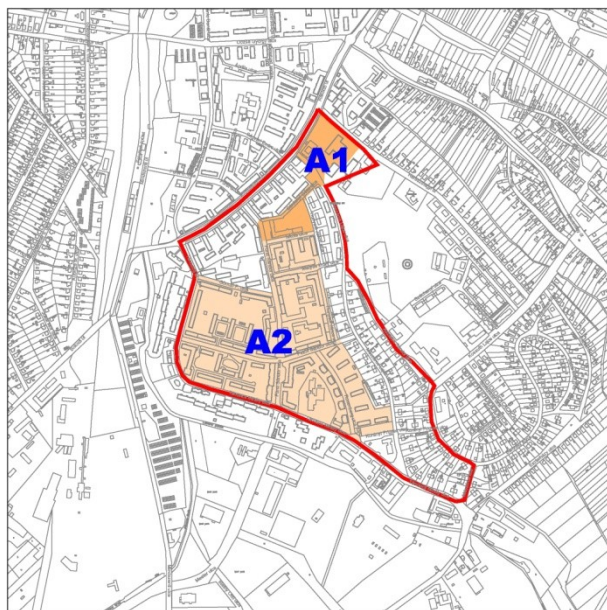
IVS - meg nem valósult akcióterületi beavatkozások

- volt Arany János Iskola és környéke
- "Sárga tömb" és környéke: a "Sárga tömböt" lebontották, két tömbbéli épület még felújítá-sra vár
- Ady Mozi és környéke: nem történt beavatkozás

Az óvárosban a Petőfi udvar környékének rehabilitációját nyilvánvalóan folytatni kell. Ezen kívül java-soljuk akcióterületnek a Fő teret és környékét, beleértve a volt Arany János utca tömbjében kialaku-lófélben lévő "Szolgáltató Városközpontot", amelyben jelenleg a Járási Hivatal van, de több intéz-mény, funkció, középtávon a Polgármesteri Hivatal is ide kerülne. A Fő-tér revitalizációjával, új, kö-zönségvonzó funkciók betelepítésével a terület a város valódi, élő központjává válhatna.

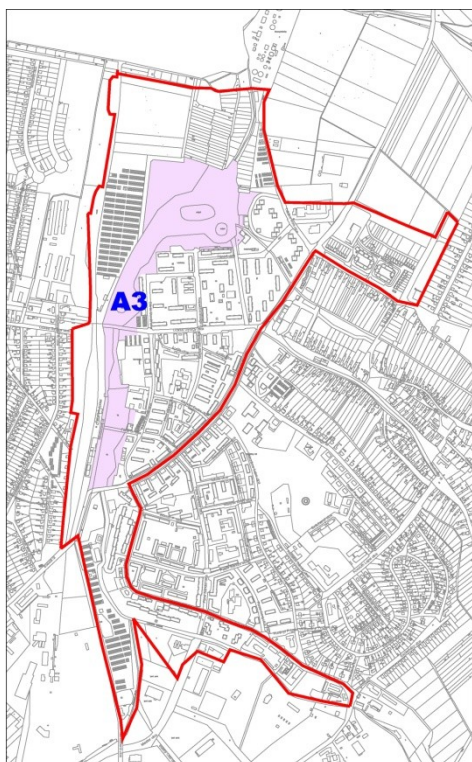
3.3-14. térkép: Javasolt Óvárosi akcióterületek

Javasolt lehatárolás: Táncsics Mihály u. - Rosenberg u. mindkét oldala - Hunyadi J. u. - Iskola u. - Fűrster S. u. mindkét oldala - Gönczi F. u.

Akcióterületi célok: az önkormányzati épültrekonstrukció folytatása, és szociális bérlakások kialakítása, közterületek revitalizálása, közösségi tér kialakítása magántulajdonú épületek energiatudatos rekonstrukciója, közösségfejlesztő, hátrányos helyzetűek támogatása és felzárkóztatása.

Újváros

3.3-15. térkép: Javasolt Újvárosi akcióterület

IVS - meg nem valósult akcióterületek

- volt Alsó-tó környezetének fejlesztése, területe: 45 913 m²
- Felső-tó és környezetének fejlesztése, területe: 21 504 m²
- Vasútállomás és környezetének fejlesztése, területe: 81 680 m²
- Takács Imre utcai lakóterület fejlesztés (szabályozási terv szerinti lehatárolással), területe: 62 618 m²

A három, meg nem valósult akcióterületet javasoljuk összevonni. A lakóterület-fejlesztést konkrét szándék hiányában elhagyni javasoljuk.

Javasolt lehatárolás: Rákóczi út - Vasút utca (mindkét oldal) - vasút - a garázstelep előtti út (hrsz. 2275 és 2277/4) - tópart -

Tópart u. - Népek barátsága u. - Bánki Donát u.

Akcióterületi célok: Malom-tó (volt Alsó-tó) és környezete fejlesztése: Tó, parti sétány, futópálya építés, parkosítás, kajakpálya a tavon, kajakház a szigeten híddal a partra, Felső-tó és környezete fejlesztése: Tó kotrása, parti sétány kiépítése, parkosítás, a két tó parkrendszerének összekötése, vasútlomás környezetének fejlesztése: parkolók létesítése, parkosítás, gyalogos és kerékpáros kapcsolat a Borbála és Kecskédi városrész felé, gyalogos felüljáró átépítése, akadálymentesítés

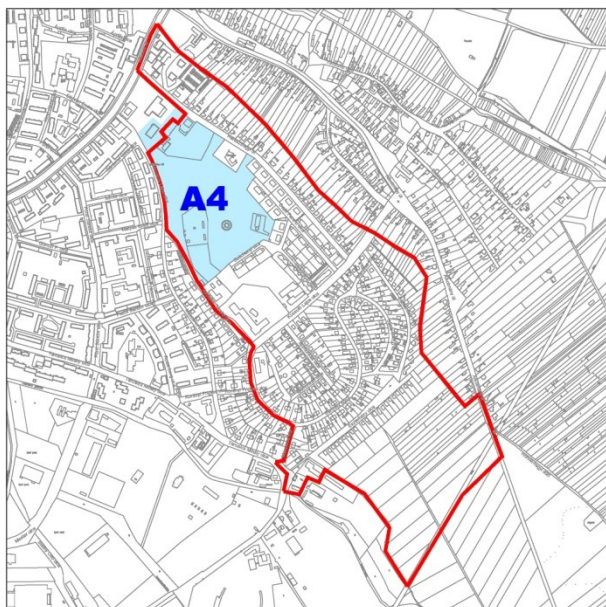
Haraszt-hegy és Bányász-körút térsége

IVS - meg nem valósult akcióterületi beavatkozások

- Haraszt-hegy zöldterület fejlesztése, területe: 93 317 m²
- Lakóterület fejlesztés: (szabályozási terv szerinti lehatárolással), területe: 147 086 m²

A lakóterület-fejlesztést konkrét szándék hiányában elhagyni javasoljuk. A Haraszt-hegyi zöldterületet a szomszédos strand, uszoda és sportcsarnok területével együtt érdemes kezelni, a hasonló funkciók miatt.

3.3-16. térkép: Javasolt Haraszt-hegyi akcióterület

Javasolt lehatárolás: a Sportcsarnok, az Uszoda és a strand területe - Haraszt-hegyi út - Széchenyi István u. - Asztalos J. u. - Mészáros L. u. közti terület

Akcióterületi célok: a Sportcsarnok, az Uszoda és a strand fejlesztése, új rekreációs és szórakoztató funkciók, sport-szánkódomb, kerékpár pálya, futópálya, mezítlábas park, zöldfelület megújítása

Kecskédi lakótelep

IVS - meg nem valósult akcióterületi beavatkozások

- Játsszótérfejlesztés (2509 hrsz-n és 2609/1 hrsz-n Lengyel József utcai kanyar melletti terület, Miskóréti utca eleje), területe: 1 943 m²
- 2. Lakóterület fejlesztés (szabályozási terve szerinti lehatárolás), területe: 75 344 m²

A játszótér egyedi beavatkozás; a lakóterület-fejlesztést konkrét szándék hiányában elhagyni javasoljuk, ezért e városrészben nem javasolunk akcióterület-kijelölést.

Borbála lakótelep

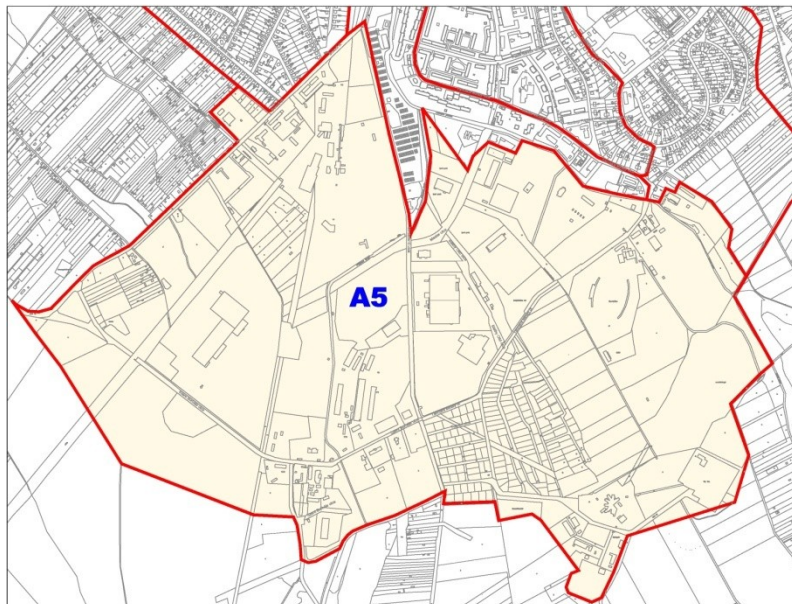
IVS - meg nem valósult akcióterületi beavatkozások

- 1. Intézményfejlesztés- Móricz Zsigmond utca, területe: 7 451 m² (1969, 1975/1,2 hrsz.)
- 2. Közterület fejlesztés (Szeptember 6. utca és Jókai Mór utca találkozása), területe: 1 038 m²
- 3. Közterület fejlesztés (Szeptember 6. utca és Csokonai Vitéz Mihály utca kereszteződése), területe: 1 146 m²

Mindhárom (egyébként megvalósítandó) fejlesztés egyedi beavatkozás, ezért e városrészben sem javasunk akcióterület-kijelölést.

Iparterület:

Lévén, hogy az önkormányzati fejlesztési elképzelések (feltáró utak, közművesítés, bővítési területek megszerzése, út- és közműfelújítások) a városrész számos területét érintik, továbbá a magánszféra és a létező vállalkozások várható fejlesztéseinek célterületei előre nehezen kalkulálhatók, javasoljuk a teljes városrészt akcióterületként kezelni.

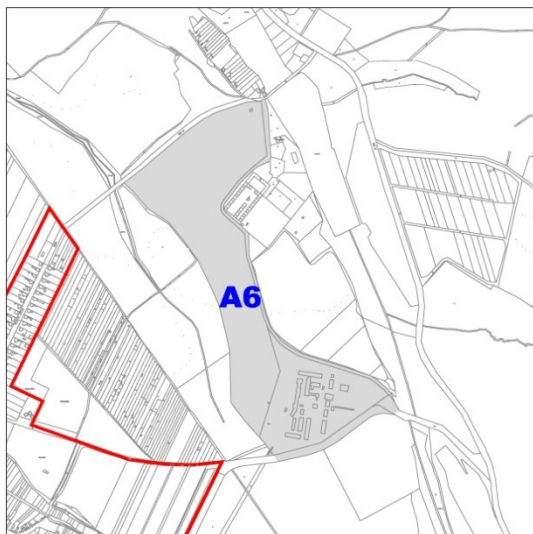
3.3-17. térkép: Javasolt Iparterületi akcióterület:

Javasolt lehatárolás: a városrész teljes területe

Akcióterületi célok: ingatlanvásárlás bővítéshez, úthálózat fejlesztése, kerékpáros és tömegközlekedés feltételeinek kialakítása, "soft" fejlesztések (vállalkozói fórumok, rendezvények, támogató tevékenységek), szakképzés-tanműhely létesítés

Kereskedelmi-szolgáltató terület:

Konkrét akcióterületi fejlesztési elképzelések híján e városrészben nem javasunk akcióterület-kijelölést.

Külterület:**Majki remeteség és Bányászati Múzeum területe-****3.3-18. térkép Javasolt akcióterület - Majki remeteség és Bányamúzeum**

Az ismert műemléki Majki remeteség állami rekonstrukciójának folytatásával annak turisztikai jelentősége csak nő. Kézenfekvő, hogy Oroszlány turisztikai fejlesztéseinek központja, kiindulópontja e területen legyen, amire a közeli Bányászati Múzeum területén nyílik lehetőség.

Javasolt lehatárolás: a Majki remeteség területe - a 079/1 hrsz. út (Grófi út) a Bányászati Múzeum területéig - a hrsz. 083 erdőterület, - Bányászati Múzeum (hrsz. 080)

Akcióterületi célok: Majk turisztikai attrakcióinak fejlesztése, Bányászati Múzeum területén turisztikai fogadóépület (Vértess Kapuja) építés, meglévő épületek funkcióváltása a terület parkosítása, parkolók, belső utak, új attrakciók kialakítása, összeköttetés a műemlék remeteséggel

Német, Nyíres dűlő**3.3-19. térkép: Javasolt akcióterület - Német, Nyíres dűlő**

Nyíres dűlő a város **legnépesebb szegregátuma**. A **gyermekkorú népesség** aránya megközelíti a **20%-ot**, mely meghaladja a városi átlagot. Az időskorúak aránya alacsony a területen, mindössze 12%,

mely a városi átlag fele. A szegregátumban levő 63 lakás 46%-a alacsony komfort fokozatú, a városi átlagot (2,9%) jelentősen meghaladja. Az egyszobás lakások aránya ötszöröse a városi átlagnak, a németdűlői szegregátumnál is jóval magasabb. A munkanélküliek aránya 23%, több mint kétszerese a városi átlagnak.

Németdűlő a város második legnépesebb szegregátuma. A gyermeknépesség aránya 17%, mely meghaladja a városi átlagot. Az időskorúak aránya szinté alacsony a területen (14%). A szegregátumban levő 32 lakás 43%-a alacsony komfort fokozatú, a városi átlag ehhez képest 2,9%. Az egyszobás lakások aránya négyszerese a városi átlagnak.

Javasolt lehatárolás: a Német és Nyíres dűlő teljes területe

Akcióterületi célok: "Önkormányzati gazdaság" program folytatása és kiterjesztése, a szociálisan rászoruló lakosság városi lakhatásának támogatása, a KAPU programhoz hasonló szociális programcsomag indítása, antiszegregációs programok

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET: OROSLÁNY VÁROSBAN MEGVALÓSULT JELENTŐSEBB BERUHÁZÁSOK

0-1. táblázat A városban megvalósult jelentősebb beruházások (2009-2015)

Beruházás megnevezése	Forrás (magán, önk., állami, EU-s, egyéb)	Beruházás költsége	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (városrész)
Közfoglalkoztatás fejlesztésére irányuló beruházások				
Oroszlányi Általános Iskolák komplex fejlesztése	KDOP-5.1.1, önerő	850 millió Ft	2011.	Újváros, Óváros, Haraszthegy
Oroszlányi bölcsőde bővítése	KDOP-5.2.2, önerő	110 millió Ft	2011.	Újváros
Szolgáltató hőközpontok szétválasztása az oroszlányi távhőrendszerben – I. ütem	KEOP-5.4.0	350 millió Ft	2012.	Újváros, Óváros, Haraszthegy
Az oroszlányi erőmű és Oroszlány város közötti távhő tranzitvezeték felújítása	KEOP-5.4.0	1 md Ft	2015.	Borbála ltp., Újváros
Gazdaságfejlesztésre irányuló beruházások				
Munkahelyteremtéssel járó gyártókapacitás-bővítés a BorgWarner Kft oroszlányi gyárában.	GOP-2.1.3	3,5 md Ft	2015.	Iparterület
Gépjármű turbófeltöltő gyártáshoz kapcsolódó komplex vállalati technológia fejlesztés az oroszlányi ipari parkban.	GOP-2.1.1	1,7 md Ft	2014.	Iparterület
Gépjármű turbófeltöltő gyártáshoz kapcsolódó komplex vállalati technológia fejlesztés az oroszlányi ipari parkban.	GOP-2.1.1	1,7 md Ft	2011.	Iparterület
Gépjármű turbófeltöltő berendezések kapacitásbővítő beruházásához kapcsolódó komplex technológia fejlesztés a BorgWarner Kft-nél.	GOP-2.1.2	2,1 md Ft	2010.	Iparterület
Öntvénymegmunkáló kapacitások bővítése a Wescast Zrt-nél az oroszlányi ipari parkban	GOP-2.1.2	1,6 md Ft	2011.	Iparterület
Járműmotor alkatrészek gyártásához kapcsolódó kapacitásbővítés a Wescast Hungary Zrt. oroszlányi gyárában.	GOP-2.1.3	1,1 md Ft	2014.	Iparterület
Jelentős munkahelyteremtést eredményező kapacitásbővítő beruházás a Wescast Zrt.-nél	GOP-2.1.3	2,4 md Ft	2014.	Iparterület
Jelentős munkahelyteremtéssel járó járműipari beszállító kapacitások bővítése a Wescast Hungary Autóipari Zrt-nél	GOP-2.1.3	1,8 md Ft	2014.	Iparterület

Beruházás megnevezése	Forrás (magán, önk., állami, EU-s, egyéb)	Beruházás költ-sége	Megvalósítás ideje	Megvalósítás helyszíne (város-rész)
Közlekedésfejlesztésre irányuló beruházások				
Jókai Mór utca felújítása	TEÚT	20 millió Ft	2009.	Borbála ltp.
Rákóczi úti kerékpárút kiépítése	KDOP-4.2.2, önerő	80 millió Ft	2012.	Újváros
Környezetvédelmi célú beruházások				
Az oroszlányi Brunszvik Óvoda villamos energia ellátásának biztosítása napelemes rendszer telepítésével	KEOP-4.10.0/A	19 millió Ft	2014.	Újváros
A szociális szolgálat épületeinek napelemes fejlesztése	KEOP-4.10.0/N	27 millió Ft	2015.	Óváros, Újváros
Városfejlesztési célú beruházások				
Az oroszlányi óváros fejlesztésének I. üteme Élhető és Szolgáltató Városház központ létrehozása	KDOP-3.1.1/B, önerő	600 millió Ft	2014.	Óváros
Gárdonyi Sportcentrum kialakítása	TAO, önerő	335 millió Ft	2013-2014.	Újváros
Petőfi Udvar 1-3. piaci alapú bérlakások kialakítása	önerő	200 millió Ft	2012.	Óváros
Az oroszlányi strand felújítása	önerő	160 millió Ft	2013.	Haraszthegy
Szent Borbála tér parkoló- és szabadtéri színpad építésé	önerő	95 millió Ft	2014.	Óváros
Turisztikai beruházások				
Oroszlány - majkpuszta kamalduli remeteség foresteria épületének műemléki rekonstrukciója és turisztikai hasznosítása	KDOP-2.1.1	885 millió Ft	2015.	Majk
Egyéb, fenti kategóriákba nem besorolható beruházások				
Interaktív tábla program	TIOP-1.1.1-07/1	49 millió Ft	2011.	Újváros, Óváros, Haraszthegy
Tanulói laptop program	TIOP-1.1.1-09/1	40 millió Ft	2011.	Újváros, Óváros, Haraszthegy
OROSZLÁN(Y)-RÉSZ - Az oroszlányi Nyíres és Német dűlők szegregátumának humán erőforrás fejlesztése és infrastrukturális fejlesztésének előkészítése	TÁMOP-5.3.6	137 millió Ft	2015	Német, Nyíres dűlő, Borbála ltp.
A Kompetencia alapú oktatás és az egyenlő hozzáférés feltételeinek megteremtése Oroszlány város Általános Iskoláiban	TÁMOP-3.1.4	60 millió Ft	2010.	Újváros, Óváros, Haraszthegy